

Årsredovisning 2019. Örebro kommun

Struktur

Framsida

Engelbrektsstatyn på Stortorget pryds under *Open Art* av ett halsband skapat av Ellinor Augustini.
Foto: Magnus Westerborn

Målgrupper

I Örebro kommuns årsredovisning hittar du en översikt över kommunens verksamhet och ekonomi under 2019. Årsredovisningen produceras av Kommunstyrelseförvaltningen för Kommunstyrelsen. Målgruppen är Kommunfullmäktige, men den vänder sig även till kreditinstitut, örebroare, medarbetare och övriga intressenter.

Förvaltningsberättelsen

I förvaltningsberättelsen redovisas kommunens satsningar och arbete för att vara en hållbart växande kommun. Utvecklingen inom kommunens 21 verksamhetsmål och 3 finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning redovisas också med analys, diagram och tabeller. Avsnittet innehåller även en fördjupad uppföljning av kommunkoncernens och kommunens ekonomi.

Finansiella rapporter och tillämpade redovisningsprinciper

Resultaträkning, balansräkning och övriga finansiella rapporter för kommunen och koncernen finns i detta avsnitt.

Verksamheten i kommunens nämnder

I detta avsnitt kan du läsa om varje nämnds ansvar,

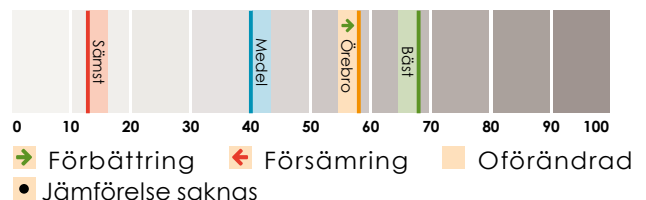
vad året har präglats av och hur nämnden bidragit till utvecklingen för att nå kommunens 21 verksamhetsmål. Avsnittet innehåller också en redogörelse över nämndernas ekonomi och resultat.

Verksamheten i kommunens företag

I detta avsnitt kan du läsa om kommunens företagsstruktur och ägarstyrning. Avsnittet innehåller också en uppföljning av bolagen inom Örebro Rådhuskoncern.

Måttbanden

Måttbanden i årsredovisningen visar Örebro kommuns placering i Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) undersökning *Kommunens kvalitet i korthet*, jämfört med 260 av Sveriges kommuner. Pilen i måttbanden visar Örebro kommuns utveckling jämfört med resultatet 2018. Vissa mått är nya för 2019, därför saknas jämförelse på dem.

Nyfiken att läsa mer?

Årsredovisningen täcker in hela kommunkoncernens verksamhet och är därför översiktlig. Mer information finns i nämndernas årsberättelser på orebro.se och i respektive bolags årsredovisning.

Innehåll

INLEDNING

4

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN

10

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten..... 10

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning..... 13

Översikt över verksamhetens utveckling 19

God ekonomisk hushållning20

Den kommunala koncernen64

FINANSIELLA RAPPORTER

65

DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

80

VERKSAMHETEN I KOMMUNENS NÄMNDER

84

VERKSAMHETEN I ÖREBRO KOMMUNS FÖRETAG

94

REVISIONSBERÄTTELSE

102

BILAGOR

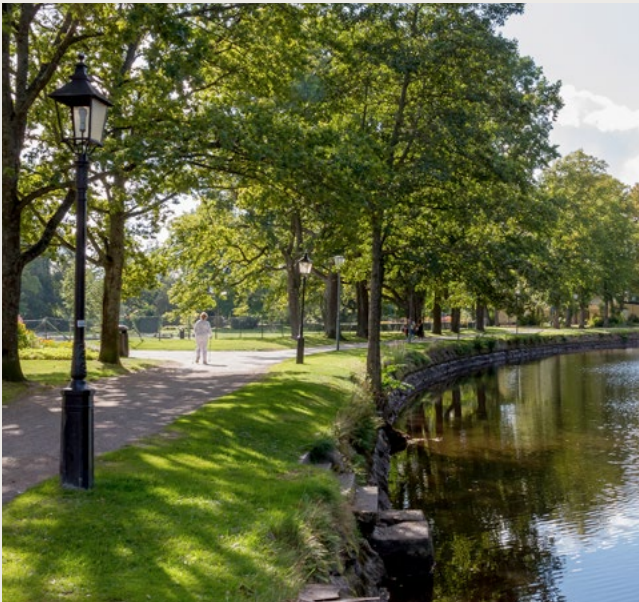
103

Detta är Örebro kommun.

Fakta om Örebro

- Örebro är befolkningsmässigt landets sjätte största kommun.
- Här bor knappt 155 700 personer på en yta av 1 380 km² (landareal).
- I kommunen finns invånare från nästan 170 olika länder.
- Staden Örebro är drygt 750 år gammal, Slottet började byggas redan på 1200-talet.

Örebros styrkor

- Universitetsstad med cirka 15 300 studenter.
- Centralt läge i Sverige med cirka 20 mil till Stockholm och 30 mil till Göteborg.
- Ett av Sveriges bästa logistiklägen.
- Örebro Airport har charter- och reguljärflyg samt godsflyg inom Sverige och till övriga Europa.
- Positivt näringsklimat, Örebro växer och företagen går bra och vill expandera.
- Friluftskommun med närhet till attraktiva parker och naturområden.

Vision

Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad.

Verksamhetsidé

Vi jobbar långsiktigt och hållbart för att vara en attraktiv kommun för både människor och företag. Vi drivs av att skapa en enklare vardag för alla.

Så styrs Örebro

Örebro styrs genom politiska beslut i Kommunfullmäktige, styrelser och nämnder.

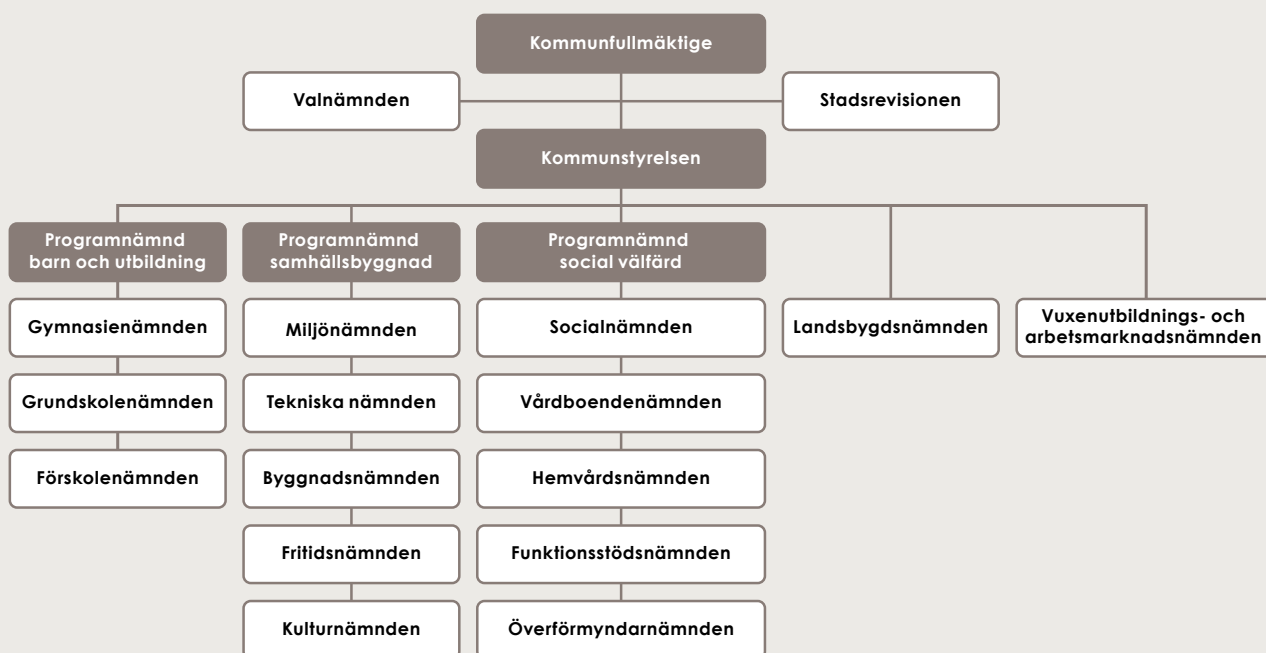
Kommunfullmäktige är Örebro kommuns högsta beslutande organ, Örebros egen "riksdag". De 65 ledamöterna utses i allmänna val, som sker vart fjärde år.

Det är Socialdemokraterna, Centerpartiet och Kristdemokraterna som styr Örebro kommun tillsammans.

Mandatfördelning i Kommunfullmäktige 2019–2022

Socialdemokraterna	21
Moderaterna	12
Sverigedemokraterna	6
Centerpartiet	6
Kristdemokraterna	5
Liberalerna	5
Vänsterpartiet	5
Miljöpartiet	3
Örebropartiet	2
Totalt	65

Kommentar från Kommunstyrelsens ordförande

Örebro bygger vi bäst tillsammans

Örebro har utvecklats snabbt under de senaste åren och genomgår en historisk förändring. Vi bygger i snabb takt ut välfärden för att den ska växa i takt med att både invånare och arbetstillfällen ökar i antal. Tillsammans med örebroarna bygger vi en kommun där människor kan förverkliga sina drömmar – där människor vill bo, arbeta och leva ett hållbart liv.

Tillväxten skapar förutsättningar genom ökade skatteintäkter samtidigt som det ställer krav på att möta upp en ökad efterfrågan på god och trygg välfärd. Den demografiska utvecklingen, där andelen äldre och yngre blir fler i relation till de som arbetar, gör att kostnaderna för välfärden stiger. Skolor och äldreboenden måste byggas i en snabbare takt än under rekordåren på 1960-talet. I Örebro har vi tidigt börjat rusta inför detta vilket ger oss ett bra utgångsläge. Vi har samtidigt haft en stark nybyggnation av bostäder och ett växande näringsliv vilket gett oss en stor inflyttning av människor i arbetsför ålder vilket är positivt på längre sikt. På kort sikt innebär det dock en utmaning att hantera de ökade behoven.

Under året har flera beslut om nya välfärdslokaler tagits, och invigningar av tidigare beslutade skolor, förskolor och vård- och äldreboenden har ägt rum. Beslut om vård- och omsorgsboenden i både Bettorp och Askenäs har fattats. Karlslundsgårdens vård- och omsorgsboende, med fokus på välfärdsteknik och möjlighet till vård på teckenspråk, invigdes under året. Invigningarna av förskolan Silva i Brickebacken och Äventyret i Södra Ladugårdsängen samt spadtaget för nya förskolan Beckasinen i Ormesta är andra exempel på välfärdens utbyggnad under 2019.

Örebro kommuns vision är Skandinaviens mest attraktiva medelstora stad. Det var en modig vision när den beslutades 2011 och idag tycker jag att vi kan se att den har gett effekt. Vi har gått från ”kommunen lagom” till en plats där allt är möjligt. *Open Art*, 760 000 gästnätter under året och besöksrekord på Slottet är några indikatorer från 2019 på den attraktivitet Örebro har. Visionen har inspirerat och lett oss framåt – och det ska den fortsätta att göra.

Ett starkt och välmående näringsliv är en förutsättning för en växande och attraktiv kommun. Det är därför glädjande att kunna konstatera att resultatet i SKR:s undersökning Öppna jämförelser visar på att företagen i Örebro är fortsatt mycket nöjda med kommunens service och ger oss högsta betyg någonsin i Nöjd Kund-index (NKI). Vår ställning som ett av Sveriges främsta logistiknav är fortsatt stark och Örebro utsågs under året till näst bästa logistikläge av tidningen Intelligent Logistik. Under året har vi också sett flera etableringar inom lager och logistikområdet som inneburit välkomna arbetstillfällen för hela Örebroregionen.

Samtidigt som Örebro utvecklas positivt på många områden finns också stora utmaningar. När fler jobbar i välfärden och när fler lokaler behövs, då måste politiken säkerställa att det finns resurser för detta på både kort och lång sikt. Nya lokaler kostar oftast mer än gamla, vilket gör att kostnaderna ökar när välfärden byggs ut i stor utsträckning. Utbyggnaden av vår nödvändiga välfärd måste kunna tryggas. Det förutsätter att kostnadsutvecklingen kontrolleras på ett bra och balanserat sätt. Utbyggnaden av välfärden är långsiktigt utmanande för så gott som alla kommuner runt om i Sverige, och det har vi märkt av även i Örebro under verksamhetsåret 2019. Flera beslut i såväl Kommunfullmäktige som nämnder har handlat om att få en ekonomi i balans och att bromsa kostnadsutvecklingen, vilket är avgörande för att vi ska klara av välfärdens utbyggnad. Det arbetet kommer behöva fortsätta även framåt.

Kommunledningen har varit tydliga med att skolan är Örebro kommuns viktigaste prioritet. Alla barn i vår kommun ska kunna förverkliga sina drömmar, oavsett bakgrund, och den resan börjar i skolan. Att klara målen för att ta sig in på en gymnasieutbildning och fullfölja densamma är viktiga steg till ett självständigt och gott liv. Målet om att skolresultaten ska förbättras är tydligt, både inom grundskolan och i gymnasiet. Fler elever ska uppfylla kraven till ett nationellt gymnasieprogram, klara av att få en gymnasieexamen och därmed bli behörig till högre studier eller kunna gå direkt till arbete. Det krävs ett långsiktigt arbete där måluppfyllelsen behöver öka ytterligare. Samtidigt kunde vi under 2019 glädjas åt att betygsresultaten i årskurs 9 visade en ökning med tre procentenheter och att över hälften av skolorna hade förbättrat sina resultat jämfört med fjolårets resultat.

Under året har arbetet med att ta fram en ny styrmodell för kommunen pågått och 2019 blev sista året med nuvarande budgetstruktur. Från och med 2020 tar budget och övergripande strategier avstamp i FN:s *Agenda 2030*. De målsättningar som finns i det internationella arbetet kring hållbarhet och som rör klimat, miljö, sociala och ekonomiska frågor ska också ligga till grund för det politiska arbetet i Örebro kommun. Det är en viktig förändring för hur Örebro ska utvecklas lokalt, liksom för hur vi örebroare ska bidra till global hållbarhet och sammanhållning. Vi har ett ansvar att arbeta för en hållbar utveckling som innebär att tillgodose dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter.

Örebro är en kommun som rör sig framåt. Det är en kommun som vågar prova nya vägar och som inte tvekar kring att bygga ut välfärden samtidigt som livskvaliteten ökar genom god kultur, ökad trygghet och fler fritidsmöjligheter. Örebro byggs allra starkast när utveckling bejakas och när arbetet sker i samverkan mellan civila samhället, näringslivet och den offentliga sektorn.

Jag vill avsluta med att rikta ett stort tack till alla medarbetare i Örebro kommun. Ni har alla en stor del i Örebros positiva utveckling. Ett tack också till alla aktörer som på olika sätt bidragit till att tillsammans med kommunen utveckla Örebro under 2019. Framtidens Örebro bygger vi bäst tillsammans.

Kenneth Handberg (S)

Kommunstyrelsens ordförande

Årets verksamhet i korthet.

Viktiga händelser 2019

- **Sveriges näst bästa logistikläge** enligt tidningen Intelligent Logistik.
- **Örebros företagare** ger kommunen högsta betyg någonsin i Nöjd Kund-index (NKI).
- **Örebro får andra pris** som Sveriges arkitekturkommun.
- **1 800 ungdomar** erbjuds feriepraktik under sommaren.
- **SIQ:s kvalitetsutmärkelse Bättre Skola** delas ut till Handels- och administrationsprogrammet samt Hantverksprogrammet på Virginska gymnasiet.
- **Örebros moderna kontorskomplex Citypassagen** invigs.
- **Spännande lekmiljöer** som Vivallakullen och Varbergaskogen blir mötesplatser som bidrar till att göra dessa områden mer attraktiva.
- **Internationella konstbiennalen OpenART** intar staden och OpenART Kids erbjuder aktiviteter för att inspirera barn och unga att skapa konst.
- **Vård- och omsorgsboendet Trädgårdarna** vinner Vårdbyggnadspriset.
- **Populära sommarvistelser för seniorer** arrangeras för tredje året i rad.
- **Välbesökta sommarfestivaler** i Brunnsparken anordnas för personer med funktionsvariation.
- **Podden "Tonårstiden – hur svårt kan det va?"** sänder sju avsnitt med olika ämnen som är aktuella för tonårsföräldrar, bl.a. HBTQ, missbruk och sexualitet.

Årets ekonomi i korthet.

Nyckeltal och volymmått för 2019

Årets resultat är

+407 mnkr

och det är 190 miljoner kronor (mnkr) bättre än vad vi hade budgeterat för. Att resultatet överstiger budgeten för 2019 beror till stor del på värdeökning av kommunens värdepapper. Teknisk verksamhet, socialtjänst och äldreomsorg har haft svårt att bedriva verksamheten inom tilldelad budget.

Vi investerar

683 mnkr

inom trafik- och miljöområdet, förnyelse av vatten- och avloppsledningar och exploatering av nya områden samt inventarier till nya verksamhetsbyggnader. 617 mnkr av våra kommunala bolags investeringar avser skattefinansierade verksamhetslokaler, t.ex. förskolor, skolor och vård- och omsorgsboenden.

Örebro har en fortsatt stark soliditet på

52 %

och vi bedömer att Örebro kommun har en god ekonomisk hushållning. För att bibehålla den behöver kommunen fortsätta att skapa bra resultat, för att kunna finansiera de investeringar som behövs i en växande kommun.

Verksamhetens nettokostnader utgör

101 %

av kommunens skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Verksamhetens nettokostnader behöver anpassas till en svagare ökning av skatteunderlaget för att kommunen ska kunna finansiera den verksamhet som bedrivs.

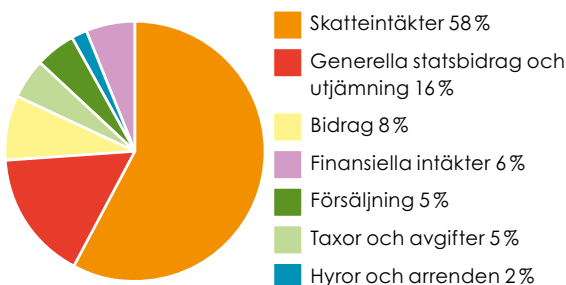

Så här fördelades 100 kronor av örebroarnas kommunalskatt i kommunens verksamheter

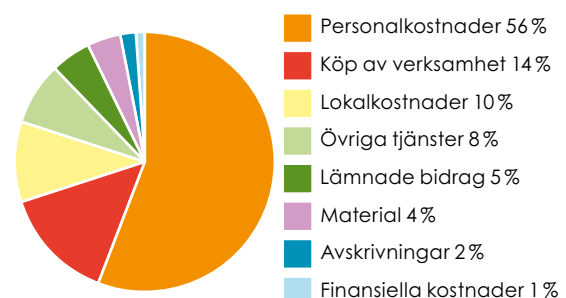

- Grundskola **24 kr**
- Äldreomsorg **22 kr**
- Förskola **12 kr**
- Funktionsnedsatta **11 kr**
- Socialtjänst **9 kr**
- Gymnasieskola **7 kr**
- Infrastruktur och skydd **6 kr**
- Fritid och kultur **5 kr**
- Övrig pedagogisk verksamhet **2 kr**
- Politisk verksamhet **1 kr**
- Arbetsmarknadsåtgärder och flyktmottagning **1 kr**

Intäkternas fördelning

Kostnadernas fördelning

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSEN

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunstyrelsens uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter enligt kommunallagen och ha uppsikt över kommunens nämnder samt hel- och delägda aktiebolag. Basen i uppsikten är kommunens årsprocess med verksamhetsplaner, delårsrapporter och årsberättelser. Utöver årsprocessen får Kommunstyrelsen ta del av månadsrapporter inom finans, ekonomi och verksamhet, tertialrapporter från bolagen, uppföljning av styrdokument samt väsentlighets- och riskanalyser inför intern kontroll.

God ekonomisk hushållning uppnås när kommunen utför sin verksamhet väl, kan betala för den och inte skjuter betalningsansvaret på framtiden. God ekonomisk hushållning ska ses både ur ett verksamhetsperspektiv och ur ett finansiellt perspektiv. Med verksamhetsperspektivet menas kommunens förmåga att bedriva sin verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Med det finansiella perspektivet menas kommunens finansiella ställning och utveckling, det anger kommunens finansiella förutsättningar och ramar. När det finns ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter skapas bra förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Styr- och uppföljningsmodell

Kommunfullmäktige har beslutat om följande fyra strategiska områden i *Övergripande strategi och budget 2019*:

- hållbar tillväxt
- människors egenmakt
- barns och ungas behov
- trygg välfärd

Det finns 21 verksamhetsmål som utgår från de fyra strategiska områdena. Utvecklingen inom dessa mål används som grund för att bedöma om kommunen uppnått god ekonomisk hushållning.

Det finns tre finansiella mål med betydelse för en god ekonomisk hushållning: att stärka och värdesäkra kommunens eget kapital, den kommunala förmögenheten över tid, samt att begränsa behovet av upplåning för att finansiera ökat behov av investeringar.

- **Den samlade bedömningen är att Örebro kommun uppfyllt kraven för en god ekonomisk hushållning 2019.**

En redogörelse för varje mål (med sammanfattning för varje strategiskt område) finns i avsnittet *God ekonomisk hushållning*. En detaljerad lista på indikatorerna som används för att mäta målen, finns som bilaga 1.

God ekonomisk hushållning – verksamhetsmål →

Under året har arbetet med att ta fram en ny styrmodell och nya strukturer för förbättrad styrning pågått. Två halvdagsworkshoppar har hållits, där kommunstyrelseledamöter och samtliga nämnders presidier bjudits in för information om arbetet kring styrning och tillfälle att diskutera och lämna synpunkter. Workshopparna har avhandlat hur tillitsfull styrning bör utformas, hur kommunikationen bör utformas mellan nämnderna samt mellan politiken och tjänstepersoner, hur uppföljningen ska kunna bli mer vägledande för kommande beslut samt hur ekonomistyrningen kan leda till bättre resultat i verksamheterna.

Framtagandet av ny styrmodell och nya strukturer för styrning har skett parallellt med framtagandet av ett hållbarhetsprogram. I *hållbarhetsprogrammet* ska den politiska viljeriktningen på lång sikt tydliggöras medan styrmodellen och vår styrning ska säkra att vi får bästa möjliga effekter av de politiska beslut som fattas. Strukturen i både *hållbarhetsprogrammet* och *Övergripande strategier och budget* (ÖSB) kommer vara likadan.

Arbetet med ny styrmodell har lett till förändrad struktur i ÖSB 2020 och ett nytt arbetssätt kring nulägesöversikter för nämnder och bolag. Tre andra uppdrag som fortfarande pågår är förbättrad ekonomistyrning, översyn av kommunens styrdokument och kultur- och värdegrundsarbete. Dessa uppdrag förväntas fortsätta under 2020 och kommer leda till förändrade arbetssätt både i den politiska organisationen och tjänstemannaorganisationen.

Intern kontroll

Örebro kommun säkrar att nämnderna och bolagen upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll. Det betyder att de bedriver en ändamålsenlig och effektiv verksamhet, har en tillförlitlig rapportering och information om verksamheten samt följer tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

Nämndernas och bolagens tillsynsområden är planerade utifrån riskbedömning. Resultatbedömningar och beslut om åtgärder är relevanta och utgör i allt högre grad en naturlig del av verksamhetsutvecklingen. Kommunens visseblåsarfunktion har inte haft några aktualiserade ärenden under året.

- Utifrån den samlade värderingen av årets tillsynsarbete samt nämndernas och bolagens interna kontroll och systematiska resultatrapportering, bedöms kommunen ha en god intern kontroll.

Uppföljning av externa utförare

Örebro kommuns arbete med godkännande och uppföljning av utförare i konkurrensutsatt verksamhet inom programområde Social välfärd har vidareutvecklats. Flera regeländringar och förändringar i förfrågningsunderlag för privata aktörer inom vård- och omsorgsverksamheten har gjorts. Rättssäkerheten och likabehandlingen i uppföljningen mellan olika utförare och mellan olika verksamhetsområden har stärkts. Bland annat genom fortsatt utveckling av överenskommelser med Örebro kommun på motsvarande sätt som de privata aktörernas avtal och förfrågningsunderlag.

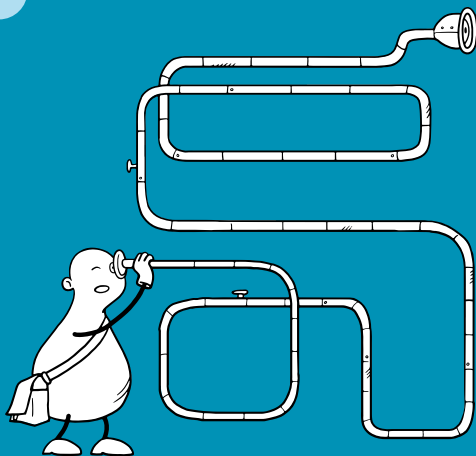
Uppföljningen av den egna verksamheten inom Örebro kommun har utvecklats på motsvarande sätt och fler verksamhetsområden än tidigare följs upp. Exempel på metoder är kvalitetsuppföljning,

löpande mätningar, ekonomiska kontroller och temauppföljningar. Under 2019 genomfördes kvalitetsuppföljningar av 42 verksamheter inom programområde Social välfärd vilket är en ökning med 81 procent från 2018.

Örebro kommuns arbete med godkännande och tillsyn i fristående förskolor och pedagogisk omsorg har utvecklats under årets gång. I skollagen ställs nu nya krav på de fristående förskolorna och dess ägar- och ledningskretsar. Dessa förändringar har medfört att tillsynsarbetet, ett flertal rutiner och e-tjänster har reviderats. Under utvecklingsarbetet har rättssäkerheten setts över och stärkts ytterligare. Tyngdpunkten på god samverkan med verksamheterna fortsätter och som en följd ser vi att kvaliteten ökar. De verksamheter som visar brister åläggs att åtgärda dessa, vilket senare följs upp av kommunen. Under året har två nya pedagogiska omsorger startat och en förskola har valt att avveckla sin verksamhet. Insynsarbetet i fristående grund- och gymnasieskolor samt i verksamheter med barnomsorg på obekvämtid genomförs endast vid klagomål eller oros signaler. Ett fåtal insyns ärenden har hanterats under året.

- Uppföljningarna inom programområde Social välfärd visar att många verksamheter inte fullt ut har systematiskt utvecklade metoder avseende kvalitetsledningssystem i form av tydliga rutiner, ramverk, arbetssätt, analys och utvärdering. I stort sett alla verksamheter brister i dokumentation. Verksamheterna åläggs att åtgärda de identifierade bristerna och därefter följs resultatet upp. Uppföljningsarbetet inom programområde Barn och utbildning har utvecklats under året i enighet med revideringar i skollagen. Fler kontroller än tidigare har genomförts. Rättssäkerhet och kvalitet har stärkts genom utvecklingsarbetet och samverkan med verksamheterna.

Jag håller
utkik efter
nya idéer!

IDÉSLUSSEN

Systematisk kvalitetsutveckling

Kvalitet uppstår i mötet mellan den som levererar en tjänst och den som tar emot den. Det är mottagaren av tjänsten, som utifrån sina förväntningar och sin upplevelse, bedömer kvaliteten på tjänsten.

Genom systematisk kvalitetsutveckling ska Örebro kommun åstadkomma en enklare vardag för invånarna i Örebro kommun, där service erbjuds på lika villkor. Styrning och struktur kombineras med olika sätt att uppmuntra utveckling. Ett sätt att stimulera till kvalitetsutveckling är genom Örebro kommuns kvalitetspris. 2019 delades priset ut för sjunde året i rad.

Kvalitetspriset

Örebro kommuns kvalitetspris *Nya steg* för 2018 delades ut i mars 2019. Vinnare blev äldreboendet Södermalms hemmet i Örebro. Fyra år tidigare påbörjades ett arbete med att skapa en boendemiljö där den enskilde individens intressen och förmågor står i fokus. Södermalms hemmet har skapat en boendemiljö där hyresgästerna är alltmer aktiva och där social samvaro möjliggörs, bl.a. genom samverkan med civila samhället. Oavsett om man är intresserad av fotboll, teater, sång eller något helt annat ges hyresgästerna möjlighet att fortsätta driva sitt intresse. Resultatet är ett boende där många hyresgäster är aktiva och upplever ett större välbefinnande och livsglädje.

Arbetsättet har succesivt utvecklats och Södermalms hemmet prisas för ett modigt ledarskap och engagerat medarbetarskap som skapar förutsättningar och bidrar till förhållningssätt som möjliggör ökad livskvalitet, till nytta och glädje för varje hyresgäst.

Idéer och innovation

Omvärlden förändras och en fortsatt utveckling av kommunens tjänster är en förutsättning för att kunna motsvara medborgarnas önskemål och behov även i framtiden. De senaste åren har därför ett särskilt fokus satts på idéer och innovation, som ett sätt att driva förnyelsearbete.

För att möjliggöra förändring och förnyelse är det viktigt att den drivkraft som finns i organisationen tas tillvara. Örebro kommuns *Idésluss* tillkom som ett stöd för att ta tillvara medarbetarnas idéer om utveckling – till nytta för medborgaren. *Idéslussen* drivs som ett treårigt projekt med stöd av Vinnova, som är Sveriges innovationsmyndighet. Syftet är att bidra till att Örebro kommun blir en mer innovativ organisation. Vinnova har beviljat medel om 4 mnkr, fördelat på tre år, för utveckling av *Idéslussen*. Efter de tre åren, som avslutas i juni 2020, ska *Idéslussen* övergå till att vara en ordinarie stödfunktion i kommunen.

Arbetet med *Idéslussen* följs av Vinnova, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och följeforskare. Under 2019 har även en rad utbildningsinsatser inom innovationsledning skett tillsammans med forskare från forskningsinstitutet RISE m.fl. Sedan starten 2017 har 160 idéer inkommit från medarbetare i samtliga förvaltningar. Ungefär 50 procent av idéerna utreds vidare och många av dessa bedöms vara utvecklingsbara. Idéerna kan vara allt från enkla vardagsförbättringar till innovativa lösningar på stora utmaningar. De flesta idéer rör fler än en förvaltning, och en del har kopplingar till extern verksamhet. På så vis bidrar idéerna även till förvaltningsövergripande respektive extern samverkan, vilket t.ex. kan ske tillsammans med aktörer som Region Örebro län, Almi och Alfred Nobel Science Park.

De positiva effekter som uppstår genom *Idéslussen* har alltså koppling till såväl interna som externa faktorer. Nyttan för medborgaren är det centrala, t.ex. kan det handla om en idé som genererar bättre tjänster. Det finns även effekter som berör kommunen som attraktiv arbetsgivare, t.ex. genom upplevd delaktighet och möjlighet att påverka samt faktorer som rör ekonomi. *Idéslussen* bidrar till att skapa ett positivt engagemang för utveckling.

Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

En hållbart växande kommun

Den 25 september 2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen Att förändra vår värld: *Agenda 2030* för hållbar utveckling med 17 globala mål som spänner över en bredd av samhällsutmaningar. Världens länder har förbundit sig att tillsammans jobba för att uppnå de globala målen och en långsiktigt hållbar utveckling. Målen är odelbara och framgång krävs inom alla områden för att det övergripande målet med *Agenda 2030* ska kunna uppnås.

Den 14 juni 2018 beslutade regeringen om Sveriges handlingsplan för *Agenda 2030*. Handlingsplanen lyfter fram sex tematiska fokusområden:

- ett jämlikt och jämställt samhälle,
- hållbara samhällen,
- en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi,
- ett starkt näringsliv med hållbart företagande,
- en hållbar och hälsosam livsmedelskedja,
- kunskap och innovation.

Därutöver finns fyra nyckelfaktorer för genomförandet: styrning och uppföljning, lokalt och regionalt genomförande, partnerskap och samverkan samt internationellt ledarskap. *Agenda 2030* bygger samtidigt på att alla delar av samhället – civilsamhälle, näringsliv, offentlig sektor, forskare och enskilda individer – inkluderas i genomförandet och aktivt jobbar mot samma mål.

Örebro kommun har, liksom Sverige och världen i stort, stora utmaningar att hantera. Det gör vi genom att arbeta för en utveckling som är socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbar. Kommunen ska bidra till målen i *Agenda 2030* och de nationella

fokusområdena. En avgörande fråga är hur vi fortsättningsvis – systematiskt och integrerat – ska arbeta med våra gemensamma samhällsutmaningar. Vi håller på att ta fram ett hållbarhetsprogram för Örebro kommun som under hösten varit ute på remiss. Programmet kommer att tydliggöra en långsiktig politisk viljeinriktning och mål för det systematiska arbetet för en hållbar samhällsutveckling.

Ett jämlikt och jämställt samhälle

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämlikt och jämställt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, har inflytande och känner sig delaktiga i samhällslivet. De skillnader som finns mellan individer och grupper, när det gäller levnadsvillkor och fördelning av makt och resurser, behöver därför jämnas ut och motverkas. Örebro kommun ska på ett jämlikt och jämställt sätt ta hänsyn till människors specifika behov och livsval för att skapa lika möjligheter och bra livsvillkor för alla. Örebro ska vara en kommun där alla har möjlighet att delta i samhället och nyttja dess utbud. Mänskliga rättigheter, folkhälsopolitiska och jämställdhetspolitiska mål ska vara vägledande i arbetet.

En god folkhälsa handlar om att hälsan bör vara så god och jämnt fördelad som möjligt. Folkhälsan blir god om människor har goda livsvillkor såsom utbildning, arbete, boende, bra levnadsvanor och att de känner sig delaktiga i samhället. Örebro kommun har en överenskommelse med Region Örebro län om samverkan för lokalt folkhälsoarbete. Det genomsnittliga hälsoläget i Sverige och i Örebro län har blivit allt bättre. Det finns dock skillnader i hälsa beroende på utbildningsnivå, socioekonomi, etnicitet, ålder och kön. Folkhälsoindikatorerna medellivslängd, dödlighet och ohälsa visar stora skillnader – geografiskt, mellan kvinnor och män samt mellan olika sociala grupper i Sverige. Hälsoklyftorna mellan olika grupper ökar. För att kunna bidra till fokusområdet *Ett jämlikt och jämställt samhälle* är det viktigt att Örebro kommun arbetar aktivt med att synliggöra skillnader i hälsa och livsvillkor mellan olika grupper i samhället. Omställningen från ett mer reaktivt arbetssätt till att arbeta mer förebyggande och främjande bidrar också. Ett exempel är införandet av rehabiliterande arbetssätt inom programområde Social välfärd som syftar till att stärka eller bibehålla hälsa, funktions- och aktivitetsförmåga – med målet att uppnå en ökad livskvalitet och ett bättre stöd till människor med behov.

Kommunens satsning *Skolutveckling tillsammans – Topp 25 2025* ska förbättra elevers skolresultat. Utbildning är centralt för en hållbar samhällsutveckling och insatser inom *Topp 25 2025* behöver

utgå från livsvillkor, levnadsvanor och rättigheter – eftersom de starkt påverkar förutsättningarna för lärande och målpuppfyllelse. *Partnerskap i Örebro* arbetar för att förbättra livskvaliteten för människor som bor stadsdelarna Baronbackarna, Brickebacken, Oxhagen, Varberga och Vivalla. Partnerskapets mål är att genom samverkan stärka förutsättningarna för barn och unga att nå målen i skolan, för en attraktiv och trygg stadsdel, kring utbildning samt för arbete och integration i det svenska samhället. Kommunala bolag som Örebrobostäder (ÖBO) och Västerporten tar ett särskilt ansvar för att skapa en bra uppväxtmiljö för barn och unga. De bidrar också till fler arbetstillfällen och att människor blir aktiva i utvecklingen av sina närområden. Arbetet bidrar positivt till bostadsområdenas utveckling och är en friskfaktor för de människor som bor där.

Örebro kommun har ett ansvar att underlätta för människor från alla samhällsgrupper att delta aktivt i samhällslivet. Det gör vi bl.a. genom att prova kvalitativa metoder i mötet med människor. Under året har arbetet med *Dialogforum för nationella minoriteter och minoritetsspråk* fortsatt att utvecklas och i samverkan med företrädare för de aktuella grupperna utarbetas målsättningar för kommunens arbete, med utgångspunkt i att Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk skärptes den 1 januari 2019.

Viktiga händelser på etablerings- och investeringsområdet 2019

Under 2019 har Örebroregionen haft andraplatsen (efter Göteborgsregionen) i rankingen över Sveriges *bästa logistikläge* som görs av tidningen Intelligent Logistik. I takt med att e-handeln ökar blir en rationell lager- och logistikhantering allt viktigare och efterfrågan på verksamhetsmark är fortsatt stark. Goda exempel på detta för det gångna året är Närkefrakts etablering i Västra Pilängen och Dormys utbyggnad av lagret i Södra Grusgropen. Ett annat nytt nämnvärt koncept är att flera företagshotell byggts i Pilängen.

På grund av överklaganden har antagandet av detaljplanerna för ny verksamhetsmark i Palmbohult och Norra Marieberg försenats. I Palmbohult överklagades även upphandling av gatuarbetena. Byggstartar kommer ske först 2021, vilket även gäller utökningen av Västra Pilängen.

Citypassagen invigs

Byggnaden är med sina sju våningar och guldfärgade solceller på fasaden Örebros senaste landmärke. Arbetsplatsen är aktivitetsbaserad.

Inom något år kommer Citypassagen att få sällskap av Klöverns nya hotell- och kontorsbyggnad Örebro Entré. Markarbeten intill den före detta bowlinghallen har påbörjats och projektet innehåller bl.a. ett höghus på 14 våningar där Scandic blir största hyresgästen.

Bostadsetablering

I år har kommunen sålt mark som kommer att generera 321 bostäder i flerbostadshus (196 st 2018). Utöver det har 15 småhustomter sålts (29 st

2018). Dessa bostäder ligger huvudsakligen i Södra Ladugårdsängen och Norra Ormesta. Efter den högkonjunktur inom byggbranschen som vi fick uppleva 2016–2018 är bostadsbyggandet tillbaka på mer normala nivåer. Försäljningen av bostadsrätter har också börjat återhämta sig.

Försörjningen för framtida bostäder ombesörjdes under 2019 av nya detaljplaner omfattande cirka 700 bostäder i bl.a. Heden och Hovsta.

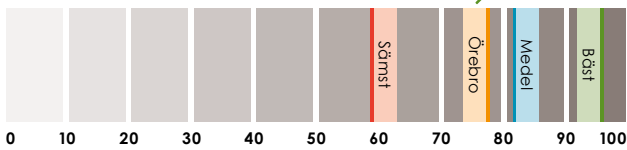
Under fjolåret kunde vi notera ett ökat intresse för byggande med hjälp av det statliga investeringsstödet. Det innebär att bostadsbyggaren får ett bidrag för skapandet av mindre lägenheter under förutsättning att hyran blir låst till en lägre nivå under 15 år.

Strategiska markköp

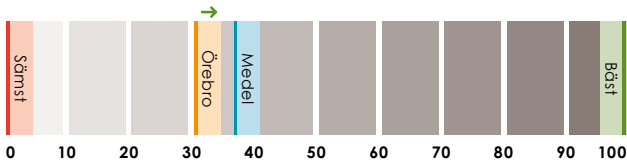
För att vinna rådighet över framtida stadsutvecklingsprojekt genomför Stadsbyggnad kontinuerligt strategiska markköp. Under 2019 har Hampetorps camping förvärvat. Syftet med köpet är att vinna rådighet över ett större sammanhängande markområde i Hampetorp inför framtida behov. För att underlätta framtida utveckling av Ormesta fritidsområde har kommunen köpt fyra av tio privatägda fastigheter i området. Utöver detta har kommunen förvärvat några mindre fastigheter vid Örebro flygplats som kan komma att bli nycklar för områdets utveckling på lång sikt.

Andel elever i årskurs 9 i kommunala skolor som är behöriga till yrkesprogram, procent (Kolada ID N15436)

Andel personer som börjat arbeta eller studera efter att de deltagit i en kommunal arbetsmarknadsåtgärd, procent (Kolada ID U40455)

I Örebro kommun behöver människors inflytande och delaktighet prioriteras för att vi ska bidra på bästa vis till fokusområdet *Ett jämlikt och jämställt samhälle*. Särskilt fokus behöver läggas på att barns och ungas röster ska höras och påverka. Under året har det pågått ett intensivt arbete för att förbereda kommunens organisation inför att FN:s konvention om barnets rättigheter gjordes till svensk lag.

Vi använder jämställdhetsintegrering som huvudsaklig strategi för att uppnå Örebro kommuns mål för jämställdhetsarbetet. Det metodstöd för analys av jämställd resursfördelning som tagits fram har börjat spridas i organisationen. Användandet av metoden behöver systematiseras och anpassas till de förutsättningar och behov som finns på förvaltningsnivå. Genom systematiskt analysarbete som belyser livsvillkor och förutsättningar för olika individer och grupper kan ojämlika maktstrukturer synliggöras och avvikelser i kommunens arbetssätt identifieras, i syfte att skapa ett mer jämlikt och jämställt samhälle.

Hållbara samhällen

Ett hållbart växande samhälle är beroende av goda förutsättningar att bo såväl i staden som på landsbygden. Digitaliseringen kan därför ha en stor betydelse för att göra det enklare att bo, verka och leva i Örebro kommun. Digitala lösningar är till nytta för medborgare, företagare och besökare. Dessutom skapar det möjlighet för alla att kunna delta i samhället på jämlika villkor. Möjligheten att kunna använda digital kommunikation överallt i en kommun ökar också attraktiviteten, innovationskraften och produktiviteten. En förutsättning för digitaliseringen är snabb och säker tillgång till internet för alla som bor eller verkar i kommunen. Bredbandsutbyggnaden är därför en viktig förutsättning för att kunna erbjuda alla en digital offentlig service, men också för att ge bättre förutsättningar för företagsamhet och sysselsättning. Kommunkoncernen arbetar för att 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband på minst 100 Mbit/s år 2020.

Tillgång till offentlig och kommersiell service i hela kommunen är också viktigt för att göra det attraktivt att bo, arbeta och driva företag i hela kommunen.

Örebro kommun ingår i regeringens samverkansprogram *Smarta städer* och är aktiva inom *Smart Built Environment* som är ett

strategiskt innovationsprogram för att utveckla ett billigare, snabbare och mer hållbart samhällsbyggande, utifrån de möjligheter som digitaliseringen ger.

Befolkningen har ökat mycket i Örebro kommun de senaste åren. I och med det ökar också utmaningarna att växa socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart för både Örebro som stad och för hela kommunen. Byggnader som uppförs av Örebro kommun-koncern ska ha lägre miljöpåverkan än vad som krävs enligt lag. Kriterier för hållbarhet vid exploatering utreds för att kunna gynna byggaktörer med goda ambitioner inom hållbarhetsområdet. Ett byggprojekt där hållbarhetsperspektivet har ett särskilt fokus är Tamarinden i Sörbyängen. Vi stimulerar trähusbyggande som en del av det hållbara byggandet.

Att staden och kommunens befolkning ökar ger förutsättningar för en större andel hållbara transporter med kollektivtrafik samt cykel och gång, vilket också är bra för landsbygden.

Ett segregerat samhälle är inte ett hållbart samhälle. Boendesegregationen korrelerar ofta med statistiken över försörjning, utbildningsnivå och medellivslängd. Klyftorna är stora i Örebro kommun, både socioekonomiskt och geografiskt, och klyftorna tenderar att växa. Sedan 2013 har Örebro kommun en *Handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll* med målet att halvera barnfattigdomen till år 2020. Andelen barn i ekonomiskt utsatta hushåll har minskat från 15,9 procent (4 469 barn) år 2010, till 10,8 procent (3 352 barn) år 2017 (Statistiskmyndigheten SCB). Måttalen redovisas med två års fördröjning.

Örebro behöver en blandad bebyggelse med olika upplåtelseformer i hela kommunen för att möjliggöra olika typer av boenden i olika livsfaser. Arbetet med att skapa förutsättningar för bostäder med överkomliga hyres- och avgiftsnivåer har förenklats eftersom det statliga investeringsstödet återinförts. Arbetet med att skapa fler överkomliga bostäder fortsätter att drivas av kommunen inom projektet *Bostäder för fler*. Dessutom möjliggör *ÖBO-modellen*, med en s.k. rabattstege för hyreskostnaden, att fler kan bo i nybyggda lägenheter och områden oavsett inkomst.

En av kommunens stora utmaningar är att hejda förlusten av biologisk mångfald och att säkra ekosystemtjänster som dricksvatten och ren luft. Vi behöver i större utsträckning se den urbana miljön som en viktig del av landskapet för att bevara den biologiska mångfalden. Vi ska ha grönstruktur som fyller många behov. Örebro kommuns styrdokument *Grönstrategin* och *Vattenplan* visar vägen.

Målet för kommunkoncernen är en minskad klimatbelastning med 80 procent per invånare 2000–2020 och att vara klimatneutral till 2030. De kommunala bolagen bidrar starkt till arbetet genom t.ex. investeringar i solceller, energieffektiv nyproduktion och digitala lösningar inom begreppet *Smart stad*.

Ett hållbart samhälle är anpassat för att möta förväntade klimatförändringar. Översvämningar och värmeböljor ökar. Ett arbete pågår därför inom kommunkoncernen för att skapa bättre beredskap för extrema väderhändelser och för att kunna förebygga framtida negativa konsekvenser av klimatförändringarna.

En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi

För att kunna bidra till fokusområdet *En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi* krävs att Örebro kommun tar aktiva och medvetna beslut i denna riktning, tillsammans med våra samarbetspartners. För att kunna skapa en samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi krävs att mer kunskap byggs upp, både inom organisationen och hos våra medborgare.

Målet för Örebro kommuns kapitalförvaltning är att klimatbelastningen ska vara lägre än jämförbara index och successivt minska, med ambitionen att vara klimatneutral 2030. Vi mäter årligen klimatbelastningen i kapitalförvaltningen. Som en ansvarsfull investering ska Örebro kommun möjliggöra en god långsiktig avkastning genom att placera tillgångar i hållbara företag, samt identifiera och uppmuntra förvaltare och företag som verkar för att uppfylla FN:s globala mål *Agenda 2030*. Omställningen till ett fossilfritt samhälle är av största vikt och Örebro kommun gör inga placeringar i fossil energi. Som en del i kommunens klimat- och miljöarbete ger Örebro kommun ut gröna obligationer. De investeringsprojekt som finansieras av de gröna obligationerna leder till minskad klimat- och miljöpåverkan där klimatnyttan återrapporteras årligen.

Ett sätt för Örebro kommun att ta ansvar för hållbara framtida lösningar är att arbeta med hållbarhetskrav och prioriteringar i våra upphandlingar. Vi har redan idag höga krav men det finns utrymme för ytterligare utveckling. Under året har det ställts krav kopplade till cirkulär ekonomi (återanvändning och återvinning) i kommunens upphandling av tvätt- och textilservice. Kravet motogs positivt av anbudsgivarna och förhoppningen är att kunna ställa ännu skarpare krav kring återanvändning och återvinning av textilier i framtida upphandlingar. Det är viktigt att beakta livscykelperspektivet i kravställandet och att ställa kvalitetskrav på leverantörerna för att främja en hållbar utveckling. Hög avtalstrohet är viktigt för att få effekt inom området.

En samhällsnyttig, cirkulär och biobaserad ekonomi är beroende av att vi minimerar vårt avfall och återanvänder eller återvinner i högre utsträckning. Omställningen mot en cirkulär och biobaserad ekonomi ska främjas och är därför en av utgångspunkterna i den nya avfallsplanen som vi håller på att ta fram. Återanvändning minskar nyproduktionen och bidrar på så sätt till minskade utsläpp och kostnader. Örebro kommun samarbetar med hjälporganisationerna på våra återvinningscentraler, som via *Åternyttan* samlar in saker som kan återanvändas. Vi behöver skapa fler samarbeten – men den stora utmaningen är att inlämningen av begagnade saker överstiger antalet saker som köps. En annan stor utmaning är att vissa produkter med blandmaterial och/eller farliga tillsatser gör dem olämpliga att återvinna.

Ett starkt näringsliv med hållbart företagande

Ett starkt näringsliv är centralt för en hållbar tillväxt och välfärd. Näringslivet bidrar till innovation och producerar majoriteten av de varor och tjänster som finns i samhället. Fokusområdet *Ett*

starkt näringsliv med hållbart företagande möjliggör innovationer och lösningar som bidrar till ekonomisk utveckling, arbetstillfällen och kapital för investeringar.

Hållbart företagande handlar om att driva företag med framtiden i sikte och göra hållbarhet till en del av kärnverksamheten. Örebro kommunkoncern ska vara en förebild i detta arbete. Örebro kommun ska bidra till ett starkt näringsliv genom att skapa goda förutsättningar för fler företag som erbjuder arbete till en växande befolkning. När det gäller kvinnors företagande finns en outnyttjad tillväxtpotential. Vi ska därför särskilt främja kvinnors företagande för att öka Örebros möjligheter till ökad konkurrenskraft och hållbar ekonomisk tillväxt.

Örebro kommun är en attraktiv plats att starta, driva och etablera företag på. Detta avspeglas genom högt nyföretagande och en mycket stark tillväxt i näringslivet. Det geografiska läget bidrar också till nyetableringar inom logistikbranschen. Transporternas negativa påverkan på klimatet och miljön är en av de största utmaningarna vi har. Därför behöver Örebro kommun bidra till ett mer transporteffektivt, energieffektivt och yteffektivt samhälle. Med höga ambitioner om att vara en attraktiv kommun – med ett starkt och framgångsrikt näringsliv som bidrar till hållbar tillväxt – har vi möjlighet att bidra positivt till fokusområdet *Ett starkt näringsliv med hållbart företagande*.

En hållbar och hälsosam livsmedelskedja

I en hållbar livsmedelskedja har alla aktörer ett ansvar och en möjlighet att bidra till en hållbar utveckling. Örebro kommun ska prioritera produktion, upphandling och inköp som bidrar till en utveckling som är hållbar och hälsosam. Livsmedelsproduktionen är viktig för jobb och tillväxt samt för en levande landsbygd. Örebro kommun har högt satta mål för andelen inköp av närproducerade livsmedel. Idag köper vi lokala produkter genom 9 av 13 livsmedelsavtal. Jordbruksmark är en viktig samhällsresurs som ska värnas. *Handlingsplan för livsmedelskedjan i Örebro län 2018–2023* är vägledande inom kommunens ansvarsområden.

Örebro kommun är framstående i Sverige när det gäller andel ekologiska inköp och har under lång tid arbetat med hållbar upphandling. Detta är en viktig del av arbetet för att minska miljöbelastningen och en viktig del för att bidra till fokusområdet. Tidigare fokuserade vi på miljökrav men nu ställs även fler etiska och sociala krav vid upphandling. Med tydliga regelverk och krav är upphandlingar ett viktigt verktyg för förändring.

Konceptet *Smartare mat* används i Örebro kommun. Det innebär att alla kommunala kök och serveringar ska arbeta för att tillaga och servera mat som värnar om människan och är god och näringsriktig – samtidigt som den belastar miljön och klimatet så lite som möjligt. I så hög utsträckning som möjligt väljs ekologiska, närproducerade, miljömärkta och etiskt märkta varor. Örebro kom på fjärde plats i *Ekomatsligan* 2019 och fick en särskild utmärkelse som en av Sveriges ekologiska spjutspetsar 2019. I augusti deltog kommunens måltidsorganisation på Wadköpingens matmarknad för att synliggöra och berätta om *Smartare mat*-konceptet för kommunens invånare.

Samordnade varutransporter bidrar till ett effektivare, mer miljövänligt och trafiksäkrare transportled. Samordnade varutransporter möjliggör också att mindre, lokala företag kan ingå avtal med kommunen.

Kunskap och innovation

Utbildning och forskning är viktiga verktyg för att hantera de komplexa utmaningar som Örebro kommun står inför. Vi måste utveckla vår kunskap så att vi genom medvetna val kan göra de nödvändiga förändringar som krävs för att främja en utveckling som är hållbar. En generell kunskapshöjning krävs i samhället. För att skapa gemensam kunskap kring de problem vi behöver lösa och skapa bättre förutsättningar för omställning till hållbara varor, tjänster och hållbar produktion behövs ett stärkt samspel mellan politikerna, det civila samhället, akademien och näringslivet.

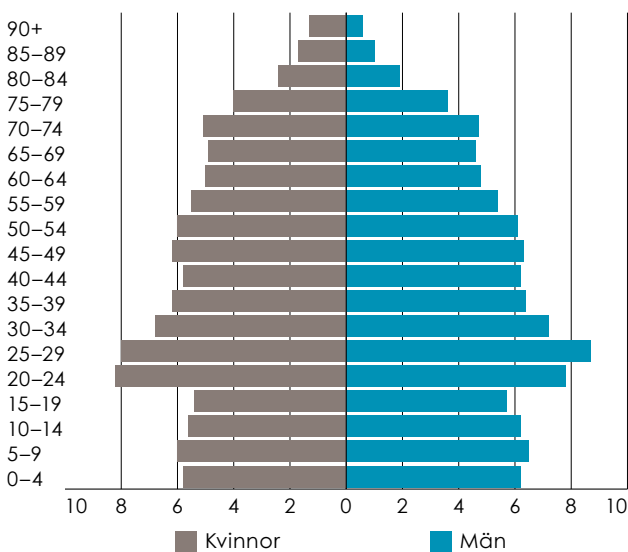
Inom det forsknings- och innovationsarbete som kommunen driver och ingår i ska samhällsutmaningarna och *Agenda 2030* vara vägledande. Alfred Nobel Science Park är en viktig aktör för att främja en långsiktig utveckling av innovationer för att bidra till ett mer hållbart samhälle.

Skolverkets senaste kunskapsöversikt visade att kännedomen om *Agenda 2030* och de globala målen, såväl som om generationsmålet och miljökvalitetsmålen, är låg bland lärare och förskollärare i landet. Skolan har en viktig roll och kompetenshöjande åtgärder krävs för att främja elevers utbildning för en hållbar utveckling.

Befolkningsutveckling

Örebro är den sjätte mest folkrika kommunen i Sverige med 155 696 invånare, enligt SCB:s officiella siffror i slutet av 2019. Lite drygt 80 procent av invånarna är bosatta i tätortsområden, huvudsakligen i Örebro tätort. Befolkningsökningen under 2019 var 2 329 personer vilket är en ökning med ungefär 1,5 procent under året. Enligt prognosen som gjordes i början av 2019 kommer befolkningsökningen under 2020 bli knappt 2 000 personer.

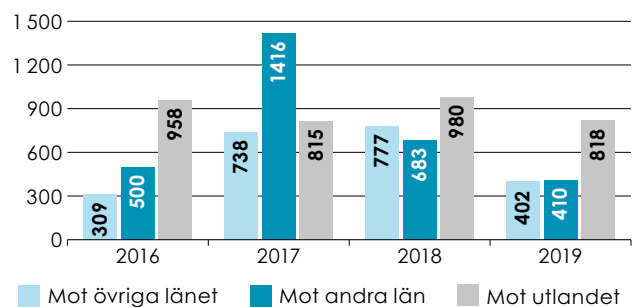
Befolkning 2019 Örebro kommun, procent.

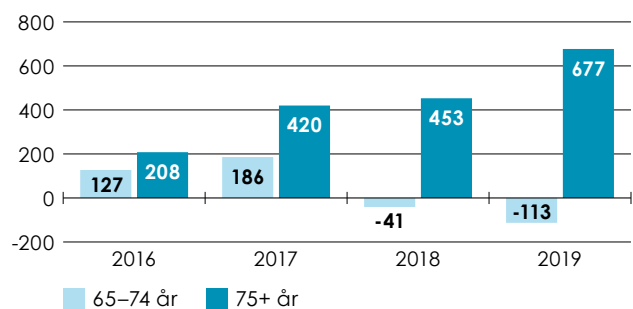
Barnafödandet befinner sig på en hög nivå även om det föddes något färre barn 2019 jämfört med 2018. Samtidigt har antalet avlidna minskat markant vilket ger ett födelsenetto (antalet födda minus antalet avlidna) på 647 personer för 2019, vilket är en högre siffra än 2018. Kategorin *barn i grundskoleåldern 6–15 år* ökar med 250 personer vilket är ungefär 60 personer färre än ökningen 2018. Kategorin *ungdomar i gymnasieåldern 16–18 år* ökar med 110 personer vilket är 70 personer färre än ökningen året innan.

Kategorin *65 år och äldre* fortsätter att öka under 2019 med cirka 550 personer. Inom kategorin är det personer som är 75 år eller äldre som ökar, en ökning på ungefär 670 personer, medan det blivit färre personer som är 65–74 år. Befolkningen som är 0–19 år och 65+ väntas fortsätta öka inom kommunen. För att inte den arbetsföra befolkningen ska bli en mindre del som försörjer fler så är det troligt att pensionsåldern ökar successivt. Örebro kommuns flyttnetto (inflyttade minus utflyttade över kommungränsen) har fortsatt nedåt under 2019 och ligger nu på drygt 1 600 personer som kan jämföras med knappt 2 500 personer året innan. Inflyttningar från utlandet ger ungefär hälften av flyttnettot medan flyttnettot mot andra län och andra kommuner inom länet står för ungefär en fjärdedel var. Totalt sett står alltså födelsenettot för en allt större del av befolkningsökningen, samtidigt som flyttnettot minskar.

Flyttnetto, helår

Förändring äldre, helår

Ekonomiskt läge och finansiell ställning

Redan innan Coronavirusets framfart över världen, med dramatiska börsnedgångar som följd, hade den svenska konjunkturen mattats av. SKR spådde redan under 2019 att skatteunderlagstillväxten 2020–2023 skulle understiga den tioåriga genomsnittliga skatteunderlagstillväxten. För hela 2021 spådde SKR en mild lågkonjunktur. Det troliga just nu är att vi snarare är på väg mot en kraftigt ansträngd ekonomi än en mild lågkonjunktur. Vilka långvariga följdverkningar Coronavirusets spridning över världen kommer att få på världsekonomin är svårt att bedöma, men de negativa effekterna kommer att bli betydande. Det fanns redan flera geopolitiska orosmoment 2019 som fortfarande består. Handelsrelationerna mellan USA och Kina samt USA och EU är ett sådant, såväl som Storbritanniens handelsförutsättningar i och med Brexit. Dessutom har många länder ett begränsat utrymme för en expansiv penning- och finanspolitik.

Förutom den nationella ekonomins lägre tillväxttakt förväntas försörjningsbördan i offentlig sektor att öka. Konjunkturinstitutet skriver i sin Hållbarhetsrapport 2020 för de offentliga finanserna att staten skulle behöva tillskjuta 14 mdkr i ökade statsbidrag årligen för att kommunerna ska klara av att bedriva en effektiv verksamhet med nuvarande kvalitet, utan att behöva höja den kommunala skattesatsen. Det är nästan dubbelt så mycket som regeringspartierna och oppositionspartierna tillsammans har utlovat i vårändringsbudgeten 2020. För Örebro kommuns del skulle de utökade generella statsbidragen i vårändringsbudgeten innebära cirka 79 mnkr extra.

Kommunkoncernens resultat är osedvanligt högt 2019 tack vare realisationsvinster från försäljning av fastigheter. Investeringsnivån är hög och kassaflödet medger självfinansiering av kommunens egna skattefinansierade investeringar medan bolagens investeringar lånefinansieras i större utsträckning.

Kommunen klarade balanskravsresultatet 2019 tack vare en positiv budgetavvikelse för finansnettot. Verksamhetens resultat inkl. utdelning från Örebro Rådhus AB var negativt med -52 mnkr. Det motsvarar -0,6 procent av skatteintäkter och utjämning, att jämföra med det finansiella målet om 1 procent. Den negativa budgetavvikelsen för kommunens verksamheter kräver omedelbara åtgärder. Särskilt då konjunkturen är mycket oviss framöver och det är svårt att sja om Corona-epidemins följdverkningar på svensk ekonomi.

Den blygsamma ökningen av skatteintäkter och generella statsbidrag 2020–2021 med drygt 2 procent förutsätter en inbromsning av kommunens höga nettokostnadsutveckling. För att bryta nettokostnadsutvecklingen har fokus riktats mot investeringsprogrammet. Programmet reviderades 2019 i syfte att investeringsutgifterna och påföljande driftkostnadskonsekvenser skulle sänkas. Det finns en målsättning om att prioritera investeringsprogrammet på övergripande nivå i kommunen och processen för det är under utveckling. Beslutet om ÖSB är tidigarelagt till juni för att skapa framförhållning i nämndernas planering (tidigare låg beslutet i oktober).

För att säkerställa en bibehållen finansiell ställning, utan att behöva göra för stora avtryck i verksamheterna, måste investeringsnivåerna under kommande budget- och planperiod ses över. Det ska dock tilläggas att Örebro kommun, trots en mycket hög befolkningstillväxt, sett ur ett nationellt perspektiv, har förbättrat soliditeten de senaste fem åren med 10 procentenheter. Även koncernkoncernen har förbättrat sin soliditet och närmar sig genomsnittet i riket. Ur den aspekten har Örebro kommun en fortsatt stark finansiell ställning och i och med befolkningstillväxten även goda förutsättningar att behålla en stark ställning i framtiden.

Kommunen har inga egna lån men i ett koncernperspektiv är det relevant att göra en känslighetsanalys av ränteuppgång/-nedgång. Om marknadsräntorna ökar med 1 procentenhet på ett års sikt beräknas räntekostnaderna i koncernen öka med 25 mnkr.

Känslighetsanalys

Känslighetsanalysen visar några utvalda prisförändringar, uppåt eller nedåt, och hur dessa påverkar de olika intäkts- eller kostnadsposterna i kommunens resultaträkning.

Händelse, förändring	Resultateffekt, mnkr
Löneökning 1%	60
Varor och tjänster 1%	11
Kommunalskatt 10 öre	33
Taxor och avgifter 1%	7
Räntekänslighet i koncernen 1%	25

Översikt över verksamhetens utveckling

Fem år i sammandrag	2015	2016	2017	2018	2019
Befolkning, totalt antal invånare	144 200	146 631	150 291	153 367	155 696
– kvinnor	73 162	74 171	75 864	77 360	78 468
– män	71 038	72 460	74 427	76 007	77 228
Utrikesfödda, andel %	16,3	16,9	17,6	18,3	18,8
Barn 0–18 år	32 076	32 680	33 681	34 474	34 984
Skattesats, kr	20,88	21,35	21,35	21,35	21,35
Skattesats inkl. landstingsskatt, exkl. begravningsavgift, kr	32,40	32,90	32,90	32,90	32,90
Kommunkoncernen					
Verksamhetens nettokostnader, mnkr (exkl. avskrivningar)	-5 743	-5 989	-6 441	-7 004	-7 738
Av- och nedskrivningar, mnkr	-621	-848	-800	-858	-918
Verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar förändring, %	-0,6	6,9	5,6	7,9	9,2
Resultat före extraordinära poster, mnkr	648	833	788	170	934
Resultat före extraordinära poster, exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	670	774	642	70	-43
Nettoinvesteringar, mnkr	2 518	2 076	2 808	2 546	2 509
Tillgångar, mnkr	24 443	25 801	28 235	29 844	31 159
Skulder och avsättningar, mnkr	16 073	16 694	18 346	19 796	20 059
Eget kapital, mnkr	8 371	9 107	9 889	10 047	11 100
Förändring av eget kapital, mnkr	1 364	736	782	114	1 097
Soliditet, inkl. ansvarsförbindelse, %	34	35	35	34	36
Kommunkoncernens likvida medel, mnkr	698	375	658	322	258
Pensionsskuld, avsättning, mnkr	448	498	537	611	690
Kommunen					
Skatteintäkter och statsbidrag, mnkr	7 210	7 788	8 174	8 501	8 874
Skatteintäkter och statsbidrag, förändring, %	4,3	8,0	4,9	4,0	4,4
Verksamhetens nettokostnader, mnkr (exkl. avskrivningar)	-6 691	-7 063	-7 583	-8 140	-8 716
Av- och nedskrivningar, mnkr	-214	-233	-275	-235	-255
Verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar förändring, %	0,3	5,7	7,7	6,6	7,1
Verksamhetens nettokostnad inkl. avskrivningar jämfört med skatteintäkter och statsbidrag, %	96	94	96	99	101
Verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar, exkl jämförelsestörande poster och kostnader för insatser som finansierats med eget kapital jämfört med skatteintäkter och statsbidrag, %	101	96	97	100	101
Resultat före extraordinära poster, mnkr	418	708	520	162	407
Resultat före extraordinära poster, exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	62	417	374	62	-32
Resultat före extraordinära poster jämfört med skatteintäkter, %	5,8	9,1	6,4	1,9	4,6
Nettoinvesteringar, mnkr	598	500	673	689	683
Tillgångar, mnkr	21 665	22 539	24 781	26 377	27 143
Skulder och avsättningar, mnkr	14 486	14 686	16 409	17 843	18 099
Eget kapital, mnkr	7 179	7 853	8 372	8 535	9 044
Soliditet inklusive ansvarsförbindelse, %	18	21	21	21	23
Soliditet exkl. Internbank inkl. Ansvarsförbindelse, %	42	47	49	49	52
Kommunens likvida medel, mnkr	658	331	608	251	201
Kortfristiga lån från koncernbolag, mnkr	376	72	136	184	99
Långfristig låneskuld, mnkr	11 835	12 258	13 613	14 812	15 012
Pensionsskuld, avsättning, mnkr	411	458	496	569	647
Pensionsskuld, ansvarsförbindelse, mnkr	3 230	3 070	3 009	2 915	2 831

God ekonomisk hushållning

Positiva iakttagelser och förbättringsområden

Hållbar tillväxt

- Örebro's företagare är fortsatt nöjda med kommunens myndighetsutövning.
- Fler går vidare till arbete eller studier efter kommunal arbetsmarknadsinsats, men arbetslösheten är högre än riket.
- Klimatbelastningen fortsätter att minska.
- Fler e-tjänster för en enklare vardag har lanserats.
- Antal cykelresor har ökat.
- Positiv utveckling gällande chefers förutsättningar kopplat till antal medarbetare.
- Förbättrad samverkan kring lokaler.
- De kommunala verksamheterna måste få en ekonomi i balans.

Människors egenmakt

- Bostadssegregationen har minskat.
- Samarbete med skolklasser inför omvandling av Brickebacken.
- Valfrihetssystemet inom hemvården fortsätter att utvecklas.
- Etablering av *Maria Ungdom* i samverkan med Region Örebro län.
- Arbetet med kulturkvarteret pågår.
- Förberedelser inför att barnkonventionen blir lag.

Barns och ungas behov

- Andel gymnasieelever med examen inom fyra år har ökat.
- Fortsatt nöjda vårdnadshavare i förskolan.
- Barnfattigdomen minskar stadigt.
- En mängd aktörer erbjuder fritidsaktiviteter på loven.

Trygg välfärd

- Satsning om rehabiliterande arbetssätt går in i testfas.
- Ny e-tjänst för orosanmälan.
- 963 nya bostäder har byggts.
- Samordnat brottsförebyggande arbete, med flera samverkansaktörer.

Finansiella mål

- Ökad medvetenhet om kommunens ekonomiska utmaningar men behov att bromsa kostnadsutvecklingen i den växande kommunen.

God ekonomisk hushållning – verksamhetsmål

Sammanfattande analys av utvecklingen inom verksamhetsmålen

Bedömning av utvecklingen inom Kommunfullmäktiges 21 verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning baseras dels på utfallet för de indikatorer som fastställts i *Övergripande strategier och budget 2019*, dels på beskrivningarna av hur kommunen arbetar för att nå utveckling inom de 21 fastställda målen.

Inom arton av målen visar indikatorernas utfall och/eller målbeskrivningarna att utvecklingen går åt rätt håll. Inom tre av målen är den sammantagna bedömningen att vi inte når önskvärda effekter, trots utvecklingsarbeten. Redogörelserna visar på omfattande insatser och åtgärder, och det finns planering för en fortsatt utveckling framöver. Satsningar pågår inom kompetensförsörjning, integration, digitalisering, skolutveckling och stadsutveckling. Förebyggande insatser pågår inom kommunens samtliga verksamheter. Sammantaget är därför bedömningen att Örebro kommun uppfyllt kraven om god ekonomisk hushållning utifrån satta verksamhetsmål.

Arbetslösheten fortsätter att öka

Målet *Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete* är primärt utifrån integrationsperspektivet och ett av de viktigaste utifrån god ekonomisk hushållning. Att inte matcha arbetslösa medborgare med rätt insats, och i slutändan ett arbete som leder till egenförsörjning, får konsekvenser inom många andra mål. Det görs ett gott arbete inom målet och fokus har flyttats från att sysselsätta så många som möjligt (kvantitet) till att arbeta ut deltagare mot arbete och studier (kvalitet). De senaste årens satsningar återspeglas nu bl.a. i minskad barnfattigdom, fler som går till arbete eller studier efter arbetsmarknadsinsats och ökad genomströmning i gymnasiet. Arbetet med kommunalt aktivitetsansvar (KAA) bidrar till fler chanser för de ungdomar som inte fullföljt gymnasieskolan – utifrån deras behov.

Trots förbättrade resultat under 2019 behöver mer arbete göras. Arbetslösheten i Örebro kommun var 1,1 procentenheter högre än i riket vid årsskiftet 19/20. För att så många som möjligt ska kunna komma in på arbetsmarknaden krävs bättre resultat hela vägen under skolgången och att fler fullföljer gymnasiet. Vi måste också fortsätta det påbörjade arbetet med att utveckla, differentiera och modernisera innehållet i, och utformningen av, kommunens

arbetsmarknadsinsatser. Detta för att i högre grad kunna möta människor med komplexa och mångfacetterade behov – oavsett om de beror på låg utbildningsbakgrund, mycket bristfälliga kunskaper i svenska eller psykosociala och neuropsykiatriska hinder.

Kommunens verksamheter måste få en ekonomi i balans

Inom målet *Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar* redogörs för några av de verktyg kommunen har för att planera ekonomin och förhindra ökade kostnader i framtiden. Nämndernas sammanlagda ramavvikelse uppgick till -180 mnkr. En bidragande orsak är hemvårdens underskott, som beräknas till 99 mnkr. Flera kommunalägda bolag redovisar negativa resultat. Örebro kommun har sammantaget en god ekonomi, men i likhet med övriga delar av landet har kommunen stora utmaningar framför sig i form av demografisk utveckling och stora investeringsbehov, samt integration av nyanlända i kombination med en försvagad utveckling i skatteunderlaget. För att möta dessa utmaningar och samtidigt kunna behålla en god ekonomisk ställning behöver kommunen fortsätta att prioritera, digitalisera och effektivisera verksamheten samt göra väl avvägda investeringar. Det är därför viktigt att nämnderna håller sin tilldelade budget och att beslut fattas och utvärderas utifrån kriterierna inom *God ekonomisk hushållning* för att säkra en långsiktig och hållbar ekonomi.

Skolresultaten behöver förbättras ytterligare

Inom målet *Alla elever i grundskolan och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen* redogörs för omfattande utvecklingsarbeten för bättre målpuppfyllelse för elever. Det finns tydliga samband mellan gymnasieexamen, god hälsa och bättre livschanser. Detta mål är ett av de viktigaste utifrån *God ekonomisk hushållning*. Det görs ett gott arbete inom målet och många utvecklingsarbeten pågår på olika nivåer i organisationen. Samarbeten med forskare och Skolverket förväntas leda till högre kvalitet och bättre resultat framöver. Den upplevda tryggheten bland eleverna är fortsatt hög. Effekterna inom målet är dock lägre än önskat. Skillnader finns mellan olika skolor och mellan könen. Vi måste fortsätta analysera resultaten, men också säkerställa bättre förutsättningar för att följa resultat på individnivå. För bättre utveckling inom målet krävs att varje elevs behov identifieras och kan mötas med rätt verktyg för att skapa de bästa förutsättningarna för just den elevens målpuppfyllelse.

Strategiområde 1 – hållbar tillväxt

MÅL

Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro kommun underlättar att starta, utveckla och etablera företag

Det regionala samarbetet inom Business Region Örebro (BRO) har under året fortsatt i syfte att stimulera näringslivets utveckling. Genom BRO skapas en plattform att bl.a. attrahera kompetens och investeringar. Ett erbjudande till näringslivet som blir än mer starkt då samtliga av länets kommuner nu är anslutna till samarbetet. Örebro har ett attraktivt logistiskt läge, vilket avspeglas i flertalet nyetableringar såväl som en andraplats i tidningen Intelligent Logistiks årliga ranking över Sveriges bästa logistiklägen. För att stimulera etableringsarbetet ytterligare är det av stor vikt att planlagd mark för verksamheter finns tillgänglig, något som i förlängningen skapar tillväxt och sysselsättning. Under året har 9 hektar tillkommit, vilket är lägre än målvärdet. Detta härleds primärt till att ett flertal planer blivit överklagade.

Kommunens strategi att bedriva näringslivsarbetet i samverkan med andra aktörer ligger fast. Under året har avtal träffats med samarbetspartners inom näringslivet och dess organisationer. Syftet är att proaktivt och strategiskt främja samhällets och näringslivets innovationskraft, kommunens attraktivitet och nyföretagande.

Liksom för riket i sin helhet är tillgång till kompetens en fortsatt stor utmaning för näringslivet i Örebro kommun. Att arbeta proaktivt och kontinuerligt med skapandet av en attraktiv plats som också lockar och bibehåller talanger och kompetens är därför viktigt. En välfungerande samverkan med akademien, liksom olika branschorganisationer, är av stor betydelse. Framgent behöver denna samverkan stärkas ytterligare för att säkra en sammantaget positiv näringslivsutveckling.

Både lönesummeutvecklingen och sysselsättningsutvecklingen har varit positiv, vilket är tydliga indikatorer på att näringslivet i kommunen utvecklas positivt. Antalet nya företag var 937 under året, att jämföra med 967 under år 2018. Nyföretagandet ligger på en hög nivå jämfört med såväl liknande kommuner som riket i övrigt. Det sammanvägda resultatet i Nöjd Kund-index (en nationell servicemätning av kommuners service- och myndighetsutövning) uppgick till 77. Detta är att betrakta som ett gott resultat då målvärdet är 75.

Det finns tydliga indikationer på behov av stärkt dialog mellan näringslivet och Örebro kommun, inte minst i kontext till kommunens upphandling. Under året har därför ett internt utvecklingsarbete påbörjats där bl.a. leverantörsträffar genomförts med cirka 200 representanter från över 100 företag.

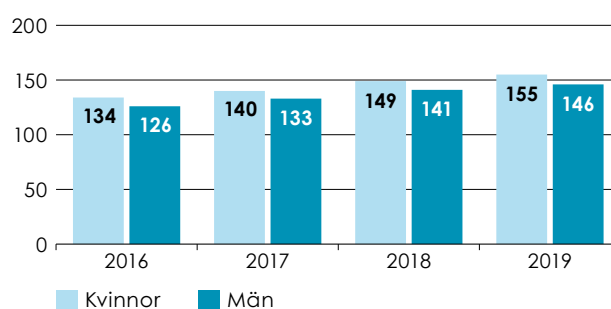
Positiva iakttagelser

- Lönesummeutvecklingen samt sysselsättningsutvecklingen är positiv
- Samverkan inom BRO
- Fortsatt högt nyföretagande

Förbättringsområden

- Stärka dialogen mellan näringsliv och kommun
- Utveckla och utöka samverkan för att stimulera tillgång till kompetens
- Säkerställa tillgång på planlagd verksamhetsmark

Lönesummeutveckling, index. Målvärde: öka

Sysselsättningsutveckling, index

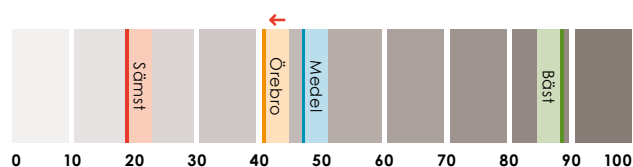
	2017	2018	2019	Målvärde
Kvinnor	104	104	104	Öka
Män	101	101	102	Öka

Planlagd mark för verksamheter, hektar

	2017	2018	2019	Målvärde
	60	9	9	20

Andel nyanlända som lämnat etableringsuppdraget och börjat arbeta eller studera efter 90 dagar, procent

(Kolada ID N00973)

Volymuppgifter

	2017	2018	2019
Antal nystartade företag per 1000 invånare	7,0	6,3	6,0

MÅL

Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete

Trots den turbulens som rådde på arbetsmarknaden under 2019, med Arbetsförmedlingens reformering i spetsen liksom en avmattning i konjunkturen, ökade andelen personer som gick vidare till arbete eller studier efter en kommunal arbetsmarknadsinsats jämfört med året innan. Det förbättrade resultatet beror främst på att efterfrågan på arbetskraft ändå var mycket god större delen av året, och ett brett utbud av kommunala arbetsmarknadsinsatser. Dessutom har ett mer processororienterat arbetssätt införts under hösten, för att i högre grad kunna möta människor med större behov. Skillnaden mellan mäns och kvinnors resultat är fortsatt hög. Män går i högre grad än kvinnor till arbete efter arbetsmarknadsinsats, medan kvinnor i högre grad än män går till studier efter arbetsmarknadsinsats. Detta kommer att analyseras, och ligga till grund för metodutveckling.

En kartläggning av behov har genomförts avseende personer i behov av ekonomiskt bistånd. Den visar att behovet av stöd är både komplext och mångfacetterat. Många har kort utbildningsbakgrund, mycket bristfälliga kunskaper i det svenska språket samt psykosociala och neuropsykiatriska problem. Detta ställer höga krav på individanpassade lösningar, olika kombinationer av arbetsmarknads- och utbildningsinsatser men också högre krav på sociala insatser som vård eller rehabilitering.

Riksdagens budget för 2019, och januariöverenskommelsen 2019, ändrade förutsättningarna för en rad arbetsmarknadsinsatser. Då extratjänster pausades och introduktionsjobb stoppades lokalt våren 2019 ökade kostnaderna för kommunala arbetsmarknadsanställningar (Kom-jobb) kraftigt. Utbildningskontrakt, som gav unga möjlighet till gymnasiekompetens och där 75 procent gick vidare mot arbete eller studier, fasades ut under året. Dessutom innebar personalminskningarna på Arbetsförmedlingen att kommunen tvingades ta över vissa arbetsuppgifter för att ge stöd till arbetssökande och arbetsgivare.

Även om andelen elever i grundskolan med behörighet till gymnasiet ökade – både till nationella och yrkesförberedande program – är det fortfarande en stor andel unga som saknar behörighet. Många som står utanför arbetsmarknaden har låg utbildningsnivå och en gymnasieutbildning är i det närmaste en förutsättning för att få jobb. Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) – för ungdomar under 20 år som inte påbörjat eller fullföljt en gymnasieutbildning – har utvecklat arbetssätt för att fånga upp dessa ungdomar.

Positiva iakttagelser

- Fler går vidare till arbete eller studier efter kommunal arbetsmarknadsinsats
- Fler unga har fångats upp inom KAA, och fler har gått vidare till studier
- Validering – för att kunna tillvarata medborgares kompetens – kan erbjudas på samtliga yrkesinriktade gymnasieutbildningar

Förbättringsområden

- Förbättra samverkan mellan grundskola, gymnasieskola, socialtjänst och arbetsmarknadsverksamheten
- Öka motivation och utveckla arbetssätt för att fler kvinnor ska gå vidare till arbete efter arbetsmarknadsinsats
- Utveckla arbetssätt för att fler ska kunna tillgodogöra sig svenska språket

Andel behöriga till yrkesprogram på gymnasieskolan, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
Kvinnor	86	82	82	Öka
Män	83	78	81	Öka

Andel som gått till studier eller arbete efter arbetsmarknadsinsats, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
Kvinnor	27	26	31	35
Män	30	33	36	35

KAA erbjuder riktade insatser utifrån individuella behov, för att ungdomarna ska ges möjlighet att återgå till gymnasieskolan, finna andra utbildningsvägar eller att etablera sig på arbetsmarknaden. Nyinskrivningarna till KAA har ökat kraftigt, vilket förutsätter en god samverkan mellan olika kommunala verksamheter som grundskola, gymnasieskola och socialtjänst.

Den kommunala vuxenutbildningen är viktig för att höja utbildningsnivån, medverka till att hitta lösningar för arbetslösa samt tillgodose arbetsgivares behov av kompetens. Många elever inom SFI har svårt att tillgodogöra sig studierna, därför har ett omfattande analys- och utvecklingsarbete påbörjats i syfte att hitta metoder för att fler ska kunna höja sina kunskaper i svenska språket – vilket är en förutsättning för arbete eller högre studier.

Volymuppgifter	2017	2018	2019
Öppen arbetslöshet, procent	4,7	4,4	4,6
Öppen arbetslöshet inkl. alla i arbetsmarknadsprogram, procent	7,7	7,6	8,5
Antal personer i arbetsmarknadsåtgärder	1 735	1 683	1 363
Antal mottagna flyktingar	870	554	360
Antal deltagare i SFI-undervisning	1 835	2 343	2 069
Antal årsstudieplatser på grundläggande vuxenutbildning	537	414	475
Antal årsstudieplatser på gymnasial vuxenutbildning, allmänna kurser	361	267	195
Antal årsstudieplatser på gymnasial vuxenutbildning, yrkeskurser	600	526	544

MÅL**Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun**

Miljöprogram för Örebro kommun sätter ramarna för det långsiktiga arbetet med ekologisk hållbarhet och beskriver miljömålsarbetets fem fokusområden; Vatten, Klimat, God bebyggd miljö, Biologisk mångfald och Giftfri miljö.

Kommunen arbetar systematiskt enligt *Vattenplan för Örebro kommun* för att förbättra vattenkvaliteten. Under året har ett projekt inletts med Hjälmarens vattenvårdsförbund som handlar om åtgärder mot övergödning kring Blackstaån. Projektet ska leda till ökad samverkan med lantbrukare. En ny vattenplan antogs i september 2019 och ett arbete med att ta fram nya riktlinjer för dagvattenhantering har påbörjats. Prioritering av personalresurser och personalbrist har bidragit till att önskad effekt inte nåts inom flera projekt, bl.a. gällande utrivning av vandringshinder och vattenskyddsområde Svartån. Ekonomiska prioriteringar vid genomförandefasen av byggprojekt har också bidragit till att rening av dagvatten inte nått önskat läge.

Ett förslag till *Klimatanpassningsplan för Örebro kommun* har arbetats fram under året och arbetet med att minska klimatpåverkan utifrån *Klimatstrategi för Örebro kommun* har fortgått. Det krävs dock fler och snabbare åtgärder för att målen i klimatstrategin ska nås. Under 2019 undertecknade kommunen, tillsammans med ÖBO och EON, energi- och klimatambitionen för projektet Tamarinden. Det nya bostadsområdet ska präglas av nytänkande och smarta lösningar där energi kan produceras, lagras och delas mellan fastigheterna.

Kommunen har under året emitterat sin femte gröna obligation och en satsning på att minska matsvinnet inom förskolan har påbörjats. Under året rapporterade kommunen mål, utsläpp och åtgärder till en internationell dataplattform, för deltagande i den globala klimatutmaningen *One Planet City Challenge*. Utmaningen omfattar både minskad klimatpåverkan och klimatanpassning – finalister och vinnare utses under 2020. För att undvika framtida ökade energibehov inom VA-systemet behöver en gemensam målbild för energiförbrukning inom programområde Samhällsbyggnad tas fram.

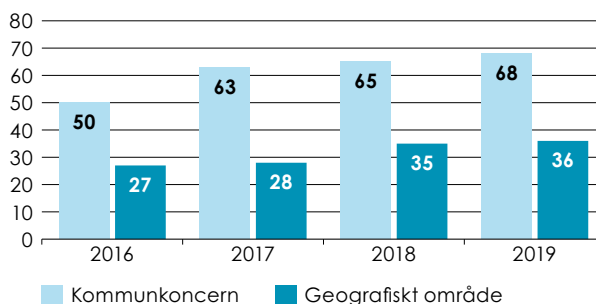
Arbetet med biologisk mångfald har bidragit till att åtgärder för att återskapa våtmarkslandskap, skogsbete och ängar har genomförts. Antalet hektar som fått ett långsiktigt skydd eller restaurerats har under året ökat kraftigt i och med bildandet av nytt naturreservat på Björkönen. Förslag till handlingsplan för *Grönstrategin för Örebro kommun* och förslag till riktlinjer för förskolors och skolors friytor har tagits fram. En förstudie kring grönytefaktor har genomförts med syfte att säkerställa och höja ambitionerna gällande gröna gårdsmiljöer och stadens ekosystemtjänster vid bostadsbyggande. För att skapa en mer ekologiskt hållbar samhällsplanering behöver ekosystemtjänstperspektivet tydligare lyftas i planprocessen och nya verktyg, metoder och arbetssätt behöver utvecklas inom den fysiska planeringen.

Positiva iakttagelser

- Överträffar målet om minskad klimatbelastning per kilo inköpta livsmedel
- Nytt naturreservat med cirka 475 hektar
- Forum för hållbar IT inom länet

Förbättringsområden

- I större utsträckning följa upp och analysera effekten av ställda miljökrav
- Utveckla arbetet med att synliggöra och sprida goda exempel inom målområdet
- Det avsätts inte tillräckligt med personal och ekonomiska resurser för att genomföra åtgärder i styrande dokument som finns beslutade

Klimatbelastning, ackumulerad minskning, procent.
Målvärde: öka**Antal hektar som fått långsiktigt skydd eller genomgått restauration**

	2017	2018	2019	Målvärde
	316	364	860	Öka

Andel rätt sorterat restavfall, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
	40	45	42	Minst 60

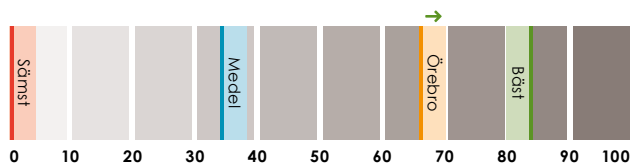
Andelen rätt sorterat restavfall har minskat något jämfört med utfallet 2018. Detta beror på att utsorteringen av förpackningar och tidningar, från i huvudsak flerfamiljsboenden, har försämrats. Kommunens rådighet inom området är begränsad vilket försvårar åtgärdsarbetet och därmed möjligheten till måluppfyllelse. En förstudie har genomförts med syfte att öka återbruk av inventarier i kommunen, och inom fritidsgårdarnas verksamhet har avfalls-sortering integrerats som en del av den pedagogiska verksamheten. Under hösten påbörjades en revidering av *Riktlinjer för hållbar upphandling*, och ett samråd för ny *Avfallsplan för Örebro kommun* som ska styra mot en cirkulär ekonomi, inleddes i slutet av 2019. Ett forum för hållbar IT startade också under året. I forumet träffas privata och offentliga aktörer inom länet för att byta erfarenheter och diskutera utmaningar och möjligheter kopplat till hållbar IT. Upphandling är ett återkommande tema.

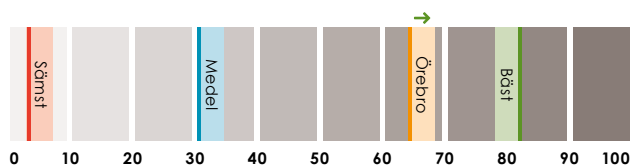
För att minska miljöpåverkan från spridning av granulat från kommunens konstgräsplaner har lokala rutiner tagits fram under året. Snöröjningen är den enskilt största orsaken till spridning och genom att minska antalet tillgängliga planer under vintermånaderna skulle detta kunna begränsas. Konsekvensen kan dock bli ökade transporter för att ta sig till de öppna planerna och att önskade träningstider inte kan tillgodoses.

Inom förskoleverksamheten fortgår arbetet enligt *Handlingsplan för giftfria barnverksamheter*. Under 2019 har medel för giftfri barnverksamhet fördelats till förskoleklass, särskola och RH-verksamhet. För att kunna fullfölja åtgärderna i handlingsplanen finns ett behov av att i samverkan se över utbud av material och utrustning i inköpssystemet. Under året har implementering av kommunens kemikaliehanteringssystem påbörjats inom fler verksamheter. Det kommunövergripande arbetet med kommunens kemikaliehanteringssystem har dock behövt prioriterats ner under hösten på grund av brist på personalresurser.

Miljöbilar, andel av kommunorganisationens personbilar och lätta lastbilar, procent (Kolada ID U00437)

Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, procent (Kolada ID U07514)

Volymuppgifter	2017	2018	2019
Hushållsavfall till förbränning, ton	22 570	21 840	22 790
Natur- och kulturresevat, antal	20	20	22

MÅL

Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka

Kommunen arbetar utifrån medborgarnas behov och förväntningar på enkel och tillgänglig service. Den externa serviceytan är ett sammanhållande begrepp för de kontaktytor där Örebro kommun samlat möter medborgarna: orebro.se, Servicecenter (telefoni och besök), sociala medier och e-tjänster. Det fortsatta arbetet med att utveckla dessa kontaktytor sker utifrån mål för tillgänglighet, enkelhet och insyn. Digitalisering är en möjliggörare för fortsatt utveckling av kommunens externa serviceyta.

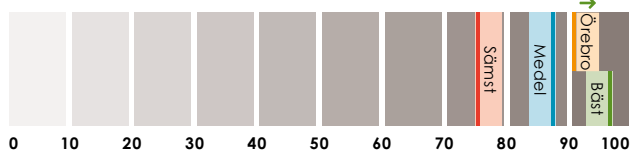
Under 2019 har ett stort förbättringsarbete med grundskolornas webbplatser påbörjats med fokus på vårdnadshavare och elevers behov och möjligheter. Arbetet förväntas bli klart till sommaren 2020.

Under året har e-tjänsten för försörjningsstöd vidareutvecklats och i oktober lanserades en e-tjänst för återkommande ansökan av försörjningsstöd. Införandet av e-tjänsten har inneburit att cirka 50 procent av ansökningarna kommer digitalt. Detta har inneburit kortare handläggningstider vilket förenklar för medborgarna. Medborgarna erbjuds nu även att meddela sin inkomst till förskola och fritidshem digitalt, vilket har varit efterfrågat.

Arbetet med att utveckla e-tjänster som löser hela ärendet för medborgarna fortsätter. Det innebär att flera av de nuvarande verksamhetssystemen kommer att integreras och möjliggöra att handläggning och service kan ske direkt i e-tjänsten. Detta är ett viktigt steg där digitaliseringen inom kommunen möjliggör en enklare vardag för medborgarna.

En fortsatt stark utveckling av NKI för företag visar att Örebro ligger i topp jämfört med liknande kommuner i Sverige. Det finns skillnader inom myndighetsområdena som ger en bra bild över utvecklingsområdena och förbättringsbehov. Genom att öka samverkan mellan myndighetsområdena, utveckla digitala tjänster och öka kommunikationen kring myndighetsutövningen kan företagens behov bättre mötas och NKI-resultaten bibehållas och utvecklas.

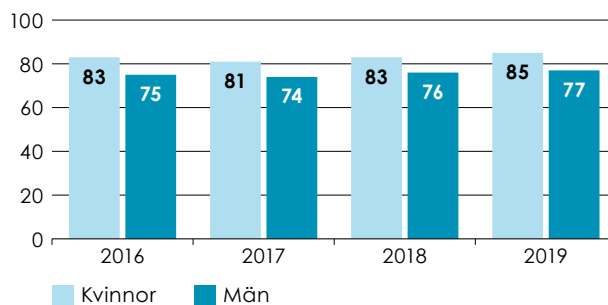
Andelen medborgare som uppfattar att de fått ett gott bemötande när de kontaktat kommunen, procent av maxpoäng (Kolada ID U00486)

Positiva iakttagelser

- Digitalisering som en del av kommunens förbättringsarbete
- Fler e-tjänster för en enklare vardag
- Fortsatt högt NKI

Förbättringsområden

- Förändrade arbetsätt och tillämpning av nya lösningar

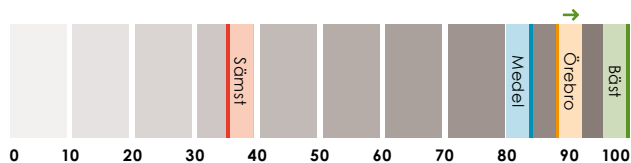
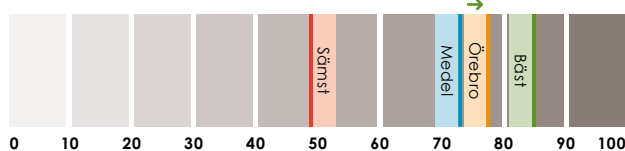
Nöjd Kund-index (SKR Insikten). Målvärde: lägst 75**Medborgarnas upplevelse av hur enkelt kommunen gjorde det för dem att lösa sina ärenden, betyg på skala 1-5**

År	2017	2018	2019	Målvärde
	*	3,9	4,1	4,0

*Nytt mått från 2018

Antal erbjudna e-tjänster

År	2017	2018	2019	Målvärde
	150	169	189	Öka

Andel medborgare som får svar på e-post inom en dag, procent (Kolada U00442)**Företagarnas samlade omdöme om kommunens service och myndighetsutövning, Nöjd Kund-index** (Kolada ID U07451)

MÅL

Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer

Örebro kommun växer och med en utbyggnad av stadsdelar och bostadsområden tillkommer även en utbyggnad av infrastruktur i form av vägar, cykel- och gångbanor och kollektivtrafik. Det måste finnas goda möjligheter att leva ett gott liv och därmed ta sig mellan bostaden till arbetet, förskolor och skolor, handelsområden m.m.

För att säkerställa att Örebro kommun är en plats för både nuvarande och kommande generationer att bo och leva på behöver resandet öka med bl.a. kollektivtrafik och cykel, framför bilen. Antalet cykelresor har ökat under året och i syfte att stimulera denna utveckling har ”nudginginsatser” ägt rum, som t.ex. kampanjen *Min kvart*.

Pendlingen till och från Örebro kommun har ökat under året. En utredning av pendlingsparkeringar har genomförts i syfte att förbättra trafiksituationen i centrala Örebro och samtidigt möjliggöra för fler att resa till och från Örebro. Utredningen är färdigställd och en översyn av kommande investeringar pågår. Att stärka attraktions- och konkurrenskraften för kollektivtrafiken är fortsatt ett viktigt utvecklingsområde. Antal resor i stadstrafiken ökade under 2019.

Information vid gatuarbeten är viktig för såväl medborgare som företag. Vid ombyggnadsinsatser och andra tillfälliga avstängningar behöver samordning av arbetsprocesser förbättras så en högre effektivitet uppnås. Ett förvaltningsöverskridande projekt, *Nystart*, har därför initierats, samtidigt som förbättrade kommunikationsinsatser genomförts via t.ex. orebro.se. En ny webbtjänst för grävavstängningar har under året tagits fram i syfte att synliggöra begränsad framkomlighet i vägnätet på ett tydligare sätt. Denna kommer driftsättas under 2020.

Tillgången till bredband, både inom och utanför tätorten, har ökat under året. Utbyggnadstakten på landsbygden motsvarar däremot inte kommunens mål i enlighet med *Bredbandsstrategin*, vilket härleds till den privata marknaden utom Örebro kommuns rådighet. Ett förarbete kring digital utbyggnad av bredband på landsbygden har inletts i syfte att säkerställa den digitala infrastrukturen. Det är viktigt för möjligheten att kunna leva och verka på samma villkor oavsett om man lever i stad, tätort eller landsbygd – men även för omsorgsverksamhet, skolverksamhet och näringslivet.

Positiva iakttagelser

- Antalet cykelresor har ökat
- Ökad tillgång till bredband, såväl inom tätorten som på landsbygden
- Ökad pendling

Förbättringsområden

- Förbättra kommunikationen till medborgare och näringsliv avseende störningar i gatunätet
- Kollektivtrafiken behöver stärkas som attraktivt alternativ till bilen
- Bredbandsutbyggnaden på landsbygden behöver utvecklas

Pendling, index

	2017	2018	2019	Målvärde
Kvinnor	110	113	116	Öka
Män	112	116	118	Öka

Antal resor i kollektivtrafik (Stadstrafik), miljoner

	2017	2018	2019	Målvärde
	7,8	8,2	8,7	Öka

Tillgång till 100 Mbit bredband inom tätort/småort, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
	89	92	93	Öka

Tillgång till 100 Mbit bredband utanför tätort/småort, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
	23	35	43	Öka

Volymuppgifter	2017	2018	2019
Vinterväghållning, mnkr	23,0	27,5	37,6
Asfaltunderhåll körbanor, mnkr	28,1	12,0	36,7

MÅL**Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare****Hållbart medarbetarengagemang (HME)**

Medarbetare som har meningsfulla arbetsuppgifter, tydliga mål, bra ledarskap, goda arbetsmiljöförhållanden samt möjligheter att påverka och att utvecklas i sitt uppdrag har förutsättningar att känna stolthet, engagemang och motivation i sitt arbete. Hur vi som arbetsgivare styr, leder, organiserar och arbetar påverkar förutsättningarna för ett hållbart medarbetarengagemang. Årets medarbetarenkät besvarades av 4 av 5 medarbetare i kommunen och resultatet visar på en utveckling i positiv riktning, då fler grupper än året innan har ett HME-index över kommunens riktvärde på 78. Även det totala HME-indexet för Örebro kommun som helhet har ökat med en enhet. På frågan om vad som kännetecknar Örebro kommun som arbetsgivare framkommer Meningsfullhet, Anställningstrygghet och Bra kollegor som tydliga styrkor.

Personalberedning

Under året har en parlamentariskt sammansatt beredning inrättats som ska följa arbetet med kompetensförsörjning på strategisk nivå och kommunens övergripande personalpolitik. Personalberedningen har i uppdrag att bereda de ärenden inom området som ska beslutas av Kommunstyrelsen. Arbetet har under året handlat om att bygga en gemensam kunskap om de utmaningar som finns inom personalområdet, Kommunstyrelsens roll som arbetsgivare samt att utarbeta välfungerande arbetsformer för beredningen.

Kompetensförsörjning

Samtliga nämnder har kartlagt kompetensläget för varje yrkesgrupp, i olika tidsperspektiv i enlighet med modell och arbetssätt för ett systematiskt och strategiskt kompetensförsörjningsarbete. Åtgärder har identifierats för att bibehålla eller förbättra läget. De flesta åtgärder genomförs i verksamheterna som en del av det löpande arbetet med verksamhetsutveckling, medan en del utvecklingsarbete sker inom ramen för kompetensförsörjningsportföljen. En förstudie om införande av en digital lärlplattform pågår för att bättre möta behovet av att ställa om kompetens och kompetensutveckla våra medarbetare och chefer. Portföljen har totalt finansierat olika insatser för 6,5 mnkr under 2019. Där ingår även de aktiviteter som påbörjades under 2018 men som fortsatt under 2019. Det finns behov av att i större utsträckning bredda synen både på vilka åtgärder som kan göras och på att förändra arbetssätt och organisation – så att behovet av kompetens minskar eller förändras.

Utbyggnaden av *Utökad HR-stöd vid rekrytering* fortlöper enligt plan och senast 2021 kommer alla kommunens verksamheter att omfattas av stödet. Utvärdering har påvisat positiva effekter i form av förbättrad kandidatupplevelse, effektivare rekryteringsprocess och bättre förutsättningar för rekryterande chef.

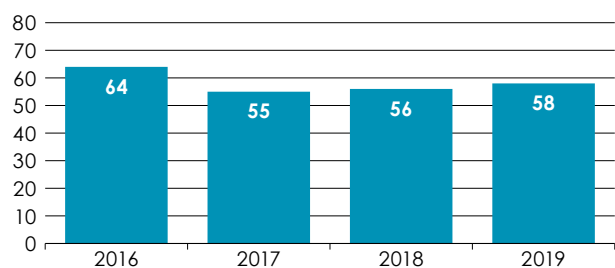
För en effektivare omställningsprocess pågår ett utvecklingsarbete för att möjliggöra en mer flexibel organisation som effektivt kan anpassas till förändringar utifrån volymer och effektiviseringskrav.

Positiva iakttagelser

- Ytterligare steg i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet
- Påbörjat arbete för att stödja utveckling av ledarskap och medarbetarskap

Förbättringsområden

- Nya lösningar för att fortsätta erbjuda heltidsanställningar
- Uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet

Andel enheter med HME-värde på minst 78, procent.
Målvärde: öka**Anställningstrygghet, index**

	2017	2018	2019	Målvärde
Kvinnor	72,3	72,3	73,1	Öka
Män	71,4	71,8	73,0	Öka

Andel chefer med 10–30 medarbetare, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
Kvinnor	47	46	55	Öka
Män	45	42	49	Öka

Omställning handlar även om att tillvarata kompetens, värna individernas anställningstrygghet och bidra till kommunens behov av kompetensförsörjning. Ett förslag till process är framtagen och ska beslutas av Kommunstyrelsen under 2020.

Utifrån kommunens önskade lönestruktur har det beslutats om vilka yrkesgrupper som ska ta del av de särskilt avsatta medel gällande höjning av lönenivåer. Satsningen ingår som en del i ordinarie löneöversynsprocess för 2020.

Ledarskap och medarbetarskap

Utifrån ledarplattformen och kommunens viljeinriktning med chefs- och ledarskapet har arbete med att ta fram ett chefs- och ledarskapsprogram påbörjats. Programmet anpassas utifrån kommunens medarbetarstödjande chefsnivåer och de nivåer som har ett mer verksamhetsstödjande innehåll.

Enhetschefens (medarbetarstödjande chefs) uppdrag är främst att förtydliga verksamhetens syfte och mål och skapa förutsättningar för medarbetare att utföra sina uppdrag. Inom den ramen kan medarbetare få utökat handlingsutrymme, ta ansvar, känna sig delaktiga utifrån uppdrag och profession. För att nå dit krävs ett ledarskap som med dialog, återkoppling på utfört arbete och kompetensutveckling ger förutsättningar för ett gott medarbetarskap. Arbetet startar hos, och behöver utgå från, högsta ledning. Även chefer och ledare på strategisk nivå (verksamhetsstödjande) behöver med tillit som grund fortsätta att utveckla förmågan till innovation och förnyelse genom ett gemensamt ansvarstagande och samarbete. Utbildningsinsatser har genomförts för kommunens strategiska chefer, men fler insatser behövs och planeras erbjudas genom chef- och ledarskapsprogrammet.

Dialog har förts med flera av kommunens personalintensiva verksamheter om chefers förutsättningar kopplat till antal medarbetare. I ett antal verksamheter pågår insatser för att minska antal medarbetare per chef. Här kan ett fortsatt kommungemensamt arbete vara till hjälp, inte minst genom att fokusera på de mer organisatoriska förutsättningarna.

Arbete med kompetensförsörjning av chefer ger goda förutsättningar för kommunen att ha chefer med rätt kompetens för att uppfylla verksamhetsmålen. Under året har ett upplägg tagits fram där medarbetare ska få en inblick i vad det innebär att vara chef och förhoppningsvis blir intresserade av att ta sig an ett chefsuppdrag. Insatsen planeras att starta under 2020. För att upplevas som en attraktiv arbetsgivare, och bidra till högre arbetsstillfredsställelse, prestation och engagemang, pågår en översyn av introduktion för nya chefer som förväntas vara klart under 2020.

Arbetsmiljö och hälsa

Igångsättningsbeslut har tagits för att revidera kommunens arbetsmiljöpolicy i syfte att tydligare visa på ambition och riktning för arbetsmiljöarbetet för att uppfylla rådande lagstiftning. En viktig del i det systematiska arbetsmiljöarbetet är att följa upp att

arbetet fungerar och att vidtagna åtgärder undanröjt risker för ohälsa och olycksfall. Det finns behov av att i varje överordnat led följa upp arbetet och erbjuda sitt stöd för att uppnå ett välfungerande arbetsmiljöarbete. Det finns också ett behov av att ta fram kompetensutvecklingsinsatser som stödjer överordnade nivåers fördelning av arbetsmiljöuppgifter.

För att chefer ska ha den kunskap och det stöd som behövs för att kunna bedriva ett aktivt och förebyggande arbetsmiljöarbete, pågår ett arbete med att se över stöd för ett systematiskt arbetsmiljöarbete. Den nya överenskommelsen om företagshälsa ger förutsättningar för ett vardagsnära stöd för medarbetarstödjande chefer och för att arbeta mer förebyggande. Det ger också förutsättningar för ledningsgrupp (verksamhetsstödjande) att få stöd i att driva och följa upp arbetsmiljöarbetet strategiskt. Arbete pågår med att revidera samverkansavtalet för att bättre stödja ett effektivt medarbetarinflytande och arbetsmiljöarbete.

Dokumentet *Aktiva åtgärder i Örebro kommun – Riktlinje för jämlika och ickediskriminerande arbetsvillkor* som antogs av Kommunstyrelsen i slutet av året, tar sikte på att arbetet med åtgärderna integreras i det ordinarie arbetet. Det innebär att när chefer arbetar enligt de arbetsätt, modeller och verktyg inom exempelvis rekrytering, kompetensutveckling och lönesättning så tryggas de i att arbetet sker utifrån lagens krav. När det gäller området arbetsförhållande, som omfattar undersökning och analys av organisatoriska, sociala och fysiska arbetsförhållanden, ansvarar varje chef för det systematiska arbetsmiljöarbetet på sin enhet.

Trygga anställningsvillkor

Nämnder med personalintensiva verksamheter arbetar med åtgärder och aktiviteter för att minska timanställningar till förmån för fler tillsvidareanställningar. En minskning av andelen timavlönade har skett sedan förra året. För att klara kompetensförsörjningsutmaningen är det samtidigt av stor vikt att de som frivilligt arbetar deltid uppmuntras att gå upp i tid och arbeta heltid. Verksamheternas arbete med åtgärder förväntas ge resultat under 2020–2021.

Antal årsarbetare i Örebro kommun	Tillsvidareanställda		Visstidsanställda (månadsavlönade)		Visstidsanställda (timavlönade)		Antal årsarbetare
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	
Programområde Barn och utbildning	3 691	998	381	239	179	50	5 537
Programområde Samhällsbyggnad	386	446	22	35	13	18	919
Programområde Social välfärd	3 251	649	226	71	528	195	4 920
Kommunstyrelsen	533	221	32	12	6	4	808
Vuxenutbildning och arbetsmarknad	282	130	44	17	146	143	762
Totalt Örebro kommun*	8 142	2 444	704	375	872	410	12 947

* Exkl. anställda enligt beredskapsavtalet

Frisk- och sjukfrånvaro		Bokslut				Förändring
		2016	2017	2018	2019	2018–2019
Frisknärvaro, i procent av medarbetare*	Totalt	53%	56%	53%	54%	0,9%
	Kvinnor	50%	53%	50%	50%	-0,1%
	Män	66%	67%	64%	65%	1,0%
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden	Totalt	7,1	6,8	6,4	5,7	-0,7
	Kvinnor	8,0	7,6	7,1	6,3	-0,7
	Män	4,2	4,3	4,2	3,7	-0,5
Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden per ålder						
Totalt	upp till 29 år	5,3	4,9	5,2	4,6	-0,6
	30–49 år	6,9	6,6	6,2	5,5	-0,8
	50+ år	8,0	7,8	7,1	6,4	-0,7
Kvinnor	upp till 29 år	6,0	5,4	5,8	5,1	-0,6
	30–49 år	7,8	7,5	7,1	6,2	-0,8
	50+ år	8,9	8,6	7,6	7,0	-0,7
Män	upp till 29 år	3,2	3,4	3,7	3,5	-0,2
	30–49 år	3,6	3,7	3,5	3,1	-0,4
	50+ år	5,4	5,4	5,3	4,5	-0,8
Korttidssjukfrånvaro**	Totalt	6,8	6,6	7,1	7,1	0,0
	Kvinnor	7,3	7,0	7,4	7,5	0,0
	Män	5,4	5,4	5,8	5,9	0,0
Andel långtidssjukfrånvaro	Totalt (>60 dagar)	46,2	45,6	40,7	35,5	-5,2
	Kvinnor (>60 dagar)	47,6	46,6	42,1	36,7	-5,4
	Män (>60 dagar)	37,8	39,7	33,1	29,5	-3,6

*andel tillsvidareanställda medarbetare med 0–5 sjukfrånvarodagar fördelade vid max 3 tillfällen

**antal dagar per anställd, korttidssjukfrånvaro 1–14 dagar

MÅL

Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt

Örebro kommun har under året säkerställt en god bemanning inom lokalförsörjningsarbetet och arbetat med att säkerställa ett strukturerat arbetssätt med fokus på att balansera verksamhetsbehov och kostnadseffektiva lösningar.

Under året har den kommunövergripande lokalförsörjningsprocessen sammanställts och förtydligats i ett framtaget styrdokument, *Riktlinjer för lokalförsörjning för Örebro Kommun*. Denna innehåller en beskrivning av mötesstruktur, tydlighet i roller, ansvar och uppdrag samt tydlig koppling till investeringsprogrammet. Processen säkerställer en samstämmig hantering av lokalfrågor genom alla berörda led inom kommunkoncernen med en kostnadskontroll.

Samverkan med de kommunala bolagen har intensifierat med fokus på framtagande av kostnadseffektiva konceptmodeller för t.ex. gruppbestäder.

Planering inför arbetet med 2020 års nya årsprocess har gjorts. En kommunövergripande lokalförsörjningsplan med ekonomiska konsekvenser ska tas fram. Denna plan ska säkerställa en långsiktig hållbar planering enligt *Agenda 2030*. Den ska innehålla lokalbehov för respektive programområde såväl som uppdrag och utredningar som spänner över mer än ett område t.ex. samnyttjande och ökat nyttjande av befintliga lokaler.

Vid halvårsskiftet fattade Kommunstyrelsen ett inriktningsbeslut om att samordna kommunens administrativa lokaler i tre noder på sex adresser under de närmaste åren. Nettoeffekten beräknas till en minskad kostnad på cirka 10 mnkr per år efter fullgjord omställning.

Positiva iakttagelser

- Standardmodell för gruppbestäder är framtagen tillsammans med ÖBO och andra kommuner
- Modell för konceptskola håller på att tas fram i nära samarbete med Futurum
- Inflytt har skett i det första aktivitetsbaserade kontoret för delar av den kommunala administrationen

Förbättringsområden

- Fortsätta implementering av arbetssätt och rutiner som finns beskrivna i *Riktlinjen för lokalförsörjning, Örebro Kommun*
- Utvärdera och förtydliga nuvarande internhyresmodell
- Utveckla arbetssätt och rutiner inom hyresadministration i nära samverkan med ekonomifunktioner

Andel omställningsyta i kommunens lokaler, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
	1	1	1	1-3

Ett nytt fastighetssystem för kommunens samlade behov har upphandlats och driftsatts under året. Systemet innebär en effektivisering runt de ekonomiska processerna där ekonomifunktionerna inom Örebro kommun får en tydligare roll.

MÅL

Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar

Örebro kommun visar ett positivt resultat för året, men då överskottet i huvudsak härrör ifrån värdeökningar inom finansverksamheten uppnås inte det finansiella resultatmålet utifrån god ekonomisk hushållning (finansnettot exkluderas i den beräkningen). Utmaningen består i att få en ekonomi i balans i de kommunala verksamheterna. Det är en oroande utveckling att allt fler nämnder inte kan hålla sin budget.

Nämnderna redovisar sammantaget en budgetavvikelse på -180 mnkr (-41 mnkr). Kommunens finansiella ställning är fortsatt god men i likhet med övriga delar av landet har kommunen känt av effekterna av den demografiska utvecklingen, ökade investeringsbehov och ansvar för integration av nyanlända. För att klara utmaningarna i verksamheten i kombination med en lägre skatteutvecklingstakt är det viktigt att nämnder och styrelser i den kommunala koncernen ser sin del i att nå målen och vidtar åtgärder som bidrar till arbetet med att effektivisera och stärka kommunkoncernens ekonomi under planperioden. Här behövs tydligare planering och ansträngningar för ett realistiskt genomförande. Vi behöver fortsätta att prioritera, effektivisera verksamheten och göra välavvägda investeringar för att kunna behålla en god finansiell ställning framöver.

Utifrån ovan nämnda förutsättningar är en hög grad av samverkan och förändring i arbetssätt inom den kommunala koncernen nödvändig för att få en ökad takt i den gemensamma utvecklingen för en långsiktigt hållbar ekonomi. Genom effektiviserade och digitala processer kan resurser frigöras till områden där de kan göra större nytta. Ett viktigt stöd i detta är projektstyrning som ska leda till en effektiv styrning och samordning av prioriterade utvecklingsprojekt för att säkerställa att insatserna når önskad effekt. Arbetet med att komma till rätta med felaktiga inköp utifrån ramavtal har lyfts högre upp på agendan under hösten. Förstärkta inköpsrutiner och uppföljning av avtal och inköp ska förhindra onödiga kostnader framöver.

Sociala investeringar innebär ofta en högre kostnad på kort sikt, men bidrar till att framtida kostnader för målgruppen dämpas eller uteblir. En ny finansieringsmodell har tagits fram som bygger på tillfälliga utvecklingsmedel istället för återföring. Detta förväntas stimulera innovation och tidiga och förebyggande insatser. Uppnådda effekter kan därmed på ett hållbart sätt bidra in i det allmänna effektiviseringsarbetet. Genom övergång till ett *rehabiliterande arbetssätt* och användning av välfärdsteknik ges möjligheter att effektivisera arbetssätt samtidigt som servicemottagare ges verktyg för ett mer självständigt liv och en förbättrad livskvalitet.

Med god kompetensförsörjning ökar möjligheterna att möta dagens utmaningar med rätt kompetens. Genom satsningar inom skola och vuxenutbildning, och arbetsmarknadsinsatser som matchar behoven hos de som står långt från arbetsmarknaden, får fler medborgare möjlighet till egenförsörjning och risken för utanförskap minskar. Medel från Delmos (myndigheten Delegationen mot segregation) ger fortsatt möjlighet att få ett samlat grepp om de effekter som segregationen leder till och öppnar möjligheter att mer kraftfullt agera där insatser kan göra störst nytta.

Inom *Strukturförändringsprogrammet* – som syftar till en långsiktigt hållbar hemvårdsverksamhet med en ekonomi i balans, nöjda brukare och en välmående driftsorganisation – är det angeläget att arbetet intensifieras för att ge önskad effekt.

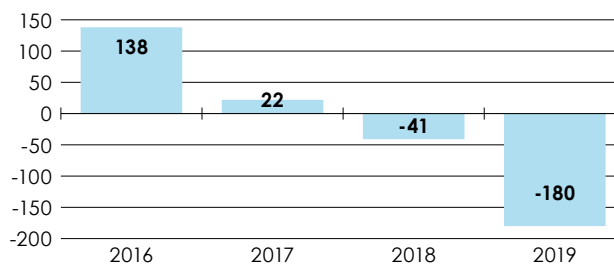
Positiva iakttagelser

- Fokus på att göra rätt inköp
- Beslut om plan för att möta de demografiska förändringarna
- Prioriteringar inom investeringsprogrammet har påbörjats

Förbättringsområden

- Skapa förutsättningar för förebyggande åtgärder med kostnadsdämpande effekt
- Säkerställa att effektiviseringsåtgärder får avsedd effekt

Nämndernas ramavvikelse, mnkr. Målvärde: 0

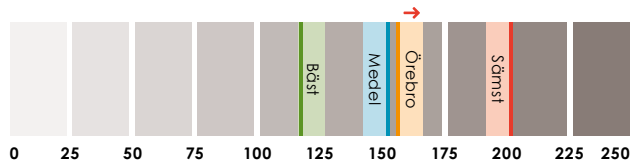
Beviljad tid per servicemottagare, omvårdnad hemvård, genomsnitt timmar/mån.

År	2017	2018	2019	Målvärde
	47,8	48,7	52,4	-

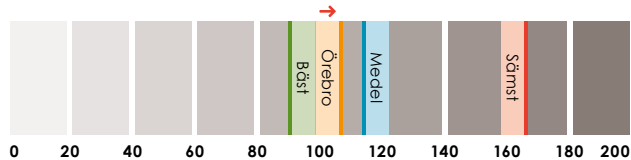
Andel uppfyllda avkastningskrav kommunala bolag, procent

År	2017	2018	2019	Målvärde
	77	67	87	100

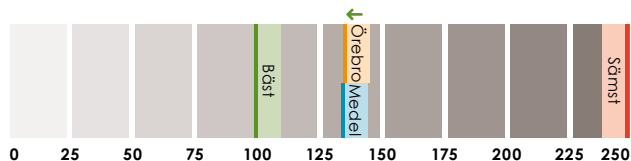
Kostnad per barn i förskola, tkr (Kolada ID N11008).

Kostnad per elev i grundskolan, tkr (Kolada ID N15027)

Kostnad per elev i gymnasieskolan, tkr (Kolada ID N17005)

Strategiområde 2 – människors egenmakt

MÅL

Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god

Inom samhällsbyggnadsområdet pågår arbete med att ta fram en strategi för 3D- och visualisering av detaljplaneprocessen och detaljplan. Detta för att på ett tydligare sätt kunna visa på hur stadsutvecklingen är tänkt att ske. Parallellt studeras olika möjligheter att systematiskt använda 3D-visualisering som redskap för att öka medborgares delaktighet och förståelse för planförslag. För att göra plandata och information om detaljplaneprocessen mer tillgänglig har man deltagit i flera nationella utvecklingsprojekt, bl.a. med Lantmäteriet.

I och med framtagandet av planprogram för Brickebacken har ett samarbete med två skolklasser i området etablerats för att få med elevernas perspektiv. Eleverna har bl.a. fått se utvecklingsförslaget för Brickebackens centrum och skriva en "Framtidsdagbok 2040" som följs upp under våren 2020. De har även uppmanats att gemensamt skriva ett samrådsyttrande och lämna in det under pågående samråd.

Bostadsprojektet Tamarinden och Änglandaskolan har ett samarbete som fokuserar på hållbarhet, socialt samspel och ekologi. Exempelvis har Tamarindens arbetsgrupp tagit fram arbetsmaterial som är anpassat för barn och unga.

För att möjliggöra ett ökat medborgarinflytande över samhällsbyggnadsprocessen är det nödvändigt med ytterligare proaktivitet genom att i ett tidigt skede definiera målgrupp och bestämma nivå på medborgardeltagande och behov av informationsinsatser. Metoder behöver vidareutvecklas för att involvera människor i olika livsskeden och från olika stadsdelar och delar av Örebro kommun. Och då behöver särskilt fokus läggas även fortsatt på metoder för att få med barn och unga mer i samhällsbyggnadsprocessen.

Grönstrategin för kommunens arbete inom parker och grönområden har under första delen av 2019 fokuserat på att utveckla områdena mellan Oxhagen/Varberga och Varbergaskogen. Dialogerna som gjorts inom Varbergaprojektet har bl.a. lett till att en äventyrsstig har byggts i samarbete med familjecentralen. Förskolor i området har varit med och haft direkt påverkan på hur projektets olika delar ska utformas när det t.ex. gäller placering av en naturlekplats. Arbetsmetodiken när det gäller medborgardialog har förändrats och är numera en mer integrerad del av planeringsprocessen när det gäller gröna miljöer.

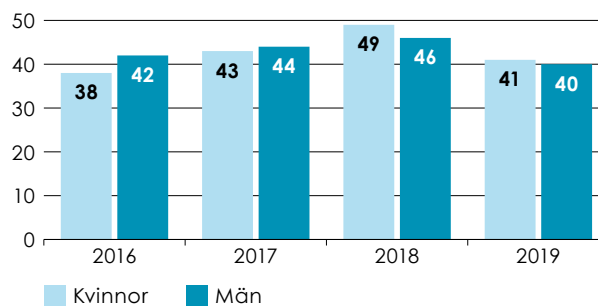
Positiva iakttagelser

- Samarbete med skolklasser som referensgrupp vid omvandling av Brickebacken
- Förändrad arbetsmetodik för medborgardialog är nu en mer integrerad del av planeringsprocessen för gröna miljöer
- Fem medborgardialoger är genomförda inom landsbygdsområdet

Förbättringsområden

- Öka proaktiviteten och tidigt ta beslut om nivå på medborgardeltagande och informationsinsats om samhällsbyggnadsprocessen
- Vidareutveckla metoder för att involvera en större mångfald av medborgare
- Frågan om bildandet av ett kommunbygderåd bör sättas in i en prioriteringsordning

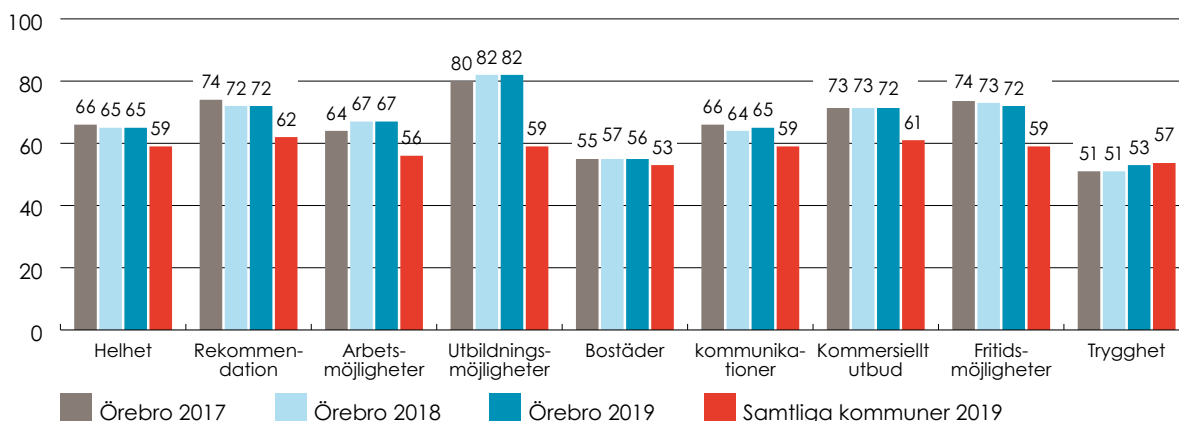
Medborgarnas upplevelse av insyn och inflytande, procent. Målvärde: öka

I Landsbygdsnämndens regi har fem medborgardialoger genomförts och bedömningen är att intresset för dialogerna har ökat jämfört med året innan. Den allmänna meningen hos deltagarna på dialogerna är, enligt mentometerundersökning, att dialogerna har givit dem möjlighet att göra sin röst hörd.

Överförmyndarnämnden fortsätter liksom föregående år att ha dialog med en referensgrupp av ställföreträdare och inhämtar deras perspektiv på digitaliseringsutvecklingen. Referensgruppen är också med i pilotprojektet för digitalt mentorskap.

Medborgarnas attityder till Örebro som en plats att bo och leva på (NRI)

MÅL

Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården

2019 fanns totalt 22 utförare av service inom hemvården. 13 av dessa utförare var valbara för nya servicemottagare. För omvårdnadstjänster så finns det 11 godkända utförare, varav 8 är valbara för nya servicemottagare. Många utförare har profilerat sig med språk eller mot andra specifika målgrupper. Majoriteten av de externa utförarna har hela Örebro kommun som angivet område för sina tjänster.

Under 2019 har ett intensivt arbete pågått med att förbereda övergången från ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LoV) till ett valfrihetssystem genom lagen om offentlig upphandling (LoU) avseende omvårdnadsinsatser samt hälso- och sjukvårdsinsatser. Förfrågningsunderlaget, som utgjorde grunden till upphandlingen, fastställdes i april och publicerades i maj. I enlighet med förfrågningsunderlaget så skulle antalet utförare avseende omvårdnad i Örebro kommun vara sex stycken – fem externa utförare och kommunens egenregi. Kommunens egenregi skulle omfatta 50 procent av beviljade timmar inom omvårdnad och resterande 50 procent skulle fördelas mellan fem externa leverantörer i lika stora andelar.

Anbudstiden löpte från den 2 maj till den 17 juni. I bedömningen och utvärderingen av inlämnade anbud ansågs ingen av de aktörer som lämnat anbud ha visat på att de uppfyller de grundläggande kvalitetskrav som ställts avseende t.ex. arbetet med avvikelser och försäkran av kvaliteten på vården. Upphandlingen avbröts därför i september 2019. Istället för ett valfrihetssystem genom LoU så kommer nu modellen för LoV inom hemvården att utvecklas. En uppdaterad modell kommer att presenteras under våren 2020. Den nya modellen kommer att tillämpas fr.o.m. hösten 2020.

Utöver arbetet med att förbereda övergången från ett valfrihetssystem enligt LoV till ett valfrihetssystem genom LoU så har kommunen under året arbetat aktivt med avtalsuppföljning utifrån en

Positiva iakttagelser

- Flera av företagen erbjuder tjänster mot specifika målgrupper inom hela Örebro kommun
- Kommunen har under 2019 arbetat mer systematiskt med uppföljning av utförarnas kvalitet, ekonomi, m.m.

Förbättringsområden

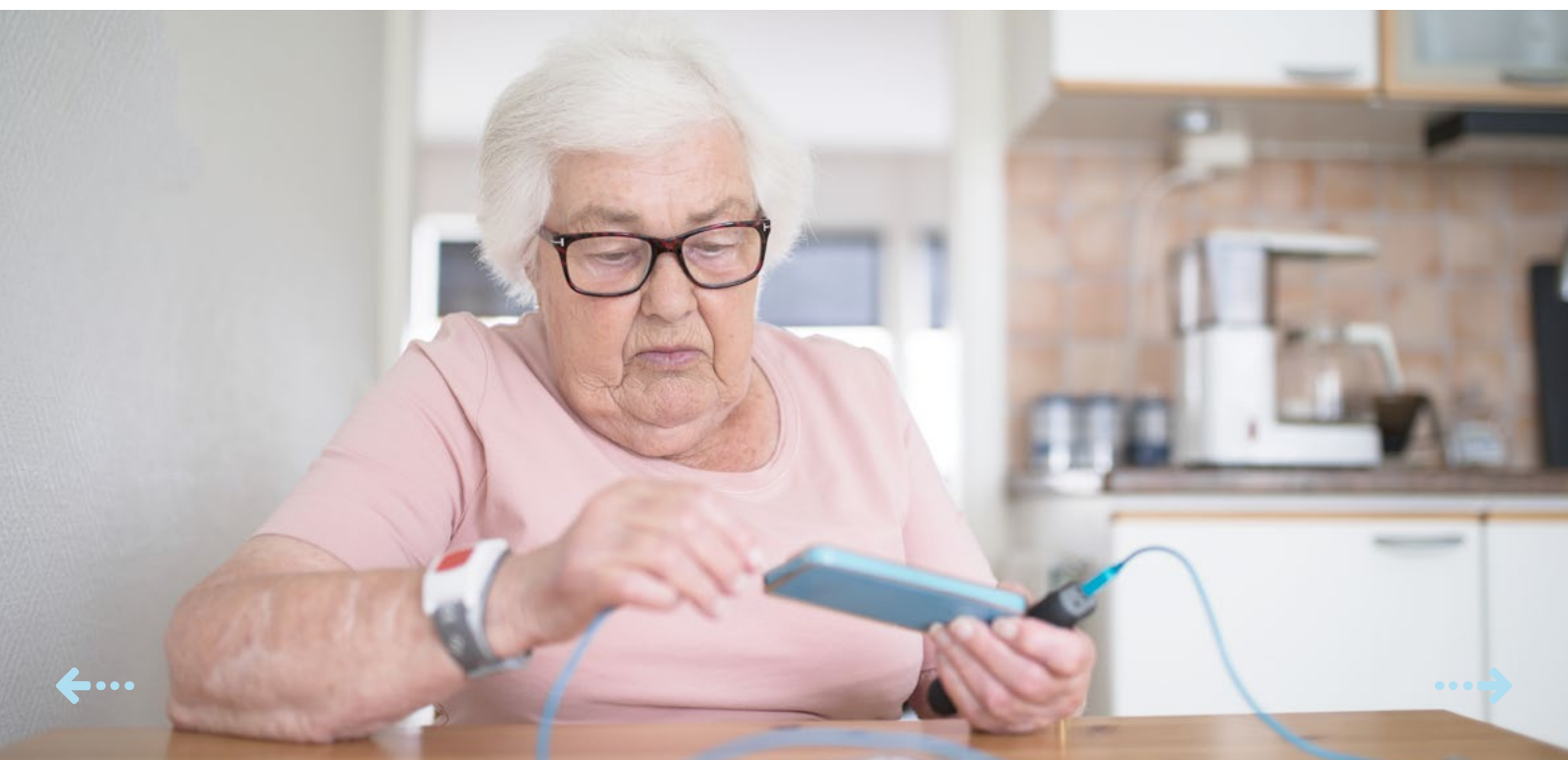
- Utveckling av framtidens valfrihetssystem inom hemvården

reviderad riktlinje för avtalsuppföljning. Uppföljningsmetoderna varierar beroende på typ av uppföljning och exempel på metoder är kvalitetsuppföljning, löpande mätningar, ekonomiska kontroller och temauppföljningar. Under hela 2019 genomfördes kvalitetsuppföljningar av 42 verksamheter vilket är en ökning från 2018 med 81 procent.

Valfrihetssystemet idag och i framtiden ska bidra till att bredda utbudet för medborgaren som inte bara initialt kan göra ett val utan också ges möjligheten att välja bort utförare som inte lever upp till önskade krav. Örebro kommun har genom åren utmärkt sig bland jämförbara kommuner genom att ha ett stort antal utförare och även om antalet utförare är mindre än föregående år så finns det alltså ett relativt stort utbud.

För att ytterligare skapa bättre förutsättningar för den enskilde att välja utförare behöver jämförelseverktyget utvecklas. Utvecklingen av jämförelseverktyget har dock inväntat arbetet med förändringarna i valfrihetssystemet och arbetet med ett rehabiliterande arbetssätt.

Under början av 2020 ändras utbudet av servicetjänster utan behovsprövning till att endast bestå av *Fixartjänst*. *Fixartjänst* kan den som är över 75 år beställa utan behovsprövning och den erbjuds upp till fyra timmar per år. Det är dock fortsatt möjligt att ansöka om och, efter en behovsprövning, beviljas servicetjänster. Dessa servicetjänster kan då utföras av ovanstående utförare.

MÅL

Människors livsvillkor ska vara jämlika

Människors ojämlika livsvillkor i våra stadsdelar ska minska. Insatser för att utjämna skillnader och knyta ihop staden ska göras. Kommunens verksamheter ska särskilt samverka för att utveckla de västra stadsdelarna.

Partnerskap Örebro har under året fortsatt fokusera på att förbättra livsvillkoren för medborgarna i fem av Örebros stadsdelar. Genom samverkan har arbete skett för att stärka förutsättningarna för barn och unga att nå målen i skolan, en attraktiv och trygg stadsdel samt ökade möjligheter för medborgarna kring utbildning, arbete och integration och att få ta del av en meningsfull fritid.

I samarbete med *Partnerskap Örebro* har ett projekt, *UNIK*, startats för att skapa en modell för ungdomars delaktighet och inflytande i Örebro kommun. Det är ett kommunövergripande projekt och ska möjliggöra att tillsammans med ungdomar skapa framtida utbud och service.

Under inledningen av 2020 startar *Maria Ungdom Örebro*, en samlokalisering mellan Socialnämnden och Region Örebro läns beroendevård. Målet med *Maria Ungdom* är att motverka alkohol- och drogmisbruk bland unga och unga vuxna upp till 25 år.

Arbetet med att försöka bryta behovet av långvarigt ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd) har fortsatt. Både biståndstidens längd och antalet hushåll har ökat. Förklaringar till detta finns bl.a. i att nya grupper som har behov av ekonomiskt bistånd under längre tid har tillkommit. För att bryta långvarigt behov av ekonomiskt bistånd används olika metoder och insatser. *Samordnad individuell planering* (SIP) har gett väldigt goda resultat och används i allt högre utsträckning. Under 2019 kallade verksamheten till 84 SIP-möten, vilket kan jämföras med 2018 då antalet var 20.

Tillväxtverket beviljade i juni kommunen ytterligare finansiering för fortsatt arbete med att minska och motverka social och ekonomisk segregation.

Arbetet med sociala investeringar syftar till att möjliggöra tidiga insatser för identifierade och avgränsade målgrupper. Det handlar om verksamhetsutveckling med flera verksamheter i samverkan och att genomföra insatser av förebyggande karaktär, som är både socialt meningsfulla och ekonomiskt kloka. I nuläget pågår en social investering, *Bryggan*, som avslutas till sommaren 2020. I slutet av 2019 påbörjades arbete med planering av slutrapport och effektvärdering.

Positiva iakttagelser

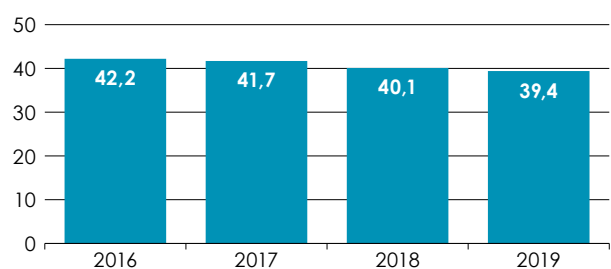
- Samordnad individuell planering (SIP) har gett goda resultat
- Etablering av *Maria Ungdom* i samverkan med Region Örebro län
- Fritidsbank för gratis lånande av fritidsutrustning har startats

Förbättringsområden

- Ytterligare planera för att skapa en mer blandad socioekonomisk struktur i stadsdelar
- Öka kunskapen och medvetenheten om den nya barnrättslagen

Segregationsindex, bostadsperspektivet.

Målvärde: minska

Antal unika hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd

	2017	2018	2019	Målvärde
	1 263	1 279	Data saknas	Minska

Antal sociala investeringar som permanentats i ordinarie verksamhet (totala antalet avslutade satsningar)

	2017	2018	2019	Målvärde
	3 (3)	3 (3)	0 (2)	2 (2)

En ansökan kring utveckling av seniorträffar, *Seniorpuls*, lyfts till beslut i Kommunstyrelsen i januari 2020.

Under 2019 har bl.a. Vivallakullen och Varbergaskogen omvandlats för att öka attraktiviteten och bidra till ökade möjligheter till rekreation och möten för både invånare och besökare.

Biblioteket har utökat sin teckenspråkiga service och på Löwenhjelmska boendet finns nu en avdelning med finskspråkig profil där personalen har kunskap i finska.

Arbetet med uppföljning av *Landsbygdsprogrammet* har påbörjats. Modellen för uppföljning har hittills fungerat väl.

Volymuppgifter	2017	2018	2019
Utbetalt ekonomiskt bistånd, totalt, mnkr	175,9	189,9	204,5

MÅL**Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid**

Fritiden är av stor betydelse för upplevelse av självförverkligande och identitet samt hälsa och livskvalitet. Vad som är meningsfull fritid är en subjektiv upplevelse och varierar mellan individer. Människors tillgång till fritid och möjlighet till eget engagemang styrs av både villkoren för fritid och fritidens innehåll. En aspekt av fritidsmålet berör de offentliga miljöer där fritiden tillbringas. Parker, gröna stråk, friluftsområden, spontanidrottsplatser och motionsspår är viktiga tillgångar för rekreation, fysisk aktivitet och möten mellan människor. För att dessa miljöer ska kunna användas av alla och bidra till hälsa och integration behöver de vara trygga och tillgängliga, både geografiskt och ur funktionsrättsperspektiv. Implementering av det *Kulturpolitiska programmet* och *Idrottspolitiska programmet* har påbörjats. Ett rörelsenätverk för ökad fysisk aktivitet och implementering av rörelseförståelse har startats.

Sedan *Grönstrategin* antogs har riktlinjer för tillgång till grönytor börjat arbetas in i planprocessen. Möjlighet till rekreation beaktas i samtliga detaljplanarbeten och ytor för parker och idrottsändamål ges ökat utrymme i flera detaljplaner. Under året har områdena mellan Oxhagen, Varberga och Varbergaskogen utvecklats som gröna mötesplatser och gränsen mellan park och skog har lättats upp för att göra det lättare för medborgarna att ta sig ut i naturen. I utvecklingen har medborgardialoger genomförts. Under året har ett arbete påbörjats för att synkronisera planeringsprocesser av nya skol- och idrottsmiljöer. Planering pågår av framtida kultur- och fritidscenter där samarbete mellan ungdomsverksamhet, bibliotek och kulturskola förbättrar möjlighet att nyttja service och lokaler.

2019 års internationella konstbiennial *Open Art* erbjöd ett mångfacetterat utbud av aktiviteter, exempelvis skaparverkstad för både barn och vuxna samt bygglek och stadsodling på Manillagatan. I Wadköping har antalet arrangemang ökat och utbudet har breddats för att nå nya målgrupper. Där har två pedagogiska promenadslingar med historiskt perspektiv utvecklats.

För likvärdighet i kommunen behövs insatser både inom staden och på landsbygden. Bidrag för landsbygdsutveckling och samlingslokaler ger förutsättningar för ett aktivt föreningsliv i mindre tätorter och på landsbygden. *Partnerskap Örebro* har senaste året fått i uppdrag att även verka för möjlighet till meningsfull fritid i fem av kommunens stadsdelar.

I planeringen av den växande staden behöver civilsamhällets behov bevakas. Under året har en process pågått för att revidera överenskommelsen om samverkan mellan det civila samhället och kommunen. Genom att fånga upp nya föreningar, och ge stöd och föreningsbidrag, främjas utveckling av ett brett aktivitetsutbud för alla, i alla åldrar. En fritidsbank för lån av sport- och fritidsutrustning har startat i Markbacken. Som ett led i att stärka föreningsliv för grupper som i lägre grad finns inom idrotts- och kulturaktiviteter fortsätter utveckling av odlingslotter.

Positiva iakttagelser

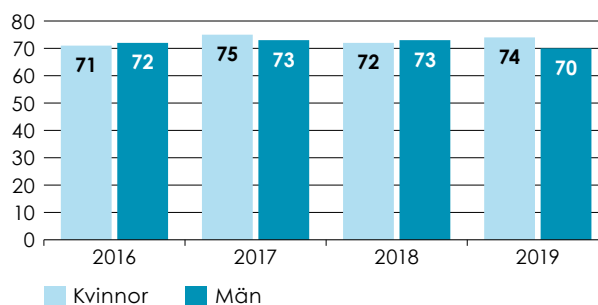
- Verksamhetsintegrering av det kulturpolitiska programmet har påbörjats
- Utveckling av gröna mötesplatser fortsätter i enlighet med *Grönstrategin*
- Medborgardialog är numera en mer integrerad del av planeringsprocessen när det gäller gröna miljöer

Förbättringsområden

- Kontinuerlig samordning behövs mellan förvaltningar som bidrar till fritidsmålet
- Fortsatt utveckling av samverkan med civilsamhället för att möta välfärdsutmaningar

Nöjd Region-index: Fritidsmöjligheter.

Målvärde: lägst 80

Kommunen har ansvar för att möjliggöra meningsfull fritid för de personer som deltar i kommunal verksamhet. För att öka livskvaliteten för personer inom funktionsstöd erbjuds ett varierat utbud – aktivitetshuset Kraften, funkismello och funkisfestivalen är exempel på detta. Aktiviteterna präglas av hög delaktighet av servicemottagare. Inom äldreomsorgen finns sommarvistelse för seniorer och kulturombud vid vård- och omsorgsboenden som exempel på aktiviteter för en aktiv och meningsfull tillvaro. Under året har antalet besök vid träffpunkter ökat, samtidigt pågår ett arbete för att utveckla verksamheten och nå fler. Arbete mot ofrivillig ensamhet behöver utvecklas. Gemensamt för verksamheterna inom Social välfärd är den stora betydelsen av frivilliginsatser och behov av ytterligare samverkan med civilsamhället.

MÅL**I Örebro kommun ska människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras**

Mänskliga rättigheter är, tillsammans med folkhälsa och jämställdhet, en viktig del av Örebro kommuns arbete för ett socialt hållbart samhälle. En viktig utgångspunkt för kommunens arbete med mänskliga rättigheter är hur den enskilde individen påverkas av beslut och bemötande. Det är därför viktigt på vilket sätt människor görs delaktiga och har inflytande över beslut som berör dem, med särskilt fokus på grupper som i högre grad än andra riskerar att utsättas för diskriminering eller exkluderas.

Att Barnkonventionen blev lag den 1 januari 2020 påverkar nämndernas arbete, men vad den nya lagen kommer att innebära är fortfarande oklart. Effekter för, och åtaganden från, Örebro kommun är ännu inte helt tydliggjorda och flera nämnder lyfter behov av tydligare systematik och samlad analys. För att öka barns delaktighet har under året genomförts en mängd utbildningar och insatser vilket bidragit till ett större fokus på barns behov. Ett exempel på det är gymnasieskolans elevenkät som för första gången inkluderade alla elever, inkl. de elever som går på introduktionsprogrammet och i gymnasiesärskolan

Den treåriga kompetensutvecklingsinsatsen kring mänskliga rättigheter för medarbetare – med fokus på barnets rättigheter, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld, hbtq (homosexuella, bisexuella, transpersoner och queerpersioner) och teckenspråkiga – har pågått även under 2019. De etablerade MR-frukostarna har bidragit till kunskapshöjning. Barnrätt och hedersrelaterat våld och förtryck har prioriterats under året. Digitaliseringen av MR-frukostarna har bidragit till spridningen av konceptet.

Ett nytt upplägg testades på MR-dagarna i Örebro där civila samhället samlas i Vivalla under en dag. Under resterande vecka skedde samarbeten mellan olika aktörer med föreläsningar och aktiviteter.

Örebro kommun ligger i framkant när det gäller att möta skärpta lagkrav, med tydliga mål, gällande nationella minoriteter. Målen arbetas fram tillsammans med företrädare för sverigefinnar, romer och teckenspråkiga i *Dialogforum* för nationella minoriteter och minoritetsspråk. Beslutet att likställa svenskt teckenspråk med de nationella minoriteternas språk bidrar till att synliggöra teckenspråkigas kultur och identitet.

Biblioteken har genomfört aktiviteter vilket bedöms medföra att prioriterade målgrupper i högre grad inkluderas i demokratiskapande sammanhang. Många av kommunens verksamheter visar större kännedom om tolkning och tillgänglighet, och uttrycker också ett tydligare behov av teckenspråkskompetens än tidigare. För att säkerställa hbtq-personers rättigheter, trygghet och inkludering genomförs hbtq-diplomerings successivt, flera verksamheter har diplomerats under året.

Internationella konstbiennalen *Open Art* har utvecklats för ökad tillgänglighet genom att genomföra guidningar på talad svenska, engelska, svenskt teckenspråk och genom syntolkade visningar.

Positiva iakttagelser

- Nämnderna har påbörjat ett arbete för att säkerställa sitt ansvarsområde när barnkonventionen blir lag
- Nämnderna tar ett större ansvar för inkludering genom att uppmärksamma och arbeta för tillgänglighet

Förbättringsområden

- Inkludering. För att minska risken för diskriminering och exkludering behöver nämnderna tydligare integrera ett rättighetsperspektiv i sitt grunduppdrag
- Dialog. Representativiteten behöver fortsatt öka, och dialog med barn, unga och kvinnor prioriteras
- Analys. Organisationen behöver göra fler kvalificerade analyser ur fler perspektiv

Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändring i verksamhet (antal genomförda analyser)

	2017	2018	2019	Målvärde
	7(10)	7(7)	7 (11)*	-

*Varav Socialnämnden har fyra analyser

Kommunen har ett utvecklat systematiskt arbete när det gäller våld i nära relationer och hedersrelaterat våld inom det sociala området. Arbetet måste dock prioriteras inom fler verksamheter för att arbetet ska få önskat genomslag och bli effektivt.

Analysen med ett resursfördelnings- och jämställdhetsperspektiv ska göras i alla nämnder, och kan leda till förändringar i arbetssätt som främjar jämställdhet och jämlikhet. Ett exempel är att genderbudget-analyser kan bidra till att förutsättningarna för nyanlända kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden ska närmar sig männens. Det har bildats jämställdhetsgrupper ute i verksamheterna. Sammantaget tycks dock jämställdhetsintegrerade resursfördelningsanalyser ha avstannat i en del nämnder och kunskapen är mycket ojämn.

Effekter inom målet är svåra att påvisa på kort sikt, men för att nå bra utveckling inom målet är följande satsningar fortsatt primära: kunskapshöjning och kompetensutveckling av medarbetare för en jämlik och jämställd service, en relationsskapande dialog som bygger på förtroende och tillit, konsekvensbedömningar inför beslut för att säkerställa att prioriterade perspektiv är beaktade, samverkan med andra relevanta aktörer för örebroarnas bästa samt en bättre intern systematik inom rättighetsområdet. Det är av vikt för det fortsatta arbetet att öka förståelsen för ett integrerat rättighetsperspektiv i nämndernas grunduppdrag, och att öka förmågan att omsätta teoretisk kunskap om mänskliga rättigheter till praktiskt utövande i vardagen.

Strategiområde 3 – barns och ungas behov

MÅL

Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen

Utbildning lägger grunden för och påverkar i hög grad människors framtida liv, vad gäller inkomst, hälsa och sociala faktorer. Det handlar om att kunna erbjuda en så bra och trygg skolgång som möjligt, från förskola till gymnasieskola, för att alla barn och elever ska kunna utvecklas och få möjlighet till ett bra framtida liv.

Årets betygsresultat i årskurs 9 visar en förbättring jämfört med fjolårets resultat och över hälften av skolorna har förbättrat sina resultat. Lovskolan har bidragit till att ytterligare ett antal elever nått behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram. I samband med läsårets slut inleddes analysarbetet kring de betygsresultat som finns på både skolnivå och på aggregerad nivå. Analysen visar bl.a. ett behov av att fokusera på att utveckla arbetet med tidiga insatser vilket ligger i linje med vad forskningen visar. För att ge alla elever förutsättningar att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling är det av stor vikt att tidigt uppmärksamma och ge adekvat stöd till såväl de elever som riskerar att inte nå målen som till de elever som lätt når kunskapskraven och som därför behöver extra utmaningar och stimulans.

Det finns ett ökat fokus på det systematiska kvalitetsarbetet för att stärka det analytiska arbetet. Genom att skapa en tydlig struktur för uppföljning och utvecklingsarbete kopplat till läroplanens mål och riktlinjer säkras uppföljningen av elevernas kunskapsresultat på såväl enhetsnivå som på huvudmannanivå. Detta ska leda till högre måluppfyllelse utifrån att satsningar och insatser som görs alltid bygger på analys av verksamhetens nuläge och identifierade utvecklingsbehov.

En tillgänglig lärmiljö behöver säkerställas där eleverna, oavsett förmåga, ges förutsättningar för lärande då detta är av stor vikt för elevernas kunskapsutveckling. Att lärmiljön är tillgänglig för alla elever ur ett pedagogiskt, socialt och fysiskt perspektiv har betydelse för elevens möjligheter att vara delaktiga i både sitt lärande och i den sociala gemenskapen. Tillgängliga lärmiljöer är på så sätt en viktig del i att skapa en likvärdig utbildning.

I den årliga brukarundersökningen inom grundskolan är det framför allt upplevelsen av att kunna finna lugn och ro i klassrummet som sticker ut negativt. Forskning visar att elevernas trygghet och studiero är högst bidragande till ökad måluppfyllelse och är därför ett prioriterat arbete framåt där det i ett första skede krävs en analys av nuläget om vad det är som påverkar studieron i klassrummen. Även om andelen trygga elever håller en jämn hög nivå pågår arbetet med att alla elever ska uppleva sig trygga i skolan. Andelen barn som är nöjda med sitt fritidshem ligger på en fortsatt hög nivå vilket är positivt, både utifrån fritidshemmens pedagogiska uppdrag och för att barn ska ha en meningsfull fritid.

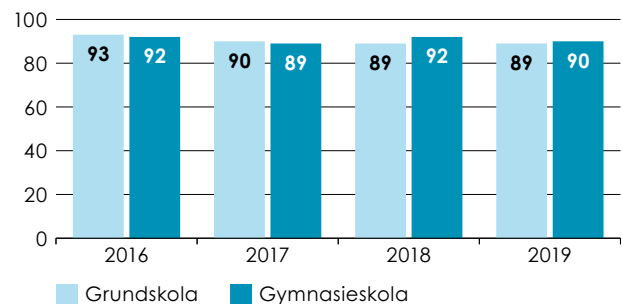
Positiva iakttagelser

- Behörigheten till yrkesprogrammen i gymnasieskolan har ökat
- Digital handlingsplan för grundskolan har tagits fram
- Oron för skolarbetet har minskat hos elever på gymnasiet
- Andel gymnasieelever med examen inom fyra år har ökat

Förbättringsområden

- Systemstöd för kunskapsuppföljning
- Informationsöverföring vid övergångar
- Insatser för att främja skolnärvaro

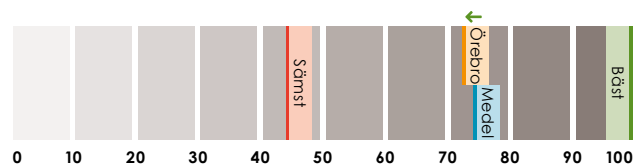
Antal trygga elever, kommunal och fristående regi, procent. Målvärde: behålla

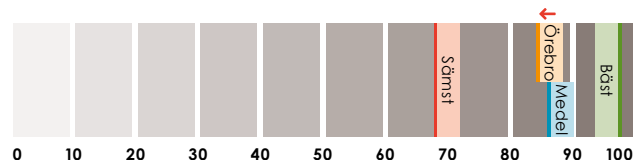
Andel gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
	79	80	82	Öka

Andel elever i årskurs 3 i kommunala skolor som klarat ämnesprovet i svenska eller svenska som andraspråk, procent (Kolada ID N15452)

Andel elever i årskurs 6 i kommunala skolor som har lägst betyg E i matematik, procent (Kolada ID N15485)

En digital handlingsplan har tagits fram inom den kommunala grundskolan. Handlingsplanen och utvecklingsorganisationen ska konkretisera och vägleda arbetet med digitaliseringen i de kommunala skolorna samt bryta ner målen i den nationella strategin till önskade resultat och aktiviteter för att säkerställa samsyn, likvärdighet och ökad måluppfyllelse.

Prioriterade utvecklingsområden inom grundskolan är: systematiskt kvalitetsarbete, stärkt arbete kring flerspråkighet, digitalisering samt kompetensförsörjning. Arbetet för att öka likvärdigheten mellan skolor samt insatser för att främja skolornas utveckling är också viktiga områden som lyfts fram.

Andel elever som under senaste läsåret erhållit gymnasieexamen har minskat något. Skolorna arbetar systematiskt med de faktorer som enligt vetenskap och beprövad erfarenhet har störst effekt på elevernas måluppfyllelse. Gymnasieskolans viktigaste uppdrag är att öka genomströmningen, dvs. andel elever som tar sin examen inom tre respektive fyra år. Örebro kommun har en högre genomströmning än riket totalt när det gäller elever som tar sin examen inom fyra år, och står sig väl i jämförelser med andra kommuner såsom inom R9-nätverket. Resultatet de senaste åren visar en stabil hög nivå när det gäller måluppfyllelse. De höga resultaten korrelerar med att både andelen elever som anser det är arbetsro på lektionerna och andelen som känner sig trygga på sitt program är fortsatt hög. Extra positivt att notera är att de elever som tar en examen inom 4 år från ett introduktionsprogram är 26 procent i Örebro jämfört med 15 procent för riket. Här ses dock faktorer som kan komma att påverka detta resultat under de kommande åren. Exempelvis har antalet elever från grundskolan som saknar behörighet till studier på ett nationellt gymnasieprogram ökat över tid. Det innebär ett ökat antal elever på gymnasiet

introduktionsprogram och därmed en lägre genomströmningstakt. Med effektiviseringsuppdrag och fler elever från grundskolan så är utmaningen att bibehålla hög måluppfyllelse.

I SKR:s rapport *Öppna jämförelser: Gymnasieskola 2019*, som redovisar resultat på ett urval av nyckeltal och ger en bild av gymnasieskolans genomströmning inom tre och fyra år, bekräftas bilden av att Örebro kommuns gymnasieskolor lyckas bra med sitt kompensatoriska uppdrag. Ett av nyckeltalen beskriver avvikelser från modellberäknat värde – ett värde där hänsyn tas till kommunernas elevsammansättning. De förklarande variabelerna är föräldrarnas utbildningsnivå, föräldrarnas inkomst, kön, andelen nyinvandrade elever och behov av ekonomiskt bistånd. I jämförelse med liknande kommuner (t.ex. Västerås, Norrköping, Linköping, Jönköping och Helsingborg) har Örebro kommuns gymnasieskolor det bästa resultatet.

Arbetet med studiero och trygghet är ett prioriterat område i gymnasieskolorna systematiska kvalitetsarbete. Utvecklingen av detta har följts upp noga, då båda parametrarna är en grundförutsättning för elevernas lärande och positiva kunskapsutveckling. Som tidigare nämnts är både andelen elever som anser att det är arbetsro på lektionerna och andel som känner sig trygga på sitt program fortsatt hög. Elevernas upplevda oro för skolarbetet har minskat. Trots en positiv utveckling är den psykiska ohälsan, framför allt i form av stress över skolarbetet, en utmaning på vissa program och påverkar elevernas möjligheter att nå kunskapsmålen. Inom elevhälsoarbetet har flera olika satsningar och nya arbetsformer införts, för att möta behovet av att bibehålla och utveckla psykisk hälsa samt förhindra ohälsa. Elevernas upplevda nöjdhet med skolornas elevhälsa är hög.

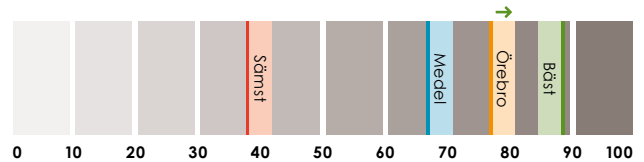
Konceptet *Arbetsmarknadskunskap* tillsammans med Handelskammaren fortsätter med goda resultat. Utvärderingar från elever och skolpersonal visar på hög nöjdhet och att kunskapen bidrar till mer välgrundade val till gymnasieskolan och framtida studie- och yrkesval.

Prioriterade områden för gymnasiet är att stärka kunskapsresultaten, tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning samt en modernisering och anpassning av programmens utformning för att möta framtida behov. Målet i det sistnämnda är att erbjuda program som är attraktiva och hållbara för elever och motsvarar framtidens krav inom respektive bransch.

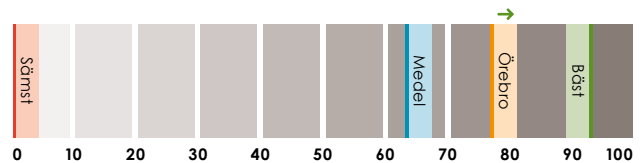
Inom *Skolutveckling tillsammans – Topp 25 2025* pågår flera forskningssatsningar såsom *Leda för skolutveckling* där alla kommunala rektorer från förskola till vuxenutbildning deltar. Detta sker i samarbete med Ifous, ett forskningsinstitut som samordnar praktisk forskning och konkret utvecklingsarbete. Ett forskningsprojekt inom kollegialt lärande på grundskolan avslutades och presenterades under hösten. Ett liknande projekt har påbörjats inom gymnasieskolan. Under 2018 och våren 2019 pågick en satsning inom kompetensförsörjningsområdet. Satsningen gick ut på att prova nya yrkesgrupper såsom elevkoordinator/heltidsmentor

inom både grundskolan och gymnasieskolan, i syfte att avlasta lärarna så att de ska kunna fokusera på det pedagogiska uppdraget. Utvärderingen visar på goda effekter för både elever och lärare, och flera skolor fortsätter nu att anställa inom dessa yrkesgrupper.

Andel elever i årskurs 9 som är nöjda med sin skola, procent (Kolada ID N15535)

Andel gymnasieelever i kommunala skolor som tagit examen inom 4 år, procent (Kolada ID N17467)

Barn-/elevantal	2017	2018	2019
Grundskola, särskola och förskoleklass	17 325	18 001	18 634
Kommunala skolor	13 818	14 389	14 924
Särskola	141	149	184
Fristående skolor	3 366	3 463	3 526
Gymnasieskola och gymnasiesärskola (exkl. Riksgymnasiet för döva och hörselskadade)	6 350	6 464	6 465
Kommunala skolor	4 974	4 969	4 864
Särskola	80	75	80
Fristående skolor	1 296	1 420	1 521
Elever från Örebro i andra kommuners gymnasieskolor	102	184	128

MÅL

Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet

Bedömningen är att både kommunala och fristående verksamheter i hög utsträckning bidrar till utveckling inom målet om pedagogisk, omsorgsfull och trygg förskola. Detta syns såväl i de kommunala förskolornas kvalitetsrapporter som i tillsynsarbetet inom de fristående förskolorna. Vårdnadshavare erbjuds plats både enligt önskat datum och inom de 4 månader som skollagen föreskriver.

Den 1 juli 2019 trädde den reviderade läroplanen för förskolan i kraft och fokus det senaste året har varit att skapa förutsättningar för förskolorna att kunna möta upp den reviderade läroplanen som främst lyfter fram kunskapsuppdraget, jämställdhet och hållbarhet men också med fokus på läsning, barnskötarnas och förskolläraernas roller i arbetslaget och barnens integritet. Framför allt lyfter rektorerna fram arbetet med att förtydliga begreppet undervisning i förskolan och hur vi får fatt i barnens kunskapsutveckling. Dokumentation utvecklas genom förändrade och förtydligade mallar och system för arbetet med planering och uppföljning av verksamheten kopplat till de nationella målen. Digitala system stödjer detta arbete. Dessutom har en digital handlingsplan tagits fram inom den kommunala förskolan vilken syftar till att stötta förskolorna i arbetet med implementeringen av digitala verktyg samt utveckling av digitalitet i verksamheten.

Förskolans tydligare fokus på kunskapsuppdraget medför även högre krav på behöriga förskollärare. Inom den kommunala verksamheten finns en riktlinje som syftar till att kunna rikta bemaningen mellan förskollärare och barnskötare för att få en mer likvärdig fördelning förskolorna sinsemellan.

Under 2019 genomfördes en kartläggning och analys av kompetensförsörjningsläget i samband med satsningen *Säkra kompetens* för förskolans samtliga yrkeskategorier för att utifrån detta kunna prioritera och planera aktiviteter och insatser på kort och lång sikt.

Arbetet för att säkerställa en likvärdig förskola fortsätter och samarbetet behöver stärkas på alla nivåer. Där är tillsynsarbetet för de fristående verksamheterna en viktig del.

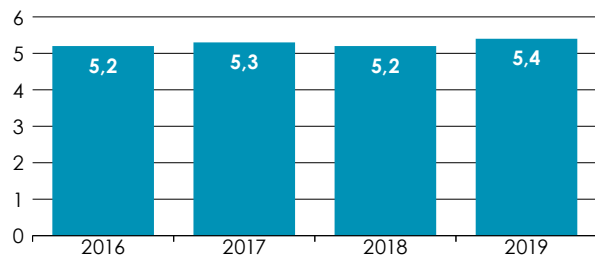
De höga siffrorna som uppvisas i brukarundersökningen gällande vårdnadshavarnas nöjdhet och den upplevda tryggheten på förskolan förvaltas ständigt. Dels genom att säkerställa att trygghetsarbetet fortlöper och att förskolornas trygghetsplaner uppdateras, dels genom kontinuerlig analys av trygghetsarbetet och kommunikationen med vårdnadshavare om deras barns upplevda trygghet. Dock ses något lägre resultat gällande lugn och ro i förskolan vilket förskolorna arbetar aktivt med genom att dela in barnen i mindre grupper under dagen vilket ger möjlighet till en lugnare miljö. Det finns även inlagt stunder för vila och miljöerna i förskolorna kan förändras för att skapa platser som bidrar till lugna aktiviteter.

Positiva iakttagelser

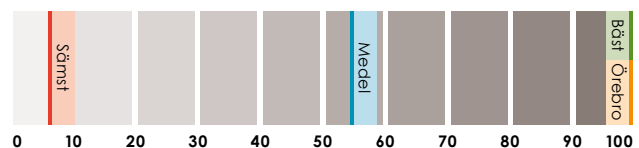
- Ökat fokus på den reviderade läroplanen och kunskapsuppdraget
- Den digitala handlingsplanen
- Fortsatt hög nöjdhet bland vårdnadshavare

Förbättringsområden

- Öka likvärdigheten mellan förskolor
- Fortsätta stärka arbetet kring lugn och ro

Antal barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi.
Målvärde: minska**Vårdnadshavares nöjdhet med förskolans verksamhet (kommunal och fristående regi), procent**

	2017	2018	2019	Målvärde
	93	91	92	Behålla

Andel barn som fått plats på förskola på önskat datum, procent (Kolada ID U11401)

Barn-/elevantal	2017	2018	2019
Förskola	8285	8269	8316
Kommunala förskolor	7135	7145	7198
Pedagogisk omsorg, familjedaghem	0	0	0
Fristående förskolor	1120	1096	1073
Pedagogisk omsorg fristående regi	30	28	45

Förskolan omfattas av *Skolutveckling tillsammans Topp – 25 2025* och satsningar som pågår inom ramen för detta är bl.a. ett forskningsprojekt *Leda för skolutveckling* genom Ifous, ett forskningsinstitut som samordnar praktisk forskning och konkret utvecklingsarbete. *Örebromodellen för jämlik förskola* är en annan spännande satsning som tilldelades Örebro kommuns jämställdhetspris 2018. Mer information om *Skolutveckling tillsammans Topp – 25 2025* finns på webbsidan Pedagog Örebro.

MÅL

Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor

Alla barn har rätt till en god uppväxt och ett hälsosamt liv och Örebro kommun har ett ansvar att stärka möjligheterna till goda uppväxtvillkor. Främjande och förebyggande arbete syftar till att förhindra uppkomst av ohälsa eller annan negativ utveckling, framför allt genom att stärka eller bibehålla positiva faktorer. Tidiga och samordnade insatser handlar om att barn ska få stöd i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. För att lyckas erbjuda ett välfungerande stöd krävs en förbättrad samverkan mellan flera av samhällets aktörer, såsom skola, elevhälsa, socialtjänst, det kommunala aktivitetsansvaret samt hälso- och sjukvården. Inom flera av kommunens verksamheter påtalas behovet av utvecklad samverkan. Detta ligger även i linje med intentionen i *Tillsammans för alla barns bästa* (TABB), ett utvecklingsarbete i samverkan med Region Örebro län som syftar till att arbeta mer effektivt och i högre grad med förebyggande och tidiga insatser för att förbättra barns och ungas psykiska hälsa. Ett exempel på samordnat och bättre anpassat stöd till individen är att det under året har startat ett gemensamt HVB-hem som drivs i samverkan mellan Funktionsstödsnämnden och Socialnämnden. Målgruppen är ungdomar med komplex problematik i behov av stöd från de båda nämndernas kompetenser. Under 2019 har dialog förts mellan kommunen och regionen utifrån hälso- och sjukvårdsansvaret för barn. Detta i syfte att kunna säkerställa patientsäkerheten för barn och unga.

År 2013 antogs en handlingsplan för barn i ekonomiskt utsatta hushåll med det yttersta målet att barnfattigdomen ska halveras till år 2020. Barnfattigdomen i Örebro kommun fortsätter att minska, men då statistiken har två års fördröjning vet vi först år 2022 om vi nått målet. Främsta medlet för att motverka att barn växer upp i ekonomiskt utsatta hushåll är att deras vårdnadshavare har en sysselsättning som ger försörjning. För att kompensera för ojämlika uppväxtvillkor pågår sedan många år ett samarbete med Arbetsförmedlingen, där föräldrar till minderåriga barn erbjuds kommunala arbetsmarknadsanställningar s.k. Kom-jobb. En hög andel av dessa har sedan blivit självförsörjande, vilket innebär en bättre ekonomisk situation samtidigt som det är betydelsefullt för barnen att se sina föräldrar gå till jobbet varje dag. Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden har beslutat att vidare utvärdera att anställningarna ger önskvärda effekter samt granska i vilken omfattning föräldrar till minderåriga barn får del av Kom-jobben.

Skolans kompensatoriska uppdrag går ut på att ge varje elev möjligheten att lyckas i skolan utifrån deras olika förutsättningar och behov. Inom förskola, grundskola och gymnasieskolan finns resursfördelningsmodeller som syftar till att kompensera för skillnader i uppväxtvillkor. Kommunen behöver fortsätta arbetet med att erbjuda likvärdig förskola och skola, bl.a. genom utvecklade analyser och översyn av hur resurser fördelas. En åtgärd som vidtagits är att en barn- och elevhälsostateg anställts. För att öka möjligheterna att varje barn ska mötas utifrån sina egna behov och förutsättningar i skolan, behöver överlämningar mellan stadier och skolformer förbättras. I syfte att utjämna barns uppväxtvillkor

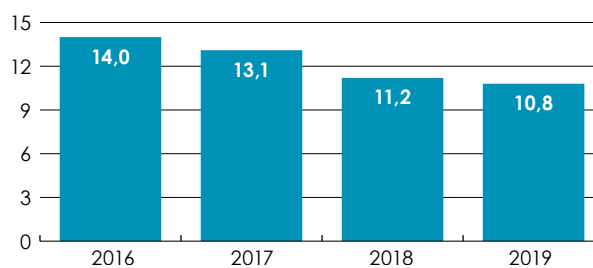
Positiva iakttagelser

- Barnfattigdomen fortsätter att minska
- För att erbjuda ett bättre anpassat stöd har ett HVB-hem startats i samverkan mellan Funktionsstödsnämnden och Socialnämnden
- Nämnderna fortsätter att följa utvecklingen av att barnkonventionen blivit lag och vilken påverkan det har på nämndernas verksamhetsområden

Förbättringsområden

- Förbättrad samverkan, både internt och externt, för att säkerställa tidiga och samordnade insatser, i enlighet med TABB
- Fortsätta arbetet för likvärdig förskola och skola
- Arbeta för bättre överlämningar mellan stadier och skolformer för att öka förutsättningarna att möta varje barn utifrån behov

Barnfattighedsindex. Målvärde: minska

genom säkerställd måluppfyllelse har *Partnerskap Örebro* erbjudit lovskola i Varberga och Oxhagen under vissa skollov. Lovskolan har varit inriktat på kärnämnen och simundervisning och har varit kombinerad med fritidsaktiviteter.

Under året har alla förvaltningar varit involverade i att identifiera utvecklingsbehov i verksamheterna inför att barnkonventionen blev svensk lag den 1 januari 2020. Det lyfts i hög utsträckning att utvecklingsarbete pågår samtidigt som det också påtalas en viss osäkerhet om vilka skillnader lagstiftningen kommer att innebära för nämndernas verksamhetsområden.

MÅL

Barn och ungdomar ska kunna ha en meningsfull fritid

Alla barn som bor i Örebro kommun har inte samma förutsättningar för en meningsfull fritid och flera olika faktorer påverkar barns möjligheter att delta.

Det finns ett samband mellan föreningsaktivitet och hälsa. För att engagera barn och unga i föreningslivet behövs utvecklingsarbeten, exempelvis för att främja flickors deltagande i organiserad idrott och för att utveckla förutsättningar för fritidsaktiviteter på landsbygden. Antalet föreningsmedlemmar som deltar i organiserad fritidsverksamhet har minskat under året. Förklaringen tros dels vara att en större förening i kommunen tappat medlemmar, dels att flera idéburna föreningar ej ansökt om grund- och medlemsbidrag 2019. Under 2019 har kommunen utvecklat och förbättrat rutiner för granskning av medlemsstatistik. Till nästa år ska en bidragsöversyn ske gällande bidrag från Kulturnämnden och Fritidsnämnden, där hänsyn ska tas till att stödet fördelas jämnt mellan flickor och pojkar.

Kommunen har ett ansvar för att utjämna barns ojämlika uppväxtvillkor. Det är därför angeläget att fortsätta arbeta för att nå fler barn och unga, särskilt i de målgrupper som idag inte nås, bl.a. genom fler kostnadsfria fritidsaktiviteter och uppsökande verksamhet. För att skapa förutsättningar för barn i socioekonomiskt utsatta hushåll att delta i aktiviteter under lov fördelar kommunen bidrag till föreningar. En mängd aktörer från civilsamhället har varit involverade och erbjudit fritidsaktiviteter. En satsning på ökad vuxennärvaro i kommunens partnerskapsområden har bidragit till att ett 20-tal fritidsledarassistenter funnits på plats i områdena under sommarlovet. Den ökade vuxennärvaron har haft stor effekt på den upplevda tryggheten. Genom samverkan med bibliotek, fritidsgårdar och skolor har Kulturskolan kunnat erbjuda fler kostnadsfria kulturaktiviteter under terminerna och på skolloven. Det råder dock en osäkerhet kring fortsatt tilldelning av statliga medel som möjliggjort kostnadsfria lovaktiviteter. Genom kommunens bidrag till Fritidsbanken ökar möjligheten för fler att prova på fritidsaktiviteter genom att kostnadsfritt låna sport- och fritidsutrustning. Biblioteket är en viktig kraft för att motverka segregation i de stora stadsdelarna, men kommande effektiviseringar kan innebära att omprioriteringar behöver göras mellan olika stadsdelar och centrum i framtiden.

Partnerskap Örebro har sedan 2019 också som mål att arbeta för att fler ska få ta del av en meningsfull fritid. En digital fritidsgård har skapats, som också bidrar till ökad livskvalitet, delaktighet och framtidstro för unga medborgare. För att fortsätta utveckla tillgängliga och hälsofrämjande mötesplatser behövs dels ett utökat samarbete mellan bl.a. Kultur- och fritidsförvaltningen, *Partnerskap Örebro* och civila samhället, dels en hög grad av delaktighet från barn och unga.

Positiva iakttagelser

- Ökad vuxennärvaro i partnerskapets områden
- En mängd aktörer bidrar till att erbjuda fritidsaktiviteter under skolloven
- Barns och ungas delaktighet i utformning av lekmiljöer

Förbättringsområden

- Engagera fler barn och unga i föreningslivet med särskilt fokus på flickors idrottande
- Förutsättningar för fritidsaktiviteter på landsbygden
- Utökad samarbete för att, tillsammans med barn och unga, utveckla tillgängliga och hälsofrämjande mötesplatser

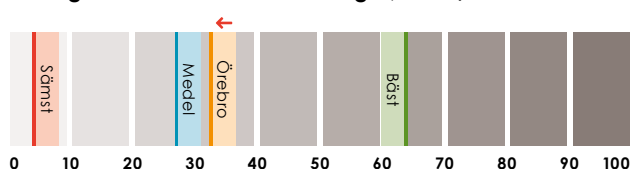
Antal föreningsmedlemmar (ej unika personer) 7–20 år som deltar i organiserad fritidsverksamhet

	2017	2018	2019	Målvärde
Flickor	12 851	14 120	12 114	Öka
Pojkar	16 161	17 119	15 417	Öka

Andel barn som är nöjda med vad som finns att göra på fritiden, procent

	2017	2018	2019	Målvärde
Flickor	80	77	78	Lägst 80
Pojkar	80	79	80	Lägst 80

Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/inv 7–20 år

Kommunen har under året fortsatt att utveckla flera av stadens lekplatser till att i större omfattning bli lekmiljöer som stimulerar till en mer varierad lek, med ett minskat fokus på lekutrustning och större fokus på topografi, vegetation och sammanhang. Det nya synsättet på lekmiljöer gynnar utformningen av miljöer som är tillgängliga och inkluderande även för personer med funktionsnedsättning. I projektet runt Varbergaskogen har flera aktivitetsytor skapats. En "tarzandjungel" med lianer och bildäck, och de låghöjdsbanor som anlagts, stimulerar till rörelselek. Även i Wadköping har satsningar gjorts för att främja barns kreativa lek, nyfikenhet och meningsfulla fritid, bl.a. genom ett lekstråk mellan lekplatsen i Stadsparken och Wadköping och pedagogiska upptäckarrunder. Kommunen och Örebro konsthall, driver under 2019–2020 ett projekt tillsammans med Statens konstråd, där barn är delaktiga i att planera och formge lekmiljöer. Detta inom ramarna för projektet *Förlängda skolgårdar* som strävar efter att komplettera friytan på skolfastigheten med kvalitativ utemiljö på intilliggande parkmark. Att på detta sätt systematiskt arbeta för att inkludera barn och unga i samhällsplaneringen ligger i linje med barnkonventionen och alla barns rätt till delaktighet och inflytande.

Strategiområde 4 – trygg välfärd

MÅL

Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning

Ett flexibelt och anpassningsbart stöd som utgår från den enskildes behov är en viktig utgångspunkt för att möjliggöra trygg och god omsorg. Samordnade insatser, både internt och externt, liksom användandet av trygghetsskapande välfärdsteknik skapar större möjligheter att möta medborgarnas specifika behov. Som en del i att skapa ett flexiblere stöd och att öka tryggheten kan nämnas det pågående arbetet med införandet av mobil dokumentation. Införandet förväntas bidra till en bättre arbetsmiljö och säkerställer att dokumentation genomförs, vilket i sin tur leder till en säkrare vård och uppföljning för den enskilde. Satsningen på handledare inom området social dokumentation, i syfte att säkerställa kvalitet och rättssäkerhet inom området, ger också möjlighet till ökad delaktighet och kvalitet.

Andra exempel på trygghetsskapande åtgärder är arbetet inom *Testbädd äldre och funktionsnedsatta* där samverkan mellan Region Örebro län, Alfred Nobel Sciencepark och Örebro universitet skapar förutsättningar att testa och utveckla nya innovationer som kan möjliggöra ett självständigare liv för dem vi är till för.

Strävan efter ökad kvalitet och långsiktiga ambitioner för en hållbar äldreomsorg har mynnat ut i strategin *Åldras på dina villkor*. Ett utvecklingsarbete i linje med *Åldras på dina villkor* är införandet av ett *Rehabiliterande arbetsätt*. Arbetet, med målet att individerna ska uppnå en högre grad av självständighet, har nu gått in i testfasen. I testfasen införs arbetsättet inom ett avgränsat geografiskt område, där målgrupperna inom vård och omsorg samt funktionsstöd omfattas. En nödvändig komponent i detta arbete är införandet av IBIC-modellen (individens behov i centrum) i såväl biståndsbedömning som i utförandet. Planering av införande av IBIC pågår också. Ovanstående arbeten kräver en stor insats men skapar också förutsättningar för en hög delaktighet både hos medarbetare och medborgare. Det är också av stor vikt att arbetet med att förbättra systematiken avseende dokumentation och genomförandeplaner för att stärka kvaliteten i utförda insatser.

De senaste åren har det pågått, och pågår fortfarande, insatser för att utveckla arbetet för äldres psykiska hälsa för att bättre identifiera och fånga upp personer som riskerar att drabbas. Bland annat har utbildningen *Första hjälpen psykisk hälsa* genomförts inom kommunen. Planering pågår för fortsatta utbildningar inom området. En annan omfattande utbildningsinsats som pågått under året är utbildning gällande mänskliga rättigheter. Kunskapen om mänskliga rättigheter är en grundläggande faktor för att kunna säkerställa en trygg och god omsorg och utbildningen kommer att utvecklas vidare.

Positiva iakttagelser

- Satsning på handledare inom området social dokumentation har fungerat bra
- Arbetet med rehabiliterande arbetsätt har gått in i testfas
- Utbildning och utveckling av metoder för att uppmärksamma psykisk ohälsa, mänskliga rättigheter och delaktighet

Förbättringsområden

- Dokumentation avseende SoL och HSL behöver förbättras för att stärka kvaliteten
- Arbetsätt och rutiner med genomförandeplaner behöver fortsätta utvecklas
- Det strategiska arbetet avseende personer med psykiatriska funktionsnedsättningar och en åldersrelaterad problematik behöver fortsätta utvecklas

Upplevelse av trygg och god omsorg, procent

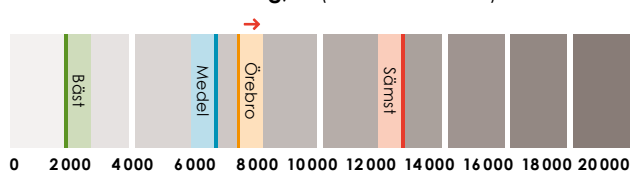
	2017	2018	2019	Målvärde
Vård- och omsorgsboende	83	83	81	Lägst 80
Hemvård	89	89	90	Lägst 80
Stöd till funktionshindrade	76	75	67–88*	Lägst 80

*De sju versamheterna ligger inom detta intervall

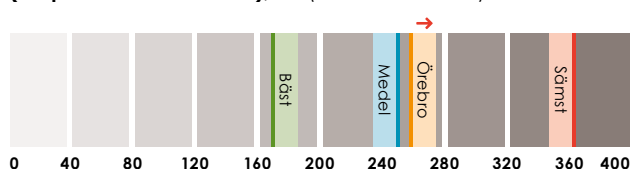
Personalkontinuitet hemvård, antalet personal som en servicemottagare möter under en 14-dagarsperiod. Enbart egen regi

	2017	2018	2019	Målvärde
	18,1	18,6	18,6	Minska

Kommunens kostnad per invånare för servicemottagare med funktionsnedsättning, kr (Kolada ID N25018)

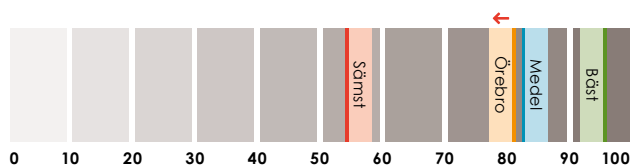
Kostnad per invånare för kommunens äldreomsorg (för personer över 80 år), tkr (Kolada ID N20048)

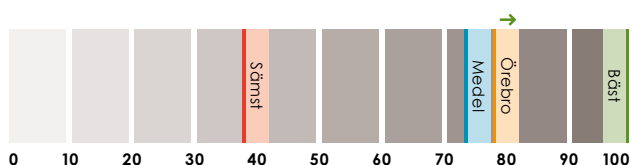

En utmaning och ett utvecklingsområde framöver är att personer med psykiatriska funktionsnedsättningar i större utsträckning kommer ha andra behov utifrån en åldersrelaterad problematik (såsom demens och stroke), vilket kräver anpassade boendelösningar. Det är av stor vikt att det påbörjade arbetet inom detta område fortgår för att kunna säkerställa en trygg och god omsorg utifrån mer somatiska behov.

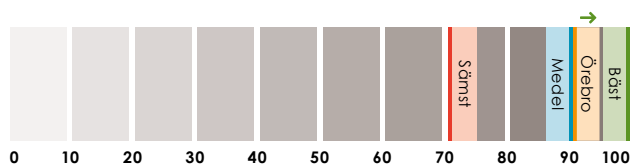
Andel servicemottagare som är nöjda med sitt särskilda boende, procent (Kolada ID U23471)

Andel servicemottagare med en funktionsnedsättning som anser att de får bestämma om saker som är viktiga för dem inom sin dagliga verksamhet, procent (Kolada ID U28532)

Andel servicemottagare som är nöjda med sin hemvård, procent (Kolada ID U21468)

Volymuppgifter	2017	2018	2019
Daglig verksamhet LSS	677	698	704
Personlig assistans med statlig ersättning	146	144	146
Särskilt boende, permanenta platser	1 123	1 148	1 201
Korttidsplatser	120	120	133
Hemvård, antal personer	4 688	4 680	4 684

MÅL

Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ- och familjeomsorg

Örebro kommun har under en lång rad år aktivt arbetat för att utveckla arbetet med förebyggande och tidiga insatser. Den gängse uppfattningen är ofta att detta är strategiskt klokt för att förhindra större framtida problem och kostnader. En sådan strategi behöver, i ekonomiskt utmanande tider, också ställas mot ett mer kortsiktigt fokus på lagstadgat individuellt stöd. Olika former av öppna insatser och tillgängliga erbjudanden om stöd innebär som regel möjligheter att förhindra större framtida problem, men medför samtidigt att fler personer som behöver biståndsbeslutade insatser identifieras.

De ekonomiska utmaningarna, med högre kostnader för externa köp än budgetutrymmet tillåter, riskerar att skapa en negativ spiral som drabbar enskilda medborgare. Dagens kostnadsläge innebär behov av att minska kommunens utgifter. Möjligheter till reduceringar är små inom myndighetsutövningen, vilket tvingar fram reduceringar inom interna resurser för förebyggande arbete, öppna insatser och stöd efter biståndsbeslut. När den interna utförarverksamheten minskar finns risk för att ytterligare externa köp blir nödvändiga.

Kommunen behöver därför identifiera viktiga principer för en modern individ- och familjeomsorg och utifrån dessa undersöka behovet av förändrade arbetssätt. I det arbetet behöver kommunens ambitionsnivå i såväl förebyggande arbete som biståndsbedömt stöd till medborgare tydliggöras. Verksamheterna behöver genomlysas bl.a. utifrån digitaliseringsaspekter, och hur insatser till enskilda och familjer kan samordnas. En diskussion behöver även föras om vilken kommunal eller annan aktör som på ett tillgängligt och medborgarnära sätt kan ge relevant stöd.

Den nya förvaltningsstrukturen för Socialnämndens verksamheter kan stödja samverkan och möjliggöra ökad tydlighet som gagnar medborgarna. De olika perspektiven, genom lagstiftning och nämndernas ansvarsområden, kvarstår dock. Organisationsförändringen skapar förutsättningar som behöver kompletteras med såväl kompetenshöjande insatser som kulturflyttningar i medarbetargrupper, för att ge medborgarna önskvärda effekter.

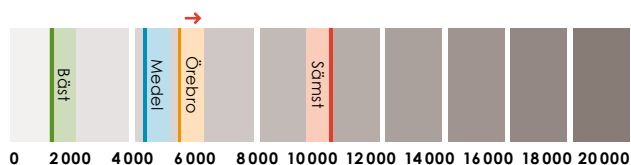
För att underlätta att barn och unga i behov av stöd kommer till kommunens kännedom görs ett arbete med att förenkla och tydliggöra kring orosanmälningar, med bl.a. e-tjänster och stödmaterial. Detta kommer underlätta för aktörer med anmälningskyldighet, och samtidigt skapa ett tydligare underlag för bedömning och därmed effektivare handläggning.

Positiva iakttagelser

- Genom utveckling av e-tjänst och stödmaterial för orosanmälan rörande barn skapas ett tydligare underlag för bedömning av behovet av att inleda utredning
- Flera utvecklingsaktiviteter pågår för att frigöra tid från administration till att möta enskilda barn, unga och vuxna
- Systematiska kvalitetsarbetet utvecklas och bl.a. avvikelshantering förbättras

Förbättringsområden

- Arbetet för att säkerställa rätt och effektivt stöd till barn, unga och vuxna som är beroende av beslut och insatser från flera aktörer behöver fortsätta

Kostnad per invånare för kommunens individ- och familjeomsorg, kr (Kolada ID N30101)

Kommunen arbetar också för en effektivare handläggning inom individ- och familjeomsorgen för att därmed få mer tid för barn, unga och vuxna genom att implementera nya riktlinjer om förenklad dokumentation. Även utvecklingen av en samtalsmottagning inom den förebyggande enheten, verksamheten SAMS och etableringen av *Maria Ungdom* kommer att öka möjligheterna till lättillgängligt stöd och tidiga insatser.

Under 2019 pågår fortsatta diskussioner inom kommunen och med Region Örebro län för att säkerställa rätt och effektivt stöd till barn, unga och vuxna som är beroende av beslut och insatser från flera aktörer.

Förstärkningar i utförarorganisationen och justeringar i arbetssätt i kommunen har också bidragit till att öka genomströmningen av ärenden. Därmed kortas tiden till att familjer och enskilda kan få det stöd som motsvarar deras behov av individ- och familjeomsorg.

Volymuppgifter	2017	2018	2019
Institutionsvård, antal dygn	73 844	72 554	56 167
Familjehemsvård, antal dygn	105 634	109 524	98 787

MÅL

I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder

Under flera år har Örebro kommun lyckats väl med den volym-mässiga bostadsförsörjningen. Att möta marknadens efterfrågan på bostäder är en utmaning med den växande staden, trots att Örebro de senaste åren har producerat ett mycket högt antal bostäder. Resultatet för helår 2019 visar på en lägre nivå än tidigare år, men som på intet sätt ska ses som alarmerande. Det är snarare effekten av den normalisering av bostadsmarknaden som råder i landet som påvisas. De tidigare åren har varit extraordinära sett från ett bostadsproducerande perspektiv. Bygglövshanteringen sker med fortsatt snabb och kvalitativ service, vilket möjliggjort att flera bostäder kunnat tillkomma under året. En positiv utveckling som möjliggör för snabbare bygglövshantering är att antalet sökande via e-tjänst har ökat under året.

Behoven av lägenheter för bostadssociala ändamål varierar över tid men det råder balans mellan behov och tillgång. Under 2019 har vi uppfyllt kommunens bostadssociala åtagande.

Befolkningstillväxten i Örebro fortsätter. För att möjliggöra tillväxt krävs det en god planberedskap med utveckling av nya såväl som befintliga stadsdelar. Det ska finnas bostäder i hela Örebro och fler ska kunna bo där de önskar i livets olika skeden.

En viktig del i den strategiska bostadsförsörjningen är att minska segregationen och stimulera en blandad bebyggelse med bostäder för alla. En ny rutin framtagen i samarbete med ÖBO har tillkommit för att säkra att allmännyttan är representerad i exploateringen av större bostadsområden. Arbetet med att skapa förutsättningar för bostäder som är överkomliga i sina hyres- och avgiftsnivåer går framåt. Kommunen har tillsammans med externa aktörer drivit projektet *Vi skapar bostäder åt fler*. Kommunen har bl.a. ett samarbete med Botrygg kring detta.

Kommunens dialog med aktörer på bostadsmarknaden är av stor betydelse och planen är att utveckla formerna för detta ytterligare, bl.a. genom fokusgrupper. Förutom fastighetsägare är även mäklare och banker viktiga aktörer för att stimulera rörligheten på bostadsmarknaden. Utredning av en kommunal bostadsportal pågår.

I ett förvaltningsöverskridande samarbete tillsammans med ÖBO har ett pilotprojekt om *Kvarboendeverksamhet* inletts. Verksamheten syftar till att i tidigt skede identifiera, lotsa och stödja personer som är i riskzonen för en vräkningsprocess. Det kan bidra till färre akutlösningar, lägre kommunala kostnader kopplade till hyresskulder m.m. Vidare så undersöks, samarbete med ÖBO, möjligheterna till ytterligare sätt för våldsutsatta att återinträda på bostadsmarknaden efter en period i skyddat boende.

Den geografiska spridningen av pågående och mer långsiktiga planuppdrag för kommunen är god, även om de bostadsområden som skapats behöver utvärderas och slutsatserna integreras i det fortsatta arbetet med strategisk bostadsförsörjning. För att säkerställa att det finns en variation av boendeformer och boendemiljöer bör planreserven på landsbygden ses över, och på vissa platser utökas.

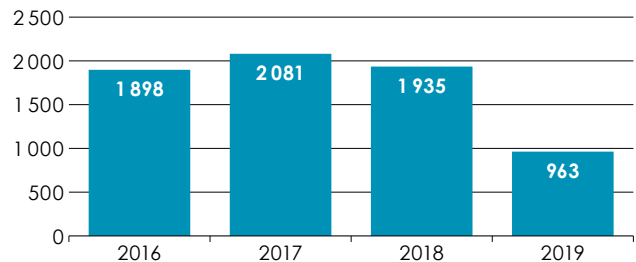
Positiva iakttagelser

- Fortsatt god planering för olika bostadsformer
- Bra samarbete med Öbo för olika bostadsformer och förutsättningar för sökanden/boenden

Förbättringsområden

- Mer blandad och integrerad bebyggelse

Antal nyproducerade lägenheter. Målvärde: 900

Nyproducerade lägenheter i relation till befolkningsutvecklingen

	2017	2018	2019	Målvärde
	0,57	0,63	0,41	0,4

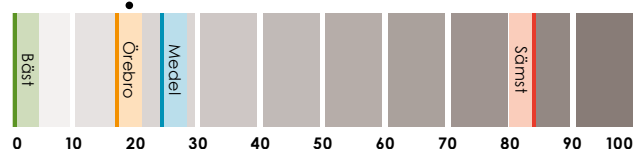
Antal tillkommande lägenheter som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner

	2017	2018	2019	Målvärde
	2 444	2 400	2 000	Öka

Antal tillkommande lägenheter för bostadssociala ändamål

	2017	2018	2019	Målvärde
	248	109	110	I balans med behov

Handläggningstid (median) från när ansökan betraktas som fullständig till beslut för bygglov för nybyggnad av en- och tvåbostadshus, antal dagar (Kolada ID U00811)

MÅL

Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i

Örebro ska vara en trygg kommun för alla. Stadsmiljön ska utvecklas så att tryggheten ökar och de kommunala verksamheterna ska verka för att understödja medborgarnas trygghet. Kommunen ska vara en viktig aktör i det brottsförebyggande arbetet. Under första halvåret 2019 har arbetet fortsatt att utgå från styrdokumenterna *Verksamhetsplan Örebro brottsförebyggande råd 2018–2020*, *Samverkansöverenskommelse* mellan Örebro kommun och polismyndigheten och *Medborgarlöfte för Örebro City*. Under halvåret har också en ny överenskommelse undertecknats mellan Polismyndigheten och Örebro kommun rörande trygghetskameror. Dessa styrdokument och inriktningar ligger till grund för det fortsatta strategiska och operativa brottsförebyggande arbetet inom kommunen och mellan kommun och externa samverkansaktörer.

Antalet registrerade brottsanmälningar ska fortsätta minska i Örebro kommun, och har så gjort mellan åren 2017–2019. Även de polisanmälda brott som i hög grad kommer till rättsväsendets kännedom minskar över tid.

Under året har det brottsförebyggande och strukturerade arbetet stärkts genom den kunskapsbaserade vecko- och årsprocessen *Effektiv samordning för trygghetsskapande arbete (EST)*. Genom att kontinuerligt i samverkan kartlägga, analysera och sätta in relevanta åtgärder mot lokala problembilder skapas en större kunskap och förståelse för brottslighet, ordningsstörningar och otrygghetskapande faktorer.

Örebro kommun ska tillsammans med lokalpolisområde Örebro fortsätta vara ett nav för utvecklingen av den breda aktörssamverkan kring det brottsförebyggande arbetet, något som tydliggörs i *Samverkansöverenskommelse* och *Verksamhetsplan Örebro brottsförebyggande råd*. Arbetet kring upphandling rörande ordningsvakter i citymiljön påbörjades under halvåret och ska vara klart i februari 2020.

Framöver är det av fortsatt stor vikt att fokus läggs på enskilda brottstyper och problemområden. Det finns ett stort behov av att hitta former för en positiv samverkan mellan socialtjänst, brottsförebyggande arbete inom kommunen och mellan kommun och polis. Särskilt betydelsefullt är arbetet kopplat mot narkotikabrottslighet och tidiga förebyggande insatser mot barn och unga i kommunens utsatta stadsdelar. Narkotikaproblematiken på lokal nivå är ett återkommande problem och får stora negativa följdverkningar, såsom grova våldsbrott och social utslagning. Det lokala arbetet i kommunens bostadsområden har stärkts under året, bl.a. i Vivalla genom det myndighetsövergripande samverkansarbete som kallas för *Kraftsamling Vivalla*. En fortsatt intern och extern myndighetssamverkan, genom tydligt operativt och strategiskt långsiktigt arbete, är avgörande för positiva resultat. Det brottsförebyggande arbetet kan här tydliggöras och på ett naturligt sätt knyta an till kommunens brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete, mål och riktlinjer.

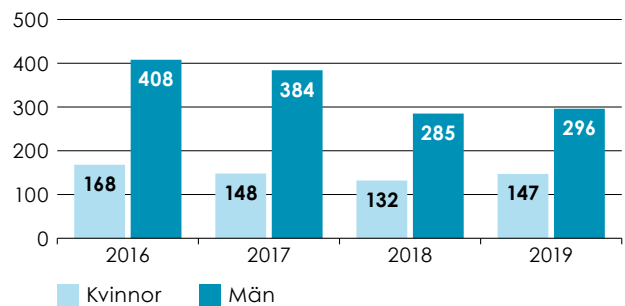
Positiva iakttagelser

- Samordnat brottsförebyggande arbete, med fler samverkansaktörer
- Fortsatt nedgång av polisanmälda brott
- Trygghetskameror börjar nu monteras upp i Örebro kommun

Förbättringsområden

- Utveckla den övergripande förebyggande organisation
- Det interna strategiska och operativa samarbetet
- Att fortsätta utveckla det brottsförebyggande och socialt inriktade arbetet i kommunens utsatta stadsdelar

Anmälda våldsbrott i offentlig miljö. Målvärde: minska

Trygghetsindex (SCB:s medborgarundersökning)

	2017	2018	2019	Målvärde
	51	51	53	Öka

God ekonomisk hushållning – finansiella mål

MÅL FÖR ÅRETS RESULTAT

Över nästkommande treårsperiod ska årets resultat exklusive finansnetto, men inklusive utdelning från bolagen, uppgå till minst en procent av skatteintäkterna

Årets resultat exklusive finansnettot, men inklusive utdelning från bolagen, uppgår till -52 mnkr vilket motsvarar -0,6 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. För planperioden (2019–2021) beräknas det samlade resultatet till 0,5 procent, vilket är lägre än det finansiella målet på 1 procent. Det genomsnittliga resultatet för tidsperioden 2015–2019 ligger på 3,1 procent.

Positiva iakttagelser

- Medvetenhet om kommunens ekonomiska utmaningar
- Stor värdeökning av kommunens finansiella tillgångar
- Stabil soliditet

Förbättringsområden

- Säkra goda resultatnivåer framöver
- Dämpa kostnadsutvecklingen i verksamheten
- Anpassa investeringsprogrammet till det finansiella utrymmet

Uppföljning finansiellt mål – resultat	Bokslut 2019	Budget 2020*	Plan 2021*	Snitt över planperioden
Årets resultat, mnkr	407	211	208	275
Årets resultat, exkl. finansnetto inkl. utdelning från bolagen, mnkr	-52	91	93	44
Skatteintäkter, utjämnning och generella statsbidrag, mnkr	8874	9072	9337	9095
Resultatets andel av skatteintäkter, exkl. finansnetto inkl. utdelning, %	-0,6	1,0	1,0	0,5

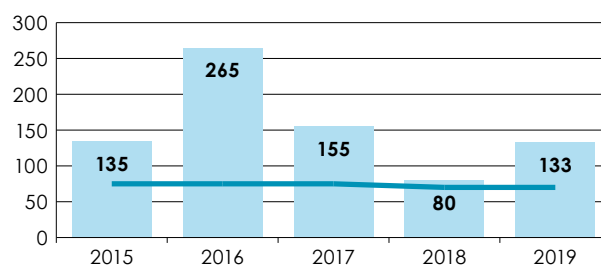
* I kolumnerna 2020 och 2021 är siffrorna hämtade från ÖSB 2020.

MÅL FÖR KOMMUNALA INVESTERINGAR

Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar för skattefinansierad verksamhet ska vara lägst 70 procent

Självfinansieringsgraden för årets skattefinansierade investeringar uppgår till 133 procent. Målet på lägst 70 procent har därmed uppnåtts. Ett värde som överstiger 100 procent innebär att kommunen inte behöver låna till investeringar och att det långsiktiga handlingsutrymmet stärks. Kommunens investeringar i skattefinansierad verksamhet är lägre än budgeterat och resultatet har förstärkts av värdeökningar i den finansiella verksamheten, vilket har bidragit till att självfinansieringsgraden stärkts. Självfinansieringsgraden för kommunens investeringar inklusive taxefinansierad verksamhet uppgår till 97 procent.

Självfinansieringsgrad skattefinansierade investeringar, procent

■ Självfinansieringsgrad skattefinansierade investeringar
■ Målvärde skattefinansierad verksamhet

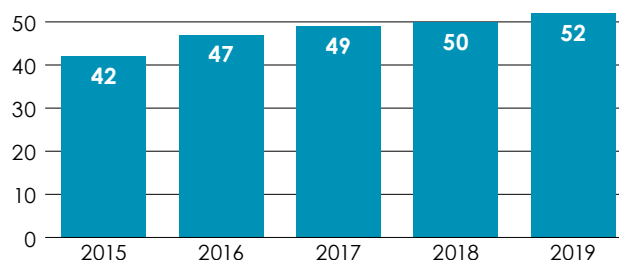
Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar.

MÅL FÖR KOMMUNENS SOLIDITET

Soliditeten inklusive pensionsförpliktelser ska som lägst uppgå till 50 procent. Internbankens påverkan på balansräkningen är exkluderad i målet

Soliditeten uppgår till 52 procent inklusive pensionsåtaganden, vilket är två procentenheter högre än det finansiella målet. En större balansomslutning, årets positiva resultat och något lägre pensionsåtaganden har bidragit till ökningen. En långsiktigt stabil soliditet är bra för att ge kommunen en god betalningsförmåga på lång sikt och därmed en god finansiell handlingsberedskap för framtiden.

Soliditet inkl. pensionsförpliktelse exkl. internbank

Balanskravsresultat

Kommunallagens balanskrav föreskriver att intäkterna ska vara större än kostnaderna. Om kostnaderna för ett visst räkenskapsår överstiger intäkterna, ska det negativa resultatet återställas under de närmast följande tre åren. Balanskravet omfattar endast kommunen, inte den kommunala koncernen.

Årets balanskravsresultat uppgår till 142 mnkr (270 mnkr 2018), vilket visar att kommunen uppfyller kravet på en ekonomi i balans. Örebro kommun har sedan införandet år 2000, uppfyllt balanskravet. Det finns således inte något underskott att återställa.

För att stärka kommunens handlingsberedskap över en lågkonjunktur kan delar av årets balanskravsresultat reserveras i en resultatutjämningsreserv (RUR). Örebro kommun har reserverat delar av tidigare resultat i RUR, 160 mnkr, vilket får användas för att täcka ett negativt balanskravsresultat i syfte att utjämna intäkter över en konjunkturcykel.

Balanskravsutredningen syftar till att visa hur balanskravsresultatet har uppstått. Huvudprincipen vid avstämning av balanskravet är att intäkterna ska överstiga kostnaderna och att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna då avstämningen görs.

Efter dessa justeringar redovisas ett resultat efter balanskravsjusteringar. Om resultatet så medger och Kommunfullmäktige så beslutar görs sedan reservering i resultatutjämningsreserven alternativt så lyfts medel från resultatutjämningsreserven för att hantera negativa resultat efter balanskravsjusteringar. Då resultatet efter justeringar är lägre än 2 procent av skatter och bidrag föreslås inte någon ny reservering till RUR.

Balanskravsutredningen har justerats historiskt med anledning av ny redovisningslagstiftning för kommuner från 1 januari. En förändring är att finansiella instrument som innehas för att generera avkastning eller värdeökning ska värderas till marknadsvärde och förändringen i marknadsvärdet ska belasta resultatet. Den värdeökning som inte realiserats återförs i balanskravsutredningen.

I oktober genomfördes ett byte till en utdelande andelsklass i en av fonderna inom kapitalförvaltningen. Bytet innebar en realisering av tidigare orealiserade vinster motsvarande 174 mnkr. Om det bytet inte hade ägt rum hade balanskravsresultatet, allt annat lika, varit negativt.

Örebro kommun har med anledning av tidigare års stora engångsintäkter valt att i eget kapital markera delar av årets resultat till särskilda satsningar för kostnadsänkande åtgärder. Markeringarna rymms inte inom ramen för kommunallagens regler för synnerliga skäl och kan därmed inte justeras i balanskravsresultatet. Pågående insatser som finansierats via markeringar i eget kapital under året redovisas i bilaga 2. I årets resultat görs markering i eget kapital för nya överskott inom Intraprenader samt uppkomna underskott inom Digital arbetsplats och VA-verksamheten. Markeringar i eget kapital innebär kostnader de år pengarna förbrukas vilket ställer krav på en god likviditetsplanering då dessa medel inte finns med i den ordinarie driftens likviditetsutrymme.

Markeringar i eget kapital →

Årets resultat i förhållande till balanskravet, belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	418	708	520	162	407
reducering av samtliga realisationsvinster	-18	-8	-7	-4	-12
justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet	-	-	-	-	-
orealiserade vinster och förluster i värdepapper	52	-104	32	112	-178
återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-	-74
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	451	596	545	270	142
reservering av medel till resultatutjämningsreserv*	-	-12	-80	-	-
användning av medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-	-
Årets balanskravsresultat	451	584	465	270	142

Är årets balanskravsresultat negativt ska det återställas inom tre år.

*Totalt finns 160 mnkr reserverade i Resultatutjämningsreserven (2010–2018). 2019 föreslås inte någon ny reservering till Resultatutjämningsreserven.

Utmärkande för årets balanskravsutredning är att:

- Det finns inte något historiskt underskott att återställa.
- Årets resultat enligt resultaträkningen justeras för samtliga realisationsvinster vid avyttring av anläggningstillgångar. Intäkterna justeras för realisationsvinster på 12 mnkr.
- Det finns möjlighet att gottgöra resultat för realisationsvinster eller realisationsförluster som uppstått vid avyttring av tillgångar om dessa avyttringar bidrar till en god ekonomisk hushållning (t.ex. kostnadsbesparingar) i framtiden. Resultaten innehåller inte några realisationsvinster eller realisationsförluster att gottgöra resultatet.
- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper ska inte ingå i det justerade balanskravsresultatet. Resultatet justeras med orealiserade vinster i värdepapper på 178 mnkr.
- Återföring ska ske av tidigare års orealiserade vinster och förluster i samband med att värdepapper realiserar. Resultatet har justerats med 74 mnkr för orealiserade värdeökningar från tidigare år som har realiserats under året.

God ekonomisk hushållning – ekonomi

FINANSIELL ANALYS KOMMUNKONCERNEN

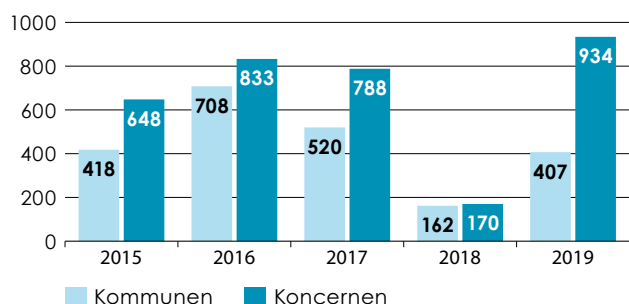
Örebro kommun bedriver en del av sin verksamhet i företagsform och har därför ägarintressen i ett antal olika aktieföretag, ekonomiska föreningar och stiftelser samt har en del av sin verksamhet i entreprenadform. Avsikten med den sammanställda redovisningen är att ge en helhetsbild av kommunens ekonomi, oberoende av i vilken juridisk form den kommunala verksamheten bedrivs.

Resultaträkning

Årets resultat

Årets resultat i kommunkoncernen uppgår till 934 mnkr efter skatter och finansnetto. I kommunkoncernens resultat ingår resultat för kommunen, resultaten för bolagen inom koncernen som ägs av Örebro Rådhus AB samt resultaten för övriga bolag som ägs direkt av kommunen. I resultatet är koncerninterna mellanhanden eliminerade. Örebro kommuns resultat uppgår till 407 mnkr och Rådhuskoncernens resultat uppgår till 559 mnkr. I resultatet för Rådhuskoncernen ligger en påverkan från Örebroportens försäljning av fastigheter med 390 mnkr. I kommunens resultat ingår realiserade vinster inom kapitalförvaltningen med 178 mnkr. Omsättningen i koncernen uppgår till 13 233 mnkr (12 955 mnkr 2018) varav 8 874 mnkr avser skatteintäkter.

Årets resultat kommunkoncernen, mnkr

Finansiella intäkter och kostnader

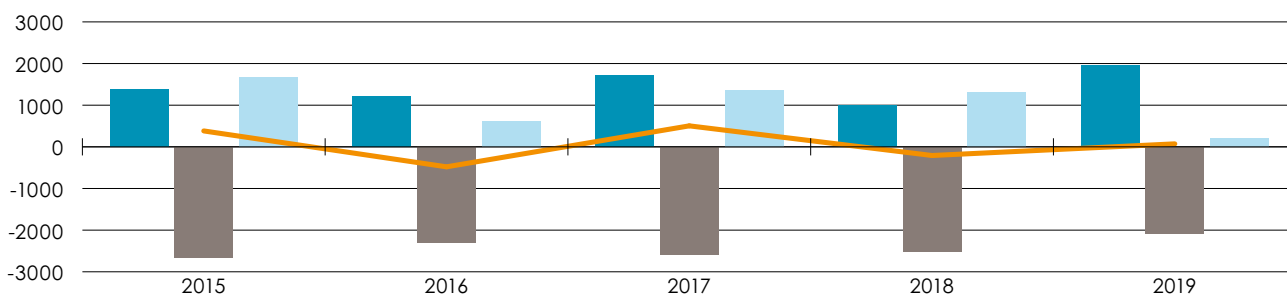
Det finansiella resultatet för kommunkoncernen uppgår till 716 mnkr inkl. realiserade vinster inom kommunens kapitalförvaltning. Exkluderas de realiserade vinsterna uppgår finansnettot till 538 mnkr. I de finansiella intäkterna ingår utdelning till Örebroportens Fastigheter AB i samband med försäljning av fastigheter om 390 mnkr. Förra året strukturerade Örebroportens derivatportfölj och bolaget belastades då med en extra räntekostnad om 150 mnkr samtidigt som det fanns realiserade förluster i kommunens kapitalförvaltning på 112 mnkr vilket förklarar de jämförelsevis höga finansiella kostnaderna under år 2018. Räntekostnaderna i koncernen exkl. kapitalförvaltningen uppgår till 243 mnkr (431 mnkr 2018). Nettointäkten från kommunens kapitalförvaltning uppgår till 441 mnkr (-22 mnkr 2018).

Finansnetto, mnkr	2015	2016	2017	2018	2019
Finansiella intäkter	128	167	151	123	1 118
Finansiella kostnader	-326	-285	-297	-592	-402
Finansnetto	-198	-118	-146	-469	716
varav realiserade vinster/förluster inom kapitalförvaltningen	-51	104	-32	-112	178
Finansnetto exkl. realiserade vinster/förluster kapitalförvaltningen	-147	-222	-114	-357	538

Kassaflödesanalys

Årets kassaflöde är positivt och uppgår till 72 mnkr (-208 mnkr 2018). Kassaflödet från den löpande verksamheten består av årets resultat där återläggning av ej likviditetspåverkande poster i form av avskrivningar m.m. ingår. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 1 946 mnkr. Det är en ökning med 938 mnkr och beror till stor del på att årets resultat är högre i år samtidigt som effekten av förändrad redovisningslag ger en ökad justering av ej likviditetspåverkande poster. Kassaflödet från investeringsverksamheten är negativt och uppgår till -2 076 mnkr (-2 519 mnkr 2018). Att kassaflödet från investeringsverksamheten är lägre i år beror på Örebroportens fastighetsförsäljning samtidigt som investeringsnivån är 19 mnkr lägre än föregående år. Kassaflödet från finansieringsverksamheten uppgår till 202 mnkr (1 303 mnkr 2018).

Kassaflödesanalys kommunkoncernen, mnkr

	2015	2016	2017	2018	2019
■ Kassaflöde från den löpande verksamheten, mnkr	1 373	1 223	1 727	1 008	1 946
■ Kassaflöde från investeringsverksamheten, mnkr	-2 662	-2 311	-2 577	-2 519	-2 076
■ Kassaflöde från finansieringsverksamheten, mnkr	1 671	607	1 355	1 303	202
■ Årets kassaflöde, mnkr	382	-480	504	-208	72

Investeringar

Årets investeringar i kommunkoncernen uppgår till 2 520 mnkr (2 539 mnkr 2018). Örebro kommun har under flera år haft en stark befolkningstillväxt vilket har inneburit att investeringar i bostäder och verksamhetslokaler är på en hög nivå. Investeringar i bostäder och verksamhetslokaler motsvarar 71 procent av

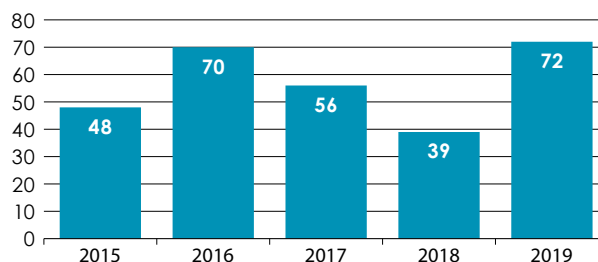
koncernens totala investeringar 2019. I genomsnitt har koncernen de fem senaste åren investerat 2 532 mnkr per år. Kommunen har de senaste åren haft goda ekonomiska resultat som kunnat finansiera de skattefinansierade investeringarna inom kommunen, medan bolagen har behövt lånefinansiera investeringarna i hög grad.

Kommunkoncernens investeringar Belopp i miljoner kronor	Bokslut				2019		
	2015	2016	2017	2018	Budget	Bokslut	Avvikelse
Skattefinansierad verksamhet	410	262	378	325	1056	364	692
Taxefinansierad verksamhet	126	163	187	220	376	211	165
Exploateringsfastigheter	62	76	108	144	122	109	14
Kommunens investeringar	598	500	673	689	1554	683	871
Bolagens investeringar för skattefinansierad verksamhet	643	497	823	682	820	617	203
Investeringsprogram	1241	997	1496	1371	2375	1300	1074
Bolagens investeringar utanför investeringsprogrammet	1407	1410	1258	1168	1521	1220	301
Kommunkoncernens investeringar	2648	2407	2754	2539	3895	2520	1375

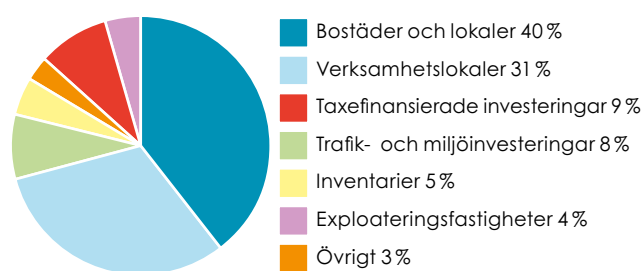
Självfinansieringsgrad av investeringar

Självfinansieringsgraden av investeringar mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med årets resultat och avskrivningar. Ett värde som överstiger 100 procent innebär att koncernen inte behöver låna till investeringar. Självfinansieringsgraden uppgår till 72 procent vilket är högre än genomsnittet för de fem senaste åren som är 57 procent. Ökningen av självfinansieringsgraden beror främst på att årets resultat är högre än tidigare år samtidigt som investeringsnivån är på ungefär samma nivå som föregående år.

Självfinansieringsgrad investeringar, kommunkoncernen, procent

Investeringarna i kommunkoncernen fördelar sig inom följande kategorier:

Balansräkning

Balansomslutningen uppgår till 31 159 mnkr vilket är 1 315 mnkr högre än föregående år. Det egna kapitalet har ökat med 1 053 mnkr som till stor del beror på årets resultat men även ändringar av redovisningsprincip utifrån ny lagstiftning har påverkat. Kort- och långfristiga skulder har ökat med 139 mnkr. Pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse har minskat med 84 mnkr.

Soliditet

Soliditet är ett mått på det långsiktiga finansiella handlingsutrymmet. Den visar hur stor del av koncernens tillgångar som har finansierats med eget kapital. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har koncernen. För att få en bättre bild över koncernens totala handlingsutrymme inkluderas även de pensionsförpliktelser som återfinns utanför balansräkningen i måttet. Soliditeten har förbättrats med 3 procentenheter och uppgår till 27 procent. Soliditeten i riket uppgick år 2018 till 28 procent.

Balansräkning koncernen, belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Tillgångar	24 443	25 801	28 235	29 844	31 159
Immateriella anläggningstillgångar	4	3	1	3	2
Materiella anläggningstillgångar	18 793	20 331	22 243	23 967	25 161
Finansiella anläggningstillgångar	414	378	387	329	328
Omsättningstillgångar	5 232	5 090	5 603	5 544	5 668
– varav placerade medel	3 712	3 913	4 133	4 260	4 398
– varav kassa och Bank	698	375	658	322	258
Eget kapital, avsättningar och skulder	24 443	25 801	28 235	29 844	31 159
Eget kapital	8 371	9 107	9 889	10 047	11 100
Avsättningar	967	1 002	1 090	1 170	1 293
Skulder	15 106	15 692	17 255	18 627	18 766
– varav lån	12 732	13 429	14 590	15 759	15 962
Ansvarförbindelse pensioner	3 230	3 070	3 009	2 915	2 831
Soliditet inkl. ansvarförbindelse pensioner	21 %	23 %	24 %	24 %	27 %

Finansiell verksamhet

Finansiering

Den externa upplåningen för koncernen hanteras av kommunens internbank. Internbanken ger i sin tur koncerninterna lån till bolagen. Bolagen ansvarar själva för ränteriskhanteringen. Moderbolag i koncernen som enbart äger aktier och vissa delägda bolag hanterar själva upplåningen med kommunal borgen. Syftet med den finansiella samordningen i koncernen är att skapa bättre förutsättningar för extern upplåning som ska leda till lägre räntenivå, minskad finansieringsrisk och en effektivare finansförvaltning. Kommunen samordnar in- och utbetalningar samt checkkrediter med kommunens bolag i ett gemensamt koncernkontosystem. Överskottlikviditeten i kommunen placeras i en kortfristig och en långfristig likviditetsförvaltning.

Den koncerngemensamma finanspolicyn som fastställts av Kommunfullmäktige sätter ramarna för den finansiella verksamheten i kommunen och bolagen. Kommunfullmäktige fastställer en låneram för koncernens upplåning och Kommunstyrelsen fastställer låneramar för bolagen. Internbankens finansieringskällor utgörs av Kommuninvest, publika låneprogram och banklån. Kommunen har en hög kreditvärdighet. Kommunens kreditbetyg är fastställt till AA+ av ratinginstitutet Standard & Poor's, vilket är det näst högsta betyg man kan erhålla. Det innebär i sin tur att det för investerare är förknippat med mycket låg risk att låna ut pengar till Örebro kommun.

Låneskuld

Koncernens bruttolåneskuld uppgår till 15 823 mnkr som är en ökning med 214 mnkr. Låneskuldens ökning är relativt låg jämfört med tidigare år. Det förklaras till stor del av att Örebroporten genomfört en försäljning av fastigheter i Mellringestaden och amorterat 720 mnkr på låneskulden. Kommunen har sedan flera år tillbaka ingen låneskuld om lånen som vidareutlånas av internbanken exkluderas – utan istället ett likviditetsöverskott. Kommunens likviditetsöverskott (likvida medel inkl. placerade medel) har under året ökat med 98 mnkr och uppgår till 4 591 mnkr. Nettolåneskulden har ökat med 116 mnkr sedan årsskiftet och uppgår till 11 232 mnkr.

Koncernens låneskuld har i snitt ökat med 8 procent årligen de fem senaste åren. Låneskulden kan relateras till bolagens tillgångar i fastigheter, som huvuddelen av låneskulden hänförs till, där marknadsvärdet har ökat med 12 procent per år i genomsnitt, vilket är mer än låneskulden under samma period. Marknadsvärdet för bolagens fastighetsbestånd uppgår till 41 367 mnkr. Det bokförda värdet uppgår till 18 176 mnkr.

Låneskuld i koncernen, belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Internbankens låneskuld	11 825	12 250	13 608	14 808	15 008
Örebro kommun (exkl. internbank)	10	8	5	4	4
Externa lån i koncernen utanför internbank	825	865	802	797	811
Koncernens låneskuld	12 660	13 123	14 415	15 609	15 823
Likviditet och placerade medel	4 347	4 228	4 724	4 493	4 591
Koncernens nettolåneskuld	8 313	8 895	9 691	11 116	11 232

Finansiell riskhantering

Kommunens internbanks inlåning sker till rörlig ränta som sedan vidareutlånas med rörlig ränta till bolagen. Bolagen ansvarar själva för ränteriskhanteringen. De finansiella riskerna inom internbanken och bolagen regleras i den koncerngemensamma finanspolicy. Med finansieringsrisk avses risken att vid någon tidpunkt inte kunna erhålla lån avseende refinansiering av befintlig låneskuld eller nyupplåning. Finansieringsrisken begränsas genom att internbanken använder flera olika finansieringskällor för sin upplåning. Risken begränsas också genom att kapitalförfall sprids över tiden enligt en normportfölj och att internbanken har en likviditetsreserv som ska täcka minst 80 procent av förfallande lån inom ett år inkl. nyupplåning.

Normportfölj 2019-12-31			
År	Belopp, mnkr	Andel	Norm +/- 3 %
0-1 år	4708	31 %	30%
1-5 år	7100	47 %	45%
6-10 år	1300	9 %	13%
> 10 år	1900	13 %	12%
Totalt	15008	100 %	100%

Likviditetsreserv 2019-12-31	Belopp, mnkr	Andel%	Policy
Låneförfall 12 månader	4708	31 %	max 40%
Likviditetsreserv	5251	87 %	minst 80%

Motpartsrisk är att de finansiella motparterna inte fullgör sina åtaganden. Denna risk ska hanteras genom att ställa krav på motparternas kreditvärdighet och sprida avtalen mellan ett flertal motparter. Godkända motparter vid upplåning och derivatavtal är motparter som erhållit rating av Standard & Poor's på nivån minst A-. Ränterisk är risken för de förändringar i marknadsräntor som

påverkar kostnaden för räntebärande skulder. Genom räntederivat kan räntebindningsstrukturen anpassas för att uppnå en önskad ränterisk. Valutarisk innebär att värdet på tillgångar och skulder i utländsk valuta omräknat till svenska kronor förändras på ett ofördelaktigt vis. Genom valutaderivat säkras upplåning i utländsk valuta till svenska kronor. Valuta- och räntederivat uppgår till ett sammanlagt nominellt belopp på 17 260 mnkr varav 4 254 mnkr avser avtalade derivat med framtida start. Den genomsnittliga räntan uppgår till 1,53 procent och årets räntekostnad är 243 mnkr. Den genomsnittliga räntebindningstiden uppgår till 8,1 år.

Nyckeltal	2017-12-31	2018-12-31	2019-12-31
Kapitalbindningstid	2,9 år	3,2 år	3,6 år
Genomsnittlig ränta	1,96 %	1,42 %	1,53 %
Räntebindningstid	7,7 år	7,4 år	8,1 år

Grön obligation

För att finansiera kommunkoncernens gröna investeringsprojekt – vilka bidrar till målen i vårt miljöprogram – gavs under 2019 tre gröna obligationer ut om totalt 1 500 mnkr. Totalt har gröna obligationer på 3 000 mnkr emitterats inom ramen för kommunens obligationsprogram. Gröna obligationer är även ett medel för att uppnå målen i vår klimatstrategi, och en så stor andel som möjligt av kommunens lån ska utgöras av gröna obligationer. Gröna obligationer utgör 19 procent av den totala låneskulden (14 procent 2018). Motsvarande andel för obligationsprogrammet är 55 procent. Investeringsarnas klimat- och miljöprestanda beskrivs i kommunens ramverk som bygger på Green Bond Principles. Projektens klimat- och miljönytta presenteras i en årlig rapport som återfinns på kommunens hemsida.

FINANSIELL ANALYS KOMMUNEN

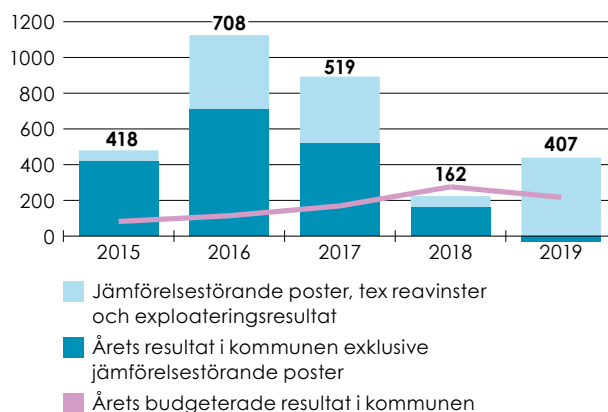
Resultaträkning

Årets resultat

Årets resultat för kommunen uppgår till 407 mnkr (162 mnkr 2018), vilket är 190 mnkr högre än budgeterat. Värdeökning av kommunens värdepapper utgör den största delen av den positiva avvikelser, 320 mnkr. Skatter och generella statsbidrag har påverkat resultatet positivt med knappt 50 mnkr. Utmaningarna finns inom de kommunala verksamheterna som sammantaget redovisar en budgetavvikelse på -180 mnkr. När vinster vid försäljning av tillgångar samt realiserade och orealiserade värdeförändringar inom finansiella tillgångar avräknas i resultatet, s.k. jämförelsestörande poster, är resultatet -32 mnkr (62 mnkr 2018) vilket är ett lågt resultat för en kommun i Örebro storlek. Denna typ av intäkter behöver stärka resultatet och inte förbrukas under innevarande år då de är med och bidrar till finansieringen av de demografiskt betingade investeringar som kommunen behöver göra när kommunens befolkning ökar. Nedan följer en beskrivning av hur resultaträkningens olika delar har påverkats under året.

Finansiella rapporter →

Årets resultat i kommunen, mnkr.

Jämförelsestörande poster	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens nettokostnader	378	232	109	204	72
Reavinster / förluster från försäljning av anläggningstillgångar	17	3	4	3	5
Exploateringsresultat	306	200	130	62	67
AFA-medel återföring fr. 2004	55	-	-	-	-
Tomträtter, tre centrala tomter	-	-	-	139	-
Reglering av skuld till staten avseende fastighetsregleringar fastighetsförsäljning 2012	-	29	-	-	-
Avskrivning datorer, ny redovisningsprincip	-	-	-25	-	-
Finansiella poster	-23	59	36	-104	367
Reavinster/förluster inom finansnettot	16	-33	69	11	191
Orealiserade vinster/förluster inom finansnettot	-52	104	-32	-112	178
Ränta under byggtid för objekt omklassificerade till anläggningstillgångar	7	-	-	-	-
Eftersläpande effekt av sänkt diskonteringsränta på pensioner inkl. löneskatt	6	-12	-0,2	-3	-3
Summa jämförelsestörande poster	356	291	145	100	439

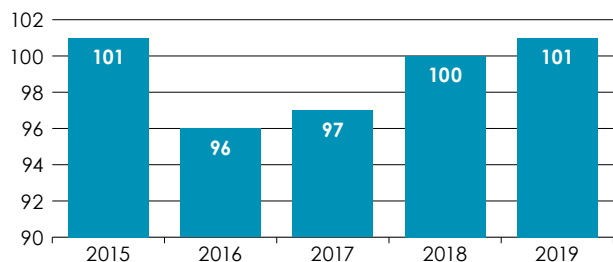
Nettokostnadsutveckling	2015	2016	2017	2018	2019
Verksamhetens nettokostnad, mnkr	-6905	-7296	-7858	-8374	-8970
Verksamhetens nettokostnad exkl. jämförelsestörande poster, mnkr	-7283	-7528	-7967	-8578	-9043
Förändring exkl. jämförelsestörande poster, %	4,8	3,4	5,8	7,7	5,4
Skatte- och statsbidragsutvecklingen	2015	2016	2017	2018	2019
Skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag, mnkr	7210	7788	8174	8501	8874
Förändring, %	4,3	8,0	4,9	4,0	4,4

Verksamhetens nettokostnader

Årets resultat ska över tid stärka och värdesäkra kommunens eget kapital. När den löpande driften har finansierats behöver tillräckligt stor andel av skatteintäkter och generella statsbidrag vara kvar för att begränsa behovet av upplåning och finansiera kommunens investeringsbehov. Genom att ställa verksamhetens nettokostnader i relation till kommunens skatteintäkter och statsbidrag ges en bild av hur kommunen finansierat sin verksamhet – den ska visa om det finns en balans mellan intäkter och kostnader.

Verksamhetens nettokostnad som andel av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag, procent.

När andelen överstiger 100 procent innebär det att skatteintäkter och statsbidrag inte räcker till och resultaten från finansverksamheten är med och bidrar för att finansiera den verksamhet som bedrivs.

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 8 970 mnkr (8 374 mnkr 2018) vilket är en ökning med 7,1 procent. Budgeterad nettokostnadsökning ligger på 5 procent. En bidragande orsak till nettokostnadsökningen mellan åren är bl.a. lägre försäljningsintäkter för såld mark och lägre riktade statsbidrag till verksamheterna.

Under året har nämnderna haft ett effektiviseringsuppdrag på 80 mnkr vilket motsvarar mindre än 1 procent av budgeterade nettokostnader. Avräknas de jämförelsestörande posterna ligger nettokostnadsutvecklingen på 5,4 procent (7,7 procent 2018) vilket ligger i linje med genomsnittet de fem senaste åren, 5,5 procent.

Verksamhetens intäkter uppgår till 2 414 mnkr (2 578 mnkr 2018) och har minskat med 6,3 procent (+3,1 procent 2018) under året. Räknas reavinst och exploateringsintäkter av är motsvarande utveckling 0,1 procent (-0,1 procent 2018) för övrig verksamhet. Genomsnittet för de fem senaste åren ligger på 4 procent. Taxor och avgifter inom kommunens verksamheter har ökat något under året. Programnämnd barn och utbildnings granskning av vårdnadshavarnas inlämnade inkomstuppgifter har t.ex. bidragit till ökade barnomsorgsavgifter. Flera nämnder har även sett över och gjort justeringar i taxorna inför kommande år. Under de senaste åren har staten förstärkt de riktade statsbidragen till utbildningssektorn, t.ex. Lärarlyftet och bidrag för likvärdig skola, lågstadiesatsning och satsning för ökad jämlikhet. Det har även funnits statsbidrag till förstärkt bemanning inom äldreomsorgen under femårsperioden. Migrationsverkets riktade statsbidrag till flyktingmottagande ökade under femårsperioden men minskar nu kraftigt i takt med minskat flyktingmottagande och ändrat ersättningssystem. Även Arbetsförmedlingens och Socialstyrelsens statsbidrag har minskat jämfört med förra året.

Verksamhetens kostnader exkl. avskrivningar uppgår till 11 130 mnkr (10 717 mnkr 2018), en ökning med 4,2 procent justerat för jämförelsestörande poster (4,9 procent 2018). Genomsnittet de fem senaste åren ligger på 4,8 procent. Inflationen under 2019 ligger på 1,8 procent. Befolkningsökningen har avtagit men är fortsatt hög, 2 329 personer det senaste året. Vad som driver kostnadsutvecklingen varierar mellan de olika verksamheterna. Det kan vara pris- och eller volymrelaterat men även inslag av ökad eller minskad effektivitet, eller en prioritering av hur stort utbud som kommunen ska tillhandahålla. Lokalhyrorna har t.ex. ökat med 5,6 procent medan personalkostnaderna har ökat 2,7 procent. Bidrag och transfereringar har en kostnadsutveckling på 4,8 procent och ersättning till externa utförare har ökat med 4,1 procent. Nämnderna behöver identifiera och analysera vad som påverkar respektive verksamhet och lyfta fram förslag till insatser i budgetarbetet för att dämpa kostnadsutvecklingen framåt.

Kommunen kan även genom att upphandla fler varu- och tjänstegrupper påverka prisets utveckling och verksamheterna kan sänka eller dämpa kostnadsutvecklingen genom att köpa de avtalade produkterna från upphandlade leverantörer.

Årets avskrivningar inklusive utrangeringar uppgår till 254 mnkr (235 mnkr 2018) vilket är en ökning med 8,1 procent. Den största ökningen beror på att de ändrade redovisningsprinciperna inom exploateringsverksamheten börjar få genomslag på avskrivningarna. I övrigt går det att se en ökning av avskrivningar inom mark och naturvård inom Programnämnd samhällsbyggnad samt inom Grundskolenämnden där två nystartade skolor får helårseffekt på avskrivningarna för inventarier under året.

Skatter, utjämning och generella statsbidrag

Kommunens verksamhet finansieras till största delen av skatteintäkter, utjämning och generella statsbidrag. Dessa uppgår till 8 874 mnkr (8 501 mnkr 2018) vilket är 48 mnkr mer än budgeterat. Skatteutvecklingen landade på 4,4 procent mot budgeterade 3,8 procent jämfört med föregående år. Kommunen har i förhållande till budget fått högre skatteintäkter som följd av att befolkningen har ökat något mer än vad som prognosticerats. Det tillfälliga kommunbidraget för ensamkommande barn över 18 år som kommunen har fått har också bidragit. Däremot uteblev statsbidraget för stimulering av bostadsbyggandet, den s.k. byggbonusen.

Skattesatsen i kommunen ligger på 21,35 kr vilket är något högre än jämförbara kommuner. En skattekrona motsvarar cirka 327 mnkr. Skattesatsen höjdes 2016 som en konsekvens av volymökningar inom förskola, skola samt vård och omsorg.

Finansiella intäkter och kostnader

Kommunens nettointäkter från finansverksamheten uppgår till 503 mnkr (35 mnkr 2018) vilket är 320 mnkr högre än budgeterat. I samband med de nya redovisningsreglerna fr.om. 2019, som innebär att finansiella tillgångar ska värderas till verkligt värde, har placerade medel i kapitalförvaltningen bokförts till marknadsvärdet. Finansnettot har påverkats positivt med 178 mnkr i realiserade vinster. Exklusive realiserade vinster inom kapitalförvaltningen uppgår finansnettot till 325 mnkr med en budgetavvikelse på 141 mnkr. Marknadsvärdetförändringen från bokslutet återspeglar årets

starka börsuppgång där avkastningen från kommunens kapitalförvaltning uppgår till 12 procent och resultatet till 441 mnkr, vilket är 322 mnkr bättre än budget. Utdelningen från Örebro Rådhus AB uppgår till 44 mnkr vilket är 6 mnkr lägre än i budget pga. ändrad redovisningsprincip.

För att bibehålla en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling ska nettokostnaderna inte öka mer än skatteintäkter och finansnetto tillsammans över tid. Utvecklingen för skatteintäkter och finansnetto ligger i genomsnitt på 5,6 procent de fem senaste åren. Genomsnittet för verksamhetens nettokostnad för motsvarande period ligger på 5,4 procent. Örebro kommun hade några år av mycket bra resultat i början av femårsperioden. Tittar vi istället på genomsnittet de tre senaste åren ligger skatteintäkter och finansnetto på 5,5 procent och verksamhetens kostnader på 6,3 procent. För att bromsa den negativa utvecklingen, möta utmaningar och kunna behålla en god ekonomisk hushållning behöver kommunen fortsätta att prioritera och effektivisera verksamheten samt göra väl avvägda investeringar.

Budgetföljsamhet inom verksamhetens nettokostnader

Av kommunens totala budgetavvikelse på 190 mnkr utgör verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar en budgetavvikelse på -178 mnkr. I verksamhetens nettokostnader ingår det

ekonomiska resultatet av den löpande verksamheten i kommunens nämnder, som redovisar en budgetavvikelse på -191 mnkr för skattefinansierad verksamhet respektive -13 mnkr för taxefinansierad verksamhet före ianspråktagande av markeringar i eget kapital. Justeras budgetavvikelsen från finansiering från markeringar i eget kapital för nämnderna blir budgetavvikelsen -180 mnkr respektive -12 mnkr, vilket motsvarar en budgetavvikelse på -1,4 procent i relation till nämndernas kostnader. En kommun i Örebros storlek bör inte ha en avvikelse för nämnderna som överstiger +/- 1 procent. Kommungemensamma verksamheter och finansiering har en positiv budgetavvikelse på 17 mnkr där bl.a. intäkterna för såld mark ingår. I verksamhetens nettokostnader ingår även avskrivningar som är något lägre än budget, 11 mnkr.

De tre programområdena redovisar negativa budgetavvikelser, där hemvården, socialtjänsten och teknisk verksamhet har störst obalans i ekonomin. Orsakerna är flera, demografisk påverkan och volymutveckling pga. samhällsutveckling och omvärldsförändringar skapar större avvikelse än förväntat samtidigt som flera tidigare identifierade budgetavvikelser kvarstår.

Finansnetto, belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Finansiella intäkter	220	264	253	167	666
Finansiella kostnader	-108	-48	-50	-132	-163
Finansnetto	113	216	203	35	503
varav utdelning Örebro Rådhus AB	3	50	35	35	44
varav kapitalförvaltning	130	47	178	90	263
varav realiserade vinster/förluster inom kapitalförvaltning	-51	104	-32	-112	178
varav övrig finansverksamhet	31	15	23	22	18
Finansnetto exkl. realiserade vinster/förluster kapitalförvaltning	164	112	236	147	325

Fördelning av budgetavvikelse, belopp i miljoner kronor	Prognos april	Prognos augusti	Bokslut december
Nämndernas samlade budgetavvikelse	-243	-213	-191
Taxefinansierad verksamhet	-3	-9	-13
Kommungemensamt, finansiering exkl. tomträtter och exploatering	-53	-5	8
Tomträttsverksamheten	5	8	12
Exploateringsverksamheten	30	13	-3
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader exkl. avskrivningar	-264	-205	-188
Avskrivningar	0	8	11
Budgetavvikelse verksamhetens nettokostnader inkl. avskrivningar	-264	-197	-178
Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning	19	40	48
Finansnetto	209	250	320
Årets resultat	181	309	407
Budgerat resultat – överskott	217	217	217
Budgetavvikelse	-36	93	190
Satsningars finansiering via ianspråktagande av markeringar i eget kapital	105	113	105
Budgetavvikelse med hänsyn tagen till ianspråktagande av eget kapital	69	205	295
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-79	2	142

Driftsredovisning per nämnd Driftnämnd, anslag i miljoner kronor	Bokslut 2018 Netto	Bokslut 2019			Budget 2019	Budget- avvikelse	*Justerad budget- avvikelse	Budget- följsamhet
		Kostnader	Intäkter	Netto				
Barn och utbildning	-3 599,7	-4 645,6	937,0	-3 708,5	-3 701,8	-6,7	-5,5	-0,1%
Social välfärd	-3 126,5	-5 246,1	1 922,0	-3 324,2	-3 179,0	-145,2	-143,1	-2,8%
Samhällsbyggnad	-648,7	-2 563,1	1 826,2	-736,9	-678,7	-58,3	-51,2	-2,3%
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-542,0	-748,2	209,2	-539,1	-542,5	3,4	3,5	0,5%
Kommunstyrelsen	-419,2	-742,1	329,8	-412,3	-426,7	14,5	15,0	2,0%
Landsbyggnadsnämnden	-5,7	-5,8	-	-5,8	-6,3	0,5	0,5	9,0%
Stadsrevisionen	-3,3	-3,6	-	-3,6	-4,0	0,4	0,4	11,0%
Valnämnden	-3,7	-5,5	2,9	-2,6	-2,6	0,0	0,0	0,0%
Summa nämnder	-8 348,8	-13 960,1	5 227,1	-8 732,9	-8 541,6	-191,4	-180,4	-1,4%
Tekniska nämnden, taxe- finansierade verksamheter	-17,1	-363,9	350,5	-13,4	0,0	-13,4	-12,3	
Kommunstyrelsen – kommun gemensamt	-274,1	-427,7	75,4	-352,4	-350,4	-1,9	90,8	
Kommungemensamma statsbidrag	172,1	-9,0	145,2	136,2	141,4	-5,2	-5,2	
Finansiering	328,4	104,0	142,8	246,8	222,8	24,0	24,0	
Driftbudget totalt	-8 139,5	-14 656,7	5 941,1	-8 715,7	-8 527,8	-187,9	-82,8	
Avgår interna poster		3 527,1	-3 527,1					
Verksamhetens kostnader/in- täkter	-8 139,5	-11 129,6	2 414,0	-8 715,7	-8 527,8	-187,9	-82,8	

*Den justerade budgetavvikelsen nämnden har efter anspråktagande av eget kapital. t.ex i anspråktagande av överfört resultat intraprenader, AFA-medel, Digitaliseringsmedel samt Sociala investeringar totalt 104,8 miljoner kronor.

Markeringar i eget kapital → Intraprenader → Driftsredovisning → Investeringsredovisning →

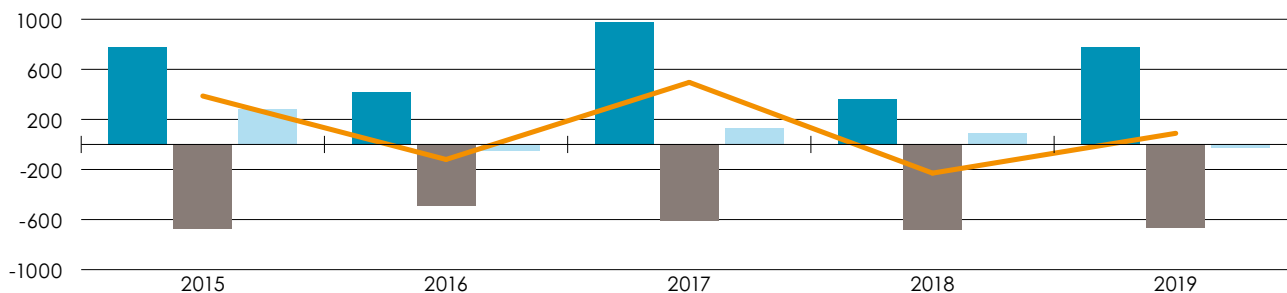
Transparensdirektivet

Lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. den s.k. transparenslagen, ställer krav på öppen och separat redovisning för vissa verksamheter i offentliga företag om nettoomsättningen överstiger lagens tröskelvärde på 40 miljoner euro (cirka 417 mnkr för 2019). Kravet gäller om kommunen överstiger tröskelvärdet två år i följd. Örebro kommun behöver inte göra någon redovisning för 2019 eftersom nettoomsättningen understiger lagens tröskelvärde. VA-verksamheten och avfallsverksamheten särredovisas i bilaga.

Kassaflödesanalys

Årets kassaflöde är positivt och uppgår till 89 mnkr (-229 mnkr 2018). Kassaflödet från den löpande verksamheten består av årets resultat där återläggning av ej likviditetspåverkande poster i form av avskrivningar m.m. ingår. Från verksamheten uppgår kassaflödet till 782 mnkr. Det är en ökning med 377 mnkr och beror till stor del på att årets resultat är 244 mnkr högre i år samtidigt som effekten av förändrad redovisningslag ger en ökad justering av ej likviditetspåverkande poster med 123 mnkr jämfört med föregående år. Kassaflödet från investeringsverksamheten är negativt och uppgår till -666 mnkr (-685 mnkr 2018). Kassaflödet från finansieringsverksamheten är negativ och uppgår till -28 mnkr (89 mnkr 2018) och avspeglar förändringen mellan in- och utlåning inom internbanken mellan åren.

Kassaflödesanalys kommunen, mnkr

	2015	2016	2017	2018	2019
■ Kassaflöde från den löpande verksamheten, mnkr	778	422	981	366	782
■ Kassaflöde från investeringsverksamheten, mnkr	-671	-489	-615	-685	-666
■ Kassaflöde från finansieringsverksamheten, mnkr	280	-53	130	89	-28
■ Årets kassaflöde, mnkr	387	-120	496	-229	89

Investeringar

Årets nettoinvesteringar uppgår till 683 mnkr (689 mnkr 2018) vilket är 871 mnkr lägre än budgeterat. De skattefinansierade investeringarna uppgår till 364 mnkr. De senaste fem åren har den genomsnittliga investeringsvolymen varit 629 mnkr varav 348 mnkr för skattefinansierad verksamhet. Relaterar man kommunens investeringar till verksamhetens nettokostnader så ligger andelen på 8,1 procent. Genomsnittet de fem senaste åren är 8,2 procent vilket kan jämföras med genomsnittet för samma period för riket på 10 procent. Samtidigt är jämförbarhet svår då investeringsintensiva verksamheter kan drivas i bolagsform.

Under året har programområdena gått igenom investeringsprogrammet med syfte att anpassa det utifrån den kapacitet som kommunen och den kommunala koncernen har, dels när det gäller planeringsresurser och dels när det gäller att klara av att finansiera de driftkostnadskonsekvenser som investeringarna genererar. Detta har dock inte fått genomslag på årets investeringsprogram varför genomförandet endast ligger på 44 procent mot budget.

Kommunens nettoinvesteringar Belopp i miljoner kronor	Bokslut				Budget	Bokslut	Avvikelse
	2015	2016	2017	2018	2019	2019	2019
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	-33	-20	-29	-27	-136	-28	107
Trafik- och miljöinvesteringar	-110	-101	-177	-130	-561	-201	361
Inventarier	-132	-123	-139	-148	-235	-122	113
Förvärv av anläggningstillgång	-135	-18	-33	-19	-124	-13	111
Summa skattefinansierad verksamhet	-410	-262	-377	-325	-1056	-364	692
Taxefinansierade verksamheter	-126	-163	-187	-220	-376	-211	165
Exploateringsfastigheter	-62	-76	-108	-144	-122	-109	14
Kommunens investeringar	-598	-500	-673	-689	-1554	-683	871

Investeringsredovisning →

Investeringar inom ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler uppgår till 28 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 21 procent av total budget på 136 mnkr. Planerade investeringar omfattar investeringar inom områdena social välfärd, fritidsanläggningar och fastighetstekniska investeringar i kommunens egna fastigheter.

Investeringar inom trafik- och miljöinvesteringar uppgår till 201 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 36 procent av total avsatt investeringsbudget på 561 mnkr och avser investeringar i gator, parker, gång- och cykelbanor, naturvårdsinvesteringar m.m. Att investeringsgenomförandet är lågt beror bl.a. på eftersläpning med genomförandet av investeringar från tidigare år, cirka 50 procent av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Eftersläpningen hänförs till stor del till att man under flera år haft för ambitiösa investeringsprogram som inte motsvarat kapaciteten av vad som årligen kan genomföras. Ytterligare en förklaring är att upphandlingar och ramavtal inte kunnat genomföras i den takt som behövts, pga. stort inflöde av upphandlingar i kombination med resursbrist, vilket även det lett till att investeringar fått skjutas framåt i tiden. Detta sammantaget bidrar till att investeringar inte kunnat planeras och projekteras i den takt som planerats.

Inventarieinvesteringar uppgår till 122 mnkr, vilket motsvarar en förbrukning på 52 procent av total budget på 235 mnkr. Utfallet avser inventarieinvesteringar inom alla tre programområden, Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt Kommunstyrelseförvaltningen.

Förvärv av anläggningstillgångar uppgår till 13 mnkr, vilket motsvarar 11 procent av totalt avsatt anslag på 124 mnkr. Utfallet avser förvärv av fastigheter/mark motsvarande 9 mnkr samt investeringar inom markreserven motsvarande 4 mnkr.

Inom de taxefinansierade verksamheterna har 211 mnkr investerats under året, vilket motsvarar 56 procent av total budget på 376 mnkr. Prioriteringar mellan verksamhetens olika objekt har genomförts och förnyelsetakten har ökat. Att investeringsnivån är relativt låg beror på svårigheter med att rekrytera ingenjörer i önskad takt samt problem med att få beslut om markåtkomst, vilket har lett till att planering och projektering av investeringar inte kunnat ske enligt plan.

Investeringar inom exploateringsfastigheter uppgår till 109 mnkr och avser investeringar i gator och parker i exploateringsområden. Övervägande del, 57 mnkr, avser Ladugårdsängen. Även områden som kvarteret Grönpepparn, kvarteret Gasklockan och Postterminalen har haft större investeringsutgifter under 2019. Generellt sett börjar investeringarna på exploateringssidan ta fart efter att flera större detaljplaner på kommunal mark vunnit laga kraft. Detta kommer bli ännu tydligare under 2020 då gatubyggnationer planeras i flera stora planområden. Den genomsnittliga investeringsvolymen 2017–2019 har varit 120 mnkr per år.

Det finansiella investeringsutrymmet (årets resultat och avskrivningar) är 661 mnkr vilket innebär att kommunens skattefinansierade investeringar och exploateringsinvesteringar finansierats med egna medel. Däremot har utrymmet inte räckt fullt ut för att finansiera kommunens totala investeringar. Självfinansieringsgraden uppgår till 97 procent (75 procent 2018). Av de skattefinansierade investeringar uppgår självfinansieringsgraden till 133 procent under året, och till 152 procent i genomsnitt för de fem senaste åren. För att bibehålla en långsiktigt hållbar ekonomi behöver kommunen ha en självfinansieringsgrad på 100 procent för skattefinansierade investeringar. Ett värde som överstiger 100 procent innebär att kommunen inte behöver använda överskottslikviditet eller låna till investeringar och att det långsiktiga handlingsutrymmet förstärks.

Balansräkning

Balansomslutningen uppgår till 27 143 mnkr vilket är 766 mnkr högre än föregående år. Exkluderas in- och utlåningen inom den kommunala koncernens internbank och inom det gemensamma koncernkontot så uppgår balansomslutningen till 12 036 mnkr. Det egna kapitalet har ökat med 502 mnkr som till stor del beror på årets resultat men även ändringar av redovisningsprincip utifrån ny lagstiftning har påverkat. Pensionsförpliktelsen som redovisas som ansvarsförbindelse har minskat med 84 mnkr.

Soliditet

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som har finansierats med skatteintäkter. Ju högre soliditet, desto lägre skuldsättning har kommunen. För att få en bättre bild över kommunens totala handlingsutrymme inkluderas även de pensionsförpliktelser som återfinns utanför balansräkningen i måttet. Den finansiella samordningen i kommunkoncernen via in- och utlåning genom kommunens internbank ökar balansomslutningen och därmed minskas soliditeten. Därför räknas internbankens påverkan på balansräkningen bort vid beräkning av soliditeten. Enligt de finansiella målen ska soliditeten som lägst uppgå till 50 procent. Kommunen har förbättrat soliditeten de senaste åren, den uppgår nu till 52 procent vilket kan jämföras med kommungenomsnittet i Sverige på cirka 26 procent (2018). De senaste fem åren har soliditeten förbättrats med 10 procentenheter.

Finansiell nettotillgång

I de finansiella nettotillgångarna ingår alla de finansiella tillgångar som kommunens beräknar omsätta på 10–20 års sikt. Måttet speglar den tidsrymd som ligger mellan soliditet och kassalikviditet och kan uttryckas som medellång betalningsberedskap. Nettotillgångarna har minskat med 35 mnkr under året och uppgår till 3 842 mnkr. Relateras de finansiella nettotillgångarna till kommunens skatteintäkter och statsbidrag så motsvarar det 43 procent, vilket kan jämföras med motsvarande nyckeltal för riket som är -16 procent (2018).

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga handlingsberedskap. Måttet består av kortfristiga fordringar, placeringar och kassa relaterat till kortfristiga skulder. Kassalikviditeten uppgår till 299 procent och har ökat med 4 procentenheter jämfört med föregående år. Normalt eftersträvas ett riktvärde på 100 procent i kassalikviditeten vilket innebär att korta tillgångar är lika stora som korta skulder. Genomsnittet för riket uppgår till 114 procent. Nivån på 299 procent relativt riket är hög. Att även soliditeten har förbättrats under åren visar att kommunens kortfristiga betalningsberedskap är stark, eftersom den höga nivån på kassalikviditeten inte beror på ökad upplåning som i så fall skulle försämra soliditeten.

Balansräkning kommunen, belopp i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Tillgångar	21 665	22 539	24 781	26 377	27 143
Immateriella anläggningstillgångar	3	2	1	0	0
Materiella anläggningstillgångar	3 853	4 096	4 425	4 936	5 362
Finansiella anläggningstillgångar	12 584	13 197	14 489	15 682	15 906
– varav utlåning internbank	11 584	12 212	13 526	14 737	14 967
Omsättningstillgångar	5 226	5 244	5 867	5 759	5 875
– varav placerade medel	3 690	3 897	4 116	4 244	4 382
– varav kassa och bank	658	331	608	251	201
Eget kapital, avsättningar och skulder	21 665	22 539	24 781	26 377	27 143
Eget kapital	7 179	7 853	8 372	8 535	9 037
Avsättningar	523	539	549	618	695
Skulder	13 963	14 147	15 860	17 225	17 412
– varav upplåning internbank	11 825	12 250	13 608	14 808	15 008
Ansvarsförbindelse pensioner	3 230	3 070	3 009	2 915	2 831
Borgensförbindelser	1 010	930	865	860	849
Balansomslutning exkl. internbank	9 465	10 217	11 037	11 385	12 036
Soliditet exkl. internbank inkl. ansvarsförbindelse pensioner	42%	47%	49%	49%	52%
Finansiell nettotillgång	3 471	3 931	4 153	3 877	3 842
Kassalikviditet	270 %	335 %	314 %	295 %	299 %

Finansiella rapporter →

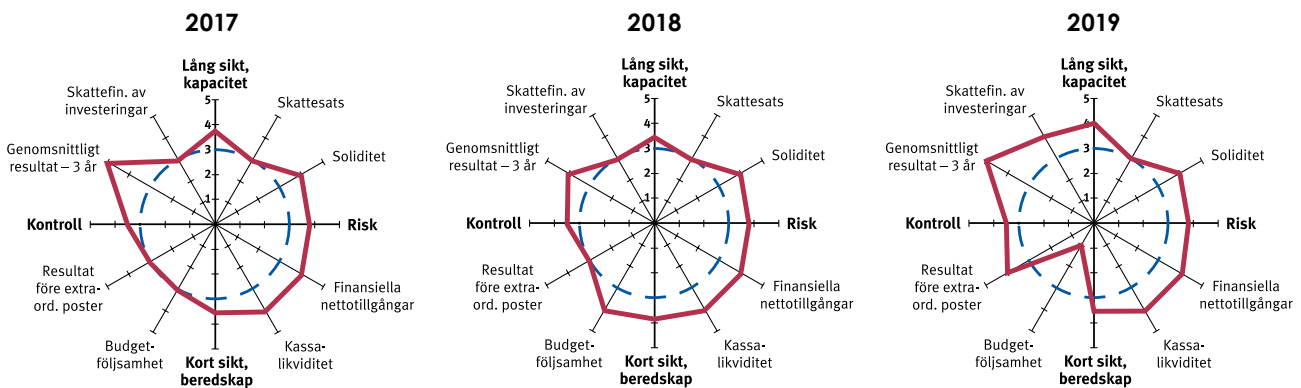

Finansiell ställning jämfört med andra kommuner

Örebro kommun har inom R9-nätverket jämfört den finansiella ställningen med hjälp av en nyckeltalsmodell framtagen av Kommunforskning i Västsverige (KFI) som benämns Den finansiella profilen. Profilen är konstruerad som ett polärtdiagram. Diagrammet innehåller åtta finansiella nyckeltal, som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont, och fyra finansiella perspektiv som är summan av de fyra nyckeltal som ligger närmast axeln. De fyra perspektiven är: lång sikt – kapacitet, kort sikt – beredskap, risk samt kontroll. Varje kommun poängsätts på en femgradig skala utifrån inbördes relation för respektive nyckeltal.

Nedan redovisas Örebro kommuns profil i förhållande till de sju jämförelsekommunerna för åren 2017–2019. Den heldragna linjen visar Örebros poäng för varje enskilt nyckeltal respektive de fyra

sammanvägda perspektiven. Den streckade ringen i mitten visar genomsnittet för jämförelsekommunerna. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än genomsnittet i gruppen och omvänt. Örebro ligger på eller över genomsnittet för samtliga nyckeltal i förhållande till jämförelsekommunerna förutom ett. Örebro har överlag starkare värden än jämförelsekommunerna i den finansiella profilen. Örebro ligger över genomsnittet för sex av de åtta nyckeltalen vilka är: soliditet, finansiella nettotillgångar, kassalikviditet, resultat före extra ordinarie poster, genomsnittligt resultat tre år och skattefinansieringsgrad genomsnittligt resultat de tre senaste åren. Örebro ligger på genomsnittet för nyckeltalet skattesats och under genomsnittet för nyckeltalet budgetföljsamhet. Förändringar mellan åren i profilen beror på antingen den egna kommunens förbättring/försämring eller på att de andra kommunerna har förbättrat/försämrat sina resultat, eftersom kommunernas värden hela tiden jämförs med gruppens.

I jämförelsen ingår följande kommuner: Eskilstuna, Gävle, Jönköping, Linköping, Södertälje, Västerås, Uppsala och Örebro.

Finansiella nyckeltal*	R9-nätverk 2017	Örebro kommun 2017	R9-nätverk 2018	Örebro kommun 2018	R9-nätverk 2019	Örebro kommun 2019
Verksamhetens nettokostnader/ skatteintäkter, %	92,7	92,8	95,4	95,7	96,3	98,2
Avskrivningar/ skatteintäkter, %	3,3	3,4	3	2,8	3,3	2,9
Finansnetto/ skatteintäkter, %	-1,4	-2,9	-1,6	-1,8	-2,2	-5,7
Verksamhetens nettokostnader/ skatteintäkter, %	94,6	93,2	96,8	96,7	97,4	95,4
Skattefinansieringsgrad av investeringar, %	143	123	96	75	69	97
Nettoinvesteringar/ verksamhetens nettokostnader, %	8	9	8	8	12	8
Resultat före extraordinära poster/verksamhetens kostnader, %	4,5	5,5	2,6	2,6	2,4	3,7
Årets resultat/ verksamhetens kostnader, %	4,5	5,5	2,6	2,6	2,4	3,7
Genomsnittligt resultat för extraordinära poster/ verksamhetens kostnader, 3 år, %	3,8	5,8	3,8	4,8	3,2	3,9
Soliditet inkl. samtliga pensionsförpliktelser och löneskatt, %	36	48	37	50	39	52
Finansiella nettotillgångar/verksamhetens kostnader, %	16	41	16	37	14	36
Kassalikviditet, %	198	322	217	314	181	303
Primärkommunal skattesats, kr	21,11	21,35	21,11	21,35	21,15	21,35
Borgensåtagande/ verksamhetens kostnader, %	69	144	80	146	86	142
Budgetavvikelse för verksamhetens nettokostnader/ verksamhetens kostnader, %	1,7	1,7	0,6	0,4	0,1	-1,6

* Nyckeltalen är justerade för kommunernas internbanker.

Finansiell verksamhet

Låneskuld och borgen

Kommunens internbank hanterar den externa upplåningen för kommunkoncernen. Kommunens långfristiga låneskuld uppgår till 15 012 mnkr vid årsskiftet – en ökning med 200 mnkr jämfört med föregående år. Internbankens låneskuld uppgår till 15 008 mnkr och vidareutlåningen till de kommunala bolagen uppgår till 14 967 mnkr. Kommunens utnyttjade borgensåtagande inklusive koncerninterna lån uppgår till 15 701 mnkr, vilket är en ökning med 220 mnkr. Åtagandet rör i huvudsak (99,9 procent) bolagen inom kommunkoncernen. Örebro kommuns borgensansvar uppgår vid årsskiftet till 734 mnkr exkl. outnyttjade checkkrediter (849 mnkr inkl. outnyttjade checkkrediter). Bolagen inom kommunkoncernen står för 97,9 procent av kommunens totala borgensförbindelse.

Pensionsåtagande

Kommunens pensionsåtagande uppgår totalt till 3 478 mnkr – en minskning med 7 mnkr. Kommunens externa placeringar av pensionsmedel motsvarar 45 procent av pensionsåtagandet eller hela avsättningen till pensioner och 32 procent av ansvarsförbindelsen.

Kapitalförvaltning

Kommunens långsiktiga kapitalförvaltning är uppdelad på två förvaltningsområden: långfristig likviditetsförvaltning och pensionsförvaltning. Syftet med den långfristiga likviditetsförvaltningen är att erhålla en god avkastning och skapa förutsättningar för att minska effekten av de likviditetsmässiga påfrestningar som följer av framtida åtaganden. Syftet med pensionsförvaltningen är att skapa en långsiktig likviditetsreserv för kommunens framtida utbetalningar av pensionsåtaganden. Målet är att långsiktigt värdesäkra kommunens pensionsskuld. Båda förvaltningsområdena följer samma placeringsreglemente och har samma långsiktiga avkastningsmål – 1,5 procent real årlig avkastning – enligt Kommunfullmäktiges fastställda placeringspolicy. Placeringar sker i aktiefonder och räntefonder. Portföljerna är placerade med 64 procent i räntebärande värdepapper samt med 36 procent i svenska och globala aktiefonder. Enligt kommunens placeringspolicy får andelen aktier variera mellan 0 och 40 procent med normalfördelningen 35 procent. Durationen i ränteförvaltningen får maximalt uppgå till 6 år och uppgår för närvarande till 2,6 år. Avkastningen i portföljerna under året uppgår till 12,0 procent vilket är 8,6 procentenheter högre än avkastningsmålet och 0,1 procentenheter högre än index.

Pensionsåtagande	2015	2016	2017	2018	2019
Avsatt till pensioner, mnkr	411	458	496	569	647
Ansvarsförbindelse, mnkr	3230	3070	3009	2915	2831
Summa pensionsåtagande	3641	3528	3505	3485	3478
Externt placerade pensionsmedel (marknadsvärde), mnkr	1318	1339	1394	1386	1552
Andel av pensionsåtagandet som täcks av placerade medel (mv), %	36	38	40	40	45
Andel av ansvarsförbindelsen som täcks av placerade medel (mv), %	28	29	30	28	32

Kapitalförvaltning	Pensionsmedelsförvaltning			Långfristig likviditetsförvaltning		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Marknadsvärde, andel %						
– Räntebärande värdepapper	64	67	64	64	67	64
– Svenska aktier	18	16	18	18	16	18
– Globala aktier	18	17	18	18	17	18
– Likvida medel	0	0	0	0	0	0
Marknadsvärde, mnkr	1394	1386	1552	2274	2410	2434
Bokfört värde, mnkr	1348	1383	1483	2208	2413	2325
Insatt kapital, mnkr	619	619	619	2000	2150	1900
Avkastning portfölj, %	4,2	-0,4	12,0	4,2	-0,4	12,0
Jämförelseindex, %	3,5	-0,2	11,9	3,5	-0,2	11,9
Avkastningsmål enligt policy, %	3,1	3,5	3,4	3,1	3,5	3,4
Duration, år	2,7	2,7	2,6	2,7	2,7	2,6
Resultat kapitalförvaltning, mnkr	69	-8	100	108	-14	162
Orealiserade vinster/förluster, mnkr	46	4	65	66	-3	112

Ansvarsfulla och hållbara placeringar – Utvärdering med fokus på klimat

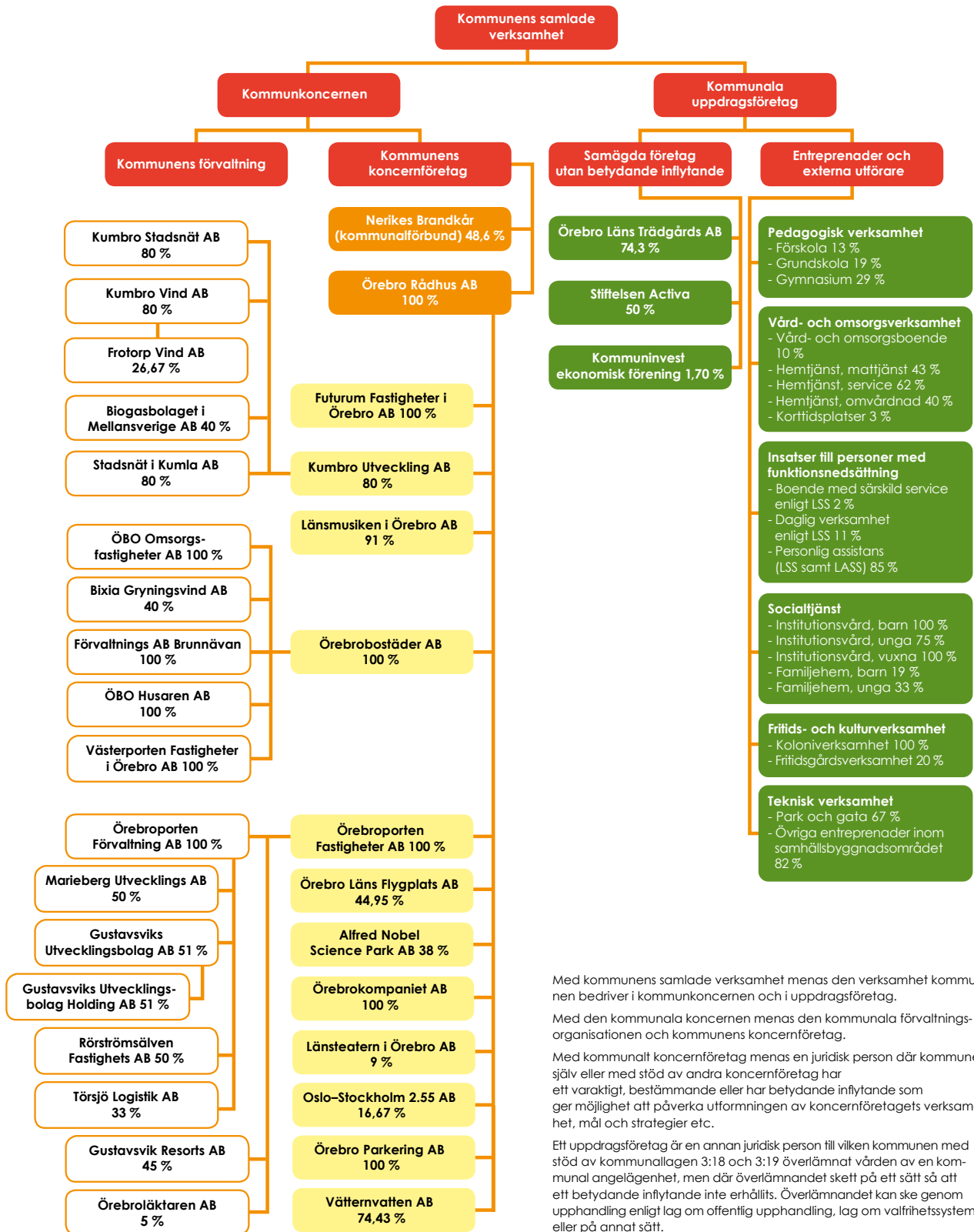
Örebro kommun ska möjliggöra en god långsiktig avkastning genom att placera tillgångar i hållbara företag, med sikte på FN:s hållbarhetsmål *Agenda 2030*. Under året har våra fondförvaltare besvarat en enkät där de har identifierat hur de tar sig an hållbarhetsmålen. Enkäten skickar signaler om vårt uppdrag och uppmuntrar till stärkta hållbarhetsambitioner. Analysen visar att majoriteten av de fem fondbolag vi anlitat har påbörjat sitt arbete för att bidra till *Agenda 2030*-målen. Fondförvaltarna rapporterar att de arbetar med hälften av målområdena i *Agenda 2030*. Störst fokus ligger på målområde 5 jämställdhet, 8 anständiga arbetsvillkor, 12 hållbar konsumtion och produktion, 13 bekämpa klimatförändringen samt 16 fredliga och inkluderande samhällen. Samtliga av våra fem fondförvaltare tar hänsyn till FN:s hållbarhetsmål i sitt påverkansarbete. Tre fondbolag tar hänsyn till *Agenda 2030* i samband med sina investeringar. Samtliga fondbolag har implementerat eller påbörjat implementeringen av Task Force on Climate Related Financial Disclosures (TCFD) rekommendationer.

Kapitalförvaltningen ska bidra till våra klimatpolitiska mål. Inga placeringar sker i företag som ägnar sig åt prospektering, exploatering, utvinning eller produktion av fossil energi. Vidare ska klimatbelastningen från vår sammantagna kapitalförvaltning vara lägre än jämförbara index och successivt minska, med ambitionen att vara klimatneutral 2030.

Våra fem fondbolag mäter klimatavtrycket av sina placeringar. Vår sammanställning visar att klimatbelastningen inom kommunens kapitalförvaltning 2019 är 42 procent lägre än jämförbara index. Finansmarknaden har emellertid ett stort utvecklingsarbete kvar att göra för att deras beräkningar av koldioxidutsläpp ska ge en rättvis bild. Exempelvis innefattar beräkningen av klimatbelastningen enbart aktiefonder, som utgör en tredjedel av våra placeringar, medan mätmetoder för räntefonders klimatbelastning saknas. Samtidigt består mätningen i aktiefonder till stor del av uppskattningar eftersom data saknas för många bolag. Vidare saknas beräkningar för verksamheternas indirekta utsläpp. Beräkningarna är därmed inte heltäckande. Ovanstående mått säger därför ingenting om hur vår portfölj bidrar till ett koldioxidsnålt samhälle.

Den kommunala koncernen

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunkoncernen		Kommunen			
		Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019	Budget 2019	Avvikelse
Verksamhetens intäkter	2	4 453,9	4 358,3	2 577,5	2 414,0	*	*
Verksamhetens kostnader	3	-11 457,8	-12 096,1	-10 717,1	-11 129,6	*	*
– varav jämförelsestörande poster	4	203,9	72,4	203,9	72,4	70,0	2,4
Avskrivningar och nedskrivningar	5	-858,3	-918,4	-234,8	-254,5	-265,0	10,5
Verksamhetens nettokostnader		-7 862,2	-8 656,2	-8 374,3	-8 970,2	-8 792,7	-177,5
Skatteintäkter	6	6 655,4	6 934,8	6 655,4	6 934,8	6 930,4	4,4
Generella statsbidrag och utjämning	7	1 846,0	1 939,6	1 846,0	1 939,6	1 896,1	43,5
Verksamhetens resultat		639,3	218,2	127,1	-95,8	33,8	-129,6
Finansiella intäkter	8	122,6	1 117,6	166,9	666,0	212,9	453,1
Finansiella kostnader	9	-591,6	-401,7	-132,0	-163,3	-29,9	-133,5
– varav jämförelsestörande poster	10	-103,8	905,0	-103,8	366,8	-	366,8
Resultat efter finansiella poster		170,3	934,1	162,0	406,8	216,8	190,0
Extraordinära poster		-	-	-	-	-	-
Årets resultat	11	170,3	934,1	162,0	406,8	216,8	190,0
Finansiering via eget kapital		-	-	69,4	104,8	-	103,8
Resultat inkl. ianspråktaget eget kapital		170,3	934,1	231,4	511,6	216,8	293,8

*Relevanta värden saknas till följd av nettobudgetering.

Kassaflödesanalys för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019
Den löpande verksamheten					
Periodens/årets resultat		170,3	934,1	162,0	406,8
Utbetalningar för ianspråktaga avsättningar	21–22	-19,9	-15,6	-20,2	-17,2
Justering för ej likviditetspåverkande poster	27	881,0	569,3	264,0	393,8
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		1 031,4	1 487,8	405,7	783,4
Ökning (-)/minskning (+) förråd, lager, exploateringsfastigheter	16	-2,2	-68,4	1,8	-65,8
Ökning (-)/minskning (+) kortfristiga fordringar	17	-178,7	781,6	-123,0	82,0
Ökning(+)/minskning (-) kortfristiga skulder	24	158,0	-254,5	81,7	-17,8
Kassaflöde från den löpande verksamheten		1 008,4	1 946,4	366,3	781,7
Investeringsverksamheten					
Investering i immateriella anläggningstillgångar	12	-8,3	-	-	-
Investering i materiella anläggningstillgångar (-)	*	-2 590,2	-2 540,6	-740,9	-704,5
Investeringsbidrag till materiella anläggningstillgångar	*	51,9	21,0	51,9	21,0
Försäljning av materiella anläggningstillgångar (+)	*	21,2	439,9	4,4	17,2
Investering i finansiella tillgångar (-)	15	-0,3	-4,0	0,0	-0,8
Försäljning av finansiella tillgångar (+)	16	6,4	7,5	-	1,5
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-2 519,2	-2 076,1	-684,6	-665,6
Finansieringsverksamheten					
Nyupptagna lån (+)	23	1 300,7	226,5	1 284,1	197,0
Amortering av skuld (-)	23	-8,0	-26,9	-1,0	-0,1
Ökning långfristiga fordringar (-)	15	-	-	-4 388,5	-13 555,0
Minskning av långfristiga fordringar (+)	15	10,2	2,5	3 194,5	13 330,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		1 303,0	202,1	89,1	-27,6
Årets kassaflöde		-207,8	72,4	-229,2	88,5
Likvida medel vid årets/periodens början	18–19	4 789,6	4 583,1	4 723,9	4 494,8
Likvida medel vid årets/periodens slut	18–19	4 581,9	4 655,5	4 494,8	4 583,4
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets början		-	-	4 034,5	3 838,4
Räntebärande nettotillgång/skuld vid årets slut		-	-	3 838,4	3 896,7

*Se avsnitt Drift- och investeringsredovisning

Balansräkning för kommunens samlade verksamhet

Belopp i miljoner kronor	Not	Kommunkoncernen		Kommunen	
		Bokslut 2018	Bokslut 2019	Bokslut 2018	Bokslut 2019
Tillgångar					
Anläggningstillgångar		24 299,6	25 491,5	20 618,4	21 268,0
Immateriella anläggningstillgångar	12	3,1	2,5	0,4	-
Materiella anläggningstillgångar	13-14	23 967,2	25 161,4	4 936,1	5 361,8
– mark, byggnader och tekniska anläggningar		21 014,6	21 538,1	3 987,6	4 250,6
– pågående nyanläggningar		1 483,1	2 098,3	460,2	614,4
– fordon, maskiner och inventarier		1 469,4	1 525,1	488,3	496,7
Finansiella anläggningstillgångar	15	329,4	327,6	15 681,8	15 906,2
Omsättningstillgångar		5 544,2	5 667,8	5 758,9	5 875,4
Förråd m.m.	16	171,2	239,6	154,4	220,3
– förråd, Lager		23,1	26,2	6,3	6,8
– exploateringsfastigheter		124,8	192,1	124,8	192,1
– tomträtter		23,3	21,3	23,3	21,3
Kortfristiga fordringar	17	791,2	772,6	1 109,7	1 071,7
Kortfristiga placeringar	18	4 259,6	4 397,9	4 244,2	4 382,2
Kassa och bank	19	322,3	257,6	250,6	201,2
Summa tillgångar		29 843,8	31 159,2	26 377,3	27 143,4
Eget kapital, avsättningar och skulder					
Eget kapital	20	10 047,4	11 100,3	8 534,5	9 044,1
– periodens resultat		170,3	934,1	162,0	406,8
– resultatutjämningsreserv		160,0	160,0	160,0	160,0
Övrigt eget kapital		9 877,1	10 006,2	8 212,5	8 477,3
Avsättningar		1 169,5	1 292,8	617,8	694,9
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	610,6	690,1	569,3	647,3
Övriga avsättningar	22	57,7	56,0	48,5	47,6
Avsättning för uppskjuten skatt		501,2	546,7	-	-
Skulder		18 626,8	18 766,1	17 225,1	17 404,3
Långfristiga skulder	23	16 152,4	16 358,0	15 324,3	15 521,3
– långfristiga lån		15 607,0	15 808,0	4,0	4,0
– långfristiga lån, internbank		-	-	14 808,0	15 008,0
– övriga långfristiga skulder		545,5	549,9	512,3	509,4
Kortfristiga skulder	24	2 474,4	2 408,2	1 900,8	1 883,0
– leverantörsskulder		891,6	679,0	558,2	490,4
– kortfristiga lån, koncernen		-	-	183,9	99,2
– övriga kortfristiga lån		151,9	153,5	0,9	-
– interimsskulder		1 222,5	1 324,6	1 012,4	1 137,9
– övriga kortfristiga skulder		208,4	251,0	145,3	155,4
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		29 843,8	31 159,2	26 377,3	27 143,4
Panter och ansvarsförbindelser					
Panter och därmed jämförliga säkerheter					
– ställda säkerheter	26	735,8	1 041,0	-	-
Ansvarsförbindelser					
– pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulderna eller avsättningarna	21	2 915,2	2 831,1	2 915,2	2 831,1
– övriga ansvarsförbindelser					
Borgensåtaganden	25	39,7	15,2	859,4	848,8
Övrigt	26	8,9	9,1	0,5	0,5
Soliditet exkl. pensionsförpliktelse		34%	36%	32%	33%
Soliditet inkl. pensionsförpliktelse		24%	27%	21%	23%
Eget kapital reducerat med ansvarsförbindelse pensioner		7 088,3	8 269,2	5 619,3	6 213,0
Balanslikviditet		222%	235%	303%	312%

Noter för kommunens samlade verksamhet

Not 1 Tillämpade redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR).

Tillämpade redovisningsprinciper har ändrats sedan det senaste upprättade bokslutet (2018). Från och med den 1 januari 2019 är lagstiftningen ny och RKR har gett ut nya rekommendationer som följd.

Uppllysning om tillämpade internredovisningsprinciper

Ekonomiska styrprinciper för Örebro kommun anges i Örebro *Övergripande strategier och budget* (ÖSB) 2019, vilket är kommunledningens styrdokument för budget och uppföljning. I ÖSB:n anges principer för:

- ianspråktagande av markeringar i eget kapital
- igångsättningsbeslut investeringar
- resultatöverföring till kommande år
- utdelning kommunala bolag
- finansiering av taxefinansierade verksamheters investeringar
- kommunens internränta
- kommunens interna personalkostnadspålägg

Avvikelse från grundläggande redovisningsprinciper

I anskaffningsvärdet för en tillverkad anläggningstillgång ska utgifter som är direkt hänförliga till produktionen av tillgången och en skäligen andel av indirekta tillverkningskostnader räknas in. Kommunen tillämpar ett tidredovisningssystem med ett funktionsbaserat timpris som inkluderar utgifter som inte är direkt hänförliga eller kan anses som en skäligen andel av indirekta kostnader. Kommunen har för avsikt att byta redovisningsprincip genom att räkna om timpriserna så att de endast innehåller sådana utgifter som ska ingå i anskaffningsvärdet. Den nya redovisningsprincipen kommer att gälla fr.o.m. räkenskapsåret 2020, med justering av poster i materiella anläggningstillgångar som justeringspost i ingående eget kapital avseende 2019.

Den nya lagstiftningen och normering ställer högre krav på vad som ska redovisas avseende kommunens koncernföretag. Bland annat ska noterna innehålla mer detaljerad information avseende koncernföretagen. Kommunen har för avsikt att innehållet i noterna ska vara mer detaljerade i de sammanställda räkenskaper för 2020.

Värdering och omräkningsprinciper

Värdering och omräkningsprinciper för tillgångar, avsättningar och skulder anges under respektive rubrik.

Jämförelsetal

Under året har ett byte av redovisningsprinciper genomförts som en anpassning till lagstiftning och rekommendationer från RKR. Bytet skedde vid ingången av det nya räkenskapsåret. De

ackumulerade ekonomiska effekterna av bytet av redovisningsprinciperna har redovisats som en korrigeringspost i ingående eget kapital och samtliga jämförelsetal i de finansiella rapporterna är justerade. Vilka byten av redovisningsprinciper som är gjorda finns att läsa i detta kapitel under rubrikerna Intäkter och Finansiella instrument. Även de finansiella rapporterna avseende kommunkoncernen är justerade utifrån bytet av redovisningsprinciper.

Sammanställda räkenskaper och kommunala koncernföretag

Se avsnitt Verksamheten i Örebro kommuns företag för redovisning av vilka företag som ingår i kommunkoncernen

De sammanställda räkenskaperna upprättas enligt RKR R16 Sammanställda räkenskaper. De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen, Bokföringsnämndens allmänna råd BFNAR 2012:1 samt Årsredovisning och koncernredovisning (K3). De sammanställda räkenskaperna är upprättade med enhetliga redovisningsregler och principer. De regler och principer som tillämpas av kommunen har företräde framför de kommunala koncernföretagens. De kommunala bolagens sammanställda resultaträkning och den sammanställda balansräkning är uppställda jämte kommunens.

Konsolideringsmetod

De sammanställda räkenskaperna upprättas enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att eget kapital i förvärvat dotterbolag vid förvärvstidpunkten elimineras. I de sammanställda räkenskaperna ingår endast eget kapital som är intjänat efter förvärvstidpunkten. Proportionerlig konsolidering innebär att ägarandel av koncernföretagets intäkter, kostnader, tillgångar och skulder inkluderas i de sammanställda räkenskaperna. De sammanställda räkenskaperna omfattar företag där kommunen har ett röstetal på minst 20 procent.

RESULTATRÄKNING

Jämförelsestörande poster

Som jämförelsestörande poster betraktas poster som är sällan förekommande och överstiger 10 mnkr. Realisationsvinster och förluster vid försäljning av anläggningstillgångar, realiserade och orealiserade värdeförändringar inom finansiella tillgångar samt intäkter och kostnader till följd av exploateringsverksamheten redovisas alltid som jämförelsestörande.

Extraordinära poster

En post klassificeras som extraordinär om händelsen som ger upphov till posten saknar ett tydligt samband med kommunens normala verksamhet, är av sådan typ att den inte förväntas inträffa ofta eller regelbundet samt uppgår till ett väsentligt belopp. I kommunens räkenskaper finns inga poster som är att betrakta som extraordinära.

Intäkter

Skatteintäkter

Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKR:s decemberprognos i enlighet med RKR R2 Intäkter. Kommunalskatten periodiseras, det innebär att kommunen i bokslutet har bokfört den definitiva slutavräkningen för 2018, vilken uppgår till 3,5 mnkr och är mellanskillnaden mellan den i bokslut 2018 uppbokade -61 kr per invånare och i bokslut 2019 slutavräknade -37 kr per invånare. Den preliminära slutavräkningen för 2019 är bokförd med -65 mnkr vilket är -430 kr per invånare (SKR Cirkulär 19:58). Efter att bokslutet upprättats har SKR publicerat en ny prognos i februari som visar att slutavräkningen för 2019 uppgår till -481 kr per invånare vilket innebär en negativ korrigeringspost med ytterligare -51 kr per invånare, vilket motsvarar -8 mnkr (SKR Cirkulär 20:8).

Övriga intäkter

Tidigare har investeringsbidrag, anslutningsavgifter och gatukostnadsersättningar tagits upp som en förutbetalad intäkt enligt dåvarande normering. Från och med 2019 är det endast investeringsbidrag som räknas som ett offentligt bidrag och anslutningsavgifter som redovisas bland långfristiga skulder och periodiseras över anläggningstillgångens nyttjandeperiod. Investeringsbidrag som ej är att betrakta som offentligt bidrag samt gatukostnadsersättningar intäktsförs när förpliktelsen är uppfylld enligt RKR R2 Intäkter. För perioden 2010–2018 har samtliga investeringsbidrag och gatukostnadsersättningar som inte uppfyller kriterierna för ett offentligt bidrag bokats bort från balansräkningens tillgångssida till en korrigeringspost i ingående eget kapital. Motsvarande avseende 2019 är bokade via årets resultat. För anläggningar anskaffade tidigare än 2010 är inkomster och utgifter netto redovisade per objekt och minskar på så sätt anskaffningsvärdet.

Utdelning

De år som kommunen har haft utdelning från kommunkoncernföretagen har den anteciperats, dvs. den har redovisats på det räkenskapsår den uppkommit. Från och med 2019 är det ej längre tillåtet enligt RKR R2 Intäkter att antecipera eftersom en utdelning ska redovisas när rätten att få utdelning bedöms som säker och beslut om utdelning har fattats på bolagsstämman. För perioden 2014–2019 har utdelningen korrigerats via ingående eget kapital och den utdelning som bolagsstämman fattade beslut om i april 2019, hänförlig till räkenskapsåret 2018, redovisas i kommunens räkenskaper 2019.

Intäkter från migrationsverket

Tidigare års intäkter från Migrationsverket (fram t.o.m. 2016) har inte periodiserats korrekt utan har redovisats som ett ackumulerat överskott i balansräkning. De är nu återförda enligt den beslutade planen och förbrukade per den 31 december 2018.

Kostnader

Räkenskapsrevision

Den sammanlagda kostnaden för de kommunala revisorernas granskning av bokföring, delårsrapport och årsredovisning uppgår till 0,4 mnkr för 2019.

Avskrivningsmetod

Avskrivning av immateriella och materiella anläggningstillgångar görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning baserad på anskaffningsvärdet exkl. eventuellt restvärde. På tillgångar i form av mark, konst och pågående arbeten görs inga avskrivningar. I årets avskrivningar totalt för kommunen ingår 0,7 mnkr för avskrivningar på bostadsrätter. Bostadsrätter redovisas under finansiella anläggningstillgångar.

BALANSRÄKNING

Tillgångar

Anskaffningsvärde materiella anläggningstillgångar

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk, eller innehav med en nyttjandeperiod om minst tre år, klassificeras som anläggningstillgång om anskaffningsvärdet överstiger ett halvt prisbasbelopp. Undantag kan göras för vissa fastighetsutgifter: akuta åtgärder, kostnader för komponenter som understiger 300 000 kr och kostnader för del av komponent som understiger 10 procent av komponentens anskaffningsvärde.

Ränteutgifter aktiveras inte. Kommunen tillämpar konsekvent huvudmetoden och redovisar ränteutgifter som en kostnad i resultaträkningen det räkenskapsår de hänför sig till.

Nyttjandeperiod för immateriella anläggningstillgångar

En immateriell anläggningstillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form. Kommunens immateriella anläggningstillgångar består främst av licenser och är samtliga externt förvärvade. Den genomsnittliga nyttjandeperioden är fyra år, och i samband med 2019 års bokslut är samtliga immateriella anläggningstillgångar helt avskrivna.

Nyttjandeperiod för materiella anläggningstillgångar

En materiell anläggningstillgång är en tillgång som ger kommunen framtida ekonomiska fördelar eller den servicepotential som har samband med innehavet och kommer kommunen till del. Kommunens materiella anläggningstillgångar är antingen förvärvade eller tillverkade. Avskrivningar påbörjas när tillgången tas i bruk. För tillgångar där nyttjandeperioden styrs i avtal används avtalsperioden som avskrivningstid. För tillgångar där anskaffningsvärdet uppgår till minst 100 prisbasbelopp, och med identifierbara komponenter med nyttjandeperioder som överstiger 10 år, tillämpas komponentredovisning.

Tillämpad tid för avskrivningar för mark, byggnader och tekniska anläggningar är mellan 5 och 100 år och genomsnittlig nyttjandeperiod är 28 år. Mark och större delen av komponenten väggkropp skrivs inte av.

Tillämpad tid för avskrivningar för maskiner, fordon, inventarier och konst är mellan 3 och 20 år och genomsnittlig nyttjandeperiod är 7 år. Konst skrivs inte av.

Bidrag till infrastruktur

Kommunen har inga lämnade bidrag till infrastruktur.

Exploateringsredovisning

Exploateringsverksamheten redovisas som en omsättningstillgång och värderas till det lägsta av anskaffningsvärde och verkligt värde på balansdagen. Intäkterna bokförs succesivt i enlighet med RKR R2 Intäkter i takt med att tomträttförsäljning sker och matchas mot kalkylerade kostnader. När exploateringsområdet är färdigt och avslutat sker en slutavräkning mot faktiska kostnader.

Finansiella instrument

Kommunens placeringsportfölj inom kapitalförvaltningen är avsedda att täcka framtida åtaganden och är i enlighet med RKR R7 Finansiella tillgångar och finansiella skulder klassificerade som omsättningstillgång, kortfristiga placeringar. Placerade medel är föremål för försäljning och kan inte betraktas som stadigvarande. Förvaltning av medel inom kapitalförvaltningen regleras i av Kommunfullmäktige antagen placeringspolicy för Örebro kommun. Den nya kommunala redovisningslagstiftningen anger att samtliga placerade medel ska värderas till marknadsvärde på balansdagen. I bokslutet uppgår orealiserade vinster till 262,2 mnkr och orealiserade förluster till 84,0 mnkr. Orealiserade vinster och förluster redovisas som jämförelsestörande poster.

Säkringsredovisning

All extern upplåning i koncernen ska samordnas enligt den koncerngemensamma finanspolicy, vilket innebär att Örebro kommun står för extern upplåning till koncernens bolag som sedan vidareutlånas via koncerninterna lån till bolagen. Räntevillkoren för de koncerninterna lånen baseras på Stibor 90 dagar plus en intern räntemarginal som täcker upplåningskostnaderna. I de fall kommunen gör en upplåning med fast ränta så används en ränteswap som omvandlar lånet till rörlig ränta för att kommunen inte ska ha någon ränterisk. Inlåningen i internbanken med rörlig ränta matchas mot utlåning med rörlig ränta. I de fall kommunen upptar lån i utländsk valuta så valutasäkras alla flöden till SEK. Örebro kommun har per den 31 december 2019 tre utestående derivatkontrakt avseende ränteswappar med ett totalt nominellt belopp på 500 mnkr och en valutaränteswap med 308 mnkr i nominellt belopp. Kommunen bedömer att ovanstående säkringsinstrument kvalificerar sig för säkringsredovisning i enlighet med RKR R8 Derivat och säkringsredovisning. Användandet av derivat har inte haft någon påverkan på kommunens resultaträkning. Räntekostnaden har minskat med 14,0 mnkr genom användandet av räntederivat. Eftersom all upplåning vidareutlånas till bolagen så har även kommunens ränteintäkt minskat med samma belopp. Marknadsvärdet för kommunens derivat är positivt och uppgår till 85,6 mnkr per den 31 december 2019.

Skulder och eget kapital

Eget kapital

Kommunen har markeringar i eget kapital för verksamheter som regleras via särskilda regelverk eller annan lagstiftning. Regelverk för intraprenader respektive digital arbetsplats hanterar över- respektive underskott och deras ackumulerade resultat markeras via eget kapital. VA och Avfall regleras via särskilda lagstiftningar som ställer krav på särredovisning. Avfallsverksamhetens ackumulerade

över- respektive underskott och VA:-verksamheten ackumulerade underskott markeras via eget kapital.

Kommunen har också markeringar i eget kapital för särskilda insatser för kostnadssänkande åtgärder. Markeringarna har gjorts i samband med tidigare års stora engångsintäkter. Dessa särskilda insatser är: Sociala investeringar, Digitalisering, AFA-medel till tillfälliga insatser inom Barn och utbildning och Socialnämndens arbete med ensamkommande, Den växande kommunen samt Strukturförändringar inom hemvården.

Tidigare års exploateringsresultat har markerats för framtida kapitalkostnader. Mer information om samtliga markeringar finns i bilaga 2.

Avsättningar och ansvarsförbindelser

Avsättning och ansvarsförbindelse för pensionsförpliktelser

Kommunen redovisar sina pensionsåtaganden enligt blandmodellen och i enlighet med RKR R10 Pensioner. Blandmodellen innebär att avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och avtalspensioner som intjänats fr.o.m. 1998 samt samtliga garanti- och visstidspensioner redovisas som avsättning.

Förpliktelser för pensionsåtagande för anställda i kommunen är beräknade enligt RIPS17. Pensionssskultsberäkning på utfästelser enligt KPA-planen är gjord enligt föreskrifter om försäkringstekniska grunder som finansinspektionen har föreskrivit (FFFS 2007:24) och beräkningen är gjord enligt tryggandelagens bestämmelser. Beräkningarna för pensioner baseras på uppgifter per den 23 december 2019 från KPA. Senaste kända aktualiseringsgrad är 96 procent.

Visstidsförordnanden för förtroendevalda som ger rätt till särskild avtalspension redovisas som avsättning när det är troligt att de kommer att leda till utbetalningar. För avtal med samordningsklausul utgår beräkningen från de förhållanden som är kända vid bokslutstillfället. Om inget annat är känt görs beräkningen utifrån att ingen samordning kommer att ske.

Den del av pensionsåtagandet som redovisas som ansvarsförbindelse som avser avtalspensioner har minskat med 66 mnkr mellan åren 2018 och 2019.

Örebro kommun har beslutat att betala ut maximalt belopp av den avgiftsbestämda ålderspensionen. För 2019 beräknas kostnaden till 211 mnkr, 22 mnkr är betalda under 2019 och resten redovisas som en kortfristig skuld med 189 mnkr.

Den särskilda löneskatten på pensionskostnaden har periodiserats. 2019 års löneskatt för perioden belastar resultatet.

Övriga avsättningar och ansvarsförbindelser

Avsättningar redovisas enligt RKR R9 Avsättningar och ansvarsförbindelser när kommunen har en befintlig förpliktelse som uppstått genom ett kontrakt, lagstiftning eller annan laglig grund och det är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen. Avsättningarna är värderade till den bästa uppskattningen av det belopp som kommer att krävas för att reglera förpliktelsen på balansdagen.

Avsättning för återställande av deponi

För återställandet av deponier rekommenderas att en avsättning görs motsvarande uppskattade kostnader för återställandet. Atleverket fick sin ansökan till miljödomstolen om att få fortsätta att deponera till år 2025 på nuvarande deponi beviljad den 6 december 2007. Enligt den senaste fonderingskalkylen uppgår de kvarvarande kostnaderna för sluttäckning till 45,1 mnkr vid en diskonteringsränta på 3 procent. Hittills har uttag på 30,4 mnkr gjorts från avsättningen. Arbetet med sluttäckningen pågår mellan 2008 och 2025.

Övriga ansvarförbindelser

Örebro kommun förvaltar egna medel åt privatpersoner motsvarande 0,5 mnkr. Kommunen förvaltar också hushållsskissor för boende i gruppbostad, de redovisas bland övriga kortfristiga skulder.

I kommunens framtida åtaganden för operationell leasing ingår hyrcyklar till personalen med 12 mnkr för kostnader innevarande år, 13 mnkr är beräknade kostnader för kommande 12 månader och därefter 6 mnkr som beräknade kostnader för kommande 13–60 månader.

Långfristiga skulder

Redovisning av leasingavtal

I enlighet med RKR R5 Leasing redovisas finansiellt leasade objekt som anläggningstillgångar och skulder i balansräkningen. Tillgångsslagen maskiner, inventarier och modulbyggnader är prövade och redovisas som operationell leasing. I minimileaseavgiften ingår anskaffningspriset exkl. restvärdet samt 12,5 procent moms.

Övriga långfristiga skulder

Bytet av redovisningsprincip avseende intäkter innebär att kommunen endast redovisar investeringsbidrag som uppfyller kriterierna för ett offentligt bidrag samt anslutningsavgifter som övriga långfristiga skulder. Anslutningsavgiften ska främst täcka investeringskostnaden för VA-ledningen. I samband med en anslutning finns vissa mindre driftskostnader, som administrationsomkostnader, men dessa har bedömts vara av mindre omfattning, varför hela anslutningsavgiften periodiseras.

Kortfristiga skulder

VA-verksamheten redovisar vid ett överuttag en förutbetalad intäkt, skuld till abonnenterna, som en kortfristig skuld. Under 2018 redovisade VA-verksamheten ett negativt resultat vilket istället bokas som negativt eget kapital. 2019 är VA-verksamhetens resultat fortsatt negativt och ska återställas inom tre år.

BORGEN

Örebro kommuns borgensåtagande per den 31 december 2019 är totalt 8 253 mnkr, av detta avser 7 404 mnkr solidarisk borgen till Kommuninvest. Örebro kommun har som medlem i Kommuninvest ett ansvar gentemot bolagets motparter för bolagets samtliga åtaganden. Detta borgensåtagande är begränsat till den enskilde medlemmens andel av bolagets samtliga åtaganden. Denna andel bestäms utifrån medlemmens insatskapital i förhållande till det totala andelskapitalet i Kommuninvest ekonomisk förening.

SÄRREDOVISNING

Kommunen bedriver VA- respektive avfallsverksamhet i förvaltningsform. Dessa verksamheter regleras av lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) respektive miljöbalkens avfallsförordning (2011:927). Huvudprincipen är att dessa två verksamheter helt ska finansieras med avgifter för utförda tjänster till sina abonnenter. Avgifterna ska baseras på självkostnadsprincipen och lagstiftaren ställer krav på särredovisning. Resultat och balansräkning för VA- respektive avfallsverksamheten redovisas i bilaga.

Transparensdirektivet

Lagen om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. (2005:590), den s.k. transparenslagen, ställer krav på öppen och separat redovisning för vissa verksamheter i offentliga företag om nettoomsättningen överstiger lagens tröskelvärde på 40 mn euro. Kravet gäller om kommunen överstiger tröskelvärdet två år i rad. Kommunen har prövat aktuella verksamheter men behöver inte göra någon redovisning 2019 eftersom nettoomsättningen understiger tröskelvärdet.

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 2: Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	366,8	372,7	65,9	63,2
Taxor och avgifter	563,7	602,0	630,1	664,6
– konsumtionsavgifter VA/avfall	240,9	250,1	240,9	250,1
– barnomsorg	100,8	115,2	100,8	115,2
– äldre och funktionshindrade	38,1	39,3	38,1	39,3
Hyror och arrenden	1 928,8	1 953,2	259,6	267,7
Bidrag	995,0	924,2	1 010,8	926,6
– staten	960,2	859,7	960,2	859,7
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	304,2	360,5	296,1	346,4
Exploateringsintäkter	116,6	102,5	138,3	102,5
Tomträttsintäkter	33,0	31,8	173,0	31,8
Realisationsvinster	145,7	11,5	3,8	11,2
Summa	4453,9	4358,3	2577,5	2414,0

Not 3: Verksamhetens kostnader				
Löner och sociala avgifter	-6 371,5	-6 556,6	-5 845,0	-6 002,5
Pensionskostnader	-429,8	-447,3	-403,5	-415,8
Inköp av anläggnings- och underhållsmaterial	-1 657,7	-1 693,3	-1 673,3	-1 601,1
Bränsle, energi- och vatten	-58,7	-64,1	-70,3	-76,6
Köp av huvudverksamhet	-1 491,7	-1 575,4	-1 602,6	-1 668,1
Lokal- och markhyror	-232,2	-288,1	-1 084,8	-1 146,0
Lämnade bidrag	-432,4	-463,4	-540,6	-566,3
Realisationsförluster och utrangeringar	-0,5	-5,8	-0,5	-5,8
Tjänster	-846,6	-866,7	-795,7	-836,7
Varor	-200,3	-257,5	-206,8	-251,8
Övriga kostnader, drift och underhåll koncernbolag	-1 151,0	-1 354,1	-	-
Aktuell skatt	-49,4	-1,6	-	-
Uppskjuten skatt enligt företagets årsredovisningar	-28,0	-46,0	-	-
Uppskjuten skatt, obeskattade reserver	-	-0,2	-	-
Summa skatt på årets resultat	-77,4	-47,9	-	-
Summa	11 457,8	-12 096,1	-10 717,1	-11 129,6

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 4: Jämförelsestörande poster i verksamhetens nettokostnader				
Jämförelsestörande intäkter				
Realisationsvinster för anläggnings-tillgångar	3,8	11,2	3,8	11,2
Intäkter exploateringsverksamheten	138,3	102,6	138,3	102,6
Försäljning av tre tomträtter**	138,6	-	138,6	-
Summa jämförelsestörande intäkter	280,7	113,8	280,7	113,8
Jämförelsestörande kostnader				
Kostnader exploateringsverksamheten	-76,3	-35,6	-76,3	-35,6
Realisationsförluster för anläggnings-tillgångar	-0,5	-5,8	-0,5	-5,8
Summa jämförelsestörande kostnader	-76,8	-41,4	-76,8	-41,4
Summa	203,9	72,4	203,9	72,4

Not 5: Avskrivningar och nedskrivningar				
Avskrivningar immateriella tillgångar	-0,9	-0,6	-0,6	-0,4
Avskrivningar byggnader och anläggningar	-602,9	-666,2	-121,5	-132,4
Avskrivningar maskiner och inventarier	-211,4	-227,5	-110,0	-120,8
Avskrivning maskiner och inventarier på leasingavtal	-2,7	-0,9	-2,7	-0,9
Årets avskrivningar	-817,8	-895,2	-234,8	-254,5
Återföring av tidigare nedskrivna anläggnings-tillgångar	9,6	15,1	-	-
Nedskrivningar materiella anläggningstillgångar	-50,1	-38,4	-	-
Summa	-858,3	-918,4	-234,8	-254,5

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 6: Skatteintäkter				
Preliminära skatteintäkter	6 676,8	6 987,2	6 676,8	6 987,2
Slutavräkning 1)	-21,5	3,5	-21,5	3,5
Preliminär slutavräkning 2)	-9,1	-65,8	-9,1	-65,8
Skatteväxling gymnasieresor	9,2	9,9	9,2	9,9
Summa	6 655,4	6 934,8	6 655,4	6 934,8

Not 7: Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	1 384,5	1 498,3	1 384,5	1 498,3
Kostnadsutjämning	-68,3	-117,0	-68,3	-117,0
Regleringsbidrag	23,6	107,5	23,6	107,5
Generellt bidrag från staten	95,1	50,8	95,1	50,8
Utjämningsbidrag LSS	172,3	154,3	172,3	154,3
Kommunal fastighetsavgift	238,8	245,7	238,8	245,7
Summa	1 846,0	1 939,6	1 846,0	1 939,6

Not 8: Finansiella intäkter				
Ränteintäkter internbank	13,9	34,1	-12,2	38,2
Ränteintäkter, likviditetsförvaltning	50,3	45,1	50,3	45,1
Ränteintäkter pensionsförvaltning	28,6	27,4	28,6	27,4
Ränteintäkter övriga	5,8	5,5	3,1	3,2
Borgensavgifter/räntetillägg	0,9	0,6	39,7	40,6
Utdelningar koncernbolag	-	-	35,0	44,0
Reavinster, försäljning finansiella anläggningstillgångar	-	539,5	-	1,3
Reavinster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	6,9	123,4	6,2	122,4
Reavinster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	6,2	72,6	6,2	72,6
Övriga finansiella intäkter	10,1	7,2	10,0	9

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 8: Finansiella intäkter forts.				
Summa finansiella intäkter exkl. värdering	122,6	855,3	166,9	403,8
Orealiserade reavinster, värdering, likviditetsförvaltning	-	161,8	-	161,8
Orealiserade reavinster, värdering, pensionsförvaltning	-	100,4	-	100,4
Summa finansiella intäkter inkl. värdering	122,6	1 117,6	166,9	666,0

Not 9: Finansiella kostnader				
Räntekostnader, internbank	-16,9	-35,5	9,2	-39,6
Ränta på pensionsskuld	-17,3	-23,2	-16,5	-22,1
Räntekostnader, övrigt	-439,3	-249,1	-6,7	-7,1
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper likviditetsförvaltning	-0,6	-4	-0,6	-4,7
Reaförluster aktier, räntebärande värdepapper pensionsförvaltning	-0,4	-	-0,4	-
Bankkostnader, internbank	-4,8	-5,7	-4,8	-5,7
Summa finansiella kostnader exkl. värdering	-479,3	-317,6	-19,8	-79,2
Orealiserade reaförluster, värdering, likviditetsförvaltning	-69,9	-49,0	-69,9	-49,0
Orealiserade reaförluster, värdering, pensionsförvaltning	-42,3	-35,1	-42,3	-35,1
Summa finansiella kostnader inkl. värdering	-591,6	-401,7	-132,0	-163,3

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 10: Jämförelsestörande poster i finansnettot				
Effekt av sänkt diskonteringsränta pensioner	-3,0	-2,9	-3,0	-2,9
Realiserad kursvinst på värdepapper	12,4	196,2	12,4	196,2
Realiserad kursförlust på värdepapper	-1,0	-4,7	-1,0	-4,7
Reavinst vid försäljning av finansiella tillgångar	-	538,2	-	-
Orealiserad kursvinst på värdepapper	-	262,2	-	262,2
Orealiserad kursförlust på värdepapper	-112,2	-84,0	-112,2	-84,0
Summa	-103,8	905,0	-103,8	366,8

Not 11: Årets resultat i förhållande till balanskravet				
Årets resultat enligt resultaträkningen	-	-	162,0	406,8
Realisationsvinster anläggnings-tillgångar	-	-	-3,8	-12,4
Orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	112,2	-178,2
Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper	-	-	-	-74,1
Resultat efter balanskravsjusteringar	-	-	270,4	142,1
Medel till resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
Medel från resultatutjämningsreserv	-	-	-	-
Årets balanskravsresultat	-	-	270,4	142,1
Medel till markeringar eget kapital	-	-	-79,6	-13,5
Medel från markeringar i eget kapital	-	-	69,4	104,8
Summa efter markeringar i eget kapital	-	-	260,2	233,4

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 12: Immateriella tillgångar				
Ingående bokfört värde	1,4	3,1	1,0	0,4
Investeringar under året	2,5	-	-	-
Årets avskrivningar	-0,9	-0,6	-0,6	-0,4
Utgående bokfört värde	3,1	2,5	0,4	0,0
Bokfört värde totalt, immateriella tillgångar				
Anskaffningsvärde	13,0	13,0	9,2	9,2
Ackumulerade avskrivningar	-9,1	-9,9	-8,2	-8,8
Årets avskrivningar	-0,9	-0,6	-0,6	-0,4
Summa	3,1	2,5	0,4	0,0

Not 13: Mark byggnader och tekniska anläggningar				
Ingående bokfört värde	18 600,9	21 028,4	3 410,4	3 987,6
Investeringar under året	1 771,1	1 620,3	742,7	423,8
Utrangering/avyttring/korrigerering	-25,8	-442,4	-49,4	-32,2
Årets avskrivningar	-602,5	-660,3	-116,3	-132,0
Nedskrivningar	-54,3	-38,4	-	-
Återförda nedskrivningar	9,6	18,5	-	-
Överföringar från/till annat tillgångsslag	1 315,7	11,9	0,1	3,5
Utgående bokfört värde	21 014,6	21 538,1	3 987,6	4 250,6
Pågående nyanläggningar				
Ingående bokfört värde	2 286,1	1 483,1	585,3	460,2
Investeringar under året	2 317,1	2 355,2	538,1	565,6
Aktiverat under året	-3 120,0	-1 740,1	-697,4	-421,6
Utrangeringar/omklassificeringar	-	-	34,2	10,2
Utgående bokfört värde	1 483,1	2 098,3	460,2	614,4
Bokfört värde totalt mark, byggnader och tekniska anläggningar				
Anskaffningsvärde	27 478,9	28 606,3	5 628,9	6 020,7
Ackumulerade avskrivningar	-5 884,8	-6 388,0	-1 525,1	-1 638,1
Årets avskrivning	-579,5	-680,2	-116,3	-132,0
Summa	21 014,6	21 538,1	3 987,6	4 250,6

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019

Not 14: Maskiner, fordon, inventarier och konst

Ingående bokfört värde	1 342,8	1 469,4	429,3	488,3
Investeringar under året	324,2	255,2	180,3	145,5
Försäljningar	-	-13,1	-	-0,8
Utrangering/avyttring/korrigerering	-9,8	-14,7	-6,8	-14,6
Årets avskrivningar	-209,8	-231,7	-114,4	-121,7
Överföringar från/till annat tillgångsslag	22,1	59,9	-0,1	-
Utgående bokfört värde	1 469,4	1 525,1	488,3	496,7
Bokfört värde totalt, maskiner, fordon, inventarier och konst				
Anskaffningsvärde	3 276,5	3 443,5	1 599,8	1 642,0
Ackumulerade avskrivningar	-1 597,2	-1 686,7	-997,0	-648,5
Årets avskrivningar	-209,8	-231,7	-114,4	-496,7
Summa	1 469,4	1 525,1	488,3	496,7

Not 15: Finansiella anläggningstillgångar

Värdepapper, andelar och bostadsrätter				
Aktier	-	-	227,0	227,0
Andelar och grundfondskapital	98,9	98,1	95,0	95,0
Bostadsrätter	18,6	18,4	18,6	18,4
Summa	117,5	116,5	340,6	340,4
Utlämnade lån				
Kommunala bolag	-	-	698,6	698,6
Region	0,3	0,3	0,3	0,3
Föreningar och stiftelser	14,8	14,8	14,8	14,8
Företag	1,5	-	1,5	-
Summa	16,6	15,1	715,2	713,7
Utlämnade lån internbank, koncernen				
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-	-	3 524,0	3 824,0
Kumbro Vind AB	-	-	278,4	264,0
Kumbro Stadsnät AB	-	-	168,0	168,0
Västerporten AB	-	-	300,0	315,0
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	-	-	578,0	628,0
ÖBO Husaren AB	-	-	290,0	290,0
Örebrobostäder AB	-	-	6 427,0	6 877,0
Örebroporten Fastigheter AB	-	-	3 063,0	2 493,0
Summa	0,0	0,0	14 628,4	14 859,0

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019

- varav kortfristig fordran Kumbro Vind AB, amortering nästkommande år	-	-	-10,8	-10,8
--	---	---	-------	-------

Övriga långfristiga fordringar

Långfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighetsförsäljning	-	-	8,4	3,9
Övriga	211,9	196,0	-	-
Summa	195,3	196,0	8,4	3,9
Summa finansiella anläggningstillgångar	329,4	327,6	15 681,8	15 906,2

Not 16: Förråd m.m.

Förråd	23,1	26,2	6,3	6,8
Exploateringsfastigheter	124,8	192,1	124,8	192,1
Tomträttsfastigheter småhus	23,3	21,3	23,3	21,3
Summa	171,2	239,6	154,4	220,3

Not 17: Kortfristiga fordringar

Statsbidragsfordringar				
Flyktingar	27,0	8,5	27,0	8,5
Fordran avseende särskild moms-kompensation	116,3	89,9	116,3	89,9
Kommunal fastighetsavgift/skatter	106,5	123,8	106,5	123,8
Övriga statsbidragsfordringar	9,3	4,4	9,3	4,4
Summa	259,1	226,7	259,1	226,7
Övriga omsättningstillgångar				
Interimsfordringar	275,8	291,2	459,9	389,9
Upplupna ränter-intäkter	-	-	2,5	5,0
Upplupna skatter-intäkter, inbetald preliminär skatt	10,1	10,7	6,6	10,7
Kortfristig del av långfristig fordran	13,7	-	13,7	1,6
Nästkommande års amortering koncernbolag	-	-	10,8	10,8

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Kortfristig fordran jämkad moms koncernbolag, fastighets- försäljning	-	-	6,6	4,5
Kortfristig fordran, anteciperad utdelning Örebro Rådhus AB	-	-	-	-
Övriga fordringar	70,0	83,4	1,2	1,7
Summa	369,6	385,2	501,3	424,2
Kortfristig fordran inom koncernkontot				
Futurumfastigheter AB	-	-	-	62,0
Länsmusiken i Örebro AB	-	-	2,8	-
Örebrobostäder AB	-	-	96,1	104,2
Örebro Rådhus AB	-	-	18,6	15,2
Örebroporten Fastigheter AB	-	-	25,1	-
Örebro Regionens Science Park AB	-	-	-	0,9
Summa	0,0	0,0	142,5	182,3
Kundfordringar	162,5	160,7	206,8	238,6
Summa kortfristiga fordringar	791,2	772,6	1 109,7	1 071,7

Not 18: Kortfristiga placeringar

Likviditets- förvaltning	2 861,9	2 723,2	2 861,9	2 723,2
Pensions- förvaltning	1 381,5	1 480,1	1 381,5	1 480,1
Orealiserad värdeförändring	0,8	179,0	0,8	179,0
– placerade medel Nerikes brandkår	15,4	15,7	-	-
Summa	4 259,6	4 397,9	4 244,2	4 382,2

Not 19: Kassa och bank

Bank och giro	322,3	257,6	250,6	201,2
Summa	322,3	257,6	250,6	201,2
Summa omsätt- ningstillgångar	5 544,2	5 667,8	5 758,9	5 875,4

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 20: Eget kapital				
Eget kapital (IB)	9 877,1	10 063,4	8 372,4	8 534,5
Korrigerig ingående värde eget kapital	-	102,8	-	102,8
Tidigare periodi- serade investe- ringsbidrag och gatukostnads- ersättningar	-	102,8	-	102,8
Årets resultat	170,3	934,1	162,0	406,8
Årets resultat innan ny lagstiftning	282,6	-	283,3	-
Orealiserad värdeförändring	-112,2	-	-112,2	-
Ej anteciperad utdelning	-	-	-9,0	-
Resultat- utjämningsreserv	160,0	160,0	160,0	160,0
Markeringar	1 185,4	1 054,9	1 185,4	1 054,9
– eget kapital avfall	90,9	89,9	90,9	89,9
– eget kapital VA	-7,7	-20,0	-7,7	-20,0
– konjunktur- och strukturbuffert	200,0	200,0	200,0	200,0
– AFA-medel (åter från 2005 och 2006)	8,1	-	8,1	-
– AFA-medel (åter från 2004)	10,7	0,2	10,7	0,2
– Digitaliserings- satsning	161,7	104,9	161,7	104,9
– Den växande kommunen	39,6	34,4	39,6	34,4
– Strukturföränd- ringar inom hemvården	25,0	9,3	25,0	9,3
– Digital arbetsplats	-4,2	-29,4	-4,2	-29,4
– Sociala investeringar	75,3	78,2	75,3	78,2
– överfört resultat intraprenader	48,4	56,7	48,4	56,7
– exploaterings- fastigheter	537,7	530,7	537,7	530,7
Eget kapital (UB)	10 047,4	11 100,3	8 534,5	9 044,1

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Not 21: Avsättning till pensioner och liknande förpliktelser				
Specifikation avsatt till pensioner				
Avtalspensioner	382,2	442,2	349,3	407,8
– förmånsbestämd ålders-pension	297,2	355,9	297,2	355,9
– särskild avtals- pension	4,4	-	4,4	-
– pension till efter- levande	6,9	7,3	6,9	7,3
– PA-KL pensioner	40,8	44,5	40,8	44,5
– övrigt	33,3	34,5	-	-
Örebro:s särskilda pensionsplan (ÖSPP)	87,6	94,5	87,6	94,5
Särskild avtals- pension- och visstidspensioner	4,8	4,5	4,8	4,5
– särskilda avtals- pensioner	0,2	0,1	0,2	0,1
– visstidspensioner	4,6	4,4	4,6	4,4
– arbetstagare som pensionerats	-	-	-	-
Avtalspensioner förtroendevalda ej avgångna	13,2	10,1	13,2	10,1
Avtalspensioner förtroendevalda OPF-KL	3,2	4,0	3,2	4,0
Löneskatt	119,2	134,7	111,1	126,4
Summa	610,6	690,1	569,3	647,3
Ingående av- sättning avtalspensioner	302,2	382,2	302,2	349,3
Nyintjänad pension	56,5	66,1	56,5	66,1
Ränte- och beloppsupp- räkningar	8,0	11,5	8,0	11,5
Sänkt diskonte- ringsränta	-	-	-	-
Övrigt	-2,7	-3,2	-2,7	-4,8
Årets utbetal- ningar	-14,6	-14,3	-14,6	-14,3
Löneskatt	84,8	107,3	84,8	98,9
Summa avsättning	434,1	549,6	434,1	506,7
Ingående av- sättning ÖSPP	73,9	87,6	73,9	87,6
Nyintjänad pension	-	-	-	-
Ränte- och beloppsupp- räkningar	2,2	3,1	2,2	3,1
Ändrad diskonte- ringsränta	2,4	2,3	2,4	2,3
Övrigt	9,7	2,1	9,7	2,1

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Årets utbetal- ningar	-0,7	-0,7	-0,7	-0,7
Löneskatt	21,3	22,9	21,3	22,9
Summa avsättning	108,9	117,5	108,9	117,5
Ingående av- sättning ÖK-SAP	6,8	4,8	6,8	4,8
Ränte- och beloppsupp- räkningar	0,2	0,2	0,2	0,2
Sänkt diskonte- ringsränta	-	-	-	-
Arbetstagare som pensionerats	-	-	-	-
Övrigt	-1,2	0,8	-1,2	0,8
Årets utbetal- ningar	-1,0	-1,3	-1,0	-1,3
Löneskatt	1,2	1,1	1,2	1,1
Summa avsättning	6,0	5,6	6,0	5,6
Ingående av- sättning förtroen- devalda	13,3	13,2	13,3	13,2
Nyintjänad pension	-0,6	0,8	-0,6	0,8
Ränte- och beloppsupp- räkningar	0,5	0,7	0,5	0,7
Ändrad diskonte- ringsränta	-	-	-	-
Överfört till ordi- narie beräkning	-	-4,6	-	-4,6
Löneskatt	3,2	2,5	3,2	2,5
Summa avsättning	16,4	12,6	16,4	12,6
Ingående av- sättning förtroen- devalda OPF-KL	2,3	3,2	2,3	3,2
Nyintjänad pen- sion	0,9	0,9	0,9	0,9
Löneskatt	0,8	1,0	0,8	1,0
Summa avsättning	3,9	5,0	3,9	5,0
Utgående avsätt- ning	569,3	690,1	569,3	647,3
Avtalspensioner som intjänats före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse.				
Avtalspensioner	2341,8	2275,5	2341,8	2275,5
Förtroendevalda	4,2	2,9	4,2	2,9
Löneskatt	569,1	552,7	569,1	552,7
Summa	2915,2	2831,1	2915,2	2831,1
Ingående ansvars- förbindelse	2416,7	2341,8	2416,7	2341,8
Pensions- utbetalningar	-128,1	-137,4	-128,1	-137,4
Ränte- och beloppsupp- räkningar	53,5	73,5	53,5	73,5

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Övrigt	-0,4	-2,4	-0,4	-2,4
Löneskatt	568,1	552,0	568,1	552,0
Delsumma an- svarsförbindelse	2 909,9	2 827,6	2 909,9	2 827,6
Ingående ansvarsförbindelse förtroendevalda	4,7	4,2	4,7	4,2
Pensions- utbetalningar	-	-	-	-
Ränte- och beloppsupp- räkningar	0,1	0,2	0,1	0,2
Ändrad diskonte- ringsränta	-	-	-	-
Nyintjänad pension	-0,6	0,3	-0,6	0,3
Överfört till ordi- narie beräkning	-	-1,9	-	-1,9
Löneskatt	1,0	0,7	1,0	0,7
Delsumma för- troendevalda	5,3	3,5	5,3	3,5
Utgående an- svarsförbindelse totalt	2 915,2	2 831,1	2 915,2	2 831,1

Not 22: Övriga avsättningar

Avsättning för återställande av deponi

Ingående bokfört värde	49,9	45,9	49,9	45,9
Förändring av nuvärdet	-	-	-	-
Uttag	-4,0	-0,9	-4,0	-0,9
Utgående bokfört värde	45,9	45,1	45,9	45,1

Avsättning för sanerings- och markarbeten Rörströmsälven 10 (Öknaskolan)

Ingående bokfört värde	0,9	0,9	0,9	0,9
Årets avsättning	-	-	-	-
Uttag	-	-	-	-
Utgående bokfört värde	0,9	0,9	0,9	0,9
Avsättning parkeringsfriköp				
Ingående bokfört värde	1,6	1,6	1,6	1,6

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Årets avsättning	-	-	-	-
Uttag	-	-	-	-
Utgående bokfört värde	1,6	1,6	1,6	1,6
Övriga avsättningar koncern				
Uppskjuten skatteskuld kon- cernbolag	501,2	546,7	-	-
Övriga avsättning- ar koncernbolag	9,7	8,6	-	-
Utgående bokfört värde	510,9	555,2	0,0	0,0
Summa övriga avsättningar	558,9	602,7	48,5	47,6
Summa avsätt- ningar	1 169,5	1 292,8	617,8	694,9

Not 23: Långfristiga skulder

Certifikatslån	3 150,0	2 550,0	3 150,0	2 550,0
Obligationslån	5 358,0	5 458,0	5 358,0	5 458,0
Kommuninvest	5 100,0	5 800,0	5 100,0	5 800,0
Europeiska inves- teringsbanken	1 200,0	1 200,0	1 200,0	1 200,0
Summa långfris- tiga lån internbank	14 808,0	15 008,0	14 808,0	15 008,0
Region	4,0	4,0	4,0	4,0
Övriga långfristiga lån ej internbank	794,9	796,1		
Summa övriga långfristiga lån	798,9	800,1	4,0	4,0
Periodiserade an- slutningsavgifter	339,3	381,7	339,3	381,6
Periodiserade gatukostnadser- sättningar	55,0	-	55,0	-
Periodiserade in- vesteringsbidrag	118,0	127,6	118,0	127,6
Övriga långfristiga skulder	33,2	40,5	-	-
Summa övriga långfristiga skulder	545,5	549,9	512,3	509,3
Summa långfris- tiga skulder	16 152,4	16 358,0	15 324,3	15 521,3
Kreditlöften, ej nyttjade				
Handelsbanken	500,0	500,0	500,0	500,0
DNB	500,0	500,0	500,0	500,0
SEB	500,0	500,0	500,0	500,0
Swedbank	250,0	250,0	250,0	250,0
Summa	1 750,0	1 750,0	1 750,0	1 750,0

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Låneram (outnyttjad del)				
Europeiska investeringsbanken	300,0	-	300,0	-
Nordiska investeringsbanken	-	600,0	-	600,0
Checkräkningskrediter				
Swedbank (ej utnyttjad)	300,0	400,0	300,0	400,0
Låneskuldens struktur				
Kapitalbindningstid, år	3,2	3,7	3,2	3,7
Räntebindningstid, år	0,1	0,1	0,1	0,1
Räntebindningstid exkl. derivat, år	0,3	0,3	0,3	0,3
Andel lån som förfaller inom ett år, %	31,0	30,0	31,0	30,0
Ränta i genomsnitt, %	-0,1	0,5	-0,1	0,5
Ränta i genomsnitt exkl. derivat, %	-	0,5	-	0,5
Fordon				
Totala minimi-leaseavgifter	5,3	-	5,3	-
Nuvärde minimi-leaseavgifter	0,9	-	0,9	-
Därav förfall inom 1 år	0,9	-	0,9	-
Därav förfall mellan 1-5 år	0,0	-	0,0	-
Därav förfall senare än 5 år	-	-	-	-

Not 24: Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder 891,6 679,0 558,2 490,4

Kortfristiga lån koncernen

Örebroporten Fastigheter AB	-	-	-	72,8
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-	-	154,1	-
Örebro Parkering AB	-	-	5,7	3,6
Örebrokompaniet AB	-	-	8,3	0,9
Länsmusiken Örebro AB	-	-	-	3,0
Kumbro utveckling AB	-	-	12,6	3,7
Örebroregionens Science Park AB	-	-	3,1	-

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Vätternvatten AB		-	-	15,1
Närkefrakt Fastigheter AB	-	-	0,1	-
Övriga	-	-	0,0	0,0
Summa kortfristiga lån koncernen	-	0,0	183,9	99,2
Övriga kortfristiga lån/nästkommande års amorteringar	151,9	153,5	0,9	-
Semesterlöneskuld	250,4	249,5	245,3	243,6
Nyintjänade pensionsförmåner, avgiftsbestämd ålderspension	185,5	191,7	183,6	189,3
Upplupna löner	58,8	61,4	14,9	15,1
Upplupna sociala avgifter	260,7	262,4	258,3	260,6
Upplupna räntekostnader	7,6	21,7	30,3	31,6
Förutbetalda hyresintäkter	257,8	126,5	18,7	1,0
Förutbetalda skatter	60,5	71,4	60,5	71,4
Övriga interimsskulder	141,2	339,9	200,7	325,3
Summa interimsskulder	1 222,5	1 324,6	1 012,4	1 137,9
Momsskuld	0,0	2,9	-	-
Avfallsskatt	1,6	0,4	1,6	0,4
Särskilda punktskatter	0,4	0,4	0,4	0,4
Personalens källskatt	90,7	92,5	89,6	90,0
Fastighetsskatt	5,9	6,2	5,9	5,9
Avr. gem. hushållskassor VFH	-	0,6	0,6	0,6
Övriga kortfristiga skulder	109,8	147,9	47,3	58,1
Summa övriga kortfristiga skulder	208,4	251,0	145,3	155,4
Summa kortfristiga skulder	2 474,4	2 408,1	1 900,8	1 883,0

Not 25: Borgensåtaganden

Majoritetsägda bolag	-	-	722,2	736,0
- Örebrobostäder AB	-	-	110,0	110,0
- Örebro rådhus AB	-	-	500,0	500,0
- Kumbro utveckling AB	-	-	53,6	53,6
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	-	-	58,6	72,4

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Minoritetsägda företag	-	-	97,5	97,5
- Örebro läns flygplats AB	-	-	97,5	97,5
Övriga	39,7	15,3	39,7	15,3
- delägda stiftelser	4,0	4,0	4,0	4,0
- förlustansvar, egna hem	0,1	0,1	0,1	0,1
- övriga bostadslån	27,7	3,7	27,7	3,7
- föreningar och andra organisationer	7,9	7,5	7,9	7,5
Summa	39,7	15,3	859,4	848,8

Not 26: Övriga ansvarsförbindelser

Ställda säkerheter				
Fastighetsinteckningar	729,9	1 035,1	-	-
Företagsinteckningar	5,8	5,8	-	-
Övriga ställda pantar	0,1	0,0	-	-
Summa	735,8	1 041,0	-	-
Övriga tilläggsupplysningar				
Villkorat kapitaltillskott, mnkr				
ÖSK (Örebro Sportklubb)	3,0	2,7	3,0	2,7
KIF Örebro Damfotbollsförening (DFF)	2,3	2,3	2,3	2,3
Redovisade kostnader innevarande år	17,4	32,8	17,4	32,8
Beräknade kostnader kommande 12 mån	12,9	30,7	12,9	30,7
Beräknade kostnader kommande 13–60 mån	-	20,6	-	20,6
Beräknade kostnader kommande 61– mån	-	10,2	-	10,2
Hyra fastigheter				
Avgifter med förfall inom 1 år	1 157,5	1 197,8	1 157,5	1 197,8

Belopp i miljoner kronor	Kommunkoncernen		Kommunen	
	Bokslut		Bokslut	
	2018	2019	2018	2019
Avgifter med förfall inom 1 år men innan 5 år	2 668,5	2 606,9	2 668,5	2 606,9
Avgifter med förfall senare än 5 år	2 257,8	1 711,7	2 257,8	1 711,7
Andel antal objekt per fastighetsägare (koncern), %				
Futurum fastigheter AB	11,9	11,7	11,9	11,7
Örebrobostäder AB	55,1	54,9	55,1	54,9
Örebroporten Fastigheter AB	8,0	8,0	8,0	8,0
Västerporten Fastigheter AB	0,7	0,7	0,7	0,7
Externa fastighetsägare	24,3	24,7	24,3	24,7

Not 27: Not till kassaflödesrapport, Ej likviditetspåverkande poster

Justering för av- och nedskrivningar	858,1	939,7	230,3	248,3
Förändring avsättningar	100,6	138,7	89,3	94,3
Förändring pensioner exkl. uttag	89,3	95,9	89,3	94,3
Förändring övriga avsättningar	11,3	42,8	-	-
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-77,7	-509,1	-55,6	51,2
Realisationsförluster	0,5	5,8	0,5	5,8
Realisationsvinster	-3,8	-549,4	-3,8	-11,2
Ränta anslutningsavgifter och byggränta	6,7	6,7	6,7	6,7
Effekter av ändrade redovisningsprinciper	-59,4	5,0	-59,4	49,0
Övrigt	-21,7	22,7	0,4	0,8
Summa ej likviditetspåverkande poster	881,0	569,3	264,0	393,8

DRIFT- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

Driftsredovisning per nämnd

Driftnämnd, anslag i miljoner kronor	Bokslut 2018			Bokslut 2019			Budget 2019	Budget- av- vikelse	Justerad budget- av- vikelse*
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto			
Barn och utbildning	-4 509,5	909,8	-3 599,7	-4 645,6	937,0	-3 708,5	-3 701,8	-6,7	-5,5
Förskolenämnden	-877,5	36,0	-841,4	-876,0	34,2	-841,9	-844,6	2,7	2,4
Grundskolenämnden	-1 465,4	265,3	-1 200,1	-1 543,2	282,5	-1 260,7	-1 265,4	4,7	6,4
Gymnasienämnden	-622,3	110,7	-511,5	-636,1	110,5	-525,6	-517,0	-8,7	-8,7
Programnämnd barn och utbildning	-1 544,3	497,7	-1 046,6	-1 590,2	509,8	-1 080,4	-1 074,8	-5,5	-5,5
Social välfärd	-5 022,2	1 895,7	-3 126,5	-5 246,1	1 922,0	-3 324,2	-3 179,0	-145,2	-143,1
Funktionsstödsnämnden	-821,1	559,4	-261,6	-833,7	558,8	-274,9	-268,4	-6,4	-6,4
Socialnämnden	-	-	-	-640,5	74,4	-566,0	-536,1	-29,9	-29,9
Socialnämnd väster och öster	-635,2	107,7	-527,5	-	-	-	-	-	-
Hemvårdsnämnden	-	-	-	-644,0	268,1	-376,0	-277,1	-98,9	-98,5
Vårdboendenämnden	-	-	-	-816,1	790,6	-25,5	-31,2	5,7	7,4
Vård- och omsorgsnämnd väster öster	-1 392,2	997,1	-395,2	-	-	-	-	-	-
Överförmyndarnämnden	-23,9	10,9	-12,9	-23,3	8,1	-15,2	-15,6	0,4	0,4
Programnämnd social välfärd	-2 149,8	220,6	-1 929,3	-2 288,6	222,0	-2 066,6	-2 050,5	-16,0	-16,0
Samhällsbyggnad	-2 372,8	1 724,1	-648,7	-2 563,1	1 826,2	-736,9	-678,7	-58,3	-51,2
Byggnadsnämnden	-43,1	37,9	-5,2	-33,1	24,8	-8,3	-5,7	-2,6	-2,6
Fritidsnämnden	-194,4	39,3	-155,1	-200,3	40,8	-159,5	-162,6	3,1	3,1
Kulturnämnden	-222,1	31,9	-190,2	-230,7	34,3	-196,5	-199,6	3,2	3,2
Miljönämnden	-29,6	14,6	-15,0	-52,5	36,0	-16,5	-16,9	0,4	0,4
Tekniska nämnden exkl. VA och avfall	-372,4	202,5	-170,0	-424,7	214,0	-210,7	-172,5	-38,2	-31,2
– fordongas	-7,1	6,6	-0,5	-7,2	7,5	0,3	0,0	0,3	0,3
Programnämnd samhällsbyggnad	-166,2	118,8	-47,4	-202,6	151,2	-51,4	-60,3	9,0	9,0
– kollektivtrafik	-88,4	25,6	-62,8	-98,7	24,1	-74,6	-45,8	-28,8	-28,8
– mark	-163,5	148,5	-14,9	-169,2	143,7	-25,5	-16,9	-8,6	-8,6
– Lokalförsljningsavdelning, rörelsefastigheter	-1 086,0	1 098,4	12,4	-1 144,0	1 149,7	5,7	1,7	4,0	4,0
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-748,7	206,8	-542,0	-748,2	209,2	-539,1	-542,5	3,4	3,5
Kommunstyrelsen	-708,0	288,7	-419,2	-742,1	329,8	-412,3	-426,7	14,5	15,0
Kommunledningen	-41,9	0,7	-41,2	-44,5	0,6	-43,9	-44,0	0,1	0,1
Kommunstyrelseförvaltningen	-666,1	288,0	-378,1	-697,6	329,2	-368,4	-382,8	14,4	15,0
Landsbyggsnämnden	-5,7	-	-5,7	-5,8	-	-5,8	-6,3	0,5	0,5
Stadsrevisionen	-3,3	-	-3,3	-3,6	-	-3,6	-4,0	0,4	0,4
Valnämnden	-5,5	1,8	-3,7	-5,5	2,9	-2,6	-2,6	0,0	0,0
Summa nämnder	-13 375,7	5 026,9	-8 348,8	-13 960,1	5 227,1	-8 732,9	-8 541,6	-191,4	-180,4

*Den justerade budgetavvikelsen nämnden har efter ianspråktagande av eget kapital. T.ex. i anspråktagande av överfört resultat intraprenader, AFA-medel, Digitaliseringsmedel samt Sociala investeringar totalt 104,8 miljoner kronor.

Driftnämnd, anslag i miljoner kronor	Bokslut 2018			Bokslut 2019			Budget 2019	Budget- av- vikelse	Justerad budget- av- vikelse*
	Kostnader	Intäkter	Netto	Kostnader	Intäkter	Netto			
Tekniska nämnden, taxe- finansierade verksamheter	-351,9	334,8	-17,1	-363,9	350,5	-13,4	0,0	-13,4	-12,3
VA	-204,3	196,6	-7,7	-213,1	200,8	-12,3	-	-12,3	-12,3
Avfall	-147,6	138,2	-9,4	-150,7	149,7	-1,0	-	-1,0	0,0
Kommunstyrelsen – kommungemensamt	-311,0	36,9	-274,1	-427,7	75,4	-352,4	-350,4	-1,9	90,8
Till kommunstyrelsens förfogande	-	-	0,0	-	-	0,0	-105,5	105,5	105,5
Kommungemensamma verksamheter	-177,3	29,3	-148,0	-245,5	68,0	-177,5	-162,9	-14,6	-14,6
Satsningar finansierade via eget kapital	-54,0	7,6	-46,4	-100,1	7,4	-92,7	-	-92,7	0,0
Nerikes brandkår	-79,7	-	-79,7	-82,1	-	-82,1	-82,1	0,0	0,0
Kommungemensamma statsbidrag	-68,7	240,8	172,1	-9,0	145,2	136,2	141,4	-5,2	-5,2
– flyktingstatsbidrag m.m.	-68,7	193,4	124,8	-9,0	101,9	92,9	87,1	5,8	5,8
– maxtaxa barnomsorg	-	47,3	47,3	-	43,3	43,3	54,3	-11,0	-11,0
Finansiering	19,5	308,9	328,4	104,0	142,8	246,8	222,8	24,0	24,0
Personalförsäkring	247,0	-	247,0	254,6	-	254,6	239,0	15,6	15,6
Pensionskostnader	-402,5	-	-402,5	-414,7	-	-414,7	-412,0	-2,7	-2,7
Semesterlöneskultsförändring	-38,3	-	-38,3	-21,3	-	-21,3	-15,0	-6,3	-6,3
Kapitalkostnader	296,6	-	296,6	326,1	-	326,1	321,1	5,0	5,0
Försäljning av tomträtter	-	173,0	173,0	-	32,1	32,1	20,0	12,1	12,1
Försäljning av exploateringsfastigheter	-67,0	129,0	62,0	-35,6	102,6	67,0	70,0	-3,0	-3,0
Avskrivning lån	-0,2	-	-0,2	-0,2	-	-0,2	-0,2	0,0	0,0
Avgifter, ersättningar och intern ränta	-16,2	6,9	-9,3	-4,9	8,1	3,1	-	3,1	3,1
Driftbudget totalt	-14087,8	5948,3	-8139,5	-14656,7	5941,1	-8715,7	-8527,8	-187,9	-83,1
Avgår interna poster	3370,8	-3370,8		3527,1	-3527,1				
Verksamhetens kostnader/ intäkter	-10717,1	2577,5	-8139,5	-11129,6	2414,0	-8715,7	-8527,8	-187,9	-83,1

*Den justerade budgetavvikelsen nämnden har efter ianspråktagande av eget kapital. T.ex. i anspråktagande av överfört resultat intraprenader, AFA-medel, Digitaliseringsmedel samt Sociala investeringar totalt 104,8 miljoner kronor.

Investeringar i kommunkoncernen 2019

Belopp i miljoner kronor	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse
Summa skattefinansierad verksamhet	-1056,1	18,1	-382,4	-364,3	691,8
Ny- och ombyggnad av verksamhetslokaler	-135,9	0,2	-28,6	-28,5	107,5
Social välfärd	-11,2	-	-	-	11,2
Samhällsbyggnad	-24,5	0,2	-4,2	-4,1	20,4
– Fritidsanläggningar	-24,5	0,2	-4,2	-4,1	20,4
Lokalförsörjningsenheten/MEX	-100,2	0,0	-24,4	-24,4	75,8
– Fastighetstekniska åtgärder Lokalförsörjning	-14,4	-	-11,2	-11,2	3,2
– Fastighetstekniska åtgärder, fritids- och kulturfastigheter	-85,8	-	-13,2	-13,2	72,6
Trafik- och miljöinvesteringar	-561,3	15,7	-216,5	-200,8	360,5
– City	-16,4	-	-3,6	-3,6	12,8
– Stadsmiljö	-22,6	-	-10,6	-10,6	12,0
– Torgyta/infrastruktur vid Konserthuset	-25,0	-	0,0	0,0	25,0
– Åstaden	-6,1	-	-0,5	-0,5	5,6
– Kollektivtrafik	-22,2	0,6	-5,9	-5,3	16,9
– Trafik	-145,3	5,8	-55,4	-49,6	95,7
– Naturvård	-26,6	0,8	-14,2	-13,3	13,2
– Naturum	-4,2	-	0,0	0,0	4,1
– Kulturmiljö	-3,6	-	-0,7	-0,7	2,9
– Vatten	-4,1	0,2	-2,6	-2,4	1,8
– Park och gata	-221,9	8,2	-119,3	-111,1	110,7
– Breddbandsutbyggnad	-59,2	-	-2,2	-2,2	57,0
– Tillgänglighetsåtgärder – Tekniska nämnden	-1,9	-	-1,3	-1,3	0,6
– Tillgänglighetsåtgärder – Kommunala tillgänglighetsrådet	-2,3	-	-0,1	-0,1	2,2
Inventarier	-234,7	2,3	-124,1	-121,8	112,9
Barn och utbildning	-91,5	-	-45,7	-45,7	45,7
Social välfärd	-33,0	0,7	-10,5	-9,8	23,2
Samhällsbyggnad	-90,1	1,6	-49,2	-47,6	42,4
– Fordon	-34,7	1,1	-29,8	-28,7	6,1
– Konstnärlig utsmyckning	-14,5	0,3	-4,5	-4,1	10,4
– Inventarier Tekniska nämnden	-2,1	-	-1,2	-1,2	0,9
– Inventarier övriga	-38,8	0,1	-13,7	-13,7	25,1
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-4,3	-	-3,9	-3,9	0,4
Kommunstyrelsen	-3,8	-	-2,5	-2,5	1,3
Kommunstyrelsen IT	-12,1	-	-12,2	-12,2	-0,1
Förvärv av anläggningstillgång	-124,2	0,0	-13,2	-13,2	111,0
– Förvärv av fastighet/mark	-53,7	-	-8,8	-8,8	44,9
– Markreserv	-16,1	-	-4,4	-4,4	11,7
– Truckstop	-1,3	-	0,0	0,0	1,3
– Aspholmen	-53,0	-	0,0	0,0	53,0
Summa taxefinansierade verksamheter	-375,8	2,8	-213,4	-210,6	165,2
VA	-345,3	2,8	-201,5	-198,8	146,5
Avfall	-6,7	-	-5,7	-5,7	1,0
Inventarier, fordon VA/Avfall	-18,0	-	-5,2	-5,2	12,8
Fordonsgas – utveckling av gasnätet	-5,8	-	-1,0	-1,0	4,7
Summa exploateringsfastigheter	-122,4	0,1	-108,7	-108,6	13,8
Kommunens investeringar	-1 554,3	21,0	-704,5	-683,5	870,8

Belopp i miljoner kronor	Budget	Inkomster	Utgifter	Netto	Avvikelse
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-438,4	-	-	-400,0	38,4
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	-45,6	-	-	-22,7	22,8
Örebroporten Fastigheter AB	-336,3	-	-	-194,0	142,3
Bolagens investeringar för skattefinansierad verksamhet	-820,2	-	-	-616,7	203,5
Kommunens investeringsprogram	-2374,5	21,0	-704,5	-1300,2	1074,3
Örebrobostäder AB	-924,0	-	-	-850,2	73,8
ÖBO Omsorgsfastigheter AB	-17,4	-	-	-10,0	7,4
ÖBO Husaren AB	-4,0	-	-	-6,0	-2,0
Västerporten Fastigheter AB	-33,0	-	-	-31,3	1,7
Örebroporten Fastigheter AB	-213,0	-	-	-106,4	106,6
Gustavsviks Resorts AB	0,0	-	-	-19,8	-19,8
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-284,6	-	-	-132,5	152,2
KumBro Vind AB	0,0	-	-	0,0	0,0
KumBro Stadsnät AB	-40,0	-	-	-43,8	-3,8
Biogasbolaget i Mellansverige	0,0	-	-	-48,0	-48,0
Vätternvatten AB	-12,0	-	-	-8,7	3,3
Länsmusiken i Örebro AB	0,0	-	-	0,0	0,0
Örebro läns flygplats AB	-8,2	-	-	-6,0	2,2
Bolagens investeringar utanför investeringsprogrammet	-1536,3	-	-	-1262,8	273,5
Avdrag ej ägd andel i delägda bolag	15,6	-	-	54,1	38,5
Kommunkoncernens investeringar*	-3895,2	-	-	-2508,9	1386,2

*Avser kommunens ägarandel av investeringen

VERKSAMHETEN I KOMMUNENS NÄMNDER

Nämndernas åtagande är att säkra sitt verksamhetsuppdrag enligt reglementet och genomföra de utvecklingsuppdrag de fått utifrån *Övergripande strategier och budget* (ÖSB) eller programplaner. Nämnderna ska genom dessa åtaganden bidra till utvecklingen inom kommunens 21 mål. För att klara sitt åtagande har nämnden ekonomiska och personella resurser som ska användas på ett effektivt sätt samt nämndspecifika resurser i form av olika verksamheter. För att god ekonomisk hushållning ska uppnås krävs bl.a. att nämnden är en attraktiv arbetsgivare, bidrar till att kommunens lokaler nyttjas på ett effektivt sätt, samt att nämnden med hjälp av digitalisering utvecklar sin verksamhet.

Nedan lämnas en kort beskrivning av varje nämnds ansvar, vad som präglat nämndens arbete under verksamhetsåret och beskrivning av det ekonomiska utfallet. Det sammantagna resultatet inom de 21 målen redovisas i avsnittet God ekonomisk hushållning – verksamhetsmålen. Mer information om varje nämnds verksamhet och ekonomi finns i respektive nämnds årsberättelse, som kan hämtas på orebro.se.

Årets upparbetade över- och underskott för t.ex. intraprenader ingår i den justerade budgetavvikelsen. Underskott som helt eller delvis finansieras med ianspråktagande av eget kapital är inte med i den justerade budgetavvikelsen.

Kommunstyrelsen

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budgetavvikelse	Justerad budgetavvikelse
Belopp i miljoner kronor				
Kommunstyrelsen	-426,7	-412,3	14,5	15,0
varav Kommunledningen	-44,0	-43,9	0,1	0,1
varav Kommunstyrelseförvaltningen	-382,8	-368,4	14,4	15,0

Kommunstyrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter och har uppsikt över verksamheten i nämnder, kommunens hel- och delägda bolag samt kommunalförbund.

Verksamhetsåret har präglats av framtagandet av en ny styrmodell och nya strukturer för styrning baserat på de globala målen i *Agenda 2030*. Ett arbete med att ta fram ett strukturomvandlingsprogram för hela kommunkoncernen, som ska möta utmaningarna med demografiska förändringar där kostnader ökar snabbare än intäkter, har påbörjats. Kommunens inköps- och upphandlingsverksamhet har förstärkts och kommer att utvecklas ytterligare under 2020 för att säkra ett bättre resursnyttjande för kommunen som helhet. En ny lokalförsörjningsprocess, som ska säkra ökad ekonomisk effektivitet genom minskade lokalytor och en mer samordnad lokalförsörjning, har implementerats. Ett uppdrag med att samlokalisera och effektivisera kommunens

administrativa lokaler, det s.k. NOD-uppdraget har påbörjats. Arbetet med att skapa förutsättningar för en digital transformation av kommunens välfärdstjänster har kommit långt. Det som återstår nu är ett fortsatt och grundligt arbete med förändringsledning av beteenden och arbetssätt för att säkra effekthemtagning av gjorda satsningar.

Arbetet med kompetensförsörjning har intensifierats med utgångspunkt i Arbetsgivarpolitisk strategi för kompetensförsörjning 2018–2020. För att klara av välfärdsuppdraget med alla de utmaningar kommunen står inför krävs ett fortsatt strategiskt arbete med att driva på utvecklingen av kommunens kompetensförsörjning och övergripande personalpolitik. Det socialt förebyggande arbetet har förstärkts genom utskottet för socialt förebyggande arbete och portföljen Örebro för integration.

Kommunstyrelseförvaltningen har en positiv budgetavvikelse på 15 mnkr pga. högre projektintäkter än beräknat samt att förvaltningen under året har varit återhållsam med kostnaderna med anledning av det ekonomiska läget. Återhållsamheten har präglat en stor del av det ekonomiska arbetet under året men också arbetet med utveckling av ekonomistyrning och principer för att öka tydligheten och uppföljningen av ekonomin. Kommunledningen har en liten positiv budgetavvikelse på 62 tkr.

Programnämnd barn och utbildning

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budgetavvikelse
Belopp i miljoner kronor			
Programnämnd barn och utbildning	-1 074,8	-1 080,4	-5,5

Programnämnd barn och utbildning ansvarar för att tillse att barn och unga i Örebro kommun ges möjlighet till barnomsorg och utbildning oavsett utförare, samt för myndighetsutövning och kvalitetsutveckling inom området.

Verksamhetsåret har präglats av arbete med de utvecklingsområden som tidigare identifierats, såsom översyn av resursfördelningsmodeller inom grund- och gymnasieskolan och lokalförsörjningsplanering och funktionsprogram. Nämnden har också arbetat med skolutveckling, bl.a. *Skolutveckling tillsammans Topp 25 2025*, för ökad måluppfyllelse.

Programnämnd barn- och utbildning redovisar en negativ avvikelse mot budget på 5,5 mnkr för helåret, vilket är en förbättring mot tidigare delårsrapporter under året. Det ekonomiska arbetet har präglats av att hantera den stora ökningen av antalet barn och elever i alla åldersgrupper, vilket leder till att nya förskole- och grundskoleplatser behöver skapas. Det finns även behov av lokalanpassningar och renoveringar och behov av att ersätta dåliga och tillfälliga lokaler. Programnämnd barn och utbildning fick en budgetförstärkning 2018–2019 på totalt 70,0 mnkr för

barn- och elevökningen, av dessa är 30 mnkr en långsiktig ramförstärkning. Budgetförstärkningen har använts till att finansiera barn- och elevökningen, vilket medför ökade kostnader för lokaler, köp och sälj av platser samt kostnader för skolskjuts och elevresor. Avvikelser mot budget förklaras främst av att statsbidrag för asylsökande och ensamkommande barn och unga blivit lägre än förväntat. Åtgärder som genomförts under året har bl.a. handlat om att arbeta med inkomstkontroller av avgifterna, vilket inneburit drygt 9 mnkr i ökade intäkter.

Fördelning av effektiviseringskravet har skett utifrån barn- och elevpeng genom resursfördelningsmodeller och övrig verksamhet, såsom anslagsfinansierade verksamheter, men eftersom nämnden inte har en budget i balans är effektiviseringskravet inte uppfyllt.

Under året öppnade två nybyggda förskolor, Lillåns förskola och förskolan Silva som är belägen i Brickebacken. Inom grundskolan är två skolor klara med sin renovering, Norrby samt Tegnerskolan.

Förskolenämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Justerad budget-avvikelse
Förskolenämnden	-844,6	-841,9	2,7	2,4

Förskolenämnden ansvarar för kommunens förskolor och öppna förskolor samt för barnomsorg under tid då förskola inte kan erbjudas.

Verksamhetsåret har präglats av arbetet med att skapa förutsättningar för den reviderade läroplanen som trädde i kraft 1 juli 2019. Nämnden har arbetat med fokus på systematiskt kvalitetsarbete och har också fortsatt att arbeta med att stärka en ökad likvärdighet mellan förskolor samt för att skapa miljöer för lugn och ro.

Förskolenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget på 2,4 mnkr 2019, varav merparten är hänförligt till intraprenaderna. Det ekonomiska arbetet har under året haft stort fokus på att klara att ta emot det stora antalet nya barn. Merparten av förskolorna har klarat att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram men det finns förskolor som redovisar negativa budgetavvikelser. Förskolor har svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer såsom minskat antal barn, högre kostnader pga. sjukskrivningar och barn i behov av stöd som kräver extra resurser. Det är stora svängningar av antalet barn i förskolan mellan vår och höst vilket ställer krav på en flexibel organisation. Det som också påverkar förskolan är öppningar och stängningar av avdelningar, evakueringar och nybyggnationer. Ett av kraven kommunen har är att alla barn får en placering inom fyra månader. För att möta kravet krävs en flexibel organisation och lokaler. Flexibilitet är resurskrävande eftersom det är svårt att klara en ekonomi i balans på tillfälliga lösningar samt i uppstartskeden av verksamheter.

Årets effektiviseringskrav har fördelats utifrån resurstilldelning per barn genom resursfördelningsmodellerna och effektiviseringskravet är uppfyllt.

Grundskolenämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Justerad budget-avvikelse
Grundskolenämnden	-1 265,4	-1 260,7	4,7	6,4

Grundskolenämnden ansvarar för kommunens grundskolor, fritidshem och den obligatoriska särskolan.

Verksamhetsåret har präglats av arbetet med att öka måluppfyllelsen för alla elever och att planera för, och genomföra, insatser inom de områden och verksamheter som har störst behov. Nämnden har arbetat med ett ökat fokus på det systematiska kvalitetsarbetet. Genom att skapa en tydlig struktur för uppföljning och utvecklingsarbete kopplat till läroplanens mål och riktlinjer säkras uppföljningen av elevernas kunskapsresultat. Nämnden har också arbetat med att stärka arbetet kring flerspråkighet, digitalisering, kompetensförsörjning, ökad likvärdighet mellan skolor och gjort insatser för att främja skolnärvaro.

Grundskolenämnden redovisar en positiv avvikelse mot budget på 4,7 mnkr varav merparten är hänförligt till intraprenaderna. Det ekonomiska arbetet har under året haft stort fokus på att klara att ta emot det stora antalet nya elever vilket ställer krav på en flexibel organisation. Nämnden upplever det svårt att planera och anpassa sin organisation till faktorer som ett förändrat antal elever, öppningar och stängningar av verksamheter, evakueringar och nybyggnationer. Det finns grundskolor som inte klarar att bedriva verksamheten inom tilldelad budgetram. Det berör bl.a. de nystartade skolorna, med ett litet elevantal som inledningsvis inte bär uppstartskostnaderna och stora kapitalkostnader, och skolor under ombyggnation. Nya skolor har i viss utsträckning används som evakueringskolor under tiden skolor renoveras. Många skolenheter har elever i behov av särskilt stöd, några skolor har ett minskande antal elever och små klasser, vilket påverkar skolans ekonomiska förutsättning.

Årets effektiviseringskrav har fördelats utifrån elevpeng genom resursfördelningsmodellerna och effektiviseringskravet är uppfyllt.

Gymnasienämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse
Gymnasienämnden	-5 17,0	-525,6	-8,7

Gymnasienämnden ansvarar för kommunens gymnasieskolor, gymnasiesärskolan, Riksgymnasium för döva och hörselskadade, Riksgymnasiesärskola och vissa utbildningar för vuxna.

Verksamhetsåret har präglats av satsningar för att öka elevernas måluppfyllelse och samtidigt säkra resurseffektiviteten. Nämnden har arbetat vidare med att tillgodose elevernas behov av studie- och yrkesvägledning, stärka arbetet med trygghet och studiero, planering av organisation och modernisering av program. Nämnden

har också arbetat med satsningar inom elevhälsan.

Gymnasienämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget på 8,7 mnkr, vilket är en förbättring med 2,5 mnkr jämfört med årets andra delårsrapport. Det ekonomiska arbetet har präglats av att arbeta med åtgärder för att möta den negativa budgetavvikelsen som finns på flera av gymnasieskolorna. Inför 2019 justerades elevpengen för några av gymnasieinriktningarna från Programnämnd barn och utbildning, vilket gav dessa inriktningar bättre förutsättningar att nå en ekonomi i balans. De reguljära gymnasieskolorna redovisar ett underskott med 16,2 mnkr, vilket är en försämring med 2,5 mnkr jämfört med 2018. Detta trots att flertalet åtgärder beslutats och verkställts, både i år och tidigare år, för att ta steg mot en ekonomi i balans. Bland annat har det under året fattats flera beslut kring dimensionering av program och inriktningar som ett steg i att optimera resursutnyttjandet framöver, vilket förväntas ge effekt fr.o.m. 2020. Inriktningsbeslut om Kvinnerstagsgymnasiet har tagits under året, vilket även det förväntas börja ge effekter under 2020.

Samtliga skolor redovisar negativa budgetavvikelser i olika storlekar. Gymnasieprogram med låga elevantal har svårt att nå ekonomi i balans, detta då budget är beroende av antal elever samtidigt som kostnaderna är kopplade till antal klasser. Utmaningen består i att anpassa utbildningsorganisationen utifrån förväntad elevökning för att så många elever som möjligt ska få sitt förstahandsval och att kommunen samtidigt utökar de program som tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetens. Det finns också en utmaning i att anpassa lokalutnyttjandet.

Årets effektiviseringskrav har fördelats utifrån elevpeng genom resursfördelningsmodellen men när nämnden inte har en budget i balans är effektiviseringskravet inte uppfyllt.

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budgetavvikelse	Justerad budgetavvikelse
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-542,5	-539,1	3,4	3,5

Nämnden ansvarar för kommunal vuxenutbildning, vuxenutbildning för personer med funktionsnedsättning, svenska för invandrare (SFI) samt uppdragsutbildning och annan kompletterande vuxenutbildning. Nämnden ansvarar även för insatser inom kommunens arbetsmarknadsinsatser och för försörjningsstöd.

Verksamhetsåret har präglats av förändringar i omvärlden, främst avmattningen i konjunkturen och omdaning av Arbetsförmedlingen, men även det stora flyktingmottagandet 2013–2015 har fortsatt stor påverkan på nämndens verksamhet. Även om antalet elever inom SFI minskade något under 2019 jämfört med föregående år är volymen fortsatt hög, och kostnaderna för försörjningsstöd har fortsatt att öka. Nämnden har under hösten 2019 implementerat ett nytt, mer processororienterat, arbetssätt inom arbetsmarknadsinsatserna som bättre ska matcha

behoven hos de arbetslösa, och har även prövat nya arbetssätt inom vuxenutbildningen där SFI kombineras med yrkesutbildningar. Nämnden arbetar också vidare med ett nytt arbetssätt inom försörjningsverksamheten med tätare, personliga kontakter med klienter samt med digitalisering och automatisering av delar av försörjningsstödsprocessen.

Nämndens redovisar en positiv budgetavvikelse på 3,4 mnkr inkl. intraprenaden, och 3,5 mnkr exkl. intraprenaden. Den främsta anledningen till den positiva avvikelsen är tillfälliga resurstillskott från staten, primärt i form av statsbidrag för ungdomar som omfattas av den s.k. gymnasielagen.

Det ekonomiska arbetet har under året präglats av ökad uppföljning och analys av de ökade försörjningsstödskostnaderna och vad förändringarna inom Arbetsförmedlingen inneburit för nämndens ekonomi och åtaganden. Inför budgetåret 2019 minskades Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämndens budgetram med cirka 5,4 mnkr i effektiviseringskrav, och under första tertialen ålades nämnden ett ökat effektiviseringskrav med ytterligare 4 mnkr. Effektiviseringskravet har hanterats genom åtgärder inom samtliga verksamhetsområden med volymjusteringar och att vakanta tjänster inte tillsatts där det varit möjligt. Åtgärderna har under året gett effekt och effektiviseringskravet bedöms till stor del vara uppfyllt.

I augusti 2019 flyttade Modersmålsavdelningen från Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden till programområde Barn och utbildning efter beslut i Kommunstyrelsen.

Programnämnd samhällsbyggnad

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budgetavvikelse
Programnämnd samhällsbyggnad	-121,3	-145,8	-24,4
varav kollektivtrafik	-45,8	-74,6	-28,8
varav mark och lokalförsörjning	-15,2	-19,8	-4,6

Programnämnd samhällsbyggnad ansvarar för kommunens fysiska översiktsplanering och trafikplanering samt för förebyggande miljöarbete.

Verksamhetsåret har präglats av arbete för att bygga, utveckla och säkra ett hållbart Örebro. Nämnden har under året arbetat fram en strategi för programrådets digitaliseringsarbete, utvecklat samarbetsforum inom och utanför programrådet samt fokuserat på dialoger med skolelever inom projekt som t.ex. Tamarinden och Brickebackens planprogram. Vidare har nämnden tagit de första stegen gentemot att införa Bus Rapid Transit för att skapa ett hållbart transportsystem. Nämnden arbetar också vidare med markplanering och med att kvalitetssäkra det aktivitetsbaserade arbetssättet som implementerades i samband med, och som förberedelse inför, flytten till Citypassagen.

Programnämnd samhällsbyggnad, inkl. Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet, visar en negativ budgetavvikelse på 24,4 mnkr för 2019. Det ekonomiska arbetet under året har präglats av arbete med åtgärder för att minska den negativa

budgetavvikelsen med ett stort fokus på färdtjänstens ekonomi, vilket är den främsta orsaken till den negativa avvikelsen. Det ekonomiska arbetet har även omfattat arbete med att tydliggöra och utveckla investeringsprocessen inom programområde Samhällsbyggnad, vilket bl.a. genomförts för att minska nuvarande investeringsnivåer samt för att investeringsprogrammet bättre ska motsvara möjlig genomförandekapacitet och säkerställa driftkostnadstäckning.

Den negativa avvikelsen inom den egna verksamheten uppgår till 27,1 mnkr och hänförs främst till kollektivtrafiken som uppvisar en negativ avvikelse på 28,8 mnkr, varav färdtjänsten står för 27,2 mnkr, och mark 5 mnkr. Under året har färdtjänstens negativa avvikelse mot budget ökat med 9,9 mnkr jämfört mot utfall 2018 och förklaras av en ökning av antalet resor med 5 procent samt att kostnaden per resa ökat med 16 procent till följd av nytt trafikavtal. Det finns framåt behov av en budgetuppräknning, både avseende indexuppräknning och ett ökat antal resor. Åtgärder har beslutats under 2019 i syfte att minska budgetavvikelsen och avser minskade köp av tjänster som Örebro kommun gjort från Region Örebro län. Sammanlagt uppskattas åtgärderna generera cirka 8 mnkr i form av medel att tillskjuta färdtjänstbudgeten samt en nettokostnadsminskning på 1 mnkr. Alla åtgärder ger dock inte effekt under 2020.

Den negativa avvikelsen inom mark på 5 mnkr beror på en engångskostnad för ett exploateringsobjekt som gjorts om till tomträtt i samband med nybyggnation av ny skola och där kostnaden ska belasta årets driftsresultat. Dock innebär avtalet att en årlig avgäld, intäkt, erläggs till kommunen på cirka 0,5 mnkr per år.

De båda negativa avvikelserna minskas i och med att Stadsbyggnadskontorets verksamhet visar en positiv budgetavvikelse med 6,3 mnkr, vilket främst hänförs till lägre personalkostnader till följd av vakanta tjänster samt ej nyttjade reserver inom ledning till följd av kostnadsåterhållsamhet.

Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet har för 2019 tilldelats effektiviseringskrav på 2 mnkr. Alla föreslagna åtgärder har kunnat genomföras och gett önskad effekt under året.

Investeringar

Investeringsbudgeten för Programnämnd samhällsbyggnads egen verksamhet uppgår vid bokslut 2019 till 447,5 mnkr, varav 342,5 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts motsvarande 123,6 mnkr, vilket motsvarar 28 procent av avsatt budget. Att investeringsgenomförandet är lågt beror bl.a. på eftersläpning med genomförandet av investeringar från tidigare år, cirka 50 procent av total investeringsbudget, vilket gör att nya objekt inte hinner omsättas innevarande år. Ytterligare en förklaring är fortsatt resursbrist av projektledare inom Tekniska nämnden för att hantera beställningar från Stadsbyggnad samt brist på utförare (både externa och interna). Inom trafik- och miljöinvesteringar har investeringar genomförts till ett totalt belopp om 86 mnkr, där några av de större investeringarna att lyfta fram är: ombyggnation/breddning av Skebäcksbrom, utbyggnad av ett flertal huvudcykelstråk och gång- och cykelbanor, ombyggnad och tillgänglighetsanpassning av ett tiotal busshållplatser, Vivallakullen, Glanshammars torg, kickbike-bana i Sveaparken, lekmiljöer och mötesplatser i Varbergaskogen och VOX-parken. Det finns behov

av att minska investeringsbudgeten utifrån genomförandekapacitet och för att säkerställa finansiering av ökade kapitalkostnader. Därmed har kvarvarande medel för trafik- och miljöinvesteringar för 2019 minskats med 51,9 mnkr och 20,9 mnkr flyttas framåt i planeringen till 2023–2024. Sammanlagt begärs 117,2 mnkr överfört till 2020 för trafik- och miljöinvesteringar och 132,6 mnkr för fastighetsinvesteringar.

Byggnadsnämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budgetavvikelse
Belopp i miljoner kronor			
Byggnadsnämnden	-5,7	-8,3	-2,6

Byggnadsnämnden ansvarar för plan- och byggnadsverksamheten inom kommunen.

Med utgångspunkt i de politiska strategiområdena arbetar Stadsbyggnads verksamheter – detaljplanering samt bygglov och tillsyn enligt plan- och bygglagen (PBL) – med att ständigt förenkla, förnya och förbättra byggprocesser, planer och tillsyn. Genom samverkan och helhetssyn, där digitaliseringen är ett verktyg i fokus, skapas mervärde för medborgare och kunder. Som en del i kommunens arbete med att bidra till de globala hållbarhetsmålen i *Agenda 2030*, bidrar nämnden i arbetet med att bygga, utveckla och säkra ett hållbart Örebro.

Nämnden har lett ett nationellt projekt inom DigSam (Digital Samhällsbyggnadsprocess) som handlar om att skapa en digital plattform för digitalisering – vektorisering av detaljplaner – nya såväl som gamla. Den digitala handboken/plattformen lanserades i april 2019. Bygglovs ärendekedja har under året blivit helt digital. Verksamheten har tillsammans med övriga förvaltningar inom programområde Samhällsbyggnad, genomfört en flytt till nya lokaler och har i samband med flytten gått över till ett aktivitetsbaserat arbetssätt.

För 2019 redovisar Byggnadsnämnden en negativ budgetavvikelse på 2,6 mnkr, vilket hänförs till de avgiftsfinansierade verksamheterna detaljplan och bygglov. Utfallet förbättras av en positiv avvikelse inom de skattefinansierade verksamheterna pga. lägre kostnad för tidsskrivning inom Stadsbyggnad. Det ekonomiska arbetet har under året präglats av att möta förändringar i konjunkturen och omvärlden som påverkar intäkterna samt utvärdera taxenivåer och arbetssätt för att säkerställa en ekonomi i balans.

Att på kalenderår uppvisa ett utfall i balans är en utmaning för Byggnadsnämnden då nämnden till cirka 90 procent utgörs av avgiftsfinansierade verksamheter som på helår ska vara självfinansierade. Detta grundar sig bl.a. i att bygglov- och detaljplaneprocesserna tar lång tid och intäkter inkommer inte med säkerhet proportionerligt mot upparbetade kostnader löpande under året.

Bygglovs budgetavvikelse beror på minskade intäkter under året till följd av att byggkonjunkturen förändrats och därmed ärendetyperna som inkommer. Med hänsyn till detta justerades bygglovstaxan under 2019, den nya taxan når inte helårseffekt 2019 vilket bidrar till den negativa avvikelsen.

Byggnadsnämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 55 tkr och beslutad åtgärd har gett önskad effekt under året.

Fritidsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall	Budget- avvikelse
Fritidsnämnden	-162,6	-159,5	3,1

Fritidsnämnden ansvarar för skötsel av idrotts- och friluftsanläggningar, inomhusbad och friluftsbad samt för föreningsbidrag.

Verksamhetsåret har präglats av arbetet med att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid, högre livskvalitet och trygghet hos medborgarna, med en minskande budgettram. Genom verksamheter i egen regi och en god samverkan med civilsamhället och andra aktörer skapar nämnden förutsättningar för inkludering, engagemang och delaktighet oavsett bakgrund. Nämnden har påbörjat arbetet med implementeringen av det idrottspolitiska programmet. Arbeta med att konkretisera ställningstagandena i programmet har genomförts under hösten och resulterade i att ställningstaganden valts ut och integrerats i verksamhetsplanen som åtaganden.

Fritidsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 3,1 mnkr, inkl. överkompensation för investeringar i konstgräs, 0,8 mnkr, och underkompensation för ökad hyra på Behrn Arena, 1,2 mnkr.

Det ekonomiska arbetet har under året präglats av att hantera ökade volymer kopplat till att vi blir fler i kommunen samtidigt som vi ska klara att hantera effektiviseringskravet. Fritidsnämnden ser utmaningar framåt kopplat dels till att antalet äldre samt barn och unga med olika behov ökar på grund av ökade klyftor och utanförskap, dels till en ökad otrygghet och brottslighet under senaste åren. Detta i kombination med nämndens brist på ekonomisk uppräknings och årliga effektiviseringskrav är en stor utmaning. En annan utmaning framåt är om kommunen omfördelar resurser från ej lagstadgad verksamhet som t.ex. fritidsverksamhet till verksamheter som är lagstadgade. Ytterligare en utmaning är att det finns en diskrepans mellan Fritidsnämndens uppdrag utifrån reglementet och det arbete som verksamheten utför gällande idrotten då nämnden idag har prioritering på breddidrott, men en stor del av budgeten går till elitidrott. Örebrobadens verksamhet finansieras till mer än hälften med externa intäkter (från den externa hyresgäst som bedriver gymverksamhet) där en nedåtgående trend har identifierats, vilket riskerar att generera lägre intäkter på kommunens tre bad framöver.

Den positiva avvikelsen hänförs främst till lägre personalkostnader pga. tillfälliga vakanser. Ytterligare bidragande faktorer är allmän kostnadsåterhållsamhet inom nämnden och att återstående planeringsreserv på 1,1 mnkr inte nyttjats.

Fritidsnämnden har för 2019 tilldelats effektiviseringskrav på 2,7 mnkr. Föreslagna åtgärder har genomförts och gett önskad effekt under året. Dock gav ett antal åtgärder enbart tillfällig effekt under 2019 och beloppet för dessa har arbetats in i nämndens verksamhetsplan med budget 2020.

Investeringar

Fritidsnämnden har vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 24,5 mnkr, varav 4,3 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar genomförts motsvarande 4 mnkr, vilket avser investering i Lillåspåret, lekmiljö Wadköping, Risbergsgymnastikhall, hundlekplats, samt flertalet mindre inventarieinvesteringar, 1,4 mnkr. Hela Fritidsnämndens kvarvarande investeringsanslag på 20,4 mnkr begärs överfört till 2020.

Kulturnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
Kulturnämnden	-199,6	-196,5	3,2

Kulturnämnden ansvarar för Kulturskolan, Bio Roxy, Örebro konsthall, folkbibliotek, fritidsgårdsdrift och kommungemensam ungdomsverksamhet, samt stödjer och samordnar stadsdelsutvecklingen.

Verksamhetsåret har präglats av arbetet med att skapa förutsättningar för en meningsfull fritid, högre livskvalitet och trygghet hos medborgarna med en minskande budgettram. Genom verksamheter i egen regi och en god samverkan med civilsamhället och andra aktörer skapar nämnden förutsättningar för inkludering, engagemang och delaktighet oavsett bakgrund. Arbeten med att pröva nya arbetsätt och sätt att se på den ordinarie verksamheten har skett. Nämnden har påbörjat arbetet med implementeringen av det kulturpolitiska programmet. Arbeta med att konkretisera ställningstagandena i programmet har genomförts under hösten och resulterade i att ett antal ställningstaganden valts ut och integrerats i verksamhetsplanen som åtaganden.

Kulturnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 3,2 mnkr. Det ekonomiska arbetet har under året präglats av att hantera ökade volymer kopplat till att kommunen växer, både demografiskt och till yta, vilket innebär ett ökat behov av tjänster. Att hantera detta i kombination med effektiviseringskrav har varit en utmaning för nämnden.

Den positiva avvikelsen hänförs främst till lägre personalkostnader pga. tillfälliga vakanser. Ytterligare bidragande faktorer var allmän kostnadsåterhållsamhet inom nämnden till följd av Örebro kommuns samlade negativa prognos vid delår 2 och ej nyttjad planeringsreserv. Under 2019 har *Open Art* genomförts och verksamheten uppvisar ett utfall i enlighet med tilldelad budget.

Kulturnämnden har för 2019 tilldelats effektiviseringskrav på 3,5 mnkr. Föreslagna åtgärder har genomförts och gett önskad effekt under året. Dock gav ett antal åtgärder enbart tillfällig effekt under 2019 och beloppet för dessa har arbetats in i nämndens verksamhetsplan med budget 2020.

Investeringar

Kulturnämnden har vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 32,5 mnkr, varav 7,3 mnkr är överförda medel från 2018. Vid bokslut 2019 har investeringar motsvarande 4,7 mnkr genomförts, vilket främst avser investeringar i konstutsmyskning enligt 1 procentregeln, 4,3 mnkr, resterande utgörs av inventarieinvesteringar. En anledning till att utfallet är lågt jämfört mot budget är att objektet Kultur- och fritidscenter Varberga funnits med i årets budget som en kommuninvestering, vilket är felaktigt då det är en investering som ska genomföras av kommunalt bolag och Kulturnämnden kommer belastats av driftkostnadskonsekvens i form av hyra. Detta har korrigeras i samband med bokslut 2019. Av kvarvarande investeringsanslag på 27,2 mnkr begärs 17,6 mnkr överförda till 2020, exkl. 10 mnkr för Kultur- och fritidscenter Varberga och inkl. 0,5 mnkr avseende inventarieinvestering som kvarstår i nämndens budget.

Miljönämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse
Belopp i miljoner kronor			
Miljönämnden	-16,9	-16,5	0,4

Miljönämnden ansvarar för prövning och tillsyn enligt bl.a. miljöbalken, livsmedelslagen, tobakslagen, alkohollagen och smittskyddslagen.

Verksamhetsåret har präglats av att utföra effektiv tillsyn och kontroll för att värna om miljön och människors hälsa. Miljönämnden har dessutom blivit huvudman för den kommunala lantmäterimyndigheten. Nämnden har bl.a. arbetat med tillståndshantering och tillsyn av rökfria miljöer enligt den nya lagen om tobak och liknande produkter, samtidigt som förvaltningen har flyttat till nya lokaler och anammat ett aktivitetsbaserat arbetssätt.

Miljönämnden redovisar för 2019 en positiv budgetavvikelse på 0,4 mnkr, vilket hänförs till högre intäkter inom hälsoskydd och miljöskydd. En ytterligare bidragande faktor till den positiva avvikelsen är lägre personalkostnader till följd av tillfälliga vakanser.

Det ekonomiska arbetet har under året präglats av att arbeta med att säkerställa intäkterna och öka avgiftsfinansieringsgraden genom att säkerställa att nämnden tar rätt betalt för den avgiftsfinansierade tillsynen och kontrollen. Avgiftsfinansieringsgraden för 2019 blev 63,2 procent, jämfört mot 49 procent 2018. En av de främsta anledningarna är att verksamheten blivit bättre på att debitera korrekt för den arbetade tid som ska avgiftsfinansieras. Arbetet kommer fortsätta att utvecklas under 2020. Positivt är också att den innestående kontrolltiden inom livsmedelstillsynen har minskat med 5,6 procent.

Miljönämndens andel av effektiviseringskravet för 2019 uppgick till 0,2 mnkr och föreslagna åtgärder har genomförts och gett önskad effekt.

Tekniska nämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Justerad budgetavvikelse
Belopp i miljoner kronor				
Tekniska nämnden inkl. fordonsgas exkl. VA och avfall	-172,5	-210,4	-37,9	-30,8
VA	0,0	-12,3	-12,3	-12,3
Avfall	0,0	-1,0	-1,0	0,0

Inom Tekniska nämndens ansvarsområde tillgodoser nämnden örebroarnas behov av en trygg och ren stad med säkra och goda kommunikationer samt offentliga miljöer som är tillgängliga för alla. Vi tillhandahåller en tillgänglig avfallshantering samt en säker, energieffektiv produktion av dricksvatten och rening av dag- och spillvatten. För kommunens verksamheter erbjuder vi en säker och hållbar fordonsflotta.

Verksamhetsåret har bl.a. präglats av arbete för att säkra framtida dricksvattenförsörjning, skapa en säker trafikmiljö och bättre framkomlighet, trygga offentliga miljöer samt implementering av *Grönstrategi för Örebro kommun*. Lokalfrågan har varit i fokus genom flytt till Citypassagen och ett förstudieprojekt för nämndens verksamhet som idag är placerad på Aspholmen. Arbetsmiljöfrågor, digitalisering och nämndens viktiga miljöarbete är andra viktiga fokusområden under året. Verksamhetsåret har även präglats av utmaningar för att få en ekonomi i balans.

Tekniska nämndens skattefinansierade verksamhet redovisar för 2019 en negativ budgetavvikelse på 37,9 mnkr, varav vinterväghållningen utgör 17,6 mnkr. Det ekonomiska arbetet har under året präglats av arbete med åtgärder för att hantera den negativa budgetavvikelsen och närma sig en ekonomi i balans, där fokus främst legat på avvikelsen inom vinterväghållningen. Det ekonomiska arbetet har även präglats av att hantera investeringar och drift i den växande kommunen med befintliga budgetmedel i kombination med årliga effektiviseringskrav.

Vinterväghållningens avvikelse innebär en kostnadsökning med nästan 37 procent jämfört mot 2018 och hänförs främst till halkbekämpning, som ökat under 2019, men även för kostnader för snöbortforsling och snöröjning. De senaste årens kostnadsutveckling beror förutom på väderleken på en ökad ambitionsnivå och en ökad volym till följd av att kommunen växer samt höjda entreprenadkostnader. Under 2020 kommer arbete fortsätta med att se över vilka kostnadssänkande åtgärder som kan vidtas. Tekniska nämndens negativa avvikelse hänförs även till ökade kapitalkostnader med 9,5 mnkr, vilket kommer kompenseras för under 2020. Ytterligare del av den negativa avvikelsen hänförs till parkverksamheten, 7,9 mnkr, där budget inom samtliga delar av verksamheten överskridits. Inför 2020 ser verksamheten över skötselmanualer, frekvens- och ambitionsnivåer.

Tekniska nämndens effektiviseringskrav för 2019 uppgick till 2,7 mnkr. 1,5 mnkr skulle hanteras genom ökade parkeringsintäkter för nya områden som utökades 2018. Parkeringsintäkterna blev dock lägre än förväntat, bl.a. pga. att kommunen inte upphandlat

biljettautomater, och effektiviseringsuppdraget uppnåddes därför inte. Resterande del har hanterats genom mer kortsiktiga åtgärder som att ej tillsätta vakanser omgående och allmän kostnadsåterhållsamhet. I budget 2020 har mer långsiktiga åtgärder tagits fram vilka hanterats i verksamhetsplan för 2020. Förslagen handlar främst om att se över ambitionsnivåer som nivå på gräsklippning etc.

Tekniska nämndens taxefinansierade verksamhet redovisar för 2019 en negativ budgetavvikelse på 13 mnkr, och avvikelsen fördelar sig mellan VA 12,3 mnkr, Avfall 1 mnkr och en mindre positiv avvikelse för Fordonsgas på 0,3 mnkr.

VA-verksamhetens underskott beror främst på att investeringar inte har planerats enligt investeringsplan pga. personalbrist, vilket har lett till att personal inte kunnat debitera tid på investeringsprojekt utan istället har kostnaden belastat löpande drift. Ytterligare orsaker är kostnader som ej beräknats i budget såsom kostnader för Vattenstämman, Vätternvatten AB, skyfallsförsäkring och ökade elkostnader vid båda verken. Dessa kostnadsökande faktorer ingår i det förslag till taxeändring som beslutades i samband med ÖSB 2020 och taxan har justerats i motsvarande mån, vilket innebär en ökning med 16 procent till 2020. Den negativa avvikelsen redovisas mot VA-verksamhetens egna kapital som efter bokslut är negativt och uppgår till 20 mnkr. Avfallsverksamheten planerade i budget 2019 för en negativ budgetavvikelse på 2,7 mnkr, men i bokslut 2019 uppgick den negativa avvikelsen till 1 mnkr. Att utfallet blev bättre än förväntat beror framför allt på högre volymer av s.k. ”annat avfall” än vad som beräknades i budget, och därmed har intäkterna blivit större än vad som antogs i samband med budget, samt att intäkter från förorenade jordar blivit högre än vad som prognostiserades. Avvikelsen redovisas mot verksamhetens egna kapital, vilket efter bokslut 2019 uppgår till cirka 90 mnkr.

Investeringar

Park- och gatuinvesteringar hade vid bokslut 2019 ett totalt investeringsanslag på 223,8 mnkr varav 111,8 mnkr har nyttjats t.o.m. bokslut 2019, vilket motsvarar 50 procent av total investeringsbudget. Möjligheterna att kunna genomföra investeringar i planerad takt är beroende av att förvaltningen kan rekrytera och behålla projektledare och ingenjörer samt att ramavtal med entreprenörer upphandlas. Av kvarvarande investeringsanslag för park- och gatuinvesteringar begärs 64,4 mnkr överförda till 2020 och 62,1 mnkr reduceras bort. Inom parkverksamheten har investeringar under 2019 genomförts i trädplantering, reinvestering i ett flertal parker enligt naturplanen samt investering i ett flertal lekplatser och plaskdammar. Inom gatuinvesteringar utgörs en stor del av nyttjade investeringsmedel till asfaltsunderhåll, vilket beror på att nytt avtal med entreprenör kunnat upphandlas. I övrigt har även investeringar genomförts i gatubelysning och stolpar, LED- och gatubelysning, industrispår ny växel Törsjö, ombyggnation av gator i samband med förnyelse av VA-ledningar, trafiksäkerhetsobjekt m.m. I år har även utbyggnad av bredband påbörjats, där förvaltningen har investeringsbudget från Kommunstyrelsen.

Inom de taxefinansierade verksamheterna uppgick avfallsverksamhetens investeringsanslag vid bokslut 2019 till 6,7 mnkr och investeringar har genomförts motsvarande 5,7 mnkr. Genomförda investeringar avser utbyggnad av planer på avfallsanläggningarna, metodutveckling och ombyggnad av deponigas Atle. Alla kvarvarande

medel, 1,0 mnkr, begärs överförda till 2020. VA-verksamhetens investeringsanslag uppgick vid bokslut 2019 till 345,3 mnkr. Investeringar har genomförts motsvarande 198,8 mnkr, varav 119,3 mnkr avser exploatering, 64,1 mnkr avser förnyelse i vattenledningarna och 15,3 mnkr i övriga investeringar i vatten- och reningsverk samt övriga åtgärder. Prioriteringar mellan verksamhetens olika objekt har genomförts och förnyelsetakten har ökat. Av kvarvarande medel begärs 139,9 mnkr överförda till 2019.

Programnämnd social välfärd

Nämnd, anslag	Budget	Utfall	Budget-
Belopp i miljoner kronor	2019	2019	avvikelse
Programnämnd social välfärd	-2050,5	-2066,6	-16,0

Programnämnd social välfärd ansvarar för ett utbud av välfärdstjänster, i såväl i egen som extern regi. Nämnden utfärdar kvalitetskriterier för tjänsterna och ansvarar för delar av myndighetsutövningen inom området.

Verksamhetsåret har präglats av programområdets ekonomiska situation vilket har varit en mycket stor utmaning. Nämnden har arbetat med ett effektiviseringsarbete inom verksamheterna. Nämnden har också arbetat vidare med införandet av ett rehabiliterande arbetssätt, övergripande utvecklingsarbeten inom programområdet samt framtidens valfrihetssystem inom hemvården.

Programnämnd social välfärd redovisar en negativ avvikelse om 16 mnkr för helåret, vilket motsvarar 1 procent avvikelse mot budget. Det ekonomiska arbetet har under året präglats av att utveckla arbetet med kontrollfunktion, översyn av utbud samt andra åtgärder för att hantera den ekonomiska avvikelsen.

Den största negativa avvikelsen, om 16,4 mnkr, finns inom köp av omvårdnadsinsatser (hemvård). Orsakerna till avvikelsen är minskat statsbidrag om 20,4 mnkr och volymökning. Under ett antal år har kostnader för nya målgrupper finansierats med statsbidraget men fr.o.m. 2019 finansierar programnämnden kostnaden för detta. Inom omvårdnadsinsatser finns en volymökning på 52 personer jämfört med samma period föregående år, vilket motsvarar cirka 9,1 mnkr. Programnämnden har inte fått kompensation för denna volymökning. Kontrollfunktionens effekt medför att kostnaderna minskar per individ. Konsumtionen av omvårdnadsinsatser per individ har minskat med 12,5 procent, eller cirka 5 timmar per månad och individ. Den ekonomiska bruttoeffekten av kontrollfunktionen beräknas till 50,5 mnkr i helårseffekt under 2019 för omvårdnadsinsatser och 6,7 mnkr för serviceinsatser i minskad kostnadsutveckling.

Inom nämnden finns den s.k. köpkraften och budget för externa köp och för Örebro kommuns samtliga utförare avseende vård- och omsorgsboenden, bostäder med särskild service samt personlig assistans. Totalt uppgår köpkraften för dessa verksamheter till 1550 mnkr och bokslutet visar på en negativ avvikelse mot budget motsvarande 9,2 mnkr. Köp av vård- och omsorgsboende redovisar en negativ avvikelse mot budget med 2,4 mnkr, vilket förklaras av en positiv avvikelse pga. lägre beläggning än budgeterat samt en negativ avvikelse för hyror motsvarande 6 mnkr.

Köp av bostäder med särskild service redovisar negativ budgetavvikelse motsvarande 2,3 mnkr. Den främsta orsaken är högre kostnad för köpta bostadsplatser för vuxna. Betalningsansvar till Region Örebro län redovisar negativ avvikelse mot budget med 2,5 mnkr. Köp av personlig assistans redovisar negativ avvikelse mot budget med 1,9 mnkr, varav de externa utförarna visar drygt 5 mnkr högre kostnader än budget.

Programnämndens effektiviseringskrav på 14,9 mnkr har inte nåtts fullt ut.

Programnämnden har 17,2 mnkr i budget för inventarieinvesteringar, varav 3 mnkr har förbrukats under 2019.

Socialnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
Socialnämnden	-536,1	-566,0	-29,9

Socialnämnden ansvarar för socialtjänstens individ- och familjeomsorg.

Verksamhetsåret har präglats av ett fortsatt ökat inflöde av ärenden. Under året har i genomsnitt 328 utredningar påbörjats varje månad, vilket är en ökning med 5 procent jämfört med föregående år. Utredningar gällande ungdomar ökar med 10 procent och vuxna ökar med 15 procent. Sedan 2014 har antalet utredningar ökat med 46 procent medan befolkningen har ökat med 9 procent.

Nämnden har arbetat kontinuerligt med att identifiera och genomföra möjliga justeringar i mixen av externa köp av vårdplatser till förmån för verksamhet i egen regi. Nämnden har också arbetat vidare med förebyggande arbete och tidiga insatser, men politiska ställningstaganden för att säkerställa medvetna vägval kring omfattning och inriktning ses som viktigt, särskilt i tider av stora ekonomiska utmaningar.

Socialnämnden redovisar en negativ avvikelse mot budget med 29,9 mnkr för helåret. Den stora negativa avvikelsen beror till största del på externa vård- och behandlingskostnader. Nämndens interna verksamheter visar budget i balans eller mindre överskott.

Det ekonomiska arbetet under året har präglats av att möta volymökningen i utredningar och insatser och samtidigt arbeta med åtgärder för att minska den negativa budgetavvikelsen. Mellan 2018 och 2019 ökade kostnaderna för externa köp med 25 mnkr, från 280 mnkr till 305 mnkr. Det är en ökning med cirka 9 procent. Mellan 2010 och 2019 har kostnaderna ökat med 115 mnkr vilket motsvarar 61 procent. Hela ökningen har skett de senaste sex åren.

Socialnämndens effektiviseringskrav på 4,0 mnkr för 2019 har gett bättre effekt än väntat, bl.a. genom att vakanshålla fler tjänster än planerat samt omställning av platser vilket minskar kostnader för externa köp.

Hemvårdsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse	Justerad budget- avvikelse
Hemvårdsnämnden	-277,1	-376,0	-98,9	-98,5

Hemvårdsnämnden ansvarar för kommunens hemvård, dagcenter, anhörigstöd och rehabilitering.

Verksamhetsåret har präglats av en hemvårdsverksamhet som har redovisat stora underskott under många år och en förebyggande verksamhet med en stabil ekonomi. Nämnden arbetar med det antagna strukturförändringsprogrammet för hemvården. Programmet omfattar bl.a. översyn av alternativa arbetssätt, översyn av personalsituation och organisation inom hemvården, samt översyn av lokalanvändningen. Nämnden har också arbetat vidare med införandet av ett rehabiliterande arbetssätt och implementering av GPS-larm, tillsyn via länk och mobil dokumentation.

Hemvårdsnämnden redovisar för helåret en negativ avvikelse mot budget med 98,5 mnkr. Avvikelsen mot budget härrör från hemvårdsverksamheten.

Det ekonomiska arbetet under året har präglats av arbete inom ramen för strukturförändringsarbetet för att arbeta mot en ekonomi i balans inom programområdet. Bland annat genom översyn av alternativa arbetssätt, översyn av personalsituation och organisation inom hemvården samt översyn av förvaltningens lokalanvändning.

Den negativa avvikelsen för hemvården LOV (lagen om valfritetssystem) är 84,3 mnkr och innebär en försämring jämfört med utfallet 2018. Kostnaderna överstiger intäkterna med 36,2 procent. Om kostnaderna/intäkterna kopplade till strukturförändringsprogrammet inte tas med i beräkningen uppgår procentsatsen till 35,4 procent. Motsvarande period 2018 översteg kostnaderna intäkterna med 29,6 procent. Detta kan dels förklaras av en effekt av kontrollfunktionen som innebär att Hemvårdsnämnden fr.o.m. juni 2018 inte får ersättning för de utförda timmarna som överstiger beslut och dels att antalet utförda timmar har minskat med cirka 16 400 timmar medan verksamhetens totala kostnader har ökat med 2,7 procent jämfört med 2018.

Total resurstid är i princip oförändrat på helåret 2019 jämfört med 2018 men samtidigt har totala antalet utförda timmar (omsorg och service) minskat med cirka 3 procent. Det betyder att hemvården har utfört färre hemvårdstimmar med fler resurstimmar, vilket också påverkar nyttjandegraden. Under andra halvåret 2019 har antalet utförda timmar ökat något samtidigt som resurstiden minskat något. Det har medfört att nyttjandegraden successivt har ökat under andra halvåret och var 0,2 procentenheter högre än under motsvarande period föregående år.

Inom ramen för strukturförändringsprogrammet har flera enheter under året delats och fler enhetschefer har rekryterats i syfte att få ett närmare ledarskap. Detta har gett flera positiva effekter och bl.a. kan man se att nyttjandegraden i samtliga av dessa enheter har ökat, och möjligheten att arbeta nära personalen förväntas ge goda effekter både på arbetsmiljö och ekonomi. Korttidsjukfrånvaron för hela hemvården ligger i nivå med föregående år medan långtidsjukfrånvaron har minskat, många enheter arbetar aktivt med att minska sjukfrånvaron.

Hemvårdsnämnden har ej fördelat ut effektiviseringskrav 2019 på motsvarande 4,7 mnkr.

Vårdboendenämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Justerad budget-avvikelse
Vårdboende-nämnden	-31,2	-25,5	5,7	7,4

Vårdboendenämnden ansvarar för kommunens vård- och omsorgsboenden.

Verksamhetsåret har präglats av ett strategiskt utvecklingsarbete som kommer att påverka arbetssätt och verksamhetsutveckling under en lång tid framöver. Nämnden arbetar aktivt med att testa och utveckla digitala lösningar som ska effektivisera och förbättra kvaliteten inom vården och i arbetsmiljön. Nämnden arbetar också vidare med ett rehabiliterande arbetssätt och ett ständigt utvecklingsarbete för attraktivare scheman, anställningsformer och vidareutbildningar samt kompetensutvecklande och kompetensförsörjande aktiviteter.

Vårdboendenämnden redovisar för helåret en positiv avvikelse mot budget med 7,4 mnkr. Det ekonomiska arbetet har präglats av övertagande av ett boende från extern till kommunal drift samt av att tillgodose behov av nya platser genom flexibla platsinriktningar.

Inom nämnden finns verksamheter som redovisar en negativ budgetavvikelse. Ett aktivt arbete med åtgärdsplaner pågår för att nå en budget i balans. Inom nämnden finns sju intraprenader varav två redovisar negativ budgetavvikelse, dessa avvikelser täcks genom ackumulerade överskott från tidigare år.

Antalet permanenta platser i vård- och omsorgsboende var den 31 december 1 210 varav 1 092 platser hos kommunala utförare, det är en ökning från 2018 med 40 platser varav 38 hos kommunala utförare. Antalet personer i kö till vård- och omsorgsboende var den 31 december 122 stycken, vilket är en ökning med 29 stycken sedan 2018.

Vårdboendenämnden hade inget effektiviseringskrav 2019.

Funktionsstödsnämnden

Nämnd, anslag	Budget 2019	Utfall 2019	Budget-avvikelse	Justerad budget-avvikelse
Funktionsstöds-nämnden	-268,4	-274,9	-6,4	-6,4

Funktionsstödsnämnden ansvarar för stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Verksamhetsåret har präglats av ett fortsatt arbete med att säkerställa goda förutsättningar för personer med funktionsnedsättning att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Nämnden har arbetat främst med att förändra kulturer och strukturer, och framför allt synen på arbetsförmågan hos personer med funktionsnedsättning. Arbetet har skett i samarbete med andra nämnder och aktörer i Örebro kommun.

Nämnden har också arbetet vidare med ett rehabiliterande arbetssätt och det långsiktiga arbetet för att säkerställa att acceptans i samhället övergår i en naturlig inkludering med fokus på allas lika värde.

Funktionsstödsnämnden redovisar för helåret en negativ avvikelse mot budget med 6,4 mnkr inkl. intraprenadens resultat och 6,8 mnkr exkl. intraprenadens resultat. Det ekonomiska arbetet har under året präglats av att möta de negativa budgetavvikelserna där nämnden har svårigheter att klara sina tilldelade effektiviseringsuppdrag.

Flera av de större verksamheterna inom nämnden visar negativ avvikelse mot budget. Grupp- och servicebostad redovisar en negativ avvikelse mot budget med 2,9 mnkr och avvikelserna grundar sig på att verksamheten inte bedöms klara sitt riktade effektiviseringsuppdrag på 8 mnkr under året. Även Daglig verksamhet hade svårt att klara sitt effektiviseringskrav och visar en negativ avvikelse mot budget på 0,6 mnkr. Personlig assistans redovisar en negativ avvikelse mot budget med 5,9 mnkr, avvikelserna återfinns främst inom personalkostnader där verksamheten inte hade en budget i balans vid årets början.

Inom nämnden finns centralt placerade medel som visar en positiv avvikelse mot budget med 4,0 mnkr. Planering finns utifrån en långsiktig ekonomisk strategi för att kunna möjliggöra framtida effektiviseringar, t.ex. genom satsningar på värdegrundarbete, förändrade arbetssätt och digitalisering.

Överförmyndarnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
Överförmyndarnämnden	-15,6	-15,2	0,4

Överförmyndarnämnden ansvarar för tillsyn över förmyndares, förvaltares och gode mäns uppdrag.

Verksamhetsåret har präglats av arbete och planering för att hantera målgruppen huvudmän med en mer komplex problematik. Nämnden arbetar med att ge ställföreträdare ökade möjligheter att lyckas i sina uppdrag, att huvudmännen får sina behov tillgodosedda, en bättre kontinuitet i stödet och att personalen samtidigt ges bättre förutsättningar för en kvalitativ handläggning inom stipulerade tidsramar. Nämnden arbetar också vidare med digitalisering, då Överförmyndarnämnden är pilot för en RPA-lösning (robot) och resultatet därmed är av stor vikt för hela kommunens digitala resa.

Överförmyndarnämnden redovisar en budget i balans för helåret.

Landsbygdsnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
Landsbygdsnämnden	-6,3	-5,8	0,5

Nämnden finns direkt under Kommunstyrelsen och ansvarar för att stimulera utvecklingen på landsbygden och är ett referensorgan i de frågor som rör landsbygden i Örebro kommun.

Verksamhetsåret har präglats av arbetet med uppföljning av *Landsbygdsprogrammet* och med att förbättra medborgardialogerna. Nämnden arbetar vidare med det övergripande strategiska ansvaret för att ta tillvara resurser och förbättra förutsättningarna för att bo på landsbygden. Nämnden arbetar även vidare med att uppfylla målsättningarna för *Bredbandsstrategin*.

Landsbygdsnämnden redovisar en positiv budgetavvikelse på 0,5 mnkr. Avvikelsen förklaras till stor del av att utfallet vad gäller bidrag för landsbygdsutveckling blev lägre än budgeterat och att nämndens egna kostnader är lägre än budgeterat pga. lägre arvodskostnader i den nya nämndkonstellationen som tillträdde efter valet 2018.

Stadsrevisionen

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
Stadsrevisionen	-4,0	-3,6	0,4

Stadsrevisionens uppgift är att årligen självständigt granska all verksamhet som bedrivs inom Kommunstyrelsens och nämndernas verksamhetsområden. Lekmannarevisorer granskar att de kommunala bolagen följer ägardirektiven och har god intern kontroll. Lekmannarevisorererna är valda ur gruppen av revisorer i Stadsrevisionen. Stadsrevisionen granskar kommunens delårsrapporter och årsredovisning, genomför ett antal fördjupade granskningar och granskar kommunens interna kontroll.

Stadsrevisionen visar positiv avvikelse mot budget på 0,4 mnkr för år 2019.

Valnämnden

Nämnd, anslag Belopp i miljoner kronor	Budget 2019	Utfall 2019	Budget- avvikelse
Valnämnden	-2,6	-2,6	0,0

Den lokala valmyndigheten består av Valnämnden och valkansli. Valnämnden ansvarar för valen, och valkansliet ansvarar för det praktiska genomförandet av allmänna val och val till Europaparlamentet samt eventuella folkomröstningar.

Valnämnden redovisar en budget i balans. Våren 2019 genomfördes val till Europaparlamentet, varför årets budget stärktes med tilläggsanslag. Intäkter i form av statsbidrag har erhållits avseende förtidsröstning. Ej förbrukade statsbidrag har förts över till år 2020.

Nämnden för företagshälsovård samt tolk- och översättarservice

Nämnden är gemensam för Örebro kommun, Region Örebro län och Kumla kommun.

VERKSAMHETEN I ÖREBRO KOMMUNS FÖRETAG

Företagsstruktur

Örebro kommun har en koncern för huvuddelen av de kommunägda aktiebolagen med det helägda Örebro Rådhus AB som moderbolag. Följande tolv bolag ägs helt eller delvis direkt av moderbolaget:

- ÖrebroBostäder AB
- Örebroporten Fastigheter AB
- Futurum Fastigheter i Örebro AB
- Örebrokompaniet AB
- Örebro Parkering AB
- Länsmusiken i Örebro AB
- KumBro Utveckling AB
- Vätternvatten AB
- Örebro Läns Flygplats AB
- Alfred Nobel Science Park AB
- Oslo–Stockholm 2.55 AB
- Länsteatern i Örebro AB

Bolagen inom Örebro Rådhuskoncernen har i sin tur totalt 18 hel- eller delägda dotterbolag vid årsskiftet 2019/2020. De största är KumBro Stadsnät AB, KumBro Vind AB, Västerporten Fastigheter i Örebro AB, ÖBO Omsorgsfastigheter AB och Gustavsvik Resorts AB.

Förutom bolagen i Örebro Rådhuskoncernen äger Örebro kommun direkt aktier eller andelar i kommunägda företag och stiftelser som svarar för regional samverkan inom en viss verksamhet, eller i övrigt bedriver en verksamhet som är av särskild betydelse för kommunen. De större delägda företagen är kommunalförbundet Nerikes Brandkår, Stiftelsen Activa och Kommuninvest ekonomisk förening.

Förändringar i företagsstrukturen

Den 1 januari 2019 sålde Örebro Rådhus AB 14 procent av aktieinnehavet i Alfred Nobel Science Park till Örebro Universitet Holding AB som därmed blev ny delägare.

Gustavsviks Utvecklingsbolag Holding AB, helägt av Örebroporten Förvaltning AB som i sin tur är helägt av Örebroporten Fastigheter AB, sålde det helägda dotterbolaget Majoribio 7 AB under 2019.

Ägarstyrning

Kommunfullmäktige fastställde i januari 2014 en bolagspolicy som tydliggör kommunens ägarroll och anger hur ägarstyrning av kommunens bolag ska genomföras. Denna policy uppdaterades i juni 2017. I Örebro kommuns *Övergripande strategier och budget* finns budgetdirektiven för bolagen med. På så vis kommer bolagens ägardirektiv uppdateras varje år och bli en naturlig del av kommunens totala styrning.

Kommunstyrelsen ska årligen lämna en särskild rapport till Kommunfullmäktige där en bedömning görs av bolagens verksamhet under året, utifrån de ändamål och befogenheter som har fastställts av Kommunfullmäktige. Denna rapport för verksamhetsåret 2019 kommer att lämnas i april–maj 2020.

Bolag inom Örebro Rådhuskoncern

Koncernens resultat

Resultatet för hela Örebro Rådhuskoncernen är 559 mnkr efter skatt (45 mnkr 2018). De största bidragen till resultatet är Örebroportens 445 mnkr, främst till följd av reavinsten vid fastighetsförsäljningen i Mellringe, ÖBO 101 mnkr, Futurum 23 mnkr och KumBro 6 mnkr. Övriga bolag har liten påverkan på koncernresultatet. Koncernen har gjort nedskrivningar av fastigheter på totalt 40 mnkr under 2019 vilket är 14 mnkr mindre än 2018.

Örebro Rådhus AB

Örebro Rådhus AB är moderbolag i kommunens bolagskoncern. Bolaget har i uppdrag att utöva samordning och uppföljning av kommunens aktiebolag inom ramen för de budgetdirektiv som fastställs av Kommunfullmäktige. Bolaget ska arbeta aktivt för att skapa en effektiv bolagsstruktur för kommunens aktiebolag genom att pröva och föreslå förvärv, ändrat ägande och försäljningar av bolag. Örebro Rådhus ska bidra till att arbetet kring hållbar utveckling (socialt, ekonomiskt och miljömässigt) samordnas inom bolagskoncernen.

Örebro Rådhus AB äger och förvaltar aktier till ett bokfört värde av 1 826 mnkr i bokslut 2019 (1 826 mnkr 2018).

Årets resultat för Örebro Rådhus AB är en vinst på 88 mnkr (49 mnkr 2018). I samband med bokslutet 2019 erhåller moderbolaget aktieutdelning från ÖrebroBostäder AB med 33,6 mnkr, från Örebroporten Fastigheter AB med 57 mnkr och från Futurum Fastigheter i Örebro AB med 10 mnkr. I bokslutet har moderbolaget lämnat 0,2 mnkr i koncernbidrag till Örebro Parkering AB och 1,6 mnkr till Örebrokompaniet AB. Länsmusiken i Örebro AB har lämnat ett koncernbidrag på 0,4 mnkr till Örebro Rådhus AB.

Örebro Rådhus AB kommer att föreslå en aktieutdelning till Örebro kommun på 85 mnkr vid bolagsstämman i april 2020.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att Örebro Rådhus AB uppfyller Kommunfullmäktiges uppdrag 2019 om ekonomisk uppföljning, avkastning, kapitalbildning och skattesamordning.

ÖrebroBostäder AB och dotterbolag

Kommunens ägardirektiv anger att ÖrebroBostäder AB ska förvalta och utveckla sina befintliga bostadslägenheter. Bolaget ska fungera som kommunens bostadspolitiska verktyg, aktivt bidra till en god kommunal bostadsförsörjning och vara en garant för en social bostadspolitik i Örebro kommun. ÖrebroBostäder AB ska skapa trivsamma, trygga och attraktiva bostadsområden, samt skapa långsiktigt hållbara fastigheter.

Dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter AB har till ändamål att äga, förvalta och uppföra fastigheter för att tillgodose Örebro kommuns behov av omsorgsboenden för äldre och gruppboenden för personer med funktionsnedsättning. Dotterbolaget Västerporten Fastigheter i Örebro AB har som ändamål att äga, förvalta, utveckla och överlåta fastigheter för att tillgodose behovet av affärs- och verksamhetslokaler i Örebros västra stadsdelar för kommunen, näringslivet och nyföretagare. Bolaget ska också, i samverkan med Örebro kommun och andra aktörer, bidra till att fler arbetstillfällen skapas i de västra stadsdelarna och att människorna som bor där blir aktiva i utvecklingen av sina närområden. ÖrebroBostäder AB äger även bolaget ÖBO Husaren AB som ska äga och förvalta fastigheter som huvudsakligen nyttjas av ÖrebroBostäder AB.

Det ekonomiska resultatet för ÖrebroBostäder med dotterbolag uppgår till 101 mnkr (82 mnkr 2018).

ÖrebroBostäder AB med dotterbolag förvaltade vid årsskiftet 554 fastigheter med 23 485 lägenheter och 1 045 lokaler. Antalet nyproducerade bostadslägenheter som färdigställdes under året var 61. Vakansgraden för bostäder var 1,61 procent under 2019. Årets investeringar uppgick till 921 mnkr och försäljningar av fastigheter till 23 mnkr som gav realisationsvinster på 10 mnkr.

Fastigheterna som förvaltas av ÖrebroBostäder AB och dess dotterbolag har ett totalt bokfört värde på 10 631 mnkr i bokslut 2019, varav 725 mnkr avser dotterbolaget ÖBO Omsorgsfastigheter AB, 408 mnkr Västerporten Fastigheter AB och 299 mnkr ÖBO Husaren AB. Den interna beräkningen av marknadsvärdet för samtliga fastigheter per den 31 december 2019 uppgår till 30 599 mnkr (29 739 mnkr 2018). Övervärdet på dessa fastigheter uppgår därmed till 19 968 mnkr vid årsskiftet. ÖrebroBostäder AB har gjort nedskrivningar med 5 mnkr och återtagit tidigare nedskrivningar med 17 mnkr. Dotterbolagen har inte gjort några nedskrivningar.

ÖrebroBostäder med dotterbolag har under året genomfört fastighetsunderhåll för totalt 296 mnkr (295 mnkr 2018), varav 279 mnkr avser ÖrebroBostäder.

ÖrebroBostäder äger 40 procent av aktierna i Bixia Gryningsvind AB. Bolaget äger och förvaltar åtta vindkraftverk med ett bokfört värde på 106 mnkr i bokslut 2019.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för ÖrebroBostäder AB, ÖBO Omsorgsfastigheter AB, Västerporten Fastigheter AB och ÖBO Husaren AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Örebroporten Fastigheter AB och dotterbolag

Örebroporten Fastigheter AB har till ändamål att, inom ramen för en allmänt inriktad och kompetensenlig kommunal näringspolitik, komplettera marknadens utbud av lokaler för näringsverksamhet genom att förvärva, äga, förvalta, utveckla, överlåta eller upplåta fastigheter, och att genom information och marknadsföring, ge näringslivet en god service i frågor om mark- och lokalutnyttjande i kommunen. Vidare ska bolaget på uppdrag av kommunen förvärva, äga, förvalta, utveckla och upplåta fastigheter för kommunens egen verksamhet. Örebroporten Fastigheter AB ska även vidta åtgärder för att skapa långsiktigt hållbara fastigheter ur energi- och miljösynpunkt.

Det ekonomiska resultatet för Örebroporten Fastigheter med dotterbolag uppgår till 445 mnkr (-88 mnkr 2018). I resultatet ingår en reavinst från fastighetsförsäljningar i dotterbolaget Örebroporten Förvaltning AB med 537 mnkr samt en anteciperad utdelning i Örebroporten Fastigheter AB på samma belopp.

Vid årsskiftet uppgick det förvaltade fastighetsbeståndet till en uthyrningsbar area på cirka 362 000 kvadratmeter. Den vakanta uthyrbara arean uppgick till 2,2 procent och den ekonomiska vakansen till 1,0 procent.

Årets investeringar i fastigheter och andra materiella anläggningstillgångar uppgick till 300 mnkr. Bolaget har avyttrat två till skattemässigt värde via helägda dotterbolaget Örebroporten Förvaltning AB. Detta har resulterat till en bokföringsmässig förlust på 147 mnkr. Ytterligare en fastighet har avyttrats under året, vilket genererat en realisationsvinst med 4,8 mnkr. Inga fastighetsförvärv har gjorts under året.

Det bokförda värdet av bolagets förvaltningsfastigheter, pågående nyanläggning och inventarier uppgick vid årets slut till 3 460 mnkr. Extern värdering av beståndet har gjorts i november 2019 och bedömt marknadsvärde uppgår till 4 694 mnkr (4 962 mnkr 2018). Nedskrivning har gjorts med 35 mnkr och återföring av uppskrivning med 14,9 mnkr utifrån värdering samt kommande investeringsbehov. Reversering av tidigare nedskrivning har gjorts med 1,2 mnkr. Under året genomfördes fastighetsunderhåll för 331 mnkr.

Örebroporten Förvaltning AB är ett helägt dotterbolag till Örebroporten Fastigheter AB och har till ändamål att i fastighetsbolag på uppdrag av Örebroporten Fastigheter AB förvärva, sälja, äga och förvalta aktier och andelar. Bolaget bedriver i övrigt ingen verksamhet. Under året förvärvades två fastigheter från moderbolaget Örebroporten Fastigheter AB som såldes till Fastighets AB Stenvalvet (publ).

Gustavsviks Utvecklingsbolag AB är ett delägt dotterbolag till Örebroporten Förvaltning AB. Bolaget ska utveckla markområden kring Gustavsvik. Bolaget äger 100 procent av aktierna i Gustavsviks Utvecklingsbolag Holding AB. Under 2019 sålde Gustavsviks Utvecklingsbolag Holding AB sitt helägda dotterbolag Majaribio 7 AB. Syftet med bolagen är att bidra till utveckling av markområden kring Gustavsvik i södra utkanten av centrala Örebro.

Marieberg Utvecklings AB är intressebolag till Örebroporten Förvaltning AB. Bolaget har till ändamål att utveckla området för södra Marieberg i Örebro, främst genom ägande av fastigheten Örebro Rävgräva 1:52. Fastighetens bokförda värde ligger på 7 mnkr vid årsskiftet.

Rörströmsälven Fastighets AB är intressebolag till Örebroporten Förvaltning AB. Bolaget har till ändamål att uppföra, äga och förvalta lokaler och bostäder i de västra stadsdelarna. Fastighetsbeståndets uthyrningsbara area är 980 kvadratmeter och det bokförda värdet 25 mnkr vid årsskiftet.

Örebroporten Fastigheter AB har, via dotterbolaget Örebroporten Förvaltning AB, bolaget Törsjö Logistik AB tillsammans med två externa parter. Avsikten med bolaget Törsjö Logistik är att planlägga bolagets fastighet (Törsjö 13:2) och möjliggöra uppförande av logistiklokaler inom fastigheten, med inriktning särskilt på sådan logistik som kräver tillgång till järnvägsspår. Bolagets fastighet har ett totalt bokfört värde på 67 mnkr i bokslut 2019.

Gustavsvik Resorts AB är ett intressebolag till Örebroporten Fastigheter AB med uppgift att äga, driva och utveckla turist- och fritidsanläggningar med hög attraktionskraft. Verksamheten ska bedrivas inom ramen för en långsiktigt hållbar utveckling utifrån ekologisk, ekonomisk och social dimension. Bolagets anläggningar hade ett bokfört värde på 252 mnkr vid årsskiftet. Under året har bolaget genomfört investeringar på 20 mnkr och utfört fastighetsunderhåll på 6 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebroporten Fastigheter AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Futurum Fastigheter i Örebro AB

Futurum Fastigheter i Örebro AB har som ändamål att förvärva, utveckla, överlåta eller upplåta fastigheter för att i första hand tillgodose Örebro kommuns behov av lokaler och anläggningar för verksamheter inom programområde Barn och utbildning, social verksamhet samt motion och rekreation. Bolaget ska även i samverkan med kommunala nämnder, föreningar och andra organisationer sträva efter att skapa en god uppväxtmiljö för barn och unga. Vidare ska bolaget verka för god miljö och god ekonomisk hushållning.

Det ekonomiska resultatet för Futurum Fastigheter uppgår till 23 mnkr (57 mnkr 2018).

Futurum Fastigheter i Örebro AB ägde vid årsskiftet 136 fastigheter med en uthyrningsbar yta på 379 524 kvadratmeter. Därutöver har bolaget ett förvaltningsuppdrag från Örebro kommun som omfattar cirka 300 fastigheter. Fastigheterna som ägs av Futurum Fastigheter i Örebro AB hade ett totalt bokfört värde på 4 180 mnkr i bokslut 2019. Marknadsvärdet på fastigheterna har värderats till 6 074 mnkr (4 911 mnkr 2018). Under året färdigställde bolaget investeringsprojekt för 683 mnkr. En fastighet har sålts för 0,8 mnkr och en har förvärvats för 1,6 mnkr under året.

Futurum Fastigheter i Örebro AB genomförde fastighetsunderhåll för totalt 104 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för Futurum Fastigheter i Örebro AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Örebrokompaniet AB

Örebrokompaniet AB har till ändamål att bedriva marknadsföring av Örebro, främja privat- och affärsturism i Örebro, bedriva turismverksamhet samt skriva avtal om marknadsföringsstöd med Örebros elitidrottslag.

Örebrokompaniet redovisar ett nollresultat efter mottaget koncernbidrag från Örebro Rådhus AB på 1,6 mnkr.

Under år har bolaget fortsatt sitt arbete med att marknadsföra Örebro och har starkt bidragit till att både privat- och affärsturismen har fortsatt att öka. Totalt noterades 337 234 sålda hotellrum under perioden januari–november, vilket är en ökning med 7 procent mot motsvarande period 2018 och den högsta noteringen någonsin. Framför allt är det den svenska turismen som ökat. 2019 blev ett rekordår på mötessidan med många stora kongresser. Totalt bearbetades över 300 möten och tillsammans med partners vanns 17 nya kongresser.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebrokompaniet AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolaget då bolagets resultat stärkts upp via koncernbidrag från moderbolaget.

Örebro Parkering AB

Örebro Parkering AB har till ändamål att tillhandahålla och utveckla attraktiva och ändamålsenliga parkeringsanläggningar inom kvartersmark och en väl fungerande parkeringsövervakning i sådana anläggningar för att skapa tillgänglighet och trafiksäkerhet i Örebros innerstad och för att främja bostadsbyggandet i kommunen.

Örebro Parkering redovisar ett nollresultat efter mottaget koncernbidrag från Örebro Rådhus AB på 2,2 mnkr.

Fokus för bolagets verksamhet har under året i huvudsak varit på utveckling av affärsmöjligheter och uppstart av parkeringsverksamheten. Sammantaget disponerar nu bolaget 141 parkeringsplatser fördelade på 89 ytparkeringsplatser och 52 garageplatser.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebrokompaniet AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolaget då bolagets resultat stärkts upp via koncernbidrag från moderbolaget.

Länsmusiken i Örebro AB

Länsmusiken i Örebro AB har till ändamål att erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell konsertverksamhet av hög konstnärlig kvalitet, samt att vara en resurs för övrig musikverksamhet inom kommunen och länet.

Länsmusiken redovisar ett nollresultat efter att ha lämnat koncernbidrag till Örebro Rådhus AB på 0,4 mnkr.

Länsmusiken i Örebro AB äger och förvaltar inventarier med ett bokfört värde på 5 mnkr i bokslut 2019. Bolaget hyr Konserthuset i Örebro av Örebroporten Fastigheter AB. Under år 2019 arrangerades 255 musikevenemang med en samlad publik på cirka 85 000 personer.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets resultat för Länsmusiken i Örebro AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolaget då bolagets resultat stärkts upp via koncernbidrag från moderbolaget.

KumBro Utveckling AB och dotterbolag

KumBro Utveckling AB har till ändamål att äga, förvärva och utveckla gemensamma bolag för Örebro och Kumla kommuner inom området energi och teknisk försörjning. Bolaget ska även utveckla nya samarbetsformer och projekt mellan de två kommunerna inom sitt verksamhetsområde.

KumBro Utvecklings AB:s resultat inkl. dotterbolagen uppgår till 6 mnkr (8 mnkr 2018).

KumBro Utveckling AB ägde och förvaltade aktier till ett bokfört värde av 75 mnkr i bokslutet 2019.

KumBro Utveckling AB:s helägda dotterbolag KumBro Stadsnät AB har till ändamål för sin verksamhet att skapa ett öppet och operatörsoberoende bredbandsnät i Örebro och Kumla kommuner för anslutning av kommunernas förvaltningar, som även ger möjlighet för anslutning av alla företag, hushåll och andra organisationer i Örebro och Kumla kommuner.

KumBro Stadsnät AB ägde och förvaltade vid årsskiftet ett bredbandsnät med cirka 40 000 anslutningar. Det bokförda värdet på bolagets anläggningstillgångar uppgick till 283 mnkr i bokslutet 2019. Investeringarna under året uppgick till 44 mnkr. Under året installerades cirka 2 000 nya anslutningar, varav cirka 1 700 till bostäder och cirka 300 till företag.

KumBro Vind AB, som är ett helägt dotterbolag till KumBro Utveckling AB, har till ändamål att planera, projektera och äga vindkraftverk, upphandla och producera vindkraft för energiförsörjning i Sverige (i första hand inom Örebro och Kumla kommuner), sälja elkraft (egenproducerad eller inköpt på börs) samt svara för administration och kompetens kring vindkraft i det egna bolaget och dess ägare.

Bolaget äger sexton vindkraftverk: tre i Stjärnarp, Halmstads kommun, tre i Ullavi, Hallsbergs kommun, tre i Ekeby, Kumla kommun, sex i Ryssbol, Hylte kommun och ett i Frotorp, Hallsbergs kommun. Den totala elproduktionen för 2019 uppgick till 90 GWh och försäljningen uppgick till 89 GWh. Produktionen motsvarar användningen av hushållsel för 36 000 hushåll och leder till en minskad klimatbelastning på 36 000 ton CO₂ per år (klimatvärdering enligt Örebro kommuns klimatplan). Det bokförda värdet på bolagets materiella anläggningstillgångar uppgick till 374 mnkr vid bokslutstillfället. Inga investeringar har gjorts 2019.

Det delägda intresseföretaget Biogasbolaget i Mellansverige AB:s verksamhet omfattar biogasproduktion vid anläggningen

i Karlskoga samt distribution och försäljning av biogas till företag. Bolaget har fem tankställen i Karlskoga, Kumla, Örebro och Odensbacken. Under året har huvudsaklig verksamhet varit att fortsätta stabilisera och effektivisera anläggningen och samtidigt succesivt öka och säkerställa produktionen och leveransen till kunderna. 2018 vann bolaget Svealandstrafikens upphandling av biogas till bussar i Örebro och Odensbacken. Under hela 2019 har fokus legat på att driva projektet för detta i mål. Det gäller bl.a. byggandet av två nya ramptankningar för bussar i såväl Örebro som Odensbacken. Volymerna började levereras under augusti till Odensbacken och i oktober till Örebro.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för KumBro Utveckling AB, KumBro Vind AB och KumBro Stadsnät AB tillsammans uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Vätternvatten AB

Vätternvatten AB har till ändamål att, inom ramen för den kommunala likställighetsprincipen, på ett långsiktigt, socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart sätt ansvara för och främja en god vattenförsörjning till Hallsbergs, Kumla, Laxå, Lekebergs och Örebro kommun med syfte att skapa största möjliga samhällsnytta.

Bolaget redovisar ett nollresultat då ägarna gemensamt finansierar bolagets kostnader.

Örebro Läns Flygplats AB

Örebro Läns Flygplats AB har till ändamål att tillvarata och utveckla kommunikationer med reguljär-, frakt- och charterflyg till och från regionen, och därigenom bidra till regionens utveckling och tillväxt. Bolaget ska verka för att Örebro flygplats ingår i ett med övriga trafikslag integrerat logistik- och transportcentrum i regionen. Bolaget ska verka för en utveckling som i ekonomiskt, socialt och miljömässigt avseende är långsiktigt hållbart. Bolaget ägs tillsammans med Region Örebro län, samt med Kumla kommun och Karlskoga kommun som äger mindre delar.

Det ekonomiska resultatet för Örebro Läns Flygplats AB är 3,5 mnkr (-6 mnkr 2019).

Under året har investeringar gjorts på totalt 6 mnkr.

Linjetrafiken upphörde under hösten 2018 men Örebro Airport fortsätter behålla en stark position inom passagerarcharter och antal destinationer i förhållande till konkurrerande flygplatser inom upptagningsområdet. Däremot har det skett nationella trafikförändringar och nerdragningar i branschen under verksamhetsåret pga. researrangörernas pressade ekonomiska situation och att Thomas Cook gick i konkurs under året. Totalt reste 77 589 personer till och från flygplatsen under 2019, varav 75 306 var charterresenärer (2018 totalt 87 443 personer, varav 74 269 charterresenärer).

Fraktverksamheten vid flygplatsen är fortsatt en stark verksamhetsgren och även om den faktiska volymen minskar så tar flygplatsen ändå marknadsandelar då marknaden tappar ytterligare. Total fraktmängd 2019 var 8 605 ton (10 692 ton 2018).

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för Örebro Läns Flygplats AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolaget.

Alfred Nobel Science Park AB

Alfred Nobel Science Park AB ska tillsammans med övriga aktörer i innovationsstödsystemet – i nära koppling till forskning, näringsliv och offentlig sektor – främja en långsiktig utveckling av innovationer och företag i regionen. Örebro Rådhus AB äger 38 procent av aktierna i bolaget. Övriga delägare i bolaget är Karlskoga kommun med 27 procent, Region Örebro län med 21 procent och Örebro Universitet med 14 procent av aktierna.

Det ekonomiska resultatet för Alfred Nobel Science Park AB är 0,2 mnkr (0 mnkr 2018).

Bolaget ska bedriva en verksamhet som syftar till att stärka och utveckla de prioriterade inriktningarna och applikationsområdena i innovationsstrategin för Smart specialisering samt inom området Hälsa/Life science. I förekommande fall ska bolaget även kunna driva egna projekt som stärker och utvecklar de prioriterade områdena. Verksamheten ska verka för samproduktion mellan befintliga aktörer, universitet, näringsliv och offentlig sektor.

Under året har bolagets verksamhet fortsatt att utvecklas inom följande fyra profilområden:

- Hälsa och välfärd
- Mat och måltid
- Avancerad tillverkning
- Autonoma system

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att årets ekonomiska resultat för Alfred Nobel Science Park AB uppfyller kommunens ekonomiska mål för bolagen.

Oslo–Stockholm 2.55 AB

Oslo–Stockholm 2.55 AB:s ändamål är att med administrativa åtgärder söka åstadkomma en snabb och driftsäker järnväg mellan Oslo och Stockholm med en restid på högst tre timmar.

Under 2019 har stort fokus legat på att ta fram bättre kostnads- och kunskapsunderlag för att säkerställa att kommande och pågående planprocessen för en bättre järnvägsförbindelse fortsätter och bidrar till att åstadkomma en förbindelse mellan huvudstäderna med en konkurrenskraftig restid. Bolaget ägs av Örebro kommun (genom Örebro Rådhus AB), Karlstad kommun, Västerås stad, Region Värmland, Region Västmanland och Region Örebro län med 16,67 procent vardera.

Det ekonomiska resultatet för bolaget var 0,2 mnkr (-0,2 mnkr 2018).

Länsteatern i Örebro AB

Länsteatern i Örebro AB har till uppgift att erbjuda invånare i Örebro kommun och i Örebro län professionell teater av hög konstnärlig kvalitet samt att vara en resurs inom kommunen och länet för såväl professionella teateraktörer som amatörteater för skolorna.

Det ekonomiska resultatet för Länsteatern var -0,6 mnkr (-0,3 mnkr 2018).

Under 2019 har Örebro länsteater fortsatt arbeta för att elever i länet ska ges möjlighet att ta del av professionell barnteater kontinuerligt. Teaterns totala besöksantal uppgick till 23 840 (33 660 år 2018), av vilka 11 023 var barn och ungdomar (12 446 år 2018).

Övriga kommunägda företag

Örebro Läns Trädgårds AB

Örebro Läns Trädgårds AB har till uppgift att förvärva, äga och underhålla konstverk i Stadsparken, Skytteparken och på Stora Holmen i Örebro. Bolaget har konstverk och installationer till ett bokfört värde av 2,0 mnkr. Bolaget redovisar ett nollresultat (0,1 mnkr 2018).

Nerikes Brandkår

Nerikes Brandkår är ett kommunalförbund som har till uppgift att svara för räddningstjänsten för de nio kommunerna Örebro, Lindsberg, Kumla, Hallsberg, Laxå, Nora, Askersund, Lekeberg och Ljusnarsberg.

Det ekonomiska resultatet för Nerikes Brandkår var 5,2 mnkr (1,5 mnkr 2018).

Antalet utryckningar inom Nerikes Brandkår var 2 727 under år 2019 (2 920 år 2018). Nerikes Brandkår äger och förvaltar fordon och inventarier med ett bokfört värde på 71 mnkr i bokslut 2019. Under året gjorde förbundet nyinvesteringar på totalt 17 mnkr. Kommunalförbundet förvaltar sitt pensionskapital. Det bokförda värdet uppgick till 32 mnkr i bokslut 2019.

Stiftelsen Activa

Stiftelsen Activa har till uppgift att vägleda och stödja människor, främst unga och unga vuxna, i Örebro län som på grund av funktionsnedsättning och/eller långvarig ohälsa står utanför arbetsmarknaden – eller riskerar långvarigt utanförskap – genom att förbereda dem för varaktigt arbete, sysselsättning eller vidare studier. Resultatet för 2018 uppgår till -0,4 mnkr (0,6 mnkr 2018).

Kommuninvest ekonomisk förening

Kommuninvest ekonomisk förening ägs idag av 278 kommuner och 12 regioner. Föreningen har till uppgift att organisera ett finansiellt samarbete mellan medlemmarna. Den operativa verksamheten sköts av det helägda kreditmarknadsbolaget Kommuninvest i Sverige AB. Detta bolag ska genom utlåning utan enskilt vinstsyfte uppnå långfristigt goda villkor för medlemmarnas lånefinansiering av investeringar.

Kommunens företag i siffror

Belopp i miljoner kronor	Ägarandel i %	Rörelseintäkter	Årets resultat	Balansomslutning	Eget kapital	Soliditet i %
Örebro Rådhuskoncernen						
Örebro Rådhus AB	100	0,6	88,4	1 928,1	816,4	42,3
Örebrobostäder AB	100	1 705,6	88,1	10 220,4	2 372,7	23,2
– ÖBO Omsorgsfastigheter AB	100	125,1	3,0	741,3	63,7	8,6
– Västerporten Fastigheter i Örebro AB	100	57,0	7,7	414,7	73,7	17,8
– ÖBO Husaren AB	100	22,3	1,7	303,9	8,5	2,8
– Förvaltnings AB Brunnävan	100	0,0	0,0	0,0	0,0	81,3
– Bixia Gryningsvind AB	40	19,7	-5,4	148,9	22,1	14,9
Örebroporten Fastigheter AB	100	364,6	441,3	3 567,2	886,0	24,8
– Örebroporten Förvaltning AB	100	0,0	537,5	565,7	537,5	95,0
– Gustavsvik Resorts AB	45	100,5	1,4	262,6	73,4	27,9
– Gustavsviks Utvecklingsbolag AB	51	0,0	1,0	9,5	5,8	61,8
– Gustavsviks Utvecklingsbolag Holding AB	51	0,0	1,2	1,3	1,3	100,0
– Marieberg Utvecklings AB	50	4,8	2,2	9,3	3,6	39,2
– Rörströmsälven Fastighets AB	50	2,2	0,1	27,2	1,6	5,7
– Törsjö Logistik AB	33	0,7	-0,1	66,9	0,3	0,5
– Örebroläktaren AB	5	2,6	0,0	1,9	0,8	44,5
Futurum Fastigheter i Örebro AB	100	483,5	22,9	4 562,0	493,7	10,8
Örebrokompaniet AB	100	31,7	0,0	6,2	1,0	15,5
Örebro Parkering AB	100	0,2	0,0	6,4	5,4	85,7
Länsmusiken i Örebro AB	91	72,1	0,0	12,4	2,0	16,1
Kumbro Utveckling AB	80	7,7	0,0	113,8	38,5	33,8
– Kumbro Stadsnät AB	80	88,6	0,0	312,3	62,4	20,0
– Kumbro Vind AB	80	37,6	0,1	397,6	29,3	7,4
– Stadsnät i Kumla AB	80	0,0	0,0	4,7	4,7	100,0
– Biogasbolaget i Mellansverige AB	40	37,5	-6,0	202,7	17,2	8,5
– Frotorp Vind AB	26,66	6,4	0,0	0,9	0,3	33,3
Vätternvatten AB	74,43	2,1	0,0	24,8	24,0	96,4
Örebro Läns Flygplats AB	44,95	46,4	3,5	224,0	22,5	10,1
Alfred Nobel Science Park AB	38	21,0	0,2	9,4	1,5	15,6
Oslo–Stockholm 2,55	16,67	6,1	0,2	2,0	1,5	76,0
Länsteatern i Örebro AB	9	40,9	-0,6	13,0	7,0	54,0
Regionala företag						
Nerikes Brandkår (kommunalförbund)	48,6	192,3	5,2	135,2	19,6	14,5
Övriga företag						
Stiftelsen Activa	50	31,6	-0,4	16,6	3,7	22,4
Örebro läns Trädgårds AB	74,3	0,1	0,1	2,2	2,2	99,7

Särskilda upplysningar om företagen i kommunkoncernen

Örebro kommun Belopp i miljoner kronor	Koncernbidrag		Ägartillskott		Utdelning	
	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna
Örebro kommun	-	-	-	-	-	44,0
Örebro Rådhus AB	3,8	0,4	0,4	-	44,0	100,6
Örebrostäder AB	-	23,5	-	-	30,9	-
- ÖBO Omsorgsfastigheter AB	23,5	-	-	-	-	-
- Västerporten Fastigheter AB	-	-	-	-	-	-
- ÖBO Husaren AB	-	-	-	-	-	-
- Förvaltnings AB Brunnävan	-	-	-	-	-	-
- Bixia Gryningsvind AB	-	-	-	-	-	-
Örebroporten Fastigheter AB	-	0,2	-	-	20,0	537,5
- Örebroporten Förvaltning AB	0,2	-	-	-	1,0	-
- Gustavsvik Resorts AB	-	-	-	-	-	-
- Gustavsviks Utvecklingsbolag AB	-	-	-	-	-	1,2
- Gustavsviks Utvecklingsbolag Holding AB	-	-	-	-	-	-
- Marieberg Utvecklings AB	-	-	-	-	-	-
- Rörströmsälven fastighets AB	-	-	-	-	-	-
- Törsjö Logistik AB	-	-	-	-	-	-
- Örebroläktaren AB	-	-	-	-	-	-
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-	-	-	-	9,0	-
Örebrokompaniet AB	-	1,6	-	-	-	-
Örebro Parkering AB	-	2,2	-	-	-	-
Länsmusiken i Örebro AB	0,4	-	-	0,4	-	-
Kumbro Utveckling AB	4,0	6,0	-	-	-	-
- Kumbro Stadsnät AB	6,0	-	-	-	-	-
- Kumbro Vind AB	-	4,0	-	-	-	-
- Stadsnät i Kumla AB	-	-	-	-	-	-
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	-	-	-	-	-	-
- Frotorp Vind AB	-	-	-	-	-	-
Vätternvatten AB	-	-	-	-	-	-
Örebro Läns Flygplats AB	-	-	-	-	-	-
Alfred Nobel Science Park AB	-	-	-	-	-	-
Oslo–Stockholm 2.55 AB	-	-	-	-	-	-
Länsteatern i Örebro AB	-	-	-	-	-	-
Nerikes Brandkår	-	-	-	-	-	-
Örebro Läns Trädgårds AB	-	-	-	-	-	-
Stiftelsen Activa	-	-	-	-	-	-
Summa	38,0	38,0	0,4	0,4	104,9	683,3

Driftbidrag, lån och borgen	Driftbidrag		Lån		Borgen		Försäljning		Räntor		
	Belopp i miljoner kronor	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	lämnade	erhållna	köpt	sålt	kostnad	intäkt
Örebro kommun	181,5	-	15 557,6	-	722,5	-	771,2	-	-	-	41,8
Örebro Rådhus AB	-	-	-	590,3	-	500,0	2,1	0,6	-	-	-
Örebrobostäder AB	-	-	-	6 877,0	-	-	106,6	116,6	18,6	-	-
- ÖBO Omsorgsfastigheter AB	-	-	-	628,0	-	-	52,1	120,5	1,7	-	-
- Västerporten Fastigheter AB	-	-	-	315,0	-	-	12,4	36,8	0,9	-	-
- ÖBO Husaren AB	-	-	-	290,0	-	-	6,7	18,5	0,9	-	-
- Förvaltnings AB Brunnävan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Bixia Gryningsvind AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Örebroporten Fastigheter AB	-	3,4	-	2 493,0	-	-	19,1	254,9	6,4	-	-
- Örebroporten Förvaltning AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Gustavsvik Resorts AB	-	9,7	-	108,3	-	-	4,5	11,4	0,9	-	-
- Gustavsviks Utvecklingsbolag AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Gustavsviks Utvecklingsbolag Holding AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Marieberg Utvecklings AB	-	-	-	-	-	-	0,0	-	-	-	-
- Rörströmsälven fastighets AB	-	-	-	-	-	-	0,2	2,2	-	-	-
- Törsjö Logistik AB	-	-	-	-	-	-	0,1	-	-	-	-
- Örebroläktaren AB	-	-	-	-	-	-	1,7	0,0	-	-	-
Futurum Fastigheter i Örebro AB	-	-	-	3 824,0	-	-	39,1	461,8	11,1	-	-
Örebrokompaniet AB	-	23,2	-	-	-	-	0,4	0	-	-	-
Örebro Parkering AB	-	-	-	-	-	-	0,3	-	-	-	-
Länsmusiken i Örebro AB	-	37,1	-	-	-	-	13,3	1,6	-	-	-
Kumbro Utveckling AB	-	-	-	-	-	53,6	1,0	7,7	-	-	-
- Kumbro Stadsnät AB	-	-	-	168,0	-	-	12,3	18,6	0,5	-	-
- Kumbro Vind AB	-	-	-	264,0	-	-	7,5	23,9	0,8	-	-
- Stadsnät i Kumla AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Biogasbolaget i Mellansverige AB	-	-	-	-	-	72,4	-	-	-	-	-
- Frotorp Vind AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vätternvatten AB	-	-	-	-	-	-	1,3	1,6	-	-	-
Örebro Läns Flygplats AB	-	16,7	-	-	-	92,5	14,8	0,1	-	-	-
Alfred Nobel Science Park AB	-	3,1	-	-	-	-	0,9	0,0	-	-	-
Oslo–Stockholm 2.55 AB	-	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Länsteatern i Örebro AB	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nerikes Brandkår	-	82,1	-	-	-	-	11,3	1,8	-	-	-
Örebro Läns Trädgårds AB	-	0,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Stiftelsen Activa	-	4,9	-	-	-	4,0	0,0	0,4	-	-	-
Summa	181,5	181,5	15 557,6	15 557,6	722,5	722,5	1 078,9	1 078,9	41,8	41,8	

REVISIONSBERÄTTELSE

Revisionsberättelse för år 2019

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse och nämnder och genom utsedda lekmanna-revisorer och revisor den verksamhet som bedrivits i kommunens företag samt i stiftelsen Activa.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten samt för återredovisning till fullmäktige.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Stadsrevisionen riktade under åren 2015 till 2018 anmärkning mot Vård- och omsorgsnämnd Öster nuvarande hemvårdsnämnden. Vi kan även i år konstatera att hemvårdsnämnden uppvisar ett negativt resultat, per 31 december 2019 uppgående till -98,9 mnkr. Ett omfattande förändringsarbete har bedrivits men har ännu inte givit effekt.

Vi ser mycket allvarligt på att flera av kommunens nämnder utöver hemvårdsnämnden under flera år redovisat underskott och trots att

åtgärder vidtagits inte lyckats komma till rätta med de ekonomiska underskotten. En fortsatt mycket stark fokusering på ekonomin är en absolut nödvändighet för att en ekonomi i balans skall uppnås. Vikten av att fullmäktiges budget hålls, kan inte nog betonas. Revisionen kommer därför att nogsamt följa den ekonomiska utvecklingen under innevarande år.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Örebro kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt.

Vi bedömer sammantaget att styrelse, nämnder och beredningar i Örebro kommun med undantag för hemvårdsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten utifrån ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att styrelsens och nämndernas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker trots ovanstående att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2019.

Vi återoppar bifogade redogörelse och rapporter.

Sven Landh är vald med undantag för gymnasienämnden.

Örebro kommun 2020-04-15

Lena Jansson

Bengt Wentzel

Britta Bjelle

Håkan Gransten

Carin Melin

Anders Fredriksson

Sergej Salnikov

Gunvor Lindkvist

Gösta Örtensjö

Elena Maisuradze

Lars Norling

Leif Landén

Sven Landh

Yvonne Nordström

Margareta Arvidsson

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse (bilaga 1)

Granskningsrapporter från lekmannarevisorerna i de kommunala bolagen samt revisionsberättelser från de auktoriserade revisorerna i de kommunala aktiebolagen (bilaga 2-26)

Bilaga 1 Indikatorer strategiska områden

Strategiområde 1 – hållbar tillväxt

Örebro kommun ska verka för både tillväxt och minskad klimatpåverkan. Den hållbara tillväxten är central för att klara kommunens utmaningar i dag och i morgon. Örebro ska vara en kommun som anstränger sig för att företag ska kunna etablera sig, växa och utvecklas inom kommunen. Goda kommunikationer är en förutsättning för en fungerande vardag.

Indikatorer för hållbar tillväxt	Totalt/ Kvinnor/ Män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Utfall	Målvärde	
Mål: Örebro ska ha ett positivt näringslivsklimat där Örebro kommun underlättar att starta, utveckla och etablera företag							
Lönesummeutveckling, index med basår 2008, ett års fördröjning	Totalt	129	136	144	149		
	Kvinnor	134	140	149	155	öka	KS
	Män	126	133	141	146		
Sysselsättningsutveckling nattbefolkning, index med basår 2008, ett års fördröjning*	Totalt	101,1	102,2	102,8	102,9		
	Kvinnor	102,6	103,8	104,2	103,8	öka	KS
	Män	99,7	100,8	101,4	102,0		
Planlagd mark för verksamhet, antal tillkommande hektar	Totalt	60	60	9	9	20	PN SAM

*Kommentar: 2008 är basår och sysselsättningsgraden uppgick till då till 76 (och har index 100).

Mål: Invånarna i Örebro ska ha goda förutsättningar att komma in på arbetsmarknaden och fler ska ha ett arbete							
Andel elever som når behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram, kommunal och fristående regi, %	Totalt	86	84	80	82		
	Flickor	88	86	82	82	öka	PN BoU
	Pojkar	85	83	78	81		
Andel som gått vidare till arbete och/eller studier efter avslutad arbetsmarknadsinsats, %	Totalt	32	29	30	34		
	Kvinnor	30	27	26	31	35	Vuxam
	Män	35	30	33	36		
Andel arbetslösa av arbetskraften 16–64 år, %	Totalt	7,7	7,7	7,8	8,5	i nivå med rikets snitt (Totalt: 7,4, Kvinnor: 7,2, Män: 7,6)	
	Kvinnor	6,6	6,9	7,1	7,9		Vuxam
	Män	8,7	8,7	8,3	8,9		

Mål: Örebro kommun ska vara en ekologiskt hållbar kommun							
Örebro kommuns ackumulerade minskning i klimatbelastning* utifrån år 2000, %							
– Kommunkoncern		50	63	65	68	öka	KS
– Geografiskt område, ett års fördröjning		27	28	35	36	öka	
Antal hektar som har fått ett långsiktigt skydd eller har restaurerats för att få höga naturvärden, ackumulerat		288	316	364	860	öka	PN SAM
Andel rätt sorterat restavfall, procent		37	40	45	42	minst 60	PN SAM

*Kommentar: Målvärdet för kommunkoncernen är år 2020: 80 och 2030: 100. Målvärdet för geografiskt område är 40 år 2020 och 70 år 2030.

Indikatorer för hållbar tillväxt	Totalt/ Kvinnor/ Män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Utfall	Målvärde	
Mål: Det ska vara enkelt för medborgare och företag att få kontakt med kommunen och utbudet av e-tjänster ska öka							
Nöjd Kund-index (SKR Insikten), företagarnas nöjdhet med kommunens service- och myndighetsutövning (brandtillsyn, bygglov, markupp-låtelse, miljö- och hälsoskydd och serveringstillstånd)	Totalt	77	76	77	77	längst 75	KS PN SoV PN SAM
	Kvinnor	83	81	83	85		
	Män	75	74	76	77		
Intervall inom de bedömda myndighetsområdena		69–87	67–82	64–68	65–87	längst 70	
Medborgarnas upplevelse av hur enkelt kommunen gjorde det för dem att lösa sina ärenden, betyg på skala 1–5, nytt mått så mätthistorik saknas		-	-	3,9	4,1	4,0	KS
Antal erbjudna e-tjänster		113	150	169	189	öka	KS
Mål: Medborgarna i Örebro kommun ska ha tillgång till bra kommunikationer							
Inpendling, index med basår 2008, ett års fördröjning	Totalt	109	112	115	119	öka	KS
	Kvinnor	109	110	113	116		
	Män	109	112	116	118		
Antal resor i kollektivtrafik (stadstrafik), miljoner resor		7,4	7,8	8,2	8,7	öka	PN SAM
Tillgång till 100 mbit/s bredband inom tätort och småort, procent, ett års fördröjning		-	89	92	93	öka	KS
Tillgång till 100 mbit/s bredband utanför tätort och småort, procent, ett års fördröjning		-	23	35	43	öka	KS LN
Kommentar: Enligt <i>Bredbandsstrategin</i> är målet att 90% av alla hushåll och företag senast under 2020 ska erbjudas en överföringshastighet på minst 100 mbit/s.							
Mål: Örebro kommun ska vara en attraktiv arbetsgivare							
Andel enheter med HME*-värde på minst 78, % *Hållbart medarbetarengagemang		64	55	56	58	öka	Alla inkl. bolagen
Anställningstrygghetsindex, bestående av – Andel timavlönade årsarbetare (åa) – Antal personer per timavlönad åa – Andel med heltidsanställning – Andel med tillsvidareanställning	Totalt	71,9	72,1	72,2	73,0	öka	Alla inkl. bolagen
	Kvinnor	72,1	72,3	72,3	73,1		
	Män	71,5	71,4	71,8	73,0		
Andel chefer med 10–30 medarbetare, %	Totalt	49	47	45	53	öka	Alla inkl. bolagen
	Kvinnor	49	47	46	55		
	Män	50	45	42	49		
Mål: Örebro kommun ska nyttja sina lokaler på ett effektivt sätt							
Andel omställningsyta i kommunens lokaler, %		1	1	1	1	1–3	KS
Mål: Örebro kommuns ekonomi ska vara långsiktig och hållbar							
Nämndernas ramavvikelse, mnkr		138	22	-41	-180	0	Alla
Genomsnittlig beviljad tid per service-mottagare, omvårdnad hemvården, timmar per månad		50,5	47,8	48,7	52,4	-	PN SoV
Andel uppfyllda avkastningskrav av kommunens bolag, antal bolag, %		73	77	67	87	100	Bolagen

Strategiområde 2 – människors egenmakt

En människa som själv får vara aktiv i att forma sitt eget liv mår bra. En människa som har drivkraft att utveckla sig själv och sin omgivning ska få möjlighet till det. Örebro kommun ska bli bättre på att släppa lös den kraft som finns hos medborgare som kan och vill bidra till kommunens utveckling. I Örebro får alla möjligheter.

Indikatorer för människors egenmakt	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Utfall	Målvärde	
Mål: Medborgarnas möjlighet till inflytande och påverkan inför politiska beslut ska vara god							
Hur väl möjliggör kommunen för medborgarna att delta i kommunens utveckling? %	Totalt	59	62	57	mätning utgått	öka	KS
Hur väl upplever medborgare att de har insyn och inflytande över kommunens verksamhet? %, Nöjd Inflytande-index	Totalt	40	44	47	41	öka	KS
	Kvinnor	38	43	49	41		
	Män	42	44	46	40		
Mål: Medborgarna ska ha möjlighet att välja utförare inom hemvården							
Andel med nytt beslut som gör aktivt val av utförare inom hemvården, %		-	-	-	-	-	PN Sov
Mål: Människors livsvillkor ska vara jämlika							
Antal unika hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd		1 445	1 263	1 279	data saknas	minska	Vuxam
Antal genomförda satsningar inom sociala investeringar som permanentas i ordinarie verksamhet och fortsättningsvis finansieras inom ordinarie verksamhets budget (totala antalet avslutade satsningar per aktuellt år)		0 (0)	3 (3)	3 (3)	0 (2)	2 (2)	KS
Segregationsindex – bostadsperspektivet		42,2	41,7	40,1	39,4	minska	KS
Mål: Alla ska ha tillgång till en meningsfull fritid							
Nöjd Region-index: Fritidsmöjligheter	Totalt	71	74	73	72	lägst 80	PN SAM
	Kvinnor	71	75	72	74		
	Män	72	73	73	70		
Mål: I Örebro kommun ska alla människors lika värde och mänskliga rättigheter respekteras							
Antal genderbudgetanalyser från föregående år som lett till beslut om förändringar i verksamhet eller arbetssätt (totala antalet utförda genderbudgetanalyser)		- (8)	7 (10)	7 (7)	7(11)	-	Alla inkl bolagen

Strategiområde 3 – barns och ungas behov

Alla barn förtjänar en god barndom och en trygg och utvecklande skolgång. Genom tidiga insatser och arbete för att förebygga såväl fysisk som social och psykisk ohälsa, kan fler barn och unga få en bra uppväxt och ett mer hälsosamt liv. En faktor som har stor negativ effekt på barns och ungas uppväxt är barnfattigdom. Genom samordnade insatser från olika samhällsaktörer ska alla barns möjligheter till goda uppväxtvillkor stärkas

Indikatorer för barns och ungas behov	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Uffall	Målvärde	
Mål: Alla elever i grund- och gymnasieskolan ska ges förutsättningar att klara kunskapsmålen							
Ranking SKR:s Öppna jämförelser, grundskolan, kommunal och fristående regi		149	108	108	mätning utgått	Bättre ranking (minska)	
Andel trygga elever i grundskola, kommunal och fristående regi, %	Totalt	93	90	89	89	öka	PN BoU
	Flickor	92	90	89	89		
	Pojkar	93	91	89	91		
Andel gymnasieelever med examen eller studiebevis inom fyra år, kommunal och fristående regi, %	Totalt	81	79	80	82	öka	
Andel trygga elever i gymnasieskolan, kommunal och fristående regi, %	Totalt	92	89	92	90	behålla	
	Flickor	92	88	94	90		
	Pojkar	91	91	92	91		
Mål: Förskolan ska vara en omsorgsfull och trygg plats för barnen, med god pedagogisk verksamhet							
Antal barn per årsarbetare i förskolan, kommunal regi		5,2	5,3	5,2	5,4	minska	
Andel vårdnadshavare som är nöjda med förskolans verksamhet, kommunal och fristående regi, %	Totalt	91	93	91	92	behålla	PN BoU
	Flickor	92	93	91	93		
	Pojkar	90	93	92	91		
Mål: Barn ska kompenseras för ojämlika uppväxtvillkor							
Barnfattigdomsindex, två års fördröjning		14,0	13,1	11,2	10,8	minska	KS
Mål: Barn och ungdomar ska kunna ha en meningsfull fritid							
Antal medlemmar i åldern 7–20 år som deltar i organiserad fritidsverksamhet inom idrotts- eller idéburna föreningar*	Totalt	27 401	29 012	31 239	27 531	öka	PN SAM KS
	Flickor	11 460	12 851	14 120	12 114		
	Pojkar	15 941	16 161	17 119	15 417		
Andel barn som är nöjda med vad som finns att göra på fritiden efter skolans slut, nytt mått så mätthistorik saknas, %	Totalt	-	80	78	79	lägst 80	
	Flickor	-	80	77	78		
	Pojkar	-	80	79	80		

*Kommentar: Det är antalet medlemmar och inte antalet individer som mäts. Detta innebär att en individ kan vara medlem i flera föreningar och då synas flera gånger i statistiken. Bland idéburna föreningar räknas t.ex. scouterna, Afrikas horn och Unga Örnar.

Strategiområde 4 – trygg välfärd

Välfärdsinsatser i en kommun skapar kvalitet för enskilda människor. Det skapas också kvalitet för samhället som helhet – då stärks hela Örebro. Örebro ska vara en kommun där människor vill bo, arbeta och bli gamla. Då krävs en trygg välfärd så att människornas upplevda trygghet ökar.

Indikatorer för trygg välfärd	Totalt/ kvinnor/ män	2016	2017	2018	2019		Ansvarig nämnd
					Utfall	Målvärde	
Mål: Örebro kommun ska erbjuda en trygg och god omsorg med hög grad av delaktighet, med god kvalitet, för alla äldre och människor med funktionsnedsättning							
Servicemottagarnas upplevelse av trygg och god omsorg, helhetsbedömning nöjdhet, %:							
– Vård- och omsorgsboende	Totalt	79	83	83	81	lögst 80	PN SoV
	Kvinnor	79	81	84	82		
	Män	79	89	82	80		
– Hemvård	Totalt	90	89	89	90		
	Kvinnor	89	89	88	90		
	Män	91	90	91	90		
– Upplevelse av trygg och god omsorg i stöd till funktionshindrade	Totalt		76	75	67–88*		
Personalkontinuitet hemvården, antal personal som en servicemottagare möter under en 14-dagarsperiod. Enbart egenregi	Totalt	17,9	18,1	18,6	18,6	minska	
* Kommentar: De sju verksamheterna ligger inom detta intervall							
Mål: Familjer och enskilda ska få stöd som motsvarar deras behov av individ- och familjeomsorg							
Index för hur väl Socialnämnden tillhandahåller det stöd som familjer och enskilda har behov av		-	-	-	-	-	PN SoV
Mål: I Örebro kommun ska det finnas tillgång till bostäder							
Nyproducerade lägenheter i relation till befolkningsökningen		0,85	0,57	0,63	0,41	0,4	
Antal nyproducerade lägenheter		1 898	2 081	1 935	963	900	PN SAM
Antal tillkommande lägenheter som kan byggas utifrån lagakraftvunna detaljplaner		700	2 444	2 400	2 000	öka	
Antal tillkommande lägenheter för bostadssociala ändamål		172	248	109	110	i balans med behov	KS
*Det satta målvärdet har visat sig vara för högt, tillkommande lägenheter motsvarar det faktiska behovet							
Mål: Örebro kommun ska vara en trygg och säker kommun att bo, leva och verka i							
Trygghetsindex (SCB:s medborgarundersökning)	Totalt	51	51	51	53	öka	
Anmälda våldsbrott i offentlig miljö	Totalt	576	532	417	443	minska	KS
	Kvinnor	168	148	132	147		
	Män	408	384	285	296		

Bilaga 2 Redovisning av markeringar i eget kapital

Markeringar i eget kapital 2019, belopp i miljoner kronor	Beslutade medel	Tidigare förändring	Ingående markering	Årets ianspråktagande	Årets nya markeringar	Utgående markering
Eget kapital Avfall	-	90,9	90,9	-1,0	-	89,9
Eget kapital VA*	-	-7,7	-7,7	-	-12,3	-20,0
Summa markering där lagstiftning ställer krav på särredovisning	-	83,2	83,2	-1,0	-12,3	69,8
Intraprenader**	-	46,6	46,6	-3,5	13,6	56,7
Digital arbetsplats	-	-4,2	-4,2	-	-25,1	-29,4
Summa markering regleras via interna regelverk	0,0	42,4	42,4	-3,5	-11,6	27,4
AFA-medel för tillfälliga insatser inom Barn och utbildning och Socialtjänsten***	18,8	-	18,8	-18,6	-	0,2
Den växande kommunen	40,0	0,4	39,6	-5,1	-	34,4
Strukturförändringar inom hemvården	25,0	-	25,0	-15,7	-	9,3
Digitalisering	200,0	-38,3	161,7	-56,8	-	104,9
Konjunktur och strukturbuffert	200,0	-	200,0	-	-	200,0
Summa markering särskilt beslutade insatser	483,8	-37,8	445,0	-96,2	-	348,8
Sociala investeringar	100,0	-24,7	75,3	2,9	-	78,2
Summa markering satsningar med återföringsmodell	100,0	-24,7	75,3	2,9	-	78,2
Kapitalkostnader, exploateringsinvesteringar	782,8	-245,1	537,7	-7,0	-	530,7
Summa markeringar interna redovisningsprinciper	782,8	-245,1	537,7	-7,0	-	530,7
Summa markeringar via eget kapital	1 366,6	-182,0	1 183,6	-104,8	-23,9	1 054,9

*Vid överuttag, positivt resultat, redovisas resultatet som kortfristig skuld till abonnenterna. Vid underuttag, negativt resultat, redovisas resultatet som negativt eget kapital och som markering, vilket ska återställas inom tre år.

**Resultat prövas i samband med beslut om överfört resultat 2019.

***Oanvända AFA-medel vid årets slut 2019 tillfaller eget kapital och tillfälliga satsningar via AFA-medel upphör.

Bilaga 3 Intraprenader

Intraprenader, belopp i miljoner kronor	Tidigare ackumulerat resultat	Budget 2019	Avvikelse bokslut	Nytt ackumulerat resultat	Preliminärt ackumulerat resultat prövat enligt 7 procentregeln***
Adolfsbergs förskolor	-0,7	39,2	0,4	-0,3	-0,3
Norrby förskolor*	0,4	25,3	1,4	1,8	1,8
Förskolor Lillån	0,9	46,0	0,4	1,3	1,3
Förskolor Varberga	2,1	51,5	0,0	2,1	2,1
Rosta förskolor*	1,8	27,2	0,3	2,0	2,0
Förskolor Väster	3,0	51,2	0,0	3,0	3,0
Summa intraprenader – Förskolenämnden	7,4	240,3	2,5	9,9	9,9
Almbyskolan F–9, Almby särskola från juli	-0,5	64,1	4,0	3,5	3,5
Brunnskolan F–6	1,2	30,1	1,1	2,3	2,1
Engelbrektskolan 4–9, Engelbrekt särskola, Stureskolan F–3	5,1	70,6	-0,7	4,4	4,4
Gumaeliuskolan 7–9	2,1	49,6	-0,1	2,0	2,0
Lillåns skola F–6 och 7–9, Lillåns södra skola F–6	3,7	61,8	0,4	4,1	4,1
Mellringeskolan F–6	-0,7	24,8	-0,9	-1,6	-1,6
Mellringeskolan 7–9	-0,7	28,4	1,2	0,5	0,5
Norrbyskolan F–6*	-0,4	38,9	-0,1	-0,5	-0,5
Rostaskolan F–6*	0,6	35,8	0,1	0,7	0,7
Stora Mellösa skola F 6	0,7	12,3	0,2	0,9	0,9
Västra Engelbrektskolan F–9, Tegnérskolan F–3	3,2	48,6	-1,2	2,0	2,0
Walleriska skolan F–6	0,8	22,9	0,5	1,3	1,3
Summa intraprenader – Grundskolenämnden	14,9	487,9	4,6	19,5	19,2
Komvux	5,5	142,2	-0,1	5,4	5,4
Summa intraprenad – Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	5,5	142,2	-0,1	5,4	5,4
Socialpsykiatrin	8,7	119,8	0,5	9,2	8,4
Summa intraprenader – Funktionsstödsnämnden	8,7	119,8	0,5	9,2	8,4
Demenscentrum, dagverksamhet	0,8	12,6	-0,4	0,5	0,5
Summa intraprenader – Hemvårdsnämnden	0,8	12,6	-0,4	0,5	0,5
Demenscentrum	2,3	36,4	-1,5	0,8	0,8
Backagården	1,6	22,9	1,2	2,8	1,6
Klosterbacken	0,4	36,3	0,8	1,3	1,3
Lindhultsgården	1,0	15,1	0,3	1,4	1,1
Lövenhjelmiska	2,3	33,8	0,7	2,9	2,4
Skebäcksgården	0,4	35,7	1,7	2,1	2,1
Ängen	1,2	33,3	-0,2	1,0	1,0
Summa intraprenader – Vårdboendenämnden	9,3	213,6	3,1	12,3	10,2
Summa intraprenader	46,6	1216,4	10,1	56,7	53,5
Digital arbetsplats, administrativa arbetsplatser**	-4,2	0,0	-25,1	-29,4	-29,4

* Är en gemensam intraprenad inom förskola och grundskola. Intraprenaden totala resultat prövas enligt 7-procentregeln.

** Prövas inte enligt 7-procentregeln.

*** Fastställande av ackumulerat resultat sker i samband med beslut om överfört resultat.

Bilaga 4 Driftsredovisning per verksamhetsområde

Verksamhetsblock belopp i mnkr	Intäkt totalt	Kostnad				Netto- kostnader	2017	2018	2019
		totalt	personal	lokal/kap	övrigt				
Politisk verksamhet	12	121	87	4	30	110	577	713	704
Infrastruktur och skydd	544	1043	243	145	654	498	2541	2909	3201
– Fysisk och teknisk planering	241	333	93	29	211	92	512	547	592
– Gator, vägar och parkering	210	380	72	94	215	171	811	843	1096
– Parker	55	118	32	20	66	63	384	399	405
– Miljö- och hälsoskydd	25	59	29	2	28	34	159	150	218
– Räddningstjänst	0	82	0	0	82	82	512	521	527
– Övrigt	13	70	17	0	52	56	162	449	362
Fritid och kultur	86	538	153	162	223	452	2738	2797	2905
– Bibliotek	6	54	28	12	14	47	315	309	304
– Kulturskola	7	51	39	5	7	44	256	270	285
– Idrotts- och fritidsanl.	36	192	27	113	51	156	945	955	1002
– Övrig fritid och kultur	37	241	58	32	151	205	1221	1263	1315
Pedagogisk verksamhet	1034	5022	2642	664	1715	3988	24021	25020	25614
– Förskola m.m.; 1–5år	190	1285	798	155	331	1095	6946	6945	7030
– F-klass, grundskola, fritids	335	2376	1188	328	860	2041	11921	12920	13106
– Grundsärskola	6	87	57	5	25	80	385	385	516
– Gymnasieskola	391	970	434	145	391	578	3592	3593	3715
– Gymnasiesärskola	29	70	40	9	21	41	233	233	260
– Vuxenutbildning	78	164	72	11	81	86	627	627	552
– Uppdragsutbildning	2	6	4	1	2	4	47	47	27
– Svenska för invandrare	2	65	50	10	5	63	270	270	406
Vård och omsorg	2036	5829	2393	244	3193	3793	22653	23584	24359
– Äldre och funktionshindrade	1981	4923	2073	214	2635	2943	17755	18691	18900
Äldreomsorg	1791	3526	1245	149	2132	1735	10384	11370	11146
Insats till personer med funktionsnedsättning	21	205	112	7	86	184	1121	1120	1183
Insatser inom LSS/LASS	167	1128	716	58	353	961	5906	5856	6171
Färdtjänst	2	64	0	0	64	62	345	345	401
– Socialtjänst	56	906	319	29	557	850	4898	4894	5459
Vård, råd och behandling	37	633	269	25	339	596	3340	3336	3826
Ekonomiskt bistånd	19	273	50	4	219	254	1558	1558	1633
Arbetsmarknad, flyktingar	249	313	214	19	80	64	238	237	410
– Arbetsmarknadsåtgärder	100	237	173	11	53	137	845	845	877
– Flyktingmottagning inkl. bistånd	149	76	41	7	28	-73	-607	-608	-467
Affärsverksamhet	537	573	122	94	357	36	29	-69	230
– Kollektivtrafik	22	55	0	3	53	33	87	87	211
– Vatten och avlopp	300	313	70	69	173	13	12	-87	85
– Avfall	152	153	36	6	111	1	30	30	4
– Fordonsgas	7	7	0	2	6	0	1	1	-2
– Övrigt	56	45	16	15	15	-11	-101	-101	-68
Nämndernas kostnader	4498	13438	5855	1332	6251	8940	52797	55192	57423
Gemensamt fördelat, internt m.m.	1947	1976	-1169	165	2980	30	-505	-589	191
Summa kostnader och intäkter	6445	15415	4686	1497	9232	8970	52292	55192	57613

Bilaga 5 Verksamhetens nettokostnader

Verksamhet, nettokostnad i miljoner kronor	2015	2016	2017	2018	2019
Programnämnd barn och utbildning	-2 953,0	-3 084,9	-3 336,0	-3 599,7	-3 708,5
Förskola	-927,5	-967,9	-1 029,3	-1 114,3	-1 081,6
Grundskola	-1 463,1	-1 560,0	-1 701,3	-1 865,1	-1 942,0
Gymnasieskola	-444,5	-443,3	-498,7	-504,1	-538,9
Särskola	-87,1	-88,0	-86,7	-92,7	-113,4
Övrig verksamhet	-30,8	-25,7	-20,0	-23,5	-32,5
Programnämnd social välfärd	-2 757,4	-2 821,8	-2 957,7	-3 126,5	-3 324,2
Socialtjänst	-452,9	-468,0	-482,7	-539,2	-573,2
Äldreomsorg	-1 433,6	-1 424,0	-1 464,1	-1 525,5	-1 618,6
Stöd till funktionshindrade	-851,2	-909,3	-993,7	-1 028,9	-1 092,0
Övrigt gemensamt	-9,3	-9,8	-6,5	-20,0	-25,3
Överförmyndarverksamhet	-10,4	-10,7	-10,7	-12,9	-15,2
Programnämnd samhällsbyggnad	-579,7	-575,7	-620,1	-665,9	-750,3
Skattefinansierad verksamhet	-588,0	-577,7	-615,4	-648,7	-736,9
Gator, vägar och parker	-143,7	-144,1	-157,8	-173,7	-215,1
Fritidsverksamhet	-202,0	-201,9	-201,0	-214,4	-217,7
Kulturverksamhet	-126,0	-116,6	-128,8	-128,4	-134,8
Kollektivtrafik	-58,5	-66,5	-62,4	-62,7	-74,6
Samhällsbyggnad	-41,1	-45,6	-52,2	-80,6	-79,0
Miljöverksamhet	-18,3	-18,5	-20,0	-14,2	-20,4
Kommungemensam verksamhet, övrigt	-6,0	6,4	-3,4	-1,6	-6,9
Övrig verksamhet	-6,6	-6,7	-6,7	-5,2	-6,4
Mark och exploatering	14,9	16,3	17,1	20,4	12,6
Fordonsgas	-0,7	-0,5	-0,2	-0,5	-0,3
Fastighetsverksamhet	8,0	3,4	-5,2	12,4	5,7
Taxefinansierad verksamhet	8,3	2,0	-4,7	-17,1	-13,4
Avfallsverksamhet	8,3	2,0	-4,7	-9,4	-1,0
VA-verksamhet	0,0	0,0	0,0	-7,7	-12,3
Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-460,4	-464,9	-494,5	-542,0	-539,1
Arbetsmarknadsåtgärder	-113,0	-118,4	-114,5	-123,4	-118,6
Flyktingmottagande	-0,4	-0,1	-8,3	-10,4	-12,0
Ekonomiskt bistånd	-233,0	-223,2	-232,5	-248,1	-252,8
Vuxenutbildning	-113,0	-121,8	-137,5	-159,1	-154,8
Övrig verksamhet	-1,0	-1,4	-1,7	-1,1	-0,9
Landsbygdsnämnden	-4,4	-4,9	-4,6	-5,7	-5,8
Stadsrevisionen	-3,4	-3,2	-3,4	-3,3	-3,6
Valnämnden	0,0	0,1	0,0	-3,7	-2,6
Kommunstyrelsen	-510,6	-527,3	-507,4	-521,3	-628,4
Kommunledning	-38,9	-39,5	-36,6	-41,2	-43,9
Kommunstyrelseförvaltningen	-413,2	-418,3	-436,0	-378,1	-368,4
Kommungemensamma verksamheter	-94,1	-113,7	-112,4	-194,4	-270,2
Kommungemensamma statsbidrag	107,7	119,5	154,5	172,1	136,2
Nerikes Brandkår	-72,1	-75,3	-76,9	-79,7	-82,1
Finansiering	569,6	415,9	345,8	328,4	246,8
Avskrivningar	-213,5	-232,9	-274,9	-234,8	-254,5
Summa verksamhetens nettokostnad	-6 912,8	-7 299,6	-7 852,5	-8 374,3	-8 970,2

Bilaga 6 Större investeringsobjekt som avslutats 2019

Belopp i miljoner kronor	Totalt anslag	Total kostnad	Avvikelse
Trafikinvesteringar			
Huvudcykelstråk Sjukhusleden	2,6	3,8	-1,2
Medfinansiering Trafikverkets cykelväg Örebro–Glanshammar	2,0	3,8	-1,8
Hovstaleden Etapp 2	2,6	2,0	0,6
Stadsmiljöinvesteringar			
Upprustning centrum, stadsdelar, m.m.	4,9	4,9	0,0
varav Glanshammars torg	-	3,3	-
varav Vivallakullen	-	1,6	-
Vivalla centrum	14,7	21,0	-6,3
Mikroparker	4,9	2,8	2,1
Cityinvesteringar			
Projektering ramp Olaigatan	3,0	3,1	-0,1
Skattefinansierade exploateringsinvesteringar			
Österport	3,0	3,0	0,0
Naturvårdsinvesteringar			
Leklust och mötesplats i Fyrklöv	5,3	5,5	-0,2
varav kommunal finansiering	2,6	-	-
varav extern bidragsfinansiering	2,7	-	-
Våtmark Norra Ormesta	2,8	0,8	1,9
Vatten och avlopp (VA) budgeteras ej på objektsnivå			
Förnyelse av VA-ledningsnät			
Hjalmar Bergmans Väg	-	10,5	-
Gröngårdsvägen 1–18	-	8,2	-
Dalavägen 1–25	-	6,7	-
Trumpetaregatan 1–15	-	4,5	-
Fjärde Tvärg del Dr Kristinas väg	-	3,5	-
Slottet Tryckledn Spill o Vatt	-	2,7	-
Repslagaregatan 1–8	-	2,2	-
Exploatering VA-ledningar			
Pistolvägen	-	8,6	-
Garphyttan 5:13, Vajervägen	-	4,2	-
IE Östra Tomta 1:7	-	3,2	-
Lilla Ässkogs Norra Bro 15:7	-	2,9	-
Ingenjörsgatan 1–13	-	2,7	-
Trumpetaregatan 1–15	-	2,2	-

Bilaga 7 Särredovisning av VA- och avfallsverksamheterna

Tekniska nämnden ansvarar för kommunens vatten- och avloppsverk samt avfallsverk. Dessa verksamheter regleras av vattentjänstlagen respektive miljöbalkens avfallsförordning.

Huvudprincipen är att dessa två verksamheter helt ska finansieras genom avgifter för utförda tjänster till sina abonnenter, dvs. medborgare och företag i kommunen. Avgifterna för VA- och avfallsverksamheterna ska baseras på självkostnadsprincipen. Verksamheterna ska därför normalt redovisa ett nollresultat.

VA- och avfallsverksamheterna ska normalt ha ett eget kapital som motsvarar 10 procent av verksamhetens intäkter. Denna finansiella reserv behövs för att kunna hantera oförutsedda händelser, med stora ekonomiska effekter för verksamheterna, under året.

Om det egna kapitalet vid bokslutet är markant högre eller lägre än denna normalnivå, ska det egna kapitalet återställas till normalnivå genom en planerad anpassning av framtida taxenivåer. Denna återställning av eget kapital ska ske så snart som möjligt och längst inom en treårsperiod. VA-verksamheten redovisar det s.k. överuttaget som en förutbetalad intäkt, dvs. skuld till abonnenten, istället för eget kapital. Under 2019 är VA-verksamhetens resultat fortsatt negativt och ökar det tidigare ackumulerade negativa resultatet vilket ska återställas inom tre år.

VA-verksamhet, belopp i miljoner kronor			
Resultaträkning	Not	2018	2019
Verksamhetens intäkter	1	196,6	200,7
Verksamhetens kostnader	2	-152,2	-159,5
Avskrivningar	3	-30,3	-33,6
Verksamhetens nettokostnader		14,0	7,6
Finansiella intäkter	4	0,1	0,1
Finansiella kostnader	5	-21,8	-20,0
Årets resultat		-7,7	-12,3

Avfallsverksamhet, belopp i miljoner kronor			
Resultaträkning	Not	2018	2019
Verksamhetens intäkter	16	138,1	149,6
Verksamhetens kostnader	17	-142,8	-146,8
Avskrivningar		-4,7	-3,9
Verksamhetens nettokostnader		-9,5	-1,1
Finansiella intäkter	18	0,1	0,1
Finansiella kostnader	19	0,0	-0,1
Årets resultat		-9,4	-1,0

Balansräkning	Not	2018	2019
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	6–8	1 245,6	1 409,2
Omsättningstillgångar	9	-108,1	-259,3
Summa tillgångar		1 137,5	1 149,9
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	10		
Eget kapital (IB)		-	-7,7
Årets resultat		-7,7	-12,3
Summa eget kapital		-7,7	-20,0
Skulder			
Långfristiga skulder	11–13	1 106,1	1 128,1
Kortfristiga skulder	14–15	39,2	41,8
Summa skulder		1 145,2	1 169,9
Summa skulder och eget kapital		1 137,5	1 149,9

Balansräkning	Not	2018	2019
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	20–22	55,6	57,4
Omsättningstillgångar	23	95,4	89,4
Summa tillgångar		151,0	146,9
Skulder och eget kapital			
Eget kapital	24		
Eget kapital (IB)		100,3	90,9
Årets resultat		-9,4	-1,0
Summa eget kapital		90,9	89,9
Avsättningar	25	45,9	45,1
Skulder			
Långfristiga skulder		-	-
Kortfristiga skulder	26	14,2	11,9
Summa avsättningar och skulder		60,1	57,0
Summa skulder och eget kapital		151,0	146,9

Noter till sårredovisning av VA-verksamheten, belopp i miljoner kronor

Not 1: Verksamhetens intäkter	2018	2019
Brukningavgifter externa	152,9	160,5
Brukningavgifter interna	2,2	2,2
Förutbetalda intäkter	5,8	-
Anslutningsavgifter ianspråktagna för		
– exploateringsinvesteringar	9,7	10,8
– att täcka räntekostnader i exploateringsområden	8,7	7,8
Övriga intäkter externa	7,7	7,6
Övriga intäkter interna	9,6	11,9
Summa intäkter	196,6	200,7

Anslutningsavgiften (anläggningsavgift) ska främst täcka investeringskostnaden för VA-ledningen. I samband med en anslutning finns vissa mindre driftskostnader som administrationskostnader, men dessa har bedömts vara av mindre omfattning, varför hela anslutningsavgiften periodiseras, se not 12.

Not 2: Verksamhetens kostnader	2018	2019
Kostnader externa	-103,4	-108,9
Övriga interna kostnader	-48,9	-50,6
Summa kostnader	-152,2	-159,5

VA-verksamheten har krav på sårredovisning, och i övriga interna kostnader ingår en kommunintern overheadkostnad med 8,3 mnkr för resurser som tas i anspråk.

Not 3: Avskrivningar	2018	2019
Vatten- och avloppsledning	-12,0	-12,2
VA-anläggningar, t.ex. vatten- och reningsverk	-17,0	-20,5
Maskiner och inventarier	-1,3	-0,9
Summa avskrivningar	-30,3	-33,6

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan över den förväntade nyttjandeperioden. Fr.o.m. bokslut 2015 tillämpas komponentavskrivning.

Not 4: Finansiella intäkter	2018	2019
Ränta på kundfordringar	0,1	0,1
Ränta på överlikviditet	-	-
Summa finansiella intäkter	0,1	0,1

Not 5: Finansiella kostnader	2018	2019
Ränta på influtna anslutningsavgifter	-6,7	-6,7
Ränta kapitalkostnad	-15,1	-13,3
Övriga finansiella kostnader	0,0	0,0
Summa finansiella kostnader	-21,8	-20,0

Not 6: Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2018	2019
Ingående värde	900,8	955,6
Nettoinvesteringar	85,2	121,4
Korrigeringar	-1,2	-2,7
Avskrivningar	-29,2	-33,0
Utgående bokfört värde	955,6	1 041,4

Not 7: Pågående ny-, till- och ombyggnader	2018	2019
Ingående värde	168,2	285,7
Drifttagning	-85,4	-120,6
Strykningar/flyttningar	1,3	0,0
Nya pågående, ej avslutade investeringar	201,7	198,8
Utgående bokfört värde	285,7	363,9

Not 8: Maskiner och inventarier	2018	2019
Ingående värde	5,4	4,3
Nettoinvesteringar	0,2	0,5
Korrigeringar	-	-
Avskrivningar	-1,3	-0,9
Utgående bokfört värde	4,3	3,9

Not 9: Likvidkonto
Beloppet avser VA-verksamhetens kortfristiga interna fordran på balansdagen.

Not 10: Eget kapital	2018	2019
Balanserade resultat	-	-7,7
Årets resultat	-7,7	-12,3
Summa eget kapital	-7,7	-20,0

Not 11: Periodiserade investeringsbidrag	2018	2019
Ingående värde	1,7	1,7
Årets anskaffning	-	-
Förändrad redovisningsprincip	-	-1,7
Årets upplösning	0,0	-
Summa periodiserade investeringsbidrag	1,7	0,0

Not 12: Anläggningslån	2018	2019
Ingående skuld	653,4	765,1
Nytt lån	130,0	-
Amortering	-18,3	-18,7
Utgående skuld	765,1	746,4

Not 13: Periodiserade anslutningsavgifter	2018	2019
Ingående balans	314,8	339,3
Årets avsättning	36,2	54,3
Ränta influtna anslutningsavgifter, värdesäkring	6,7	6,7
Ianspråkstagna anslutningsavgifter för		
– exploateringsinvestering VA-ledning	-9,7	-10,8
– räntekostnader för investeringar i exploateringsområden	-8,7	-7,8
Utgående bokfört värde	339,3	381,7

Fr.o.m. 2002 periodiseras anslutningsavgifterna för exploatering. Anläggningsavgifter togs t.o.m. 2006 med 2007 tas de i anspråk med 1/50 årligen. En retroaktiv beräkning från 1996 har skett. Återstående del som periodiserats tillförs årligen ränta med en räntesats motsvarande kommunens internränta. Influtna anläggningsavgifter ianspråk tas även för att täcka räntekostnader för investeringar i exploateringsområden. Utgående skuld 2019-12-31 uppgår till 381,7 mnkr inklusive ränta.

Not 14: Förutbetalda intäkter	2018	2019
Ingående värde	5,8	-
Förutbetalda intäkter	-5,8	-
Utgående bokfört värde	0,0	-

Fr.o.m. 2012 tillämpas en ny redovisningsprincip som går ut på att om utfallet på inkomsterna från avgiftsuttaget överskrider de nödvändigaste kostnaderna, så har verksamheten i princip en skuld till abonnenterna. Normalt görs inte någon återbetalning, utan istället reglerar man avgiften så att man i praktiken gör ett underuttag de närmaste åren. Redan 2018 gick VA-verksamheten med ett underskott som inte täcktes av de tidigare ackumulerade förutbetalda intäkter. Det innebär att verksamheten går in med ett negativt eget kapital 2019. Årets resultat är fortsatt negativt och det negativa egna kapitalet ökar.

Normalnivå på eget kapital/ förutbetalda intäkter 10 % av verksamhetens intäkter	19,7	20,1
--	------	------

Not 15: Övriga kortfristiga skulder	2018	2019
Leverantörsskuld	35,9	38,9
Semesterlöneskuld	3,3	3,3
Övriga kortfristiga skulder	-0,1	-0,5
Summa intäkter	39,2	41,8

Noter till särredovisning av Avfallsverksamheten, belopp i miljoner kronor

Not 16: Verksamhetens intäkter	2018	2019
Brukningsavgifter	92,1	93,8
Övriga intäkter	46,0	55,8
– kommuninterna intäkter	7,0	7,7
Summa intäkter	138,1	149,6

Not 17: Verksamhetens kostnader	2018	2019
Kostnader externa	-101,4	-103,8
Övriga interna kostnader	-41,5	-43,0
Summa kostnader	-142,8	-146,8

Avfallsverksamheten har krav på särredovisning, och i övriga interna kostnader ingår en kommunintern overheadkostnad med 4,6 mnkr för resurser som tas i anspråk

Not 18: Finansiella intäkter	2018	2019
Ränta på kundfordringar	0,1	0,1
Ränta på överlikviditet	-	0,1
Summa finansiella intäkter	0,1	0,1

Not 19: Finansiella kostnader	2018	2019
Ränta på kapitalkostnad	-	-
Övriga finansiella kostnader	0,0	-0,1
Summa finansiella kostnader	0,0	-0,1

Not 20: Mark, byggnader och tekniska anläggningar	2018	2019
Ingående värde	52,9	53,5
Nettoinvesteringar	4,4	6,0
Korrigeringar, utrangeringar	-	-0,2
Avskrivningar	-3,9	-3,6
Utgående bokfört värde	53,5	55,7

Not 21: Pågående ny-, fill- och ombyggnader	2018	2019
Ingående värde	0,1	0,1
Drifftagning	-0,1	-6,0
Korrigeringar	-	0,2
Nya pågående, ej avslutade investeringar	0,1	5,7
Utgående bokfört värde	0,1	0,0

Not 22: Maskiner och inventarier	2018	2019
Ingående värde	2,9	2,0
Nettoinvesteringar	-	-
Korrigeringar, flyttning	-	-
Avskrivningar	-0,9	-0,2
Utgående bokfört värde	2,0	1,8

Not 23: Likvidkonto

Beloppet avser avfallsverksamhetens kortfristiga interna fordran på balansdagen.

Not 24: Eget kapital	2018	2019
Balanserade resultat	100,3	90,9
Årets resultat	-9,4	-1,0
Summa eget kapital	90,9	89,9

Normalnivå på eget kapital 10 procent av verksamhetens intäkter 10 % av verksamhetens intäkter

Not 25: Avsättningar till deponi	2018	2019
Ingående värde	49,9	45,9
Årets avsättning	-	-
Uttag	-4,0	-0,8
Förändring av nuvärdet	-	-
Utgående bokfört värde	45,9	45,1

För återställandet av deponier rekommenderas att en avsättning görs motsvarande uppskattade kostnader för återställandet. Atleverket fick sin ansökan om att få fortsätta att deponera på nuvarande deponi beviljad av miljödomstolen 6 december 2007. Slutlig justering av fonden gjordes i samband med bokslut, då avstämning mellan kalkyl och faktiskt utfall genomförts.

Not 26: Kortfristiga skulder	2018	2019
Leverantörsskuld	7,3	5,8
Avfallskatt	1,6	0,4
Semesterlöneskuld	2,1	2,2
Övriga skulder	3,1	3,5
Summa kortfristiga skulder	14,2	11,9

FOTO:

Omslag:	<i>Open Art 2019 Ellinor Augustini</i>	Magnus Westerborn
Sid 2:	<i>Open Art 2019 Elsa Tomkowiak Två pojkar Cyklister Örebro slott</i>	Magnus Westerborn Scandinav/Victoria Henriksson Tommy Andersson Örebro kommun/Fredrik Kellén
Sid 3:	<i>Citypassagen</i>	Örebro kommun/Ulrika Werner
Sid 4:	<i>Våghustorget Stadsparken Ett par</i>	Tommy Andersson Örebro kommun/Fredrik Kellén Scandinav/Amanda Falkman
Sid 5:	<i>Kenny Åkesson och Sarah Emilsson Invigning Glanshammars torg</i>	Örebro kommun/Fredrik Kellén Örebro kommun/Fredrik Kellén
Sid 6:	<i>Kennet Handberg</i>	Andreas Lundgren
Sid 8:	<i>Open Art 2019 Filthy Luker & Pedro Estrellas Kille med barn på axlarna Pappa och dotter Två personer på parcykel Invigning Glanshammars torg Studenter</i>	Magnus Westerborn Scandinav/Rebecca Wall Scandinav/Victoria Henriksson Tommy Andersson Örebro kommun/Fredrik Kellén Scandinav/Susanne Walström
Sid 11:	<i>Barn på förskola</i>	Scandinav
Sid 12:	<i>Statyett</i>	Örebro kommun
Sid 13:	<i>Barn som klättrar och leker</i>	Susanne Flink
Sid 20:	<i>Kvinna pumpar cykel Två kvinnor spelar bingo Barn som klättrar</i>	Tommy Andersson Scandinav/Jan Töve Susanne Flink
Sid 21:	<i>Invigning Vivallakullen</i>	Lovisa Eriksson
Sid 25:	<i>Två män med barnvagnar</i>	Scandinav/Niklas Almesjö
Sid 30:	<i>Två kvinnor</i>	Tommy Andersson
Sid 31:	<i>Vårdboendet Trädgårdarna</i>	Magnus Wahman
Sid 34:	<i>Kvinna med mobil</i>	Scandinav/Viktor Holm
Sid 39:	<i>Fyra personer studerar</i>	Scandinav
Sid 45:	<i>Två personer på parcykel</i>	Tommy Andersson
Sid 54:	<i>Kvinna med hund</i>	Tommy Andersson
Sid 63:	<i>Stadsparken</i>	Susanne Flink
Sid 83:	<i>Open Art 2019 Jacob Dahlgren</i>	Magnus Westerborn

Örebro kommun
019-21 1000
orebro.se

PRODUKTION: ADVANT